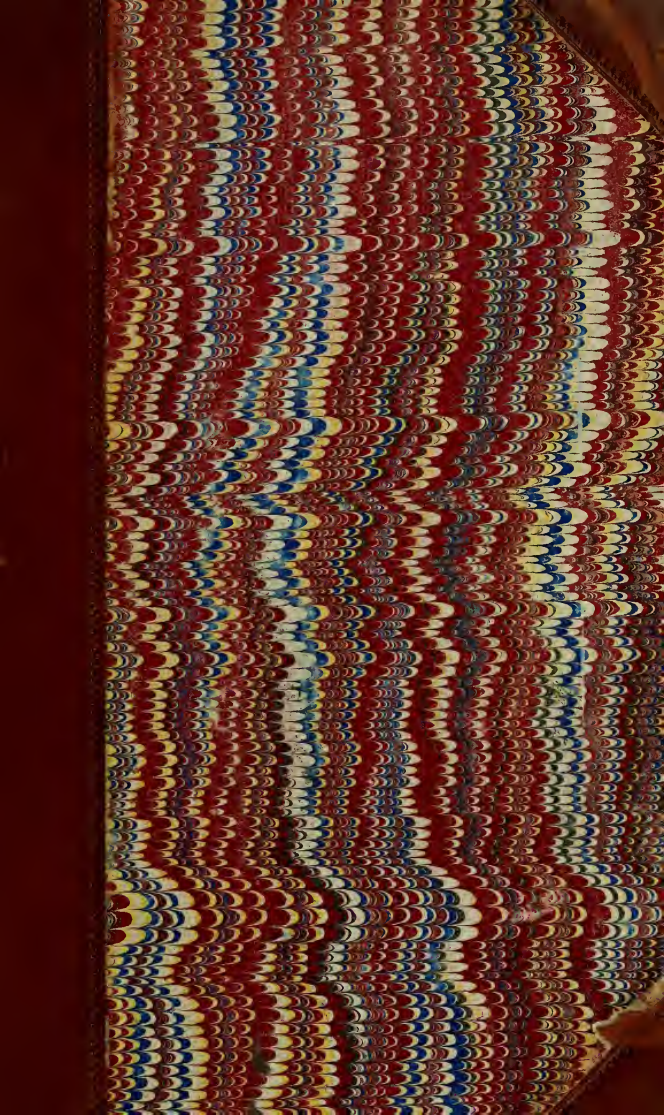
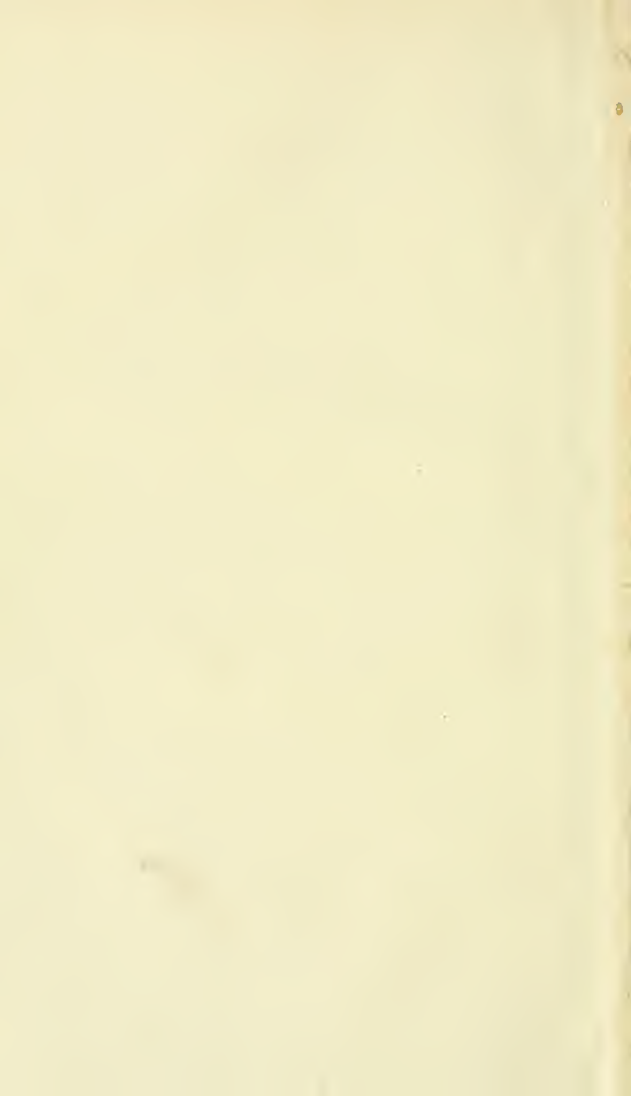

Campbell 2. e. 10

Norske
Folke-Eventyr,

fortalte

af

P. Chr. Asbjørnsen.

Ny Samling.

(Med Bidrag fra Tørgen Moe's Reiser og Optegnelser.)

Christiania.

I Kommission hos S. L. Dybwad.

1871.

1888

1888

Forord.

For omkring 30 Aar siden udkom den første Samling af norske Folke-Eventyr, der ikke blev afsluttet før ved Udgivelsen af andet Oplag 1852.

Der har været megen Opfordring til at fortsætte Udgivelsen af det allerede den Gang indsamlede Materiale, men andre Syssler og Gjøremaal stillede i flere Aar saadanne Krav til Tiden, at der ikke var at tænke paa Udgivelsen af nogen fuldstændigere Samling. Min tidligere Medudgiver, Borgen Moe, opgav endelig Sagen og skjænkede mig fri Raadighed over sine Samlinger, der indeholdt mange værdifulde Bidrag, deraf enkelte selvstændige, som ikke havde noget tilsvarende i mine egne Samlinger, men flere, der fuldstændiggjørende sluttede sig til disse. Først nu kunde jeg begynde at tænke paa alene at fuldføre det Arbejde, som fremlægges i denne Eventyrsamling. De fleste af disse Eventyr have, saaledes som der i de tilføiede Anmærkninger gjøres Rede for, været trykte i „Fule-

træer," „Kalendere" o. s. v., men fremkomme her i en ofte fuldstændig omarbejdet og renset Form. — Et mindre Antal have ikke tidligere været trykte.

I de Manuskriptsamlinger, som have efter S. Moe's, mine og fleres Optegnelser, er der endnu igjen mellem 40—50 Eventyr, Ræglar, Frieihistorier m. m. Kun Halvdelen af disse egne sig til Almenlæsning. Resten bestaar af Smaahistorier, som vistnok have megen Styrke i det Humoristiske, men vanskelig kunne optages andesteds end i et saammenlignende Arbejde af mere videnskabeligt Indhold.

Egenhændige Optegnelser efter 1852 ere ikke mange; dog har jeg leilighedsvis optegnet enkelte brugbare Eventyr i Sogn, Røldal, Hardanger og det Nordenfjeldske. — Skriftlige Meddelelser fra Andre have været sparsomme, og endda færre brugbare. I det Hele var det meste, som forekom, Varianter til det tidligere Indsamlede og Udgivne. De af Andre udgivne Smaasamlinger paa Bygdemaal indeholde ogsaa, paa faa Undtagelser nær, kun Varianter til hvad der tidligere er trykt og udgivet, ja enkelte af de i denne Form udgivne Eventyr ere ikke engang Varianter, men ligetil de selvsamme Eventyr med de eiendommelige Ordslag, hvori de af nærværende Forfatter ere fortalte. Optegnelsen skriver sig saaledes rimeligvis fra en

Gjenfortælling efter den trykte Kilde i et eller andet Bygde-
maal, og denne er da uden at undergives nogen nærmere
Sammenligning og Kritik frist væk oversat og trykt som
Original i Landsmaalet.

For den Hjælp, som udenfra er tilflydt denne nye Sam-
ling, er der gjort Røde i de ved Slutningen tilføiede An-
mærkninger. Her skylder jeg ogsaa med Tak og Erkjendtlighed
at nævne de skriftlige og mundtlige Meddelelser og i det Hele
den Bistand, jeg har modtaget af Skolelærer Garborg Tæ-
deren, Ole Olsen Hille Roldal, Cand. theol. D. T. Olsen
Nordland, Knud Oppedal Ullensvang, Sjur Høfkenæs Gra-
ven, Lars Larsen Rønestrand Graven, og Student, Maler
Aug. Schneider (fra Sætersdalen) m. fl.

De fleste og mest betydnende af de fremmede Bidrag baade
i Form og Indhold skrive sig, som Anmærkningerne ogsaa vise,
fra J. Moes Reiser og Samlinger. For den Liberalitet, hvor-
med min gamle Ven har stillet disse til min frie Naadighed,
kan jeg ikke stærkt nok udtale min Taknemmelighed; kun maa
jeg lige saa meget for Sagen som for min Skyld beklage, at
han ikke nu som tidligere har kunnet støtte Udgivelsesarbeidet
med sin Smag og sit Skarphed for de fine Afstyngninger i
den folkelige Fortælling. — Det er imidlertid et Held, at en

anden Ven stadig har staaet mig bi med sin skarpe Kritik, sin fine Sprogsmag og grundige Kjendskab til Sproget i alle dets Førgreninger. For mangen trofast Haandskræfning baade ved denne og tidligere Leiligheder skylder jeg her at takke min ucnævnte Ven.

Christiania i Oktober 1871.

P. Chr. Asbjørnsen.

I n d h o l d.

	Side
61. Bødereren og Grisen, som skulde til Skovs og bo for sig selv . .	1
62. Venner i Liv og Død	5
63. Gutten, som skulde tjene tre Aar uden Løn	8
64. Kjærringen mod Strømmen	18
65. Den syvende Jar i Huset	20
66. Tre Citroner	22
67. Kjæresten i Skoven	27
68. Ikke kjørende og ikke ridende	32
69. Skipperen og Gamle-Grif	33
70. Gutten, som gjorde sig til Love, Falk og Myre	35
71. Tobaksgutten	40
72. Guldflottet, som hang i Luften	45
73. Haren, som havde været gift	58
74. Bjørnen og Ræven	59
75. Bamse Bra'kar	63
76. Røderæv og Afkeladden	65
77. Gutten, som vilde fri til Datter til Mor i Krogen	73
78. Dumme Mænd og Trolde til Kjærringer	80
79. Afkeladden og de gode Hjælpere	82
80. Gutten, som vilde blive Handelskarl	90
81. Haarflaa, som aldrig vilde hjem gaa til rette Avelsøverdstid . .	96
82. Kulbrænderen	101
83. Guldfuglen	108
84. Den grønne Ridder	116
85. Thyrihans, som fik Kongsdatteren til at le	121
86. Præsten og Kjekkeren	126

VIII

87.	Galematthið	128
88.	Klokkeren i Bygden vor	141
89.	Smaaagutterne, som traf Troldene paa Hedalsstoven	151
90.	Hvidebjørn Kong Valemon	154
91.	Ekrinet med det Rare i	162
92.	Hjemmuseen og Hjelmmuseen	163
93.	„Goddag, Mand!“ — „Ogestaft“	166
94.	Hanen og Ræven	168
95.	Verden lønner ikke anderledes	169
96.	Mumle Gaaseæg	172
97.	Beslefsrit med Hølen	183
98.	Gjæte Kongens Hare	190
99.	Krambodguttene med Gammelostlasten	198
100.	Følgespenden	201
101.	Peik	215
102.	Rjættene, som var saa fæl til at æde	222
103.	Hønen, som faldt i Bryggekarret	229
104.	Pandefagen	233
105.	Gutten med Oldunken	236
	Anmærkninger	241

NB. Et Par forvildende Trykfeil i Numereringen bemærkes her. Foran Overstriften: Beslefsrit med Hølen, S. 183 staar 94 istedetfor 97, og foran Overstrift: Gjæte Kongens Hare, S. 190 staar 96 istedetfor 98.

61. Bæderen og Grisen, som skulde til Skovs og bo for sig selv.

Der var en Gang en Bæder, som stod paa Gjødsti og skulde gjøre sig fed; derfor levede han vel og blev baade mæt og stind af alt det, som godt var. Net som det led, kom Bu= deien og gav ham mere: „Ved nu Bæder, du skal ikke være længe her, i Morgen skal vi slagte dig,“ sagde hun.

Det er et gammelt Ord, at Kjærringraad skal ingen for= smaa, og Raad og Drif gives der for alt, saa nær som for Døden; men kanske der skal blive Raad for den ogsaa denne Gangen, tænkte Bæderen ved sig selv.

Saa aad han tætt, og da han var god og mæt, stan= gebe han ud Døren og strog sin Bei bort i Rabogaarden; der gik han til Grisehuset til en Gris, han var bleven saa vel kjendt med i Marken, og siden havde de altid været Venner og vel forligte. „God Dag, og Tak for Sidst,“ sagde Bæderen til Gri= sen. — „God Dag, og selv Tak for Sidst,“ sagde Grisen. „Ved du, hvorfor du har det saa godt og de gjøde og stille dig saa vel?“ sagde Bæderen. „Nei, nei,“ sagde Grisen.

„Mange Munde temme snart en Tønde, maa vide; de vil slagte dig og æde dig,“ sagde Bæderen.

„Vil de det?“ sagde Grisen; „signe Maden, naar de har ædt,“ sagde han.

„Vil du som jeg, farer vi bort i Skoven, bygger Hus og bor for os selv; En sidder altid bedst paa sin egen Bænk,“ sagde Bæderen. Ja, det vilde Grisen ogsaa: „der er Fagnad i fint Følge,“ sagde han, og saa lagde de i Beien.

Da de havde faret et Stykke, mødte de en Gaas.

„God Dag, godt Folk, og Tak for Sidst!“ sagde Gaasen;
„hvor skal det Folket hen, som farer saa fort i Dag?“ sagde hun.

„God Dag igjen, og selv Tak for Sidst,“ sagde Bæderen;
„hjemme havde vi det altfor vel, derfor vil vi til Skovs og bo for os selv; i eget Hjem er hver Mand Herre,“ sagde han.

„Ja, jeg har det ogsaa vel nok, der jeg er,“ sagde Gaasen; „kunde jeg ikke saa være med jeg og; godt Lag gjør kortere Dag,“ sagde hun.

„Med Sladder og Snadder bygges hverten Hus eller Hytte,“ sagde Grisen; „hvad skulde du gjøre da?“

„Med Raad og Ræmpe kommer en Kryb saa langt som en Ræmpe,“ sagde Gaasen; „jeg kan nape Moje og rytte i Bæggefarene, saa Huset blir tæt og varmt.“ — Ja, saa skulde hun saa Lov at være med, for Grisen vilde gjerne have det godt og varmt.

Da de havde gaaet et Stykke til — Gaasen kunde ikke fare saa fort hun, — saa mødte de en Hare, som kom hoppende ud af Skoven. „God Dag, godt Folk, og Tak for Sidst!“ sagde Haren; „hvor langt skal I labbe i Dag?“ sagde han.

„God Dag igjen, og selv Tak for Sidst,“ sagde Bæderen; „hjemme havde vi det altfor vel, derfor vil vi til Skovs og bygge Hus og være for os selv; naar borte er fristet, er hjemme bedst,“ sagde han.

„Nu har jo jeg Hus i hver Bust, Hus i hver Bust,“ sagde Haren; „men jeg har saa ofte sagt om Vinteren, at lever jeg til Sommeren, saa bygger jeg mig et Hus,“ saa jeg mest kunde have Lust til at være med og tomre op et tilsidst, jeg og,“ sagde han.

„Ja, skulde vi komme rigtig i Klemme, saa maatte vi vel tage dig med til Bittjestrømme,“ sagde Grisen; „for du kunde jo ikke hjælpe os at bygge paa Huset.“

„Den, som i Verden skal være, faar altid noget at gjøre,“ sagde Haren; „jeg har Tænder til at gnage Plugger, og Lab-

ber til at flaa dem i Væggen med, saa jeg kan gjøre vel Ret for en Tommermand; for god Redskab gjør godt Arbeide, sagde Manden, han flaaede Mærren med Naveren," sagde Haren. — Ja, saa skulde han saa Lov at være med og bygge paa Huset, det var ikke at spørge om det.

Da de kom et Stykke længer frem, mødte de en Hane.

„God Dag, god Dag, godt Folk, og Tak for Sidst!“ sagde Hanen; „hvor skal det Folket fare hen i Dag?“ sagde han.

„God Dag igjen, og selv Tak for Sidst,“ sagde Bæderen. „Hjemme havde vi det altfor vel, derfor skal vi til Skovs og bygge Hus og være for os selv; for den som ude skal bage, mister baade Kul og Røge,“ sagde han. „Ja, jeg har det vel nok, der jeg er,“ sagde Hanen, „men bedre at bygge sit eget Bo, end sidde paa fremmed Pinde og glo; og hjemme er Hane rigest,“ sagde han. „Kunde jeg komme i saa fint Følge, skulde jeg ogsaa have Du til at fare til Skovs og bygge Hus.“

„Ja, flaxe og gale, det hjælper til at smale; men en Kjæft paa et Skæft hugger ikke noget Laft,“ sagde Grisen. „Du kan jo ikke hjælpe os at bygge Huset,“ sagde de.

„Det er ikke godt at stoppe, hvor der hverken er Hund eller Toppe,“ sagde Hanen; „jeg er tidlig vaagen og tidig til at vække.“

„Ja, Morgenstund har Guld i Mund; lad ham saa være med!“ sagde Grisen; han var altid den strideste Storsoveren han. „Sørnen er en stor Tyv; han vil altid stjæle halve Tiden,“ sagde han.

Saa for de til Skovs i Flok og i Følge og byggede Huset: Grisen huggede Tommer, og Bæderen kjørte det hjem; Haren var Tommermand, gnog Flugger og hamrede i Vægger og Tag; Gaasen nappede Mose og dyttede i Væggesfarene; Hanen gol og passede, at de ikke forsov sig om Morgenens, og da Huset var færdigt, og Taget nævertækket og torvlagt, saa levede de for sig selv, og havde det baade godt og vel. „Det

er godt baade i Øst og i Vest, men endda er hjemme bedst," sagde Bæderen.

Men et Stykke længer bort i Stoven var en Graaben-tule, som der boede to Graataasfer i. Da de fik se, der var kommet op et nyt Hus i Nabolaget, vilde de vide, hvad det var for Folk de havde saaet til Grander, for de tænkte som saa: en god Grande er bedre end Broder i et andet Land; og bedre er det at bo i en god Grænd, end at være vide kjendt. Saa gav den ene sig et Grend, gif ind og vilde laane Varme paa Piben sin. Med det samme han kom ind igjennem Døren, klemte Bæderen til ham, saa han stupte paa Hovedet bort i Peisen, Grisen til at hugge og bide, Gaasen til at hvæse og klype; Hanen op paa Hanebjælken til at gale og smale, og Haren blev saa rent forstræmt, at han for baade høit og lavt og trampede og trakkede i alle Noer,

Længt om længe kom Ulven ud igjen.

„Naa, Grændskab gjør Kjendskab," sagde han, som stod igjen udenfor; „du kom vel til Paradis paa flette Marken, siden du blev saa længe? — Men hvorledes gif det med Varmen, du har jo hverken Kog eller Pibe?" sagde han.

„Ja, det var en artig Pibevarme og et artigt Selskab," sagde han, som havde været inde; „slig Føllefærd har jeg aldrig været ude for før. Men som en søger Tag til, saa faar en Gre til, og uventet Gjæst faar uvand Traktering," sagde Ulven. „Da jeg kom indensfor Døren, drev Skomageren til mig med Læsteskæffen, saa jeg røg paa Hovedet lige frem i Smidieavlen; der sad to Smede; de blæste og de hvæste med Bælgen og klypte og slog med gloende Tænger og Stænger, saa de tog Kjødstykkerne ud af Skrotten paa mig. Skytteren han ser og ramlede og ledte efter Bøssen sin, men Lykken var det, at han ikke fandt den. Og saa sad der en op under Taget og slagtede og gøl: „Hægt Krogen i ham, drag ham hid, drag ham hid!" streg han; men havde han saaet Tag i mig, var jeg vist aldrig kommet levende ud."

62 Venner i Liv og Død.

Der var engang to Karle, som var saa gode Venner, at de svor hverandre til, at de skulde ikke stilles hverken i Liv eller i Død. Den ene blev ikke gammel, før han døde, og en Stund efter friede den anden til en Gaardmandsjente, sit hende til Kjæreste og skulde gifte sig. Da de bad til Bryllups, gif Brudgommen selv til Kirkegaarden, der Vennen laa, bankede paa Graven og raabte paa ham. Nei, han kom ikke. Han bankede igjen, og han raabte igjen; men der kom ingen. Tre-
die Gangen bankede han haardere og raabte høiere, at han skulde komme, at han skulde saa snakke med ham. Langt om længe hørte han det ruslede, og endelig kom Dødningen op af Graven. „Det var godt du kom nu,“ sagde Brudgommen, „jeg har staaet længe her og banket og raabt paa dig.“

„Jeg var langt borte herfra“ sagde Dødningen, „saa jeg hørte det ikke rigtig skjelligt for den første Gangen.“ — „Ja, ja, i Dag skal jeg staa Brudgom,“ sagde Gutten, „og du mindes vel, at vi snakkede om det før, at vi skulde følges og komme i Bryllup til hverandre.“ — „Jeg mindes det,“ sagde Dødningen, „men du saar standse lidt, saa jeg saar slidd og stelt mig lidt; jeg er ikke pyntet til at komme i Bryllupsfølge.“ — Gutten havde ilde Tid, for han skulde hjem til Selstabet, og de skulde snart til Kirken, men saa maatte de give lidt Taal og lade den Døde saa et Bærelse for sig selv, som han bad om, saa han kunde pudse sig og komme i Kirkepynt som de andre, for han maatte være med i Kirken.

Ja, Dødningen fulgte ham baade til Kirken og fra Kirken, men da det led saa langt ud i Brylluppet, at de havde taget Kronen af Bruden, vilde han reise. Efter gammelt Kjendskab og Venstabs vilde Brudgommen følge ham til Graven igjen. Som de gif til Kirkegaarden, spurgte Brudgommen, om han havde seet mangt mærkeligt eller slegt, som kunde være for-

noieligt at vide. „Ja, det har jeg,“ sagde Dødningen; „mangt og meget har jeg seet,“ sagde han. „Det skulde være artig at se,“ sagde Brudgommen, „jeg skulde have Hu til at gjøre Folge med dig og saa se det jeg og,“ sagde han.

„Det kan du nok,“ sagde Dødningen, „men det kan komme til at vare en Stund du bliver borte.“ — Det fik saa, mente Brudgommen og fulgte med igjennem Graven. Men før de gik ned i Graven, tog Dødningen og slækkede en Græstov af Kirkegaarden og lagde paa Hovedet af Gutten; det bar langt bort igjennem stummende Mørke, Krat og Morads, til de kom til en stor, svær Port, som luffede sig op, da Dødningen rørte ved den. Indenfor den tog det ligesom til at blive lysere, i Førsten som Maanestien, men jo længere de kom, des lysere blev det. Langt om længe kom de frem ensteds, hvor der var saadanne grønne Bakker med gildet fedt Græs, og der gik en stor Bustap, som drev paa og aad; men alt den aad, saa Njærne stygge, tomme og usle ud.

„Hvad skal dette være for noget?“ sagde Gutten, som var Brudgom, „at de ere saa magre og se saa ilde ud, endda de æde, som de havde Betaling for det?“

„Det er en Vignelse paa dem, som aldrig kan saa nok, om de jaar og straber sammen aldrig saa meget,“ sagde den Døde. — Saa reiste de langt og længer end langt til nogle Fjeldbeiter, hvor der ikke var andet end bare Knauser og Skarvejjeld med en og anden liden Græsslæt iblandt. Her gik der en stor Bustap med Dyr, som var saa vakre og fede og blanke, saa det stinnede i dem. — „Hvad?“ sagde Brudgommen, — „disse, som har saa ringe Beite og endda ser saa godt ud, hvad er det for nogen?“

„Det er en Vignelse paa dem, som ere fornøiede med det Besle de har,“ sagde Dødningen.

Saa gik de langt og længer end langt igjen, til de kom til et stort Vand. Der var det saa lyst og saa blankt, at Brudgommen ikke taalte at se paa det.

„Nu faar du sætte dig her du, til jeg kommer igjen,“ sagde Dødningen; „en Stund bliver jeg nu borte.“ Dermed reiste han afsted, og Brudgommen satte sig ned, og som han sad, rendte Sønnen paa ham, og det var som alt blev borte for ham i en tryk og fast Søvn. — Om en Tid kom Dødningen igjen. „Det var brav, at du blev siddende, saa jeg finder dig igjen her,“ sagde han. Men da Brudgommen skulde lette paa sig, var han overvoksen med Mose og Busten, saa han sad ligesom i et Krat og Kvistebol. Da han havde greiet af sig dette, reiste de tilbage, og Dødningen fulgte ham samme Vej lige til Graven. Der stilles de og sagde Farvel til hverandre, og da Brudgommen kom op, gik han lige hjem til Bryllupsgaarden. Men da han kom frem did, han syntes det skulde være, kunde han ikke kjende sig igjen. Han saa sig om paa alle Kanter, og han spurgte alle, som han traf; men han fik hverken hørt eller spurgt Brud eller Bryllup eller Slægt eller Forældre, ja han fik ikke spurgt nogen, som han kjendte. Alle undrede sig over denne Skikkelse, som gik der og saa ud som en Folkestrømme. Da han ikke kunde finde nogen, som han kjendte, tog han Veien til Præsten og fortalte ham om Skyldfolkene sine, og hvordan det gik til den Tid, han stod Brudgom, og om at han var gaaet bort i Brylluppet. Præsten vidste ingen Ting om det, men da han havde ledt igjennem de gamle Kirkebøgerne sine, saa fandt han ud, at Brylluppet havde staaet for lang, lang Tid tilbage, og de Folkene, han talte om, havde levet for fire hundrede Aar siden.

Efter den Tid var der voget op en stor, svær Eg i Præstegaarden. Da han fik se den, fløj han op i den og vilde se sig om; men Gamlen, som havde siddet i Himmerige og sovet i fire Hundrede Aar og var kommen hjem igjen, kom ikke vel ned af Egen. — Han var stolt og stiv, som rimeligt kunde være, og da han skulde ned igjen, sømlede han, saa han faldt, brækkede Nakkebenet og slog sig ihjæl.

63. Gutten, som skulde tjene tre Aar uden Løn.

Der var engang en fattig Husmand, som havde en eneste Søn, men han var saa lad og usikkertlig denne Sonnen, at han hverken vilde folke sig eller tage sig til nogen Verdens Ting. Skal jeg ikke blive fødende paa denne lange Gutten, saa maa jeg have ham saa langt bort, at ingen kjender ham, tænkte Faderen ved sig selv; rømmer han da, saa er det ikke saa letfængt at komme hjem igjen. Ja, Manden tog med sig Sønnen sin og for baade vidt og bredt og bød ham frem til Tjenestekarl; men der var ikke nogen, som vilde have ham. — Langt om længe kom de til en Risting, som havde det Ordet paa sig, at han snudde Skillingen syv Gange, for han slar den; han skulde tage Gutten til Gaardsdreng, og der skulde han tjene i tre Aar uden Løn. Men naar de tre Aarene var ude, skulde Manden gaa til Byen to Morgener og købe det første han mødte, som var at saa, og den tredie Morgen skulde Gutten selv gaa til Byen og købe det første, som han traf. Det skulde han saa istedenfor Løn. Ja, Gutten tjente Aarene ud, og stiftede sig bedre end nogen kunde tænkt. Han var ikke af de bedste Gaardsdrengene, det er sikkert nok; men Husbonden var ikke af det bedste Slaget han heller, for han lod ham gaa der hele Tiden med de samme Klæderne, han havde da han kom, saa tilsidst var der ikke andet end Bod paa Bod og Lap paa Lap. — Da Manden skulde i Beien og købe, lagde han ud i Otten længe før Dag. „Dyre Varer maa sees ved Dagens Lys; de farer ikke i Byveien saa tidligt,” sagde han ved sig selv; „dyrt nok kan det blive ligevel, for det er Bon og Boven, hvad jeg finder.” Den første, han mødte paa Bygaden, var en gammel Kjærring, og hun bar en Kurv med et Laag over. „God Dag, Gamlemor,” sagde Manden. — „God Dag igjen, Far,” sagde Kjærringen.

„Hvad har du i Kurven din?“ sagde Manden. „Skulde du vidst det?“ sagde Kjærringen. „Jeg skulde saa,“ sagde Manden; „for jeg skulde kjøbe det første jeg mødte.“ — „Ja, vil du vide det, saa kjøb!“ sagde Kjærringen. „Hvad koster det da?“ sagde Manden. Ja, fire Stilling maatte hun have, sagde hun. Det var ikke saa urimelig Pris endda, syntes Manden; han fik nok blive ved det da, sagde han og lettede paa Laaget; det var en Hundehvalp, som laa nedi Kurven.

Da Manden kom hjem fra Byreisen, stod Gutten paa Traakten og undredest paa, hvad han skulde saa til Løn for det første Aaret. „Er du alt hjem igjen, Husbond?“ sagde Gutten. Ja, han var da det. „Hvad kjøbte du da?“ sagde han. „Det blev laaft, det jeg kjøbte,“ sagde Manden; „jeg ved mest ikke, om jeg skal vise det frem; men jeg kjøbte det første, som var at saa, og det var en Hundehvalp,“ sagde han. „Det skal du rigtig have Tak for,“ sagde Gutten, „Hunde har jeg altid likt saa vel,“ sagde han.

Den anden Morgen gif det ikke ligere. Manden var ude i Otten igjen, og han var ikke inde paa Bygaden, før han mødte Kjærringen med Kurven. „God Dag, Gamlemor,“ sagde Manden. „God Dag igjen, Far,“ sagde Kjærringen. „Hvad har du i Kurven i Dag?“ spurgte Manden. „Skulde du vidst det, saa kjøb!“ sagde Kjærringen. „Hvad koster det da?“ sagde Manden. Ja, det var fire Stilling det, hun havde ikke mere end een Pris hun. Han fik have det da, sagde Manden; det var vel vandt han fik noget, som var bedre Kjøb paa. Han lettede paa Laaget; saa var det en Katunge den Gangen. Da han kom til Gaards, stod Gutten paa Traakten igjen og ventede og undredest paa, hvad han skulde saa til Løn for det andre Aaret. „Er du alt der, Husbond?“ sagde Gutten. Ja, han var da det. „Hvad kjøbte du i Dag da?“ sagde han. „Na, det blev værre og ikke bedre,“ sagde Manden; „men det var, efter som vi var forligte om det; jeg kjøbte det første jeg traf, og det var ikke andet end denne Katungen,“

sagde han. „Du kunde aldrig have truffet det bedre,” sagde Gutten, „for Ratter har jeg altid lidt vel saa godt som Hunde,” sagde han. „Det kom jeg ikke fra saa ilde endda, men det bliver vel andre Tag, naar han skal i Veien selv,” tænkte Manden.

Den tredie Morgen lagde Gutten afsted, og som han kom ind paa Bygaden, mødte han den samme gamle Kjørringen med Kurven paa Armen. „God Morgen, Gamlemor,” sagde Gutten. „God Morgen igjen, Gutten min,” sagde Kjørringen. „Hvad har du i Kurven din?” sagde Gutten. „Skulde du vidst det, saa kjøb!” sagde Kjørringen. „Vil du sælge da?” sagde Gutten. — Ja, det vilde hun, og fire Skilling skulde det koste. Det var godt Kjøb, mente Gutten, og han maatte have det, for han skulde købe det første kjøbende han traf. „Nu kan du tage hele Stadsen, sagde Kjørringen, baade Kurven og det, som er i den; men se ikke paa det, før du kommer hjem, hører du det,” sagde hun. Nei, han skulde ikke se paa det, var det ligt sig det. Men han gif og undredest og undredest paa, hvad der kunde være i Kurven, og enten han vilde eller ikke, saa kunde han ikke berge sig for at lette paa Laaget og gløtte ned. Med det samme smat der ud gjennem Gløtten en liden Dgle og rendte bort efter Gaden saa fort, at det høen efter den, — der var ikke noget andet i Kurven. „Nei, bi lidt og far ikke sliq afsted, jeg har kjøbt dig, jeg,” sagde Gutten. — „Stif mig i Spolen, stif mig i Spolen!” raabte Dglen. Ja, Gutten var ikke sen til at rende efter og hugge Tollekniven i Spolen paa den, just som den vilde smætte ind i et Hul i Muren, og med det samme blev den omstøbt til en Karl, saa gild og saa vakker som den gildeste Prinds, og Prinds var det og.

„Nu har du frelst mig,” sagde han; „for den Kjørringen, som du og Husbenden din har handlet med, det er en Troldskjørring, og hun har støbt om mig til Dgle og Søfende mine til Hund og Kat,” sagde han. Det var artig,

syntes Gutten. „Ja,“ sagde Prindsen: „nu var hun paa Beien og vilde kaste os til Fjords og dræbe os; men kom der nogen og vilde købe, saa maatte hun sælge os for fire Stilling Stykket; saa var det laget, og saa meget raadde Far min ogsaa. Nu skal du være med hjem til ham og saa Løn for det du har gjort,“ sagde Prindsen. „Det kan blive vovums langt det,“ sagde Gutten. „Na, ikke saa langt endda,“ sagde Prindsen. „Der er det,“ sagde han, og viste paa et stort Berg borte i Bidden.

De lagde i Beien det bedste de vandt; men det var vonlig længer, end det saa ud til; for de kom ikke frem, før det led langt paa Nat. Prindsen til at banke paa. „Hvem er det, som banker paa min Dør og øder min Nattero?“ sagde det inde i Berget; han var saa stærk i Maalet, at Jorden skælvede. „Na, luk op du, Far, det er Sønnen din, som kommer hjem igjen,“ sagde Prindsen.

Ja, han luffede op baade fort og vel. „Jeg troede mest du laa paa Havsens Bund,“ sagde Gamlingen; „men du er ikke alene,“ sagde han. „Det er denne Karlen, som har frelst mig,“ sagde Prindsen; „jeg har bedet ham med hid, saa du kan give ham Løn for det.“ Det skulde der nok blive Raad til, mente Kallen. „Nu faar I komme ind,“ sagde han; „I kan have Bo at hvile.“ Ja, de gik ind og satte sig, og Kallen lagde paa Varmen et Fange Bedstier og et Par store Rubber, saa det tog til at lue og lyse som af klare Dagen i hver Krog, og hvor de saa hen, var det gildere end gildet. Sligt havde Gutten aldrig seet før, og slikt Mad og Drikke, som Gamlingen satte frem til dem, havde han ikke smagt heller; og Fader og Britter og Støb og Krus var af bare Sølv og blanke Guld altsammen. — De var ikke vonde at nede de Karlene; de spiste og de drak og levede vel, og siden sov de til langt ud paa den andre Dagen. Men Gutten var ikke vaagen, før Gamlingen kom med en Morgenskjænt til ham i en Guldtomling. Da han saa havde raspet paa sig Fillerne

fine og mæstet sig, tog Gamlingen ham med og viste ham omtring, saa han kunde tage ud det, han vilde have til Løn, før det han havde jelsst Sønnen hans. Der var meget at se og mere at tage af, kan du tro. — „Hvad vil du nu have?“ sagde Kongen. „Du kan saa hvad du vil; du ser der er nok at tage af!“ sagde han. Han fik da tænke sig om lidt og tale med Prindsen først, sagde Gutten. Ja, det skulde han saa. „Nu har du vel seet meget gisdt?“ sagde Prindsen.

„Det var ligt til det,“ sagde Gutten, „men sig mig, hvad jeg skal tage af al denne Herligheden, du,“ sagde han; „Far din siger, jeg skal saa Lov at vælge.“

„Du skal ikke tage noget af alt det du har seet du,“ sagde Prindsen; „men han har en liden Ring paa Fingeren sin, den skal du bede om.“ Ja, han gjorde saa, han bad om den lille Ringen, som sad paa Fingeren hans.

„Det er det kjæreste jeg eier, det,“ sagde Kongen, „men saa er da Sønnen min vel saa kjær; du saar have den ligevel. — Bed du nu, hvad den duer til?“ sagde han. Nei, det vidste han ikke. „Naar du har denne paa Fingeren, kan du saa alt det, du ønsker dig,“ sagde Kongen. Saa takkede Gutten for sig, og Kongen og Prindsen bød ham Lykke paa Reisen og bad ham passe vel paa Ringen.

Han var ikke kommen langt paa Veien, før han tænkte, han fik prøve hvad Ringen duede til, og saa ønskede han sig nye Klæder fuldt op; ikke før havde han ønsket det, før de sad paa ham. Og han var saa gild og blank som en nyflaaet Tostilling. Saa tænkte han, det skulde være artig, at spille Far min et Puds; han var nu ikke saa grei han heller den Tid jeg var hjemme, og saa ønskede han, at han skulde staa udenfor Døren hos Far sin saa fillet, som han var før, og med det samme saa stod han der.

„Goddag Far, og Tak for Sidst,“ sagde Gutten. Men da Faderen fik se, han kom igjen endda mer fæl og fillet, end han reiste, satte han i at tude og bære sig ilde: „Der er

ikke Raad med dig, naar du ikke har tjent saameget som Klæder paa Kroppen i al den Tid, du har været borte," sagde han.

"Na, bær dig ikke ilde du, Far," sagde Gutten; "du skal ikke stue Fanten paa Fillerne; nu skal du være Fortalsmand og gaa til Kongens Gaard og fri til Datter hans for mig," sagde Gutten.

"Na sy, aa sy, det er jo bare til Spot og Spe!" sagde Far hans; men Gutten mente, det var ramme Alvor, han tog et Birkeskæble og jagede Far sin lige ind i Døren paa Kongsgaarden. Og der kom han ind stubende lige til Kongen med grædende Taarer.

"Naa, naa, hvad er det paaferde med dig, Manden min?" sagde Kongen; "har du lidt Uret, saa faar jeg se til at skaffe dig Ret," sagde han. Nei, det havde han ikke, sagde han; men han havde en Søn, som han havde stor Sorg af, for ikke kunde han saa Folk af ham, og nu kunde han ikke tro andet, end at han var gaaet fra det vesle Bettet, han havde havt og, sagde han; "for nu fulgte han mig lige til Dørs her i Kongens Gaard med et stort Birkeskæble og truede mig til at begjære Kongens Datter til ham," sagde Manden. "Slaa dig tiltaals du, min Mand," sagde Kongen, "og bed ham komme ind til mig, saa faar vi se, hvorledes vi kan blive forligte," sagde han.

Gutten drev ind til Kongen, saa Fillerne slagede om ham. "Faar jeg Datter din?" sagde han. "Det var nu det vi skulde tales ved om," sagde Kongen; "kanste du ikke kan være tjent med hende, og kanste hun ikke kan være tjent med dig heller," sagde han. Det var Von det, mente Gutten.

Saa var der nylig kommet et stort Skib fra Udlandet, og det kunde de se fra Vinduet i Kongsgaarden. "Det er det samme," sagde Kongen; "er du god for at gjøre et Skib paa en Time eller to, som er Mage til det, som ligger der nede paa Fjorden og skoller saa gildt, saa skal du kanste saa hende," sagde han.

„Var det ikke værre?“ sagde Gutten. Saa gik han ned til Stranden og satte sig i en Sandhaug, og da han havde siddet der længe nok, ønskede han, at der skulde ligge et Skib paa Fjorden fuldt færdigt med Master og Seil og alt Tilbehør, som var Magen til det, som laa der for. Ret som det var, saa laa det der, og da Kongen saa, der var to Skibe for et, kom han ned paa Stranden og skulde have Greie paa dette; der saa han Gutten stod ude i en Baad med en Kof, lige som han skulde kvaske efter Flakterne og jævne Skjolder, men da han fik se, at Kongen var inde paa Stranden, kastede han Kofen og streg: „Nu er Skibet færdigt; faar jeg Datter din nu?“ — „Det var nu det,“ sagde Kongen, „du faar vel prøve et Stykke til først. Kan du bygge et Slot, Mage til Slottet mit, paa en Times Tid eller to, saa faar vi se,“ sagde Kongen.

„Ikke værre?“ raabte Gutten og streg afsted. Da han havde drevet omkring saa længe, at det led mod Slutten paa Tiden, saa ønskede han, der skulde staa et Slot Magen til det, som stod der for. Det var ikke længe, før det stod der, stal jeg tro, og det var ikke længe heller, før Kongen kom baade med Dronningen og Prindsessen og skulde bese sig i det nye Slottet. Gutten stod der med Kofen og kastede igjen han. „Her er Slottet færdigt og færdigt; faar jeg hende nu?“ streg Gutten.

„Det var nu det,“ sagde Kongen; „du faar komme ind, saa vi kan tales ved om det,“ sagde han, for han skjønte, at Gutten kunde mere end made sig, og saa gik han og grundede paa, hvorledes han skulde blive af med ham. Ja, Kongen gik da foran og saa Dronningen, og saa kom Prindsessen nærmest foran Gutten. Bedst som han gik, saa ønskede Gutten, han skulde være den vakreste i hele Verden, og med det samme var han det. Da Prindsessen fik se, hvor vakker han var bleven med Et, dyttede hun til Dronningen, og hun til Kongen igjen, og da de havde glanst sig mætte, saa kunde

de grant stjønne, at han var mere, end det var ligt til, da han kom did i Fillepelsen sin. Saa lagde de over, at Prindsessen skulde fare fint, til hun sit greiet ud, hvorledes det havde sig med ham. Ja, Prindsessen gjorde sig nu saa læffer og saa blid som en Smørøste og tistede og smistede for Gutten; hun kunde da ikke være ham foruden hverken Dag eller Nat. Da det led ud paa den første Kvelden da, saa sagde hun: „Siden vi skal have hverandre du og jeg, saa har du vel ikke noget at dølge for mig, og du følger vel ikke for mig, hvorledes du har gjort alle disse gilde Greierne heller.“

„Na, ja,“ sagde Gutten; „det skal du nok saa vide siden; lad os blive Mand og Kone, det gjælder ikke før,“ sagde han. Den andre Kvelden laad ikke Prindsessen rigtig vel. Hun kunde nok stjønne det, sagde hun, at han ikke brydde sig stort om Kjæresten sin, naar han ikke vilde siøe hende det hun bad om; og naar han ikke vilde siøe hende i saadant et lidet Gran, saa fik det heller være med hele Kjærestefaben da. Nu blev Gutten rent ilde ved, og for at det skulde blive vel igjen, saa sagde han hende altsammen. Hun var ikke sen til at bære det frem til Kongen og Dronningen; saa lagde de over, hvorledes hun skulde faa Ringen fra Gutten, og siden mente de, det skulde ikke være farligt at blive kvit ham.

Om Kvelden kom Prindsessen med Dvaledraaber og sagde, hun vilde stjænke Kjæresten sin en Elstedrik, for hun syntes ikke han holdt nok af hende, sagde hun. Ja, han tænkte ikke paa noget Galt, han, og saa drak han ud Drikken, og med det samme sov han saa haardt, at de gjerne kunde revet ned Huset over Hovedet paa ham. Saa tog Prindsessen Ringen af Fingeren hans, satte den paa sin og onstede, at Gutten skulde ligge paa Dyngen ude paa Gaden saa sillet og jantefæl som han var, da han kom did, og i Steden hans vilde hun have den vakreste Prinds i Verden. Det var saa med det samme det. Da det led, vaagnebe Gutten ude paa Dyngen; først troede han bare, det var en Drøm, men da han

hjendte, at Ringen var borte, stjønte han, hvorledes det var gaaet til, og da blev han saa rent fortvret, at han satte i Beien og vilde springe lige paa Søen og drukne sig.

Med det samme mødte han Ratten, som Husbonden hans havde kjøbt til ham. „Hvor skal du hen?“ sagde Ratten. „Paa Søen og drukne mig,“ sagde Gutten.

„Vord ikke det,“ sagde Ratten. „Du skal nok saa Ringen igjen,“ sagde den.

„Ja, skal jeg det, saa — —,“ sagde Gutten.

Ratten i Beien. Net som det var, saa mødte den en Rotte. „Nu ta'r jeg dig!“ sagde Ratten.

„Na, vord ikke det,“ sagde Rotten, „saa skal du nok saa Ringen igjen.“

„Ja, skal jeg det, saa — —,“ sagde Ratten.

Da de havde kvaeret sig paa Kongsgaarden, løb Rotten omkring og nasede og lurede, der, Prindsessen og Prindsen laa; tilsidst saa fandt hun et lidet Gul, som hun smuttede ind igjennem. Saa hørte hun de snakkede endda, og hun kunde stjerne, at Prindsen havde Ringen paa Fingeren sin; for Prindsessen sagde: „du passer vel Ringen, min Ven,“ sagde hun. „Noh! — der kommer vel ingen herind gjennem Mure og Vægge efter den Ringen!“ sagde Prindsen; „men tror du ikke den er sikker paa Fingeren, saa kan jeg tage den i Munden,“ sagde han.

Om en Stund vendte han sig paa Ryggen og skulde til at sove; med det samme vilde Ringen fare i Halsen paa ham, og saa hostede han, saa den sprat ud og trillede bortefter Gulvet. Vips — tog Rotten og smat ud med den til Ratten, som sad og lurede ved Rottehullet.

Men imens havde Kongen faaet Tag i Gutten og sat ham ind i et stort Taarn og dømt ham til at aflives, fordi han havde drevet Spot og Spe med ham og hans Datter, sagde han, og der skulde han sidde til den Dagen han skulde rettes. Mens Ratten holdt paa at fryde omkring og skulde

prøve at lufte sig ind i Taarnet til Guttten med Ringen, kom der en Orn og slog Kløerne ned i den, og reiste ud over Søen med den; ret som det var, kom der en Falk og fastede sig paa Ornen, saa den slap Ratten paa Søen; men da Ratten kjendte det Vaade, blev den saa ræd, at den slap Ringen og svømmede til Lands. Den havde ikke rystet Vandet af sig og pyntet sig, før den mødte Hunden, som Husbonden havde kjøbt til Guttten.

„Nei, hvordan skal det bære i Bei nu da?“ sagde Ratten og græd og bar sig ilde; „nu er Ringen borte, og Guttten vil de tage Livet af,“ sagde hun.

„Jeg ved ikke jeg“ sagde Hunden; „men det ved jeg, at det river og slider i Indmaden paa mig, saa det kunde ikke være værre, om den skulde vrænge sig,“ sagde den.

„Du skal se, du har forædt dig paa spist Mad,“ sagde Ratten.

„Jeg æder aldrig mere end jeg orker,“ sagde Hunden, „og nu har jeg ikke ædt andet end en død Gist, som laa ude i Bjæren og flød,“ sagde den.

„Kansfe Gisten havde frælget Ringen?“ sagde Ratten, „og nu holder du vel paa at sætte til du ogsaa, fordi du ikke kan døie Guld,“ sagde hun.

„Kan hænde det,“ sagde Hunden; „saa var det ligesaa godt at tage Livet først som sidst; kansfe Guttten kunde komme fra det da,“ sagde den.

„Na, vørd ikke det,“ sagde Rotten, — hun var ogsaa med — „der skal ikke stort Nøb til, før jeg kommer ind, og er Ringen der saasandt, skal jeg nok snuse den op,“ sagde hun. Ja, Rotten smat ind i Hunden, og det var ikke længe, før hun kom ud igjen med Ringen. Saa lagde Ratten afsted til Taarnet og krassede sig opover, til den fandt et Hul, som hun kunde saa Labben ind igjennem, og gav saa Guttten Ringen igjen.

Han havde ikke faaet den paa Fingeren, før han ønskede,

at Taarnet skulde revne, og med det samme stod han midt i Døren og skjældte Kongen og Dronningen og Kongsdatteren ud for noget Skarvepat. Kongen var ikke jæn til at raabe sammen Krigsmagten sin og sagde til dem, de skulde tringrende Taarnet og tage Gutten, det kvittede, enten de fik ham død eller levende. Men Gutten onstede bare, at hele Soldatermagten skulde sidde til op under Armene i den store Blødmøren inde i Fjeldet, saa havde de Kar nok med at komme op igjen, de som ikke bleo der. Saa tog han vaa, der han endte, med Kongen og Folkene hans, og da han havde faaet Mun= den sin til at stænde og sige alt det han vidste og vilde, saa onstede han, de maatte sidde alle sine Levedage i Taarnet, der de havde sat ham. Da de vel var siddende der, tog han Landet og Riget efter Kongen; saa blev Hunden til Prinds og Ratten til Prindsesse igjen; hende tog han og giftede sig med, og saa drak de Bryllup og turede baade vel og længe.

64. Kjærringen mod Strømmen.

Der var engang en Mand, som havde en Kjærring, og hun var saa tvær og vrang, at det ikke var godt at være i Lag med hende; Manden, han havde nu slet ingen Udkomme med hende; det han vilde, vilde hun altid tvært imod. Saa var det en Søndag om Sommeren, at Manden og Konen gik ud og skulde se, hvorledes Ageren stod.

Da de kom til en Ager paa den anden Side af Elven, sagde Manden:

„Ja, nu er den stjer; i Morgen faar vi til at stjære.“

„Ja, i Morgen kan vi tage paa at klippe den,“ sagde Kjærringen.

„Hvad for noget, skal vi flippe? skal vi ikke faa Lov til at stjære heller nu?“ sagde Manden.

„Nei, flippe den skulde de, mente Kjærringen.

„Det er aldrig værre end lidet at vide,“ sagde Manden, „men du maa vel være gaaet fra det vesle Bettet, du har haft, og nu. Har du seet, at nogen har flippet Algeren, du?“ sagde han.

„Lidet ved jeg, og lidet vil jeg vide,“ sagde Kjærringen, „men det ved jeg vist, at Algeren skal flippes, og ikke stjæres,“ sagde hun. Det var ikke at røe om det, flippes skulde den.

Saa gik de bortover og tjeifede og trættede, til de tom paa Broen over Elven lige ved en dyb Hol. — „De sige for et gammelt Ord,“ sagde Manden, „at god Redskab gjør godt Arbejde,“ men det tror jeg nok skal blive artig Stur, som flippes med Sæuesax,“ sagde han. „Skal vi slet ikke faa Lov at stjære Algeren nu da?“ sagde han.

„Nei, nei, flippe, flippe, flippe!“ raabte Kjærringen, hoppede op og flippede med Fingrene efter Næsen paa Manden. I Arrigheden agtede hun sig ikke, snublede over en Stolende paa Broen og plumpede ud i Elven.

„Gammel Bane er vond at vende,“ tænkte Manden, „men det skulde være artig, om jeg ikke fik Det engang, jeg og.“

Han lagde ud i Hølen, og fik Tag i Haartoppen paa hende, saavidt hun fik Hovedet over Vandet. „Skal vi faa stjære Algeren?“ sagde han.

„Klippe, flippe, flippe!“ skreg Kjærringen.

„Ja, jeg skal lære dig at flippe, jeg,“ tænkte Manden og duffede hende under; men det hjalp ikke; de skulde flippe, sagde hun, da han tog hende op igjen. „Jeg kan ikke tro andet, end at Kjærringen er galen,“ sagde Manden ved sig selv, „mangen er galen og ved det ikke, mangen har Bet og naar det ikke; men jeg faar nu prøve engang til alligevel,“ sagde han. Men han havde ikke før faaet hende under, før

hun satte Haanden op over Vandet og til at flirpe med Fingrene som med en Sax. Da blev Manden storfindt og duffede hende baade vel og længe; men ret som det var, faldt Haanden ned under Vandet, og Kjærringen blev saa tung med Et, at han maatte slippe Taget.

„Vil du drage mig ned i Hølen til dig ogsaa nu, saa tan du ligge der, dit Starn!“ sagde Manden. Og saa blev Kjærringen.

Men da det led om lidt, syntes han, det var ilde, at hun skulde ligge der og ikke komme i fristen Jord, og saa gik han ned langs med Aaen og ledte og søgnede efter hende; men alt det han ledte, og alt det han søgnede, saa fandt han hende ikke. Han sit med sig Gaardsfollket og andre Foll fra Grændelaget, og de gav sig til at grave og søgne nedefter hele Aaen alle i Høb; men alt det de ledte, saa fandt de ingen Kjærring.

„Nei,“ sagde Manden, „det kan nok ikke nytte dette. Denne Kjærringen var nu en Kjærring for sig selv, hun,“ sagde han; „mens hun levede, var hun saa rent paatrærs, og hun kan vel ikke være anderledes nu heller,“ sagde han; „vi faar til at lede opefter og prøve ovenfor Fossen; kanske hun har flaadet sig opefter.“

Aa ja, de gik opefter og ledte og søgnede ovenfor Fossen; der laa Kjærringen, det var rigtigt nok; det var Kjærringen med Strømmen der.

*Therese's highland's and highland
Claus. Paper by Mrs. L. L. L.*

P 98.

65. Den syvende Far i Huset.

Der var engang en Mand, som var ude at færdes; saa kom han langt om længe til en stor og vakker Gaard; det var en Herregaard saa gild, at den gjerne kunde have været et lidet Slot. „Her skal det blive goet at saa hvile ud,“ sagde

han ved sig selv, da han kom indenfor Grunden. Tæt ved stod en gammel Mand med graat Haar og Skjæg og huggebe Bed. „God Kveld, Far," sagde Færdesmanden, „kan jeg faa laant Hus i Nat?" — „Jeg er ikke Far i Huset," sagde Gamlingen; „gaa ind i Kjøkkenet og snak til Far min!" Færdesmanden gik ind i Kjøkkenet; der traf han en Mand, som var endnu ældre, og han laa paa Knæ foran Storstenen og blæste paa Varmen. „God Kveld, Far, faar jeg laant Hus i Nat?" sagde Færdesmanden. „Jeg er ikke Far i Huset," sagde den Gamle; „men gaa ind og snak til Far min; han sidder ved Bordet i Stuen." Saa gik Færdesmanden ind i Stuen og snakkede til den, som sad ved Bordet; han var endda meget ældre end begge de andre to, og han sad og hakkede Tænder, rystede og skulv og læste i en stor Bog, næsten som et lidet Barn. „God Kveld, Far, vil I laane mig Hus i Nat?" sagde Manden. „Jeg er ikke Far i Huset; men snak til Far min, han som sidder i Vænten," sagde Manden, som sad ved Bordet og hakkede Tænder og rystede og skulv. Saa gik Færdesmanden til den, som sad i Vænten, og han holdt paa og skulde faa sig en Pibe Tobak; men han var saa sammentrøben og rystede saaledes paa Hænderne, at han næsten ikke kunde holde paa Piben. „God Kveld, Far," sagde Færdesmanden igjen. „Kan jeg faa laant Hus i Nat?" — „Jeg er ikke Far i Huset," svarede den gamle, sammentrøbne Kallen; „men snak til Far min, som ligger i Sengen." Færdesmanden gik til Sengen, og der laa en gammel, gammel Kal, som det ikke var noget andet Levende at se paa end et Par store Dine. „God Kveld, Far, kan jeg faa laant Hus i Nat," sagde Færdesmanden. „Jeg er ikke Far i Huset; men snak til Far min, som ligger i Buggen," sagde Kallen med de store Dinene. Ja, Færdesmanden gik til Buggen; der laa en ældgammel Kal, saa sammentrøben, at han ikke var større end et Spædbarn, og han kunde ikke sjenne, at der var Liv, paa andet, end at det laa i Halsen paa ham iblandet. „God Kveld,

Far, kan jeg saa laant Hus i Nat," sagde Manden. Det varede længe, før han fik Svar, og endda længer før Kallen blev færdig med det; han sagde han som de andre, at han var ikke Far i Huset; „men snat til Far min, han hænger i Hornet paa Bæggen." Færdesmanden glaute op over Bæggene, og tilsidst fik han Die paa Hornet ogsaa; men da han saa efter ham, som hang i det, var han ikke anderledes at se end et Fæl, som havde Bignelse af et Menneskeansigt. Da blev han saa sælen, at han streg høit: „Gud Kveld, Far! vil I laane mig Hus i Nat?" Det pøb oppe i Hornet som en liden Talgtit, og det var ikke mere end som saa, at han kunde skjønne, det skulde være det samme som: „Ja, Barnet mit!" Og nu kom der ind et Bord, som var dækket med de kosteligste Retter og med Vi og med Brændevin, og da han havde spist og drukket, kom der ind en god Seng med Renskalvsejler, og Færdesmanden var noksaa glad, fordi han langt om længe havde truffet den rette Far i Huset.

66. Tre Citroner.

Der var engang tre Brødre, som havde mistet Forædlerne sine, og da der ikke var noget efter dem, som de kunde have at leve af, maatte de ud i Verden at friste Lykken. De to ældeste rustede sig ud saa godt de kunde, men den yngste, ham kaldte de Tyrihans, fordi han altid sad i Skorstenen og holdt Tyrihansen; ham vilde de ikke have med. De reiste ud i Graalysingen om Morgenens; men hvorledes de gif eller ikke gif, saa var Tyrihans ligesaa tidlig i Kongsgaarden som de andre. Da de vare komne did, bad de om Tjeneste. Kongen sagde, han ikke havde noget at lade dem gjøre, men siden de vare saa nødige, fik han vel staafe dem noget, der kunde altid være

noget at gjøre i saadan en stor Gaard; de kunde slaa Spiger i Væggen, og naar de havde gjort fra sig det, kunde de tage dem ud igjen. Da de vare færdige med det, skulde de bære Bed og Vand til Koffen i Kjøkkenet. Tyrihans var den flinkeste til at slaa Spiger i Væggen og til at tage dem ud igjen, og den flinkeste var han til at bære Bed og Vand ogsaa. Derfor blev Brødrene avindsyge paa ham og sagde det, at han havde sagt sig god for at staafe Kongen den vakreste Prindsesse, som fandtes i tolv Kongeriger, for Kongen havde mistet Kjærringen sin og var bleven Entemand. Da Kongen fik høre det, sagde han til Tyrihans, at han skulde gjøre det, som han havde sagt, ellers skulde de lægge ham paa Suggestabben og slaa Hovedet af ham.

Tyrihans svarede, at han hverken havde sagt det eller tænkt det; men siden Kongen var saa streng, fik han vel prøve. Saa fik han en Mistestræppe paa Rasken og gik af Gaarde. Men han var ikke kommen langt paa Stoven, før han blev sulten og vilde smage paa Misten, de havde givet ham med fra Kongsgaarden. Da han vel havde sat sig i Ro og Mag under en Gran ved Siden af Veien, kom der hinkende en gammel Kjærring og spurgte, hvad han havde i Stræppen sin. „Kød og Flæsk,“ sagde Gutten, „er du sulten, saa kom og saa dig et Stykke med, Gamlemor!“ Ja, hun takkede og spiste og sagde, hun skulde nok gjøre ham et Morsstykke igjen, og saa hinkede hun bort igjennem Stoven. Da Tyrihans var god og mæt, kastede han Stræppen paa Rasken og lagde afsted igjen; men han var ikke kommen langt, før han fandt en Pibe. Den syntes han kunde være artig at have og blæse i paa Veien, og det varede ikke længe, før han fik Lyd i den, skal tro. Men da myldrede det frem med Smaatrolld, og de spurgte i Munden paa hverandre: „Hvad har min Herre at befale, hvad har min Herre at befale?“

Tyrihans sagde, at han vidste ikke noget om, at han var nogen Herre over dem, men skulde han befale, saa vilde han,

at de skulde skaffe ham den vakreste Prindsesse, som fandtes i tolv Kongeriger. Ja, det var ingen Sag, mente Smaatrol-dene; de vidste godt, hvor hun var, og Beien kunde de vise ham, saa han kunde gaa bort og tage hende selv, for de havde ingen Magt til at røre hende. De viste ham Beien, og saa kom han frem baade godt og vel; der var ikke nogen, som lagde to Stikker i Kors for ham engang. Det var et Trolld-slot, og der sad der tre deilige Prindsesser; men da Tyrihans kom ind, blev de saa rent tullede, at de rendte omkring hver-andre som forstræmte Lamunger, og ret som det var, blev de til tre Citroner, som laa i Bindnet. Tyrihans blev saa ilde ved og saa rent ulukkelig over dette, at han ikke vidste sin arme Raad. Men da han havde tænkt sig lidt om, tog han og stak Citronerne i Lommen; han troede, de kunde være gode at have, om han skulde blive tørst paa Reisen, for han havde hørt, at Citroner skulde være sure.

Da han kom et Stykke paa Beien, blev han saa bed og tørst; Vand var der ingensteds at finde, og han vidste ikke, hvad han skulde saa at læste sig paa. Saa kom han til at hufte paa Citronerne og tog op en af dem og bed Hul paa. Men indi den sad Prindsessen til op under Armene og streg: „Vand, Vand!“ Hvis hun ikke fik Vand, maatte hun dø, sagde hun. Ja, Gutten løb i Ring og ledte efter Vand, som han var rent fra sig; men Vand var der ikke, og Vand fandt han ikke, og ret som det var, saa var hun død.

Da han havde gaaet et Stykke til, blev han endda he-dere og endda mere tørst, og da han ikke fandt noget, han kunde læste sig med, tog han den anden Citron og bed Hul paa den. Indeni den sad der ogsaa en Prindsesse til op un-der Armene, og hun var endda deiligere end den første. Hun streg paa Vand og sagde, at fik hun ikke Vand, døde hun paa Timen. Tyrihans for omkring og ledte baade under Sten og Mose, men Vand fandt han ikke, og saa døde den Prindsessen ogsaa.

Tyrihans syntes det blev værre og værre, og det blev det ogsaa, for jo længer han kom, des hedere blev det. Marken var saa tør og affveden, at der ikke fandtes en Vanddraabe, og det var ikke langt fra, han næsten var halvdød af Tørst. Han tviede sig længe for at bide Gul paa den Citronen, han havde igjen, men tilsidst var der ingen anden Raad. Da han havde bidt Gul, sad der en Prindsesse indi den ogsaa; hun var den deiligste i tolv Kongeriger, og hun streg, at fik hun ikke Vand, saa døde hun paa Timen. Tyrihans løb og skulde hente Vand, og denne Gang mødte han Kongens Møller; han viste ham Veien til Mølledammen. Da han kom til Dammen med hende og fik givet hende Vand, kom hun helt ud af Citronen og var rent nogen. Tyrihans maatte lade hende saa det Plagget, han havde, og kaste om sig, og saa gjemte hun sig i et Træ, medens han gik op til Kongsgaarden og skulde skaffe hende Klæder og fortælle Kongen, at han havde faaet hende, og hvorledes det var gaaet til altsammen.

Medens dette stod paa, kom Koffen ned til Mølledammen og skulde hente Vand. Da hun fik se det delige Ansigtet, som speilede sig i Dammen, troede hun det var sit eget, og blev saa glad, at hun tog paa at sulle og danse, fordi hun var bleven saa vakker.

„Gid Fanden bære Vand, naar du er saa vakker!“ sagde hun og kastede Vandbøtterne. Men om lidt fik hun se, at Ansigtet i Dammen hørte til Prindsessen, som sad i Træet. Da blev hun saa harm, at hun rev hende ned af Træet og kastede hende ud i Dammen. Men selv kastede hun Kjolen til Tyrihans omkring sig og trøb op i Træet. Da Kongen kom, og fik se den stygge sorte Koffetosen, blev han baade rød og bleg, men da han hørte, at de sagde, hun var den deiligste i tolv Kongeriger, saa syntes han, at han ikke kunde andet end tro, at der var noget i det, og Synd syntes han ogsaa det var paa Tyrihans, som havde havt saa meget at

gaa igjennem, før han fik hende. Hun bliver vel kanske bedre med Tiden, tænkte han ogsaa, naar hun bliver pyntet og faar gilde Klæder paa, og saa tog han hende med sig hjem. Der blev sendt Bud efter Parykmagere og Sypiger, og hun blev pyntet og klædt som en Prindsesse, men alt det de væfede og pyntede hende, saa blev hun svart og styg alligevel. Om en Stund skulde Undertoffen gaa til Dammen efter Vand, og saa fik hun en stor Sølvfisk i Botten sin. Hun bar den op og viste Kongen den, og han syntes den var gjæv og gild; men den stygge Prindsessen sagde, det var noget Troldskab og at de skulde brænde den op, før hun stjonte strax, hvad det var. Ja, Fisken blev brændt, og den anden Morgen fandt de en Sølvklump i Asken. Det kom Koffen op og fortalte til Kongen, og han syntes det var underligt; men Prindsessen sagde, det var bare Troldskab og bad dem grave det ned i Møgdynngen. Kongen vilde nødig, men hun lod ham hverken have No eller Fred, og saa sagde han tilsidst, de fik gjøre det. Men den andre Dagen stod der en stor deilig Lind, der de havde gravet Sølvklumpen ned, og den Linden havde Blade, og de glindsede som Sølv. Da de fortalte Kongen det, syntes han, at det var underligt; men Prindsessen sagde, at det ikke var andet end Troldskab, og Linden skulde de hugge ned strax. Kongen vilde det nødig, men Prindsessen plagede ham saalænge, at tilsidst maatte han soie hende i det ogsaa. Da Jenterne skulde ud og tage Gliserne af Linden til at brænde paa Skorstenen, var det bare Sølv. „Det er ikke værd at sige noget om det til Kongen eller Prindsessen igjen,“ sagde en af dem, „for saa skal vel disse ogsaa brændes og smeltes. Det er bedre vi gjemmer dem i Dragkistkufferne vore. Det kan være godt at have, naar der engang kommer et Menneſte, og vi skal gifte os.“ Ja, det bleve de enige om; men da de havde baaret paa det en Stund, blev det saa forstrækkeligt tungt. Da de skulde se efter, hvad dette kunde komme af, var Gliserne blevene omgjorte til et Barn, og det varede ikke længe,

før det var den deiligste Prindsesse, nogen kunde se. Jenterne kunde nok skjønne, at dette ikke gik rigtigt til; de stæffede hende Klæder og sloi bort og fik fat paa Gutten, som skulde hente den deiligste Prindsesse i tolv Kongeriger, og sagde det til ham. Og da Tyrihans kom, fortalte hun ham, hvorledes alt var tilgaaet, at Koffen havde revet hende ned i Dammen, og at hun havde været baade Solvisten og Solvklumpen og Vinden og Gliserne, og at hun var den Rette. Det var ikke saa greit at faa fat paa Kongen, for den stygge sorte Koffen hang over ham baade sent og tidlig —; men tilsidst fandt de paa at sige, der var kommen Krigsbud fra Grandefongen, saa fik de ham ud, og da han fik se den deilige Prindsessen, blev han indtaget i hende, at han strax vilde drikke Bryllup, og da han fik høre, hvor ilde den stygge sorte Koffen havde foret med hende, saa sagde han, at hende skulde de tage og trille i en Spigertønde. Saa turede de Bryllup, saa det hørt og spurgtes over tolv Kongeriger.

67. Kjæresten i Skoven.

Der var engang en Mand, som havde en Datter; hun var saa vakker, at hun var navnspurgt over mange Kongeriger, og Friere kom der til hende saamange som Blæffer i Lovsald. En af dem gjorde sig til af det, at han var rigere end alle andre; vakker og gild var han og; saa skulde han faa hende, og siden kom han tidt og ofte paa Besøg.

Da det led om lidt, saa vilde han, at hun skulde komme til ham og se, hvorledes han havde det; han kunde ikke hente hende og følge hende, men den Dagen hun skulde komme,

skulde han strø Erter efter Veien lige hjem i Husedøren til sig; men hvorledes det var eller ikke var, saa strøede han Erterne en Dag før tidlig.

Hun gik baade langt og længe, gjennem Skov og Mark, og tilsidst kom hun til et stort gildt Hus, som laa paa en grøn Bold midt i Skoven; men han var ikke hjemme, og ikke fandt hun Folt i Huset heller. Først kom hun ind i Kjøkkenet; der var ingen anden end en underlig Fugl, som hang i et Bur under Taget. Saa gik hun ind i Stuen, og der var det saa stadseligt, at det var rent utroligt. Eftersom hun gik, saa raabte Fuglen til hende:

„Stjøn Jomfru, vær dristig, men vær ikke altfor dristig!“
Da hun kom ind i Kammeret, raabte den det samme igjen; der stod der en hel Hob med Dragtister; hun trat Stufferne ud, og de vare fulde af Guld- og Sølvstads og alt det, som gildt var. Da hun gik ind i det næste Kammer, raabte Fuglen igjen:

„Stjøn Jomfru, vær dristig, men vær ikke altfor dristig!“
Der hang det fuldt af gilde Fruentimmerklæder rundt alle Væggene. Da hun gik ind i det næste Kammer, satte Fuglen i at sgrige:

„Stjøn Jomfru, stjøn Jomfru, vær dristig, men vær ikke altfor dristig!“

Her stod der mange Saaer fulde med Blod.

Men da hun gik ind i det næste Kammer, ildstreg Fuglen:

„Stjøn Jomfru, stjøn Jomfru, vær dristig, men vær ikke altfor dristig!“

Der laa det fuldt med dode Kroppe og Benrangler af dræbte Fruentimmer. Her blev hun saa forfærdet, at hun vilde springe ud igjen, men hun kom ikke længer end i det næste Kammer, hvor alt Blodet stod. Da raabte Fuglen til hende:

„Stjøn Jomfru, stjøn Jomfru, spring under Sengen, under Sengen; nu kommer han!“

Hun var ikke sen til at lyde Fuglen og gjemme sig un-

der Sengen; hun krøb saa langt ind til Bæggen, som hun kunde, ja, hun var saa ræd, at hun gjerne havde krøbet ind i Bæggen, om det havde gaaet an.

Saa kom Kjæresten hendes med en anden Jomfru. Hun bad saa smaat og saa vent, at han skulde spare Livet, saa skulde hun aldrig opdage ham for nogen; men der hjalp ingen Bøn. Han rev af hende alt, baade Klæderne og Guldet, saanær som en Ring, hun havde paa Fingeren. Den sled han i, men da han ikke kunde saa den af, saa hakkede han af Fingeren, saa den sprat under Sengen, og Jomfruen, som laa der, tog den til sig og gjemte den. Kjæresten sagde til en liden Gut, som var med ham, at han skulde krybe under Sengen og tage frem den Fingeren; ja, han lagde sig ned og tog indunder og kjendte hende, som laa der; men hun klemte ham haardt i Haanden, og saa skjønte han Meningen. „Den ligger saa langt indunder, at jeg ikke kan række den,“ sagde han, „det faar være til det bliver Dag, saa skal jeg tage den.“

Tidlig om Morgenens for Røveren ud igjen, og Gutten skulde være hjemme og passe Huset og tage imod den Jomfruen, han ventede; men han skulde ikke slippe hende ind i de to Kummene, han vidste.

Da han vel var kommen til Skovs, gif Gutten ind og sagde, nu kunde hun komme frem.

„Du var heldig du, som kom saa tidlig, ellers havde han dræbt dig som alle de andre,“ sagde han.

Hun standsede ikke længe, kan du tro, men skyndte sig hjem det forreste hun kunde, og da Faderen spurgte, hvorfor hun kom saa snart, saa fortalte hun, hvad Kjæresten var for En, og det hun havde hørt og seet.

Da det led om nogen Tid, kom Frieren reisende igjen, og var saa gild, at det lavede af ham, og spurgte, hvorfor hun ikke kom og besøgte ham, som hun havde lovet.

„Der var kommen en Mand med en Kjælke i Weien for

det," sagde Faderen; „men nu fik han tage tiltakke med det Huset, de kunde stæffe ham;" og saa bad han ham at blive der, „for han havde bedet til Gjæstebuds; det skulde være ligesom Fæsterøl."

Da de havde spist og sad ved Bordet endda, sagde Datteren i Huset, at hun havde haft saadan en underlig Drøm for et Par Nætter siden; havde de Lust til at høre, skulde hun fortælle den, men alle maatte love, at de skulde blive siddende i Ro, til hun var færdig.

Ja, de vilde gjerne høre, og de skulde blive siddende, det lovede de alle; Kjæresten ogsaa.

„Jeg drømte, at jeg gik paa en bred Wei, og der hvor jeg gik frem, var der strøet Erter."

„Ja, det er, ligesom naar du gaar til mig det, min Ven," sagde Kjæresten.

„Saa blev Weien smalere og smalere, og den gik langt bort igjennem Skov og Odemark."

„Det er ligesom Weien til mig det, min Ven," sagde han.

„Saa kom jeg til en gren Vold og til et stort gildet Hus."

„Det er ligesom hos mig det," sagde han.

„Saa kom jeg ind i Kjøkkenet; jeg saa ikke noget Menneske der; men under Taget hang der en underlig Fugl i et Bur, og da jeg gik ind i Stuen, raabte den efter mig: „Stjon Jomfru, vær dristig, men vær ikke altfor dristig!"

„Det var ligesom hos mig det, min Ven," sagde Kjæresten.

„Saa gik jeg ind i Kammeret; Fuglen raabte det samme, som den sagde før; derinde var der saa mange Dragtister, og da jeg trak Skufferne ud og saa ned i dem, var de fulde af Solvtoi og Guldestads og alt det, som gilet var."

„Ja, det var hos mig det, min Ven," sagde han; „jeg har ogsaa mange Skuffer fulde med Guld og Solv og kostbare Ting."

„Saa gif jeg ind i et andet Kammer; Fuglen raabte til mig igjen og sagde det samme, som han havde sagt, og der hang det fuldt af gilde Fruentimmerklæder rundt alle Væggene.“

„Ja, det var ogsaa ligesom hos mig, min Ven,“ sagde han; „der er Klæder og Stads baade af Silke og Fløiel.“

Da jeg gif ind i det næste Kammer, satte Fuglen i at ildstrige:

„Stjøn Jomfru. Stjøn Jomfru, vær dristig, men vær ikke altfor dristig!“ og i dette Kammer stod der Tønder og Saaer rundt alle Væggene, og de var fulde af Blod.“

„Fy, det var sælt, det er slet ikke som hos mig, min Ven,“ sagde Kjæresten, nu sit han ondt og vilde ud.

„Det er jo bare en Drøm, jeg fortæller,“ sagde Datteren i Huset; „bliv du siddende, du kan da altid taale at høre paa det.“

„Da jeg gif ind i det næste Kammer, tog Fuglen paa at ildstrige det samme, som den sagde før: „Stjøn Jomfru, stjøn Jomfru, vær dristig, men vær ikke altfor dristig!“ Der laa der mange døde Kroppe og Benrangler af dræbte Mennesker.“

„Nei, det var slet ikke hos mig,“ sagde Kjæresten, og vilde ud.

„Sid du,“ sagde hun; „det er jo ikke andet end en Drøm, og den taaler du nok at høre. Jeg syntes ogsaa det var sælt, og sprang ud igjen, men jeg kom ikke længer end ud i det andet Kammer, hvor alle Blødtønderne stod; da streg Fuglen, at jeg skulde springe under Sengen og gjemme mig, for nu kom han; og saa kom han, og han havde med sig en Jomfru, som var saa deilig, at jeg syntes, jeg ikke havde seet Mage til hende. Hun bad saa vakkert for sig, at han skulde spare Livet. Han brydde sig ikke et Gran om det, hun græd og bad, han rev af hende Klæderne og tog alt hun havde, og sparede hverken Livet eller nogen Ting; men paa den venstre Haanden havde hun en Fingerring, som han ikke

kunde faa revet af, saa hakkede han Fingeren af hende, og den sprat under Sengen til mig."

"Ja, det er slet ikke som hos mig, min Ven," sagde Njæresten.

"Jo, hos dig var det! der er Fingeren, og der er Ringen, og der er Manden, som hakkede den af!" sagde hun.

Saa tog de ham og slog ham ihjæl og brændte baade ham og Huset i Stoven.

68. Ikke kjørende og ikke ridende.

Der var en Gang en Kongesøn, som havde friet til en Jente, men da de vare blevne gode Venner og vel forligte, syntes han, det kunde være det samme; da vilde han ikke have hende, fordi hun var ikke sin nok til ham. Men saa tænkte han, han skulde prøve at blive kvit hende, og saa sagde han, han skulde tage hende ligevel, om hun kunde komme til ham:

"Ikke kjørende
Og ikke ridende,
Ikke gaaende
Og ikke agende,
Ikke sulten
Og ikke mæt,
Ikke nøgen
Og ikke klædt,
Ikke Dag
Og ikke Nat."

For det treede han, hun ikke kunde gjøre.

Hun tog tre Bygtorn og bed over, saa var hun ikke mæt,

men hun var ikke fastende heller, og saa kastede hun et Udnæt
over sig, saa var hun

ikke nogen
og ikke klædt.

Hun tog en Saubuk og satte sig paa, saa at Venene
slæbte paa Jorden; saa subbede hun frem, og saa var hun

ikke kjørende
og ikke ridende,
ikke gaaende
og ikke agende.

Og det var i Stjellet mellem Nat og Dag. Da hun kom
frem til Bagterne, bad hun, at hun maatte saa snakke med
Prindsen; de vilde ikke lukke hende ind, fordi hun saa ud som
et Spektakel. Men af denne Styren vaagnede Prindsen og
kom til Vinduet. Saa subbede hun der bort og vred det ene
Hornet af Bukken. Det tog hun, stød op paa Ryggen af
den og bankede paa Vinduet med. Saa maatte de lukke op
og gjøre hende til Prindsesse.

69. Skipperen og Gamle-Grif.

Der var en Gang en Skipper, som var saa ubegribelig heldig
med alt det han tog sig til; der var ingen, som fik slige Frag-
ter, og ingen, som tjente slige Penge, for de væltede ligesom
ind paa ham; og slet ikke var der nogen, som var god for at
gjøre slige Reiser som han, for hvor han fór hen, var Vinden
med ham, ja, de sagde, at bare han snudde Hatten sin, saa
vendte han Vinden did, han vilde have den, ogsaa.

Saaledes fór han i mange Aar baade i Trælastfart og

paa Chinareiser, og Penge havde han tjent sammen som Græs. Men saa var det en Gang igjen, han for afsted hjem over Nordsøen for fulde Seil, som han skulde have stjaalet baade Last og Skude; men den, som vilde have Tag i ham, han for endda fortere. Det var Gamle-Erik det; for ham havde han gjort Kontrakt med, som En kan vide, og den Dagen var Tiden ude; han kunde vente hvert Dieblif, at han vilde komme og hente ham.

Ja, Skipperen kom op paa Dækket fra Kabhytten og saa tilveirs; saa praiede han paa Lommermanden og et Par af Folkene til, og sagde, de skulde strax gaa ned i Rummet og hugge to Huller i Bunden paa Skuden, og naar de havde gjort det, skulde de lette op Pumperne af Pumpseden, og drive dem tæt ind i Hullerne, saa Søen stod langt op i Pumpsstokken.

Folkene undrede sig paa dette og syntes, det var et artig Arbeide, men de gjorde, som Skipperen havde sagt; de huggede Huller i Bunden og drev Pumperne ind saa tæt, at der ikke kunde komme en Vanddraabe ind i Lasten; men op i Pumpen stod Nordsøen syv Fod høit.

Det var knapt, de havde faaet Flisen overbord efter Arbeidet, saa kom Gamle-Erik i et Vindkast og faldede Skipperen i Kraven. „Stop Far, det har ikke sliig Braahast,” sagde Skipperen, og med det samme gav han sig til at værges for sig og løse ud Kløerne, som han havde slaaet i ham, med en Merlspeiger. „Har du ikke gjort Kontrakt om, at du altid skulde holde Skuden tør og tæt?” sagde Skipperen. „Ja, du er en net Gut. Se i Pumperne! Bandet staar syv Fod op i Røret. Pump, Djævel, og pump Skuden læns, saa kan du tage mig og have mig, saa meget du vil!”

Gamle-Erik var ikke flogere, end han lod sig narre; han strævede og svædede, og Svøden den føsede som Bække nedover Ryggen paa ham, saa de gjerne kunde drevet en Kværnfal nederst i Rygskaaeren, men han pumpede op af Nordsøen og

ud i Nordsøen; det Arbeidet blev han træt af tilsidst, og da han ikke orkede mere, for han i fuldt Sinne hjem til sin Oldemor og vilde hvile sig. Skipperen lod han være Skipper, medens han vilde, og er han ikke død, saa farer han vel endnu og seiler did han vil, og dreier Vinden, efter som han snur Hatten sin.

Omryet

70. Gutten, som gjorde sig til Løve, Falk og Myre.

Der var en Gang en Mand, som havde en eneste Søn; men han levede i Armød og Udfældom, og da han laa paa det Sidste, sagde han til Sønnen, at han ikke eiede andet end et Sværd, et Strieplag og nogle Brødsmler, og det skulde han faa til Arv. Da Manden var død, vilde Gutten ud i Verden og prøve sin Lykke; saa bandt han Sværdet om sig og tog Brødsmlerne og lagde i Strieplagget til Niste; for de boede oppe i en Skovli, langt fra Folk. Paa Veien maatte han over et Fjeld. Da han var kommen saa høit, at han kunde se udover Vidden, fik han se en Løve, en Falk og en Myre, som stod og trættede omkring en død Hest. Gutten blev ilde ved, da han saa Løven, men den raabte paa ham og sagde, at han skulde komme og stille Trætten imellem dem og stifte Hesten saa, at hver fik det, han burde have.

Gutten tog Sværdet og stiftede Hesten, saa godt han kunde; Løven gav han Stroget og største Parten; Falken fik noget af Indmaden og noget andet Smaatteri, men Myren fik Hovedet. Da han havde gjort det, sagde han:

„Nu synes jeg, det er ret delt; Løven skal have det meste, fordi den er størst og stærkest; Falken skal have det bedste, fordi den er fin og fysen; Myren skal have Skolten, fordi den kryber i Kroger og Kriger.“

Saa, den Delingen var de vel fornøide med allesammen, og de spurgte ham, hvad han skulde have, fordi han havde stiftet saa vel imellem dem. „Har jeg gjort Jer en Tjeneste, og I er noie med det, saa er jeg velnoie,” sagde han; „men Betaling skal jeg ikke have.” — Jo, noget skulde han have, sagde de. „Vil du ikke have andet,” sagde Løven, „saa skal du saa tre Dnster.” Men Gutten vidste ikke, hvad han skulde ønske. Saa spurgte Løven, om han ikke vilde ønske, at han kunde stabe sig om til Løve, og de andre to spurgte, om han ikke vilde stabe sig om til Falk og til Myre. Det syntes han skulde være baade godt og vel, og saa ønskede han sig det.

Han fastede Sværdet og Strieplagget, stæbte sig om til Falk, og begyndte at flyve. Saa fløi han, til han kom over et stort Vand, men da han kom ud over det, blev han saa træet og saa saarvinget, at han ikke kunde flyve længer, og da han saa et Bratberg, som stod op af Vandet, satte han sig paa det og hvilte sig. Han syntes, det var et underligt Berg, og han gik omkring paa det en Stund, men da han havde hvilet ud, stæbte han sig til en liden Falk igjen og fløi afsted, til han kom til Kongsgaarden; der satte han sig i et Træ udenfor Vinduerne til Kongsdatteren. Da hun saa Fuglen, fik hun Lyst til at fange den. Hun loffede den til sig, og da Falken var kommen indenfor, stod hun færdig og — rips — slog Kongsdatteren Vinduet igjen, tog Fuglen og satte den ind i et Bur.

Om Natten gjorde Gutten sig til Myre og krøb ud af Buret, og saa stæbte han sig til den han var, og gik bort og satte sig hos Kongsdatteren. Da blev hun saa ræd, at hun gav sig til at strige, saa Kongen vaagnede og kom ind og spurgte, hvad her var paa Færde.

„Der er nogen her!” skreg Prindsessen. — I det samme var Gutten Myre, krøb ind i Buret og gjorde sig til Falk igjen. Kongen kunde ikke se noget, som var at blive ræd for; saa sagde han til Kongsdatteren, at det maatte være Maren,

som trykkede hende. Men da han var vel ude af Døren, var det det samme igjen. Gutten krøb ud af Buret som en Myre, blev saa til den han var, og satte sig hos Prindsessen.

Da streg hun høit, og Kongen kom og skulde se, hvad der var paa Færde igjen.

„Der er nogen her!“ streg Prindsessen. Men Gutten smat ind i Buret igjen, og sad der som en Falk. Kongen saa og ledte baade høit og lavt, og da han ikke saa noget, blev han findt, fordi han ikke kunde saa Rattero, og sagde det var noget Løv Prindsessen for med; „striger du saa en Gang til,“ sagde han, „saa skal du blive var ved det, at Kongen er Far din.“

Men Kongen var ikke mere end vel ude af Døren, før Gutten var hos Prindsessen igjen. Den Gangen streg hun ikke, endda hun var saa ræd, at hun ikke vidste, hvor hun skulde gjøre af sig.

Saa spurgte Gutten, hvad det var hun var saa ræd for.

„Jo, hun var lovet bort til en Haugebasse,“ sagde hun, „og første Gangen hun kom under bar Himmel, skulde han komme og tage hende; men da Gutten kom, troede hun, det var Haugebassen, og hver Torsdags Morgen kom der Bud fra Haugebassen, og det Budet var en Drage, som Kongen maatte give ni velgjødede Svin hver Gang den kom, og derfor havde han sat ud, at den som kunde fri ham for Dragen, skulde saa Prindsessen og halve Kongeriget.“

Det sagde Gutten han skulde gjøre, og da det blev lyst om Morgen, gik Kongsdatteren til Kongen og sagde, at der var En inde, som vilde fri ham for Dragen og Svinestatten. Da Kongen hørte det, blev han glad, for Dragen havde ædt saamange Svin, at der snart ikke var flere igjen i hele Kongeriget. Den Dagen var det just en Torsdags Morgen, og dermed saa streg Gutten did, Dragen pleiede komme og tage mod Svinene, og Husbondskarlen i Kongsgaarden viste ham Veien.

Ja, Dragen kom ogsaa, og han havde ni Hoveber og

var saa arg og saa findt, at det frasede Ild og Luer, da han ikke saa Svinemaden sin, og sloi paa Gutten, som han vilde æde ham levende. Men vips — gjorde han sig til Løve og sloges med Dragen og rev det ene Hovedet af ham efter det andet. Dragen var stærk han ogsaa, og han spyede Ild og Udder, men da det led paa, havde han ikke mere end eet Hoved igjen, det var det seigeste; tilsidst fik Gutten revet det af og, og saa var det ude med Dragen. Saa gik han til Kongen, og der blev stor Glæde over hele Kongsgaarden, og Gutten skulde have Kongsdatteren. Men saa var det en Gang, de gik i Haven, da kom selve Haugebassen farende, tog Kongsdatteren og for bort igjennem Luften med hende. Gutten vilde efter med det samme; men Kongen sagde, han ikke skulde gjøre det, for han havde ikke nogen anden igjen, nu da han havde mistet Datteren. Men der hjalp hverken Bøn eller Bud. Gutten gjorde sig til Falk og for afsted. Men da han ikke saa dem, kom han i Hu det underlige Bratteberget, han havde høilet paa, den første Gangen han sloi ud. Han slap sig ned og satte sig der, skabte sig til Myre og krøb ned igjennem en Spræt i Berget. Da han havde krøbet en Stund, kom han til en Dør, som var lukket. Men han vidste Raad til at komme ind; han krøb igjennem Noglehullet; der sad en fremmed Prindsesse og lystede en Haugebasse med tre Hoveder.

„Jeg har nok gaaet rigtigt!“ tænkte Gutten ved sig selv, for han havde hørt, at Kongen havde mistet to Døtre før, som Troldene havde taget. „Kanste jeg finde den andre ogsaa,“ sagde han ved sig selv og krøb igjennem Noglehullet paa en Dør til; der sad en anden fremmed Prindsesse, som lystede en Haugebasse, og han havde sex Hoveder. Saa krøb han igjennem et Noglehul til; der sad den yngste Kongsdatteren og lystede en Haugebasse med ni Hoveder. Han krøb op paa Læggen hendes og kneb hende; saa stjonte hun, at det var Gutten, som vilde tale med hende, og saa bad hun Haugebassen, om hun fik Lov at gaa ud lidt. Da hun kom

ud, var Gutten den han var igjen, og saa sagde han til hende, at hun skulde spørge Haugebassen, om hun da aldrig skulde komme dertil og hjem til Far sin. Saa gjorde han sig til Myre og satte sig paa Benet hendes, og saa gik Kongsdatteren ind igjen og begyndte at lyfte Haugebassen.

Da hun havde holdt paa med dette en Stund, faldt hun i Tanke. „Du glemmer at lyfte mig; hvad er det du grunder paa?“ sagde Troldet.

„Na, jeg grunder paa, om jeg aldrig skal komme herfra og hjem til min Faders Gaard,“ sagde Kongsdatteren.

„Nei, det gjør du aldrig,“ sagde Haugebassen; „ikke før nogen finder det Sandkornet, som ligger under den niende Tungen i det niende Hovedet paa den Dragen, som Far din stattere til; men det finder ingen, før kommer det Sandkornet over Berget, saa sprækker alle Haugebasserne, og Berget bliver til et guldforgylt Slot og Vandet til Engmarker.“

Da Gutten hørte det, trøb han ud igjennem alle Nøglehullerne og gjennem Sprækken ud paa Berget; der gjorde han sig til Falk og sloi did, hvor Dragen laa. Saa ledte han, til han fandt Sandkornet, under den niende Tungen i det niende Hovedet, og sloi afsted med det; men da han kom til Vandet, blev han saa træt, saa træt, at han maatte dale ned og sætte sig paa en Sten paa Stranden. Net som han sad der, blundede han et Dieblit, og imens faldt Sandkornet ud af Næbbet hans og ned mellem Strandsanden. Saa ledte han i tre Dage, før han fandt det igjen. Men da han havde fundet det, sloi han lige til Bratteberget med det og slap det nedigjennem Sprækken. Da sprak alle Haugebasserne; Berget revnede, og der stod et guldforgylt Slot, som var det gildeste Slot i hele Verden, og Vandet var de deiligste Agre og grønne Enge, nogen vilde se. Saa reiste de til Kongsgaarden, og der blev der vel Glæde og Herlighed. Gutten og den yngste Kongsdatteren skulde have hinanden, og de

turede Bryllup over hele Kongeriget i syv samfulde Uger. Og for ikke de vel, saa gid du maa fare endda bedre.

71. Tobaks-Gutten.

Der var en Gang en Fattigtjærring, som gif omkring med Sønnen sin og bad; hjemme havde hun hverken at bide eller brænde. Først gif hun bygdellem, og saa kom hun til Byen. Da hun havde gaaet husimellem der en Stund, kom hun til Borgemeesteren. Det var baade en snild Mand og en gjæv Mand, en af de bedste i Byen, for han var gift med Datteren til den rigeste Kjøbmanden der, og med hende havde han en liden Datter; de havde ikke flere Børn, saa hun var baade Sødningen og Sukkerungen, og der var ingen Ting, som var for god til hende. Hun blev strax velkjendt med denne Fattiggutten ogsaa, da han kom der med Mor sin, og da Borgemeesteren saa, at de var Godvenner saa snart, tog han Gutten til sig, for at hun skulde have ham til Legebrosder. Ja, de legebe sammen og stillede sammen, læste sammen og gif paa Skolen sammen og var altid Venner og vel forligte.

En Dag stod Borgemeesterkonen ved Vinduet og saa efter Børnene, da de skulde paa Skolen; da så hun se, der var en Regndam i Gaden; først bar Gutten Linen med Skolemaden i over denne Dammen; saa kom han igjen og løstede Veslejenten over, og da han satte hende ned, tog han en Kys.

Da hun saa det, blev hun sindt: „Skal sliig en Skarveunge kysse vor Datter, vi som er de bedste Folk i Byen?“ sagde hun. Manden prøvede at stagge hende det bedste han kunde, og sagde, der vidste ingen, hvor Børnene skulde bo,

og ingen hvad der kan hænde Sine; det var en snild og en stikkelig Gut, og der kom tidt et stort Træ af en liden Teining, sagde han. Men nei, det var det samme, baade hvad han var og hvad han blev; „naar Armod kommer til Gre, ved den ikke hvordan den vil være,” og „den, som er flaaet til Skilling, bliver aldrig til Daler, om han stinner som en Guld-dukke,” sagde Borgemeesterkenen; der fik han ikke Lov at være; hun vilde af med ham. Da der ikke var anden Raad, saa sendte Borgemeesteren ham bort med en Kjøbmand, som var kommen did med et Skib, og der skulde han være Rahytgut. Til Konen sagde han, at han havde solgt Gutten for Tobak.

Men før han reiste, brød Borgemeesterdatteren Ringen sin i to Stykker, og gav ham Halvdelen, for at de kunde kjendes, om de skulde mødes igjen. — Saa reiste Skibet, og Gutten kom til en Stad langt borte i Landene; der var der nylig kommen en Præst, som var saa svær til at præle, at alle maatte i Kirken og høre ham, og om Søndagen maatte Skibsfolkene ogsaa did og høre Præken. Gutten blev alene igjen paa Skibet. Som han holdt paa at kofferere og lage Maden, hørte han, at det kanede over et Sund tæt ved. Guiten tog Baaden og satte over. Det var en gammel Kjærring, som haufede saa. — „Ja, nu har jeg staaet her i hundrede Aar og haufet og kauft og tænkt, jeg skulde komme over Sundet,” sagde Kjærringen; „men ingen har hørt det og vort det før du, og du skal saa Løn, for det du har sat mig over,” sagde hun. Gutten maatte følge med til Søster hendes, som boede i et Berg tæt ved, og der skulde han bede om den gamle Dugen, som laa paa Skabhylden. Ja, da han kom did, og Trolskjærringen fik vide, at han havde hjulpet Søster hendes over Sundet, saa maatte han saa hvad han vilde, sagde hun.

„Na, jeg vil ikke have andet end den gamle Dugen, som ligger paa Skabhylden, jeg,” sagde Gutten. „Det har du ikke af dig selv,” sagde Trolskjærringen.

„Nu maa jeg ombord og tage Helge=Mad til Kirkefolkene,”

sagde Gutten. „Vord det ikke,” sagde Kjærringen; „den skal tage sig selv den, mens du er borte,” sagde hun. „Bliv med mig, skal du faa mere Lon du; jeg har staaet ved det Sundet og haufet og tauet i hundrede Aar; men ingen har hørt det eller vort det før du.” Saa skulde han følge med til den andre Søsteren. Der skulde han bede om at faa det gamle Sværdet, som var sligt, at han kunde putte det i Lommen, saa blev det til en Kniv, og drog han det ud, saa blev det til et langt Sværd; hystede han med den sorte Eggen, saa faldt alting dødt, og med den hvide, saa blev alt levende igjen. Ja, da de kom did, og Troldkjærringen fik vide, at han havde hjulpet Søsteren hendes over Sundet, saa skulde han have Færgeløn, han maatte faa hvad han vilde. „Na, jeg vil ikke have andet end det gamle Sværdet, som ligger oppaa Stabstruet, jeg,” sagde Gutten. „Det har du ikke af dig selv,” sagde Troldkjærringen.

„Kom med mig,” sagde den andre; „jeg har staaet ved det Sundet og haufet og tauet i hundrede Aar, og ingen har hørt det eller vort det før du; du skal have mere Lon du; bliv med til den tredie Søsteren min!” Der skulde han bede om den gamle Salmebogen, og den var slig, at naar nogen var syg, og han sang en Salme, som passede til Sygdommen, saa blev den Syge frisk igjen. Ja, da de kom frem, og den tredie Troldkjærringen hørte, han havde hjulpet Søsteren hendes over Sundet, skulde han have Færgeløn der ogsaa; han maatte faa hvad han vilde have. „Na, jeg vil ikke have andet end den gamle Salmebogen til Bedstemor, jeg,” sagde Gutten. „Det har du ikke af dig selv,” sagde Troldkjærringen.

Da han kom ned paa Stibet igjen, var Foltene i Kirken endda. Saa prøvede han Dugen og bredte ud bare en liden Snip af den, for han vilde se, hvad den duede til først, før han lagde den paa Bordet og brugte den. Jo, det blev baade gild Mad og meget Mad og Drikke til, det var sikkert

nok. Han tog bare en Smagebid han, og saa gav han Hunden saameget den orkede at æde.

Da Kirkesolkene kom ombord, sagde Skipperen: „Hvor har du saaet al den Maden til Hunden; den er jo stind som en Kullepølse og lad som en Purke.“ — „Na, jeg gav den Benene, jeg,“ sagde Gutten. „Det var brav Gut, som kom i Hu Hunden ogsaa,“ sagde Skipperen. Saa bredte han Dugen ud og med det samme var der saa fuldt med Mad og driffende Barer, at de aldrig havde levet saa vel før.

Da Gutten var alene med Hunden igjen, vilde han prøve Sværdet ogsaa. Han hyttede til den med den sorte Eggen, saa faldt den død i Dækket, men da han vendte det og hyttede med den hvide, levnedes den op og vispede med Roven imod Vegekammeraten sin. Men Bogen, den kunde han ikke saa prøvet.

Saa seilede de baade vel og længe, til der kom en Storm paa dem, som varede mange Dage; de laa og drev, saa de ikke vidste hvor de var. Tilslidst saa stilnede det, og da kom de til et Land langt borte, hvor ingen var kjendt; men de kunde skjønne, der var en stor Sorg der, og det var det ogsaa, for Kongsdatteren var spedalst. Kongen kom ned til Skibet og spurgte, om ingen kunde frelse hende og gjøre hende god igjen. Nei, der var ingen, sagde de, som vare oppaa Dækket. „Er her ingen flere ombord i dette Skibet?“ sagde Kongen. „Jo, en liden Tillegut,“ sagde de. „Lad ham komme han og,“ sagde Kongen. Gutten mente, han nok skulde gjøre hende god. Skipperen blev saa vred og ræd, da han hørte dette, at han rendte i Ring som en Tordivel i en Tjærefop; han tænkte, Gutten kunde lægge sig borti noget, som han ikke kom vel fra, og mente det var ikke værd at værde slikt Barne-snak. Men Kongen sagde, at Bettet kom med Bæxten, og Barn var Mandsemne; havde han sagt sig god for det, fik han prøve sig; der var mange, som havde fristet og feilet før. Han tog ham med til Datteren, og Gutten sang Salmen een

Gang. Da kunde Kongsdatteren løfte Armen; han sang den en Gang til, saa kunde hun sidde i Sengen, og da han havde sunget den tredje Gangen, var Kongsdatteren frisk.

Kongen var saa glad, at han vilde give ham Halvdelen af Land og Rige og Datteren med. Ja, Land og Rige kunde det være godt nok at have Halvdelen af, det takkede han mangfoldig for; men han havde lovet en anden, sagde han; Kongsdatteren kunde han ikke tage. Saa blev han der i Landet og fik Halvdelen af Riget, men da det led om en Stund, blev der Krig; Gutten maatte være med, og han sparede ikke den sorte Eggen, tan du vide. Krigsfolkene til Fienden faldt som Fluor, og Kongen vandt. Men saa brugte han den hvide Eggen; da levede de op igjen allesammen og gav sig under Kongen, fordi de fik Lov at nyde Livet. Men da det var blevet saa mange, var det ondt for Mad, og Kongen vilde gjerne give dem fuldt op baade af Spiise og Drikke. Saa maatte Gutten frem med Dugen sin; da blev der ikke Mangel paa noget Slag.

Da han havde været en Tid hos Kongen igjen, tog han paa at stunde efter Borgemeisterdatteren. Han rustede fire Krigsskibe og reiste med, og da han kom udenfor den Byen, der Borgemeisteren var, stød han og dundrede, saa Vinduesrunderne strældte ud i halve Byen. Ombord paa disse Skibene var det saa stadseligt som hos en Konge, og selv havde han Guld efter hver Søm, saa gild var han. Det var ikke længe, før Borgemeisteren kom ned og bad, om ikke den fremmede Storkarlen vilde være saa god at komme og spise hos ham. Jo, det vilde han; han kom op til Borgemeisteren, og der sad han ved Siden af Datteren og Borgemeisterfruen. Som de sad der i den bedste Prat og spiste og drak og levede vel, fastede han den halve Ringen usformærket op i Glasfæt til Datteren. Hun var ikke længe om at skjønne Meningen, gjorde sig et Urend ud fra Bordet og satte den sammen med den andre

halve. Moderen mærkede, der var noget paa Færde, og strog efter, saasnart hun kunde.

„Ved du hvem der er inde, Mor?“ sagde Datteren. „Nei,“ sagde Borgemeesterfruen. „Det er ham, som Far solgte for Tobak,“ sagde hun. Med det samme daanede Fruen og faldt overende paa Gulvet. Saa kom Borgemeesteren efter, og da han hørte, hvorledes det hang sammen, blev det ikke stort ligere med ham. „Det er ikke til at blive forfærdet over,“ sagde Tobaks-Gutten; „jeg er bare kommen for at faa den Bes-lejanten, jeg kysede paa Skoleveien,“ sagde han. Og til Borgemeesterkenen sagde han det: „Du skal aldrig foragte Fattigmands Barn; der er ingen, som ved, hvad der kan blive af det; for Barn er Mandsemne, og Bettet kommer med Bægten.“

72. Guldslottet, som hang i Luften.

Der var en Gang en fattig Mand, som havde tre Sønner. Da han døde, skulde de to ældste ud i Verden for at prøve sin Lykke; men den yngste vilde de ikke have med paa noget Sæt eller Vis. „Du da,“ sagde de, „du duer ikke til andet end til at sidde og holde Tyrilysen og grave i Aften og blæse i Gløderne, du!“ — „Ja, ja, saa faar jeg vel gaa alene med mig selv jeg,“ sagde Afteladden, „saa bliver jeg ikke uforligt med Følget mit.“

De to gik i Veien, og da de havde reist i nogle Dage, kom de ind i en stor Skov; der satte de sig til at hvile og skulde faa sig Mad af Nisten, de havde med, for de vare baade trætte og sultne. Som de sad der, kom der en gammel Kjærring op gjennem en Tue og bad om lidt Mad; hun

var saa gammel og strobelig, at hun jævnede paa Munden og haffede med Hovedet og maatte stave sig frem; hun havde ikke havt Brødsmulen i sin Mund paa hundrede Aar, sagde hun. Men Gutterne lo bare og aad og sagde til hende, at naar hun havde livnæret sig saa længe, saa holdt hun nok ud Resten, om hun ikke skulde æde op Madsmulerne for dem; de havde liden Niste og intet at miste.

Da de havde spist sig gode og mætte og hvilt, gif de i Veien igjen, og langt om længe kom de til Kongsgaarden; der fik de Tjeneste begge to.

En Stund efterat de vare reiste hjemmefra, sankede Afsladden sammen de Smulerne, som Brødrene hans havde vraget, og lagde dem i den lille Nistestræppen sin og tog med den gamle Bøssen, som der ikke var Laas paa, for han tænkte, den kunde altid være god at have paa Veien; saa gif han afsted. Da han havde vandret nogle Dage, kom han ogsaa ind i den store Stoven, Brødrene hans havde gaaet igjennem, og da han blev træt og sulten, satte han sig under et Træ og vilde hvile sig og spise; men han havde Dinene med sig, og medens han tog op Nistestræppen, fik han se, at der hang et Skilderi paa et Træ, og paa det var der malet en ung Jomfru eller en Prindsesse, som han syntes var saa deilig, at han ikke kunde vende Dinene sine fra det. Han glemte baade Maden og Stræppen og tog ned Skilderiet og laa og niglianede paa det. Net som det var, kom den gamle Kjærringen op gjennem Tuen, jævnede paa Munden og haffede med Hovedet og stavede sig frem, og saa bad hun om lidt Mad, for hun havde ikke havt Brødsmulen i sin Mund paa hundrede Aar, sagde hun.

„Det kan være paa Tide, du faar lidt at leve af da, Gamlemor,“ sagde Guttén, og gav hende af de Brødsmulerne, han havde. Kjærringen sagde, der var ikke nogen, som havde kaldt hende Mor paa hundrede Aar, og hun skulde nok gjøre ham et Morsstykke igjen, sagde hun. Hun gav ham et graat

Uldgarnsnøste, som han bare skulde trille foran sig, saa kom han did, han selv vilde; men Skilderiet, sagde hun, han ikke skulde værde; han kom bare i Ulykke for det. Afsladden syntes, at alt var godt og vel; men Skilderiet vilde han ikke være foruden; saa tog han det under Armen og trillede Uldgarnsnøstet foran sig, og det varede ikke længe, før han kom til Kongsgaarden, hvor Brødrene hans tjente. Der bad han ogsaa om Tjeneste. De svarede, at de ikke havde Brug for ham, for de havde nylig faaet to Tjenestegutter; men da han bad saa vakkert, skulde han tilsidst faa Lov at være hos Staldmesteren og blive oplært til at stille med Hestene. Det vilde Afsladden gjerne, for Heste syntes han vel om, og han var baade flink og flittig, saa han snart lærte baade at røgte og stille dem, og det varede ikke længe, før alle i Kongsgaarden holdt af ham; men hver Stund, han havde tilovers, var han oppe og saa paa Skilderiet, for det havde han hængt i en Krog paa Staldtrevet.

Brødrene hans vare lade og dovne; derfor fik de ofte Vondord og Hug, og da de saa, at det gik Afsladden bedre end sig, blev de avindsyge paa ham og sagde til Staldmesteren, at han var en Afgudsdyrker; han bad til et Billede og ikke til Vorherre. Endda Staldmesteren syntes vel om Gutten, var det ikke længe, før han sagde det til Kongen. Men Kongen bare hegede og bed efter ham; han var nu meget stur og sørgmodig stot, for Døtrene hans var røvet af Trold; men saalænge tudede de i Ørene paa Kongen, at han vilde have Greie paa, hvad det var Gutten havde for sig. Da han kom op paa Staldtrevet og fik se Skilderiet, saa var det den yngste Datteren hans, som var asmalet paa det. Men da Brødrene til Afsladden hørte det, var de strax færdige og sagde til Staldmesteren: „Dersom vor Broder vilde, har han sagt sig god for at staa Kongen igjen Datter hans.“ En kan nok vide, det var ikke længe, før Staldmesteren gik til Kongen med det, og da Kongen hørte det, raabte han paa Afsladden og

sagde: „Brodrene dine sige, at du kan staffe min Datter igjen, og nu skal du gjøre det.“ Afsladden svarede, han havde aldrig vidst, det var Kongens Datter, før Kongen sagde det selv, og kunde han frelse hende og hente hende, saa skulde han vist gjøre sit Bedste; men to Dage maatte han have til at tænke sig om og ruste sig paa. Det skulde han saa.

Gutten tog frem det graa Uldgarnsnøstet og kastede i Beien, og det trillede foran, og han gik efter, til han kom til den gamle Kjerringen, han havde saaet det af. Hende spurgte han, hvad han skulde gjøre, og hun sagde, han skulde tage med den gamle Bøssen sin og tre hundrede Kæser med Spiger og Hestefosom og tre hundrede Tønder Byg og tre hundrede Tønder Gryn og tre hundrede slagtede Grise og tre hundrede Drestrotter og trille Nøstet i Beien, til han traf en Korp og en Trolldunge, saa kom han nok frem, for de to vare af Slagten hendes. Ja, Gutten gjorde, som hun sagde; han gik indom i Kongsgaarden og tog den gamle Bøssen sin, og bad Kongen om Spiger og Kjøb og Flest og Heste og Karle og Kjøredøning til at saa det frem med. Kongen syntes, det var meget forlangt, men naar han kunde staffe hans Datter tilbage, skulde han saa alt hvad han vilde forlange, om det saa var halve Riget, sagde han.

Da Gutten havde rustet sig, trillede han Nøstet i Beien igjen, og han havde ikke gaaet mange Dage, før han kom til et høit Berg; der sad der en Korp oppe i en Fure. Afsladden gik, til han kom tæt indunder, og begyndte at sigte og pege med Bøssen sin. „Nei, flyd ikke, flyd ikke mig, saa skal jeg hjælpe dig,“ streg Korpen. „Jeg har aldrig hørt nogen har flytet af Korpesteg,“ sagde Gutten, „og siden du er saa nødig om Livet dit, saa kan jeg gjerne spare dig.“ Saa kastede han Bøssen, og Korpen kom flyvende ned og sagde: „Her oppe paa dette Fjeldet gaar der en Trolldunge, som har tullet sig bort, saa han ikke kan komme ned igjen; jeg skal hjælpe dig op, saa kan du følge den hjem og saa dig en Vøn,

som du vel kan behøve. Naar du kommer did, saa byder Trollet dig alt det gildet det har, men det skal du ikke værde; du skal ikke tage noget andet end det lille graa Asenet, som staar bag Stalddøren."

Saa tog Korpen Gutten paa Ryggen og fløi op paa Berget med ham og satte ham af der. Da han kom et Stykke indover, hørte han, Trolldungen kvinkede og bar sig ilde, fordi den ikke kunde komme ned igjen; Gutten snakkede noksaa vel med den; de bleve Venner og vel forligte, og han tog sig paa at hjælpe den ned, og saa skulde han følge Trolldungen hjem i Trolsgaarden, for at han ikke skulde tulle sig bort paa Hjemveien. Saa gik de til Korpen, og han tog dem paa Ryggen begge to og bar dem lige til Bergtrollet.

Da Trollet fik se Ungen sin igjen, blev det saa glad, at det glemte sig selv og sagde til Gutten, han kunde følge med ind og tage, hvad han vilde have, fordi han havde frelst Sørnen hans; det bød ham baade Guld og Sølv og alt det, som rart og dyrt var; men Gutten sagde, han helst vilde have sig en Hest. Ja, han skulde saa Hest, sagde Trollet, og saa bar det til Stalden med dem. Der var det fuldt af de gildetste Heste; de skinnede baade som Sol og Maane; men Gutten syntes, de allesammen vare for store til ham. Saa gløttede han bag Stalddøren, og da han fik se det lille graa Asenet, som var der, sagde han: "Det vil jeg have; det er min Ege, falder jeg af, saa er jeg ikke længer fra Jorden end som saa." Trollet vilde nødig miste Asenet, men siden det havde sagt det, maatte det staa ved det. Saa fik han Asenet med Sadel og Bidsel og alt det, som til hørte, og saa for han afsted. De reiste gennem Skov og Mark, over Fjeld og vide Heier. Da de havde reist længer end langt, spurgte Asenet Gutten, om han saa noget. „Nei, jeg ser ikke andet end et høit Berg, som det blaaner i," sagde Gutten. „Ja, det Berget skal vi gennem," sagde Asenet. „Skal tro det," sagde Gutten. Da de vare ved Berget, kom der

farende mod dem en Enhjørning, som om den vilde æde dem levende. „Nu tror jeg mest, jeg blir ræd,” sagde Gutten. „Na inte,” sagde Asenet; „læs af et Par Tjaug Oxeftrotter og bed den bore Hul og bryde Bei gennem Berget,” sagde det. Gutten gjorde saa. Da Enhjørningen havde faaet Mættens sin, lovede de den et Par Tjaug slagtede Svin, om den vilde gaa foran og bore Hul i Berget, saa de kom igjennem. Da den hørte det, borede den Hul og bød Bei gennem Berget saa fort, at de havde nok med at følge den, og da den var færdig med det, lastede de af et Par Tjaug slagtede Svin til den.

Da de vare femne vel fra dette, reiste de langt bort gennem Landene, og saa kom de gennem Skov og Mark over Fjeld og vilde Heier igjen. „Ser du noget nu?” spurgte Asenet. „Nu ser jeg ikke andet end Himmel og vilde Fjeld,” sagde Gutten. Saa reiste de langt og længer end langt, og da de kom høiere op, blev Fjeldet jævner og fladere, saa de kunde se videre om sig. „Ser du noget nu?” sagde Asenet. „Ja, jeg ser noget langt, langt borte,” sagde Gutten; „det glitrer og flinker som en liden Stjerne.” — „Den er nok ikke saa liden endda,” sagde Asenet. Da de havde reist langt og længer end langt, saa spurgte Asenet igjen: „Ser du noget nu?” — „Ja, nu ser jeg noget langt borte; det flinker som en Maane,” sagde Gutten. „Det er ingen Maane,” sagde Asenet; „men det er Soloslottet, vi skal til,” sagde det. „Naar vi kommer did, ligger der tre Drager paa Bagt foran Porten; de have ikke været vaagne paa hundrede Aar, saa der er groet Mose paa Vinene paa dem.” — „Jeg mener mest, jeg blir ræd dem, jeg,” sagde Gutten. „Na inte,” sagde Asenet; „du faar vække den yngste og kaste i den et Par Tjaug Oxeftrotter og Slagtesvin, saa snakker den nok til de andre to, saa du kommer ind paa Slottet.”

De reiste langt og længer end langt, før de kom frem til Slottet; men da de kom did, var det baade stort og gildt,

og alt det de saa, var støbt af Sølv, og udenfor Porten laa Dragerne og stængte for den, saa ingen kunde komme ind; men de havde havt det stille og roligt, og ikke været meget uroede paa Bagten sin, for de vare saa mofeløbne, at ikke nogen kunde se, hvad de vare gjorde af, og bort med Siderne paa dem begyndte der at gro Smaastov mellem Mose-tuerne. Gutten vækkede den mindste af dem, og den til at gnide Dinene sine og klare Mose-dotterne af dem. Da Dragen fik se, at det var Folk, kom den imod ham med Gabet paa vid Bæg; men da stod Gutten færdig og kastede i den Dregstrotter og slængte i den slagtede Svin, til den havde faaet Mætten og blev lidt rimelig at snakke med. Gutten bad, at den skulde vække Kammeraterne sine og bede dem flytte sig undas, saa han kunde komme ind i Slottet; men det torde og vilde den ikke, sagde den i Førstningen, for de havde ikke været vaagne og ikke smagt Mad paa hundrede Aar; den var ræd, de skulde fare i Orsten og sumle i sig baade Levende og Dødt. Gutten mente, det ikke havde nogen Nød, for de kunde lægge igjen en hundrede Dregstrotter og en hundrede slagtede Svin og rejse undas et Stykke, saa kunde de vel saa ædt Mætten sin og samle sig, til de kom tilbage igjen. Ja, det vilde Dragen ogsaa, og saa gjorde de saa; men før Dragerne bleve rigtig vaagne, og fik Mosen af Dinene paa sig, for de om og ørskede og gleffede baade efter Ligt og Uligt, og den yngste Dragen havde nok med at hytte sig for dem, til de havde faaet Veiret af Kjødet. Da slugte de ned hele Dreg og Svinestrotter og aad, til de vare mætte; siden bleve de noksaa spage og føielige og slap Gutten imellem sig ind i Slottet. Der var det saa gildt, at han aldrig havde troet, der kunde være saa gildt nogensteds; men der var ødt for Folk, for han gik fra den ene Stuen til den anden og lukkede paa alle Dørene, men han saa ingen. Jo, tilsidst saa gløttede han ind gjennem Døren til et Kammer, han ikke havde seet før; derinde sad der en Prindsesse og spandt, og hun blev glad

og fornøiet, da hun så se ham. „Nei, nei, tør der komme kristne Folk hid?“ raabte hun; „men det er nok bedst, at du gaar igjen, ellers kunde Troldet dræbe dig, for her bor der et stort Trold med tre Hoveder.“ Gutten mente, at han ikke flyttede sig, om det saa havde syv. Da Prindsessen hørte det, vilde hun, at han skulde prøve, om han kunde svinge det store rustne Sværdet, som hang bag Døren; nei, han kunde ikke svinge det, han kunde ikke løfte det engang. „Ja,“ sagde Prindsessen, „naar du ikke orker det, saa faar du tage dig en Slurk af den Flaasken, som hænger ved Siden, for det gjør Troldet, naar han skal ud og bruge det.“ Gutten tog sig et Par Slurker, saa kunde han svinge Sværdet, som om det var en Bagstefløj.

Nat som det var, kom Troldet susende. „Hu, her lugter saa kristen Mandlugt!“ streg det. „Det gjør saa,“ sagde Gutten; men du har ikke Bo at blæse i Næsen for det; du skal ikke længe have ondt af den Lugten,“ sagde han, og saa hug han alle Hovederne af det. — Prindsessen blev saa glad, som hun havde faaet noget godt; men da det led om lidt, blev hun tungsindig, for hun længtes efter sin Søster, som var rovet af et Trold med sex Hoveder, og boede paa et Slot af Guld, tre hundrede Mile bortenfor Verdens Ende. Gutten mente, det ikke var værre det; han kunde hente baade Prindsessen og Slottet, og saa tog han Sværdet og Krutten, satte sig paa Asenet og bad Dragerne følge med og fragte Kjødet og Flekset og Spigrene, han havde.

Da de havde været paa Veien en Stund og reist langt, langt bortover baade Land og Strand, saa sagde Asenet en Dag: „Ser du noget?“ — „Jeg ser ikke andet end Land og Vand og Himmel og høie Hamre,“ sagde Gutten. Saa reiste de langt og længer end langt. „Ser du noget nu?“ sagde Asenet. Ja, da han havde seet sig vel for, saa han noget langt, langt borte; det skinnede som en liden Stjerne, sagde Gutten. „Det bliver nok større,“ sagde Asenet. Da de havde

reist et langt Stykke igjen, spurgte Afsenet: „Ser du noget nu?“ — „Nu ser jeg det skinner som en Maane,“ sagde Guttten. „Ja, ja,“ sagde Afsenet. Da de havde reist langt og længer end langt bortover Land og Strand, over Haug og Hei igjen, spurgte Afsenet: „Ser du noget nu?“ — „Nu synes jeg det skinner mest som Solen,“ sagde Guttten. „Ja, det er Guldslottet, vi skal til,“ sagde Afsenet; „men udenfor ligger en Lindorm, som stænger for Veien og holder Vagt.“ — „Seg mener jeg blir ræd den,“ sagde Guttten. „Na inte,“ sagde Afsenet. „Vi faar bryde over den Kvistelag og lægge imellem Floer af Hestkøsum og tænde Ild paa, saa blir vi vel kvit den.“ Langt om længe kom de bort imod der, hvor Slottet hang, men Lindormen laa foran og stængte for Veien did. Saa gav Guttten Dragerne et godt Maaltid Drestrotter og slagtede Evin, forat de skulde hjælpe ham, og de brød over den en Flo Kviste og Bed og en Flo Spiger og Hestkøsum, til de havde brugt op de tre hundrede Kasserne, som de havde, og da det var gjort, tændte de Ild paa og brændte Lindormen lys levende op.

Da de vel vare færdige med den, fløi den ene Dragen under og løstede Slottet op, og de to andre for høit tilveirs og løste ud Lænketrogene, som det hang i, og saa satte de det ned paa Marken. Da det var gjort, gik Guttten ind, og her var det endda gildere end i Solvslottet, men Følk saa han ikke, før han kom ind i det inderste Værelse; der laa Prindsessen paa en Guldseng. Hun sov saa haardt, som om hun skulde være død, men det var hun ikke, endda han ikke var i Stand til at vække hende, før hun var rød og hvid som Mælk og Blod. Ret som Guttten stod og saa paa hende, kom Trolsk det farende. Da det satte det første Hoved ind gjennem Døren, streg det: „Huf, her lugter saa kristen Mandlugt!“ „Kæmpe,“ sagde Guttten; „men du har ikke Bo at blæse saa haardt i Næsen for det; du skal ikke længe have ondt af det,“ sagde han; og saa hug han alle Hovederne af det, som om

de sad paa Raalstille. Saa tog Dragerne Guldflottet paa Ryggen og for hjem med det, — de var ikke længe om Veien, skal jeg tro — og satte det ved Siden af Solflottet, saa det stinnede baade vidt og bredt. Da Prindsessen fra Solflottet kom til Vinduet om Morgenens og så se det, blev hun saa glad, at hun sprang over i Guldflottet strax paa Timen; men da hun så se Søster sin, som laa og sov som hun var død, sagde hun til Gutten, at de ikke kunde saa Liv i hende, før de så Dødsens og Livsens Band, og det stod i to Brænde paa begge Sider af et Guldslot, som hang i Luften ni hundrede Mile bortenfor Verdens Ende, og der boede den tredje Søsteren. Ja, der var ikke anden Raad, mente Gutten, end han så hente det ogsaa, og det var ikke længe, før han var paa Veien. Saa reisste han langt og længer end langt gjennem mange Riger, gjennem Mark og Skov, over Fjeld og Fjære, over Berg og Baare; tilsidst kom han til Verdens Ende, og endda reisste han baade langt og længe over Hei og Haug og høie Hamre. „Ser du noget?“ sagde Afsenet en Dag. „Jeg ser ikke andet end Himmel og Jord,“ sagde Gutten. „Ser du noget nu?“ sagde Afsenet, da det led om nogle Dage. „Ja, nu synes jeg, jeg skimter noget høit oppe og langt borte ligesom en liden Stjerne,“ sagde Gutten. „Det er nok ikke saa lidet endda,“ sagde Afsenet. Da de havde reist en Stund igjen, spurgte Afsenet: „Ser du noget nu?“ — „Ja, nu synes jeg, det skinner som en Maane.“ — „Jasaa,“ sagde Afsenet. Saa reisste de nogle Dage til. „Ser du noget nu?“ spurgte Afsenet. „Ja, nu skinner det som Solen,“ svarede Gutten. „Did skal vi,“ sagde Afsenet; „det er Guldflottet, som hænger i Luften; der bor en Prindsesse, som er røvet af et Trold med ni Hoveder; men alle de vilde Dyr, som i Verden er, ligge paa Vagt og stænge for Veien did,“ sagde Afsenet. „Uj, jeg mener mest, jeg blir ræd nu,“ sagde Gutten. „Na inte,“ sagde Afsenet; og saa sagde det, at det ikke havde nogen Fare, naar han ikke gav sig til at standse der,

men reiste, saasnart han havde fylt Krukkerne sine med Vandet, for det var ikke fremkommeligt mere end en Time om Dagen, og det var Høgst dags; men var han ikke Karl til at blive færdig i den Tiden og komme undas, saa rev de ham i tusind Stykker. Ja, det skulde han gjøre, sagde Gutten; han skulde nok ikke bide for længe. Kloffen tolv kom de frem; da laa alle de vilde og vonde Dyr, som til var, som et Gjærde foran Porten og paa to Sider af Veien; men de sov som Stok og Sten, og der var ikke et af dem, som leede paa Rabben en Gang. Gutten gik imellem dem og passede sig vel, saa han hverken traadte paa Tærne eller Rumpetipperne af dem, og fyltde Krukkerne sine med Livets og Dødens Vand, og medens han gjorde det, saa han paa Slottet, som var støbt af blanke Guldet. Det var det gildeste han havde seet, og han mente, det maatte være endda gildere indvendig. „Pyt, jeg har Tiden for mig,“ tænkte Afsladden, „jeg kan altid se mig om en halv Times Tid,“ og saa lukkede han op og gik ind; men der var det gildere end gildet; han gik fra den ene stadselige Stuen i den andre; det var, saa det lavede af Guld og Perler og alt det dyreste, som til var. Folk fandtes der ikke; men tilsidst kom han ind i et Kammer; der laa en Prindsesse og sov paa en Guldseng igjen, som hun var død; men hun var saa gild som den gildeste Dronning og rød og hvid som Blod paa Sne, og saa deilig, at han aldrig havde seet noget, som var saa deiligt, uden Skilderiet hendes, for hende var det, som var skildret der. — Gutten glemte baade Vandet, han skulde hente, og Dyrene og hele Slottet og saa bare paa Prindsessen, og han syntes aldrig, han kunde blive mæt af at se paa hende; men hun sov som en død, og han var ikke god for at saa hende vaagen. Da det led mod Kvelden, kom Trolbet susende, og ramlede og smeldte i Porte og Døre, saa det bragede i hele Slottet. „Huf, her lugter saa kristen Mandlugt,“ sagde det og stak det første Hovedet ind af Døren og snøftede. „Det tør nok hælde,“ sagde Gutten; „men du har

ikke Bo at blæse, saa Bælgen revner for det; du skal ikke længe have ondt af det," sagde han, og dermed saa hug han alle Horederne af det. Men da han var færdig med det, var han saa træt, at han ikke kunde holde Vinene oppe. Saa lagde han sig paa Sengen ved Siden af Prindsessen, og hun sov baade Natten og Dagen, som hun aldrig skulde vaagne, men ved Midnatstid var hun vaagen et Dieblit, og da sagde hun til ham, at han havde frelst hende, men hun maatte være der i tre Aar til; kom hun ikke hjem til ham da, fik han komme og hente hende.

Da Kloffen gik til Et den andre Dagen, vaagnede han først og hørte, at Asenet begyndte at strige og laate saa ilde, og saa tænkte han, det var vel bedst, at han gav sig paa Hjemveien, men først klippede han et Spunds ud af Kjolen til Prindsessen og tog med sig. Hvorledes det var eller ikke, saa havde han drunnet der saa længe, at Dyrene begyndte at vaagne og ruske paa sig, og da han var kommen op paa Asenet, fringrendte de ham, saa han syntes, det begyndte at se spøgeligt ud. Men Asenet sagde, at han skulde støvte paa dem nogle Draaber af Dødens Vand. Det gjorde han, og saa styrtede de paa Flækken og rørte ikke et Lem mere. Medens de vare paa Hjemveien, sagde Asenet til Gutten: „Naar du nu kommer til Gæ og Herlighed, skal du se, du glemmer mig og det, jeg har gjort for dig, saa jeg kommer paa Knæerne af Sult.“ Nei, det skulde aldrig ske, mente Gutten. Da han kom hjem til Prindsessen med Livs-Vandet, støvtede hun nogle Draaber paa Søsteren sin, saa hun vaagnede, og da blev der stor Glæde, og det stod herligt til med dem. Saa reiste de hjem til Kongen, og han var ogsaa glad og fornøiet, fordi han havde saaet dem igjen, men han gik og stundede og stundede efter, at det skulde være forbi med de tre Aarene, til den yngste Datteren skulde komme. Gutten, som havde hentet dem, gjorde Kongen til en mægtig Mand, saa han blev den første i Landet, næst Kongen selv; men der var mange,

som var avindsyge, fordi han var bleven saadan en Storkarl, og saa var der En, — han hedte Ridder Rød, — som de sagde vilde have den ældste Prindsessen, han fik hende til at skvætte paa Gutten lidt af Dødsens Vand, saa han sovneede af.

Da de tre Aarene var omme, og det led et Stykke ubi det fjerde, kom der seilende et fremmed Krigsskib, og paa det var den tredje Søsteren og havde med sig et treaarsgammelt Barn. Hun stiftede Bud op til Kongsgaarden og sagde, at hun ikke vilde sætte sin Fod paa Land, før de sendte den, som havde været paa Guldflottet og frelst hende. Saa sendte de en af de høieste der i Kongsgaarden, og da han kom paa Skibet til Prindsessen, strog han Hatten af og bukkede og frummede sig.

„Kan det være din Fader, min Søn?“ sagde Prindsessen til Barnet, som legede med et Guldæble. „Nei, min Fader fryder ikke som en Østemark,“ sagde Gutungen. Saa sendte de en til af samme Slag, og det var Ridder Rød. Men det gik ikke bedre med ham end med den første, og Prindsessen sendte Bud med ham, at stiftede de ikke den rette, saa skulde det gaa dem ilde. Da de hørte det, maatte de vække Gutten med Livsens Vand, og saa gik han ned paa Skibet til Prindsessen, men han bukkede ikke for meget paa sig, skal jeg tro; han bare nikkede paa Hovedet og tog frem Spundset, han havde klippet ud af Kjolen til Prindsessen paa Guldflottet. „Det er Fa'r min,“ raabte Barnet og gav ham Guldæblet, det legede med. Saa blev der stor Glæde og Herlighed over hele Riget, og den gamle Konge var den glædeste af dem alle, fordi han havde faaet Kjøleungen sin igjen. Da det kom for Dagen det, som Ridder Rød og den ældste Prindsessen havde gjort ved Gutten, vilde Kongen, at de skulde rulles i hver sin Spigertønde; men Afsladden og den yngste Prindsessen bad for dem, og saa slap de. Da de skulde til at ture Bryllup i Kongsgaarden, saa var det en Dag, Gutten stod og saa ud igjennem Vinduet — det var paa Baarsiden, da de skulde til

at slippe ud Hestene og Kreaturerne, og den sidste, som kom ud af Stalden, var Asenet; men det var saa udsultet, at det kom paa Knæerne ud gennem Staldøren. Da blev han saa ilde ved, fordi han havde glemt det, at han gik ned og ikke vidste hvad godt han vilde gjøre det; men Asenet sagde, det bedste han kunde gjøre, var at hugge Hovedet af det. Det vilde han nødig; men Asenet bad saa vakkert, at han maatte gjøre det tilfids, og idetsamme Hovedet faldt paa Traakken, var det forbi med Troldhammen, som var kastet paa det, og der stod den deiligste Prinds, som nogen vilde se. Han fik den andre Prindsessen, og saa turede de Bryllup, saa det hørtes og spurgtes over syv Kongeriger.

Saa bygged' de Bo,
Saa lapped' de Sko,
Saa fik de Smaaprinser
I hver eneste Ro.

73. Haren, som havde været gift.

Der var en Gang en Hare, som var ude og gif i det Grønne. „Na, Hurra, hei og Hov!“ streg han, hoppede og sprang, og ret som det var, gjorde han et Rundkast bortefter og stod paa to Ben i Groen. Saa kom der en Ræv luskende.

„God Dag, god Dag!“ sagde Haren. „Jeg er saa glad i Dag, for jeg har været gift, skal du vide,“ sagde han.

„Det var vel det da,“ sagde Ræven.

„Na, det var ikke saa vel heller, for hun staaede^hhaardt paa Hornene, og saa var det et Trold til Kjerring, jeg fik,“ sagde han.

„Det var ilde det da,“ sagde Ræven.

„Na, det var ikke saa ilde heller,” sagde Haren, „for jeg fik Rigdom med hende, hun havde en Stue.“

„Det var da vel det,” sagde Ræven.

„Na, det var ikke saa vel heller,” sagde Haren, „for Stuen brændte op, og alt det vi eiede.“

„Det var da rigtig ilde,” sagde Ræven.

„Na, det var ikke saa ilde endda,” sagde Haren, „for hun brændte op Kjørringen med.“

74. Bjørnen og Ræven.

1. Slip Granrød og tag i Rævesud.

Der var en Gang en Bjørn, som sad i en Solbakke og sov. I det samme kom der en Ræv luskende forbi og fik se den.

„Siddet du der og lader dig, Bedstefar,” sagde Ræven. „Nu skal jeg vel sagtens spille dig et Puds,” tænkte Mikkelt ved sig selv. Saa fandt han tre Skovmus og lagde paa en Stubbe tæt op under Næsen paa Bjørnen. „Bu, Bamsen, Per Skytter ligger bag Stubben!” skreg han lige ind i Dret paa Bjørnen, og tog til Bens bort igjennem Skoven.

Bjørnen braavaagne, og da han saa de tre Musene, blev han saa sindt, at han alt løstede paa Labben og vilde lægge til dem, for han troede, det var dem, som havde skreget i Dret paa ham.

Men saa fik han se Svandsen til Mikkelt mellem Buskene borte i Skovkanten og lagde afsted, saa det bragede i Smaaskoven, og Bamsen var saa nær efter Mikkelt, at han fik Tag i det høire Bagbenet paa ham, idetsamme han stulde smætte

ned i en Gang under en Granrod. Der sad Mikkil i Klemmen, men han var ikke raadløs, han streg:

„Slip Granrod og tag i Rævesod!“ og saa slap Bjørnen. Men da lo Ræven langt inde i Hullet og sagde:

„Lurede jeg dig ikke den Gangen ogsaa, Børstefar!“

„Gjemt er ikke glemt,“ sagde Bjørnen og var vild.

2. De uædde om Flesk og Humlebol.

Om Morgenen den andre Dagen, da Bjørnen kom gaaende over Myren med et fedt Evin, sad Mikkil høit oppe paa en Sten ved Myrbredde.

„God Dag, Børstefar,“ sagde Ræven, „hvad er det for Godt, du har der?“ sagde han.

„Flest,“ sagde Bjørnen.

„Seg har ogsaa lidt Mundgodt,“ sagde Ræven.

„Hvad er det?“ sagde Bjørnen.

„Det er det største Humlebol, jeg nogen Tid har fundet,“ sagde Mikkil.

„Jasaa,“ sagde Bjørnen og gren og sillede, saa godt syntes han, det skulde være at saa lidt Honning. „Skal vi bytte Kød?“ sagde han.

„Nei, det gjør jeg ikke,“ sagde Mikkil. Men saa gjorde de et Bæddemaal og bleve forligte om, at de skulde nævne tre Slags Træer. Kunde Ræven sige det fortere end Bjørnen, skulde han saa Lov at bide een Gang af Flestet; men hvis Bjørnen kunde sige det fortere, skulde han saa Lov at fuge een Gang af Humlebolet. Bjørnen han tænkte, at han skulde fuge i sig al Honningen med eet Drag.

„Ja,“ sagde Ræven, „det er baade godt og vel altsammen, men det siger jeg, at vinder jeg, skal du være pligtig til at rive Børsterne af, der jeg vil bide,“ sagde han.

„Ja nok, jeg faar vel hjælpe dig, siden du ikke orker selv,“ sagde Bjørnen.

Saa skulde de til at nævne op Træerne.

„Toll, Furu, Gran!“ brummede Bjørnen; — grov i Maalet var han. Men dette var bare to Træer, for Toll er ikke andet end Fure, det heller.

„Aft, Or, Gil!“ streg Ræven, saa det gnaald i Skoven. Saa havde han vundet, og han for ned og tog Hjertet ud af Svinet i een Bid og vilde springe. Men Bjørnen blev findt, fordi han tog det Bedste af hele Svinet, sit fat i Svandsen paa ham og holdt ham.

„Vi lidt!“ sagde Bjørnen og var saa vild.

„Ja, det er det samme, Bedstefar, vil du slippe mig, skal du saa smage paa Honningen min,“ sagde Ræven.

Da Bjørnen hørte det, saa slap han Taget, og Ræven op efter Honningen.

„Her paa dette Humlebolet,“ sagde Mikkil, „holder jeg et Løvsblad, og under det Løvsbladet er der et Hul, som du kan fuge igjennem,“ sagde han, og idetsamme holdt han Humlebolet op under Ræsen paa Bjørnen, tog Løvsbladet væk, hoppede op paa Stenen og satte sig til at glise og le, for det var hverken Humlebol eller Honning, men det var et Hvepsere, saa stort som et Mandehoved, fuldt af Hveps, og Hvepsene yrede ud og stak Bjørnen i Dinene og Ørene og i Munden og paa Snuden. Og han fik saa meget at gjøre med at fære dem af sig, at han ikke havde Tid at tænke paa Mikkil.

Fra den Dagen er det, at Bjørnen er saa ræd for Hvepsen.

3. De skulde have Ager i Sameie.

Det var en Gang, Ræven og Bjørnen skulde have Ager i Sameie. De havde en liden Braate oppe i Skoven, og det første Maret saae de Rug. „Nu faar vi dele, som Ret er,“ sagde Mikkil; „vil du have Roden, saa tager jeg Leppen,“ sagde han. Ja, det vilde Bjørnen; men da de havde træffet, fik Ræven Korn, og Bjørnen fik ikke andet end Taver og

Tæger. Bamsen likte ikke dette, men Ræven sagde, det var saa, som de var forligte om det. „I Aar er det jeg, som har Bindingen,“ sagde Ræven, „et andet Aar er det du; da skal du have Toppen, og jeg faar nøies med Roven.“ — Men da Baaronnen kom, spurgte Mikkil, hvad Bjørnen mente om Næper. Jo, det var bedre Køst end Korn, sagde han, og det mente Ræven og. Da Høsten kom, tog Ræven Næperne, og Bjørnen sit Kaalen. Men da blev Bamsen saa findt, at han stille Lag med Mikkil med det samme.

4. Mikkil vilde smage Hestekjød.

Saa var det en Dag, som Bjørnen laa og aad paa en Hest, han havde slaaet. Da var Mikkil ude igjen, kom lustende og sillede paa en Godbid af Hestekjødet. Han gjorde Svinger og Rævekroger, til han kom bagensfor Bjørnen, saa tog han til Sprang paa den anden Side af Hestestrovet og nappede en Jafs, med det samme han rendte forbi. Bamsen var ikke sen han heller, slog efter Mikkil, saa han fik Tippen af den røde Roven i Labben sin; siden den Tid har Ræven hvid Røvetip.

„Vi nu Mikkil og kom hid,“ sagde Bjørnen, „saa skal jeg lære dig at fange Heste.“ Ja, det vilde Mikkil gjerne lære, men han gif ikke nærmere, end han troede sig. — „Naar du ser, der ligger en Hest i en Solbakke og sover,“ sagde Bjørnen, „saa skal du binde dig vel fast med Taglet i Roven og hugge Tænderne i Laaret paa Hesten,“ sagde han.

Det varede ikke længe, før Ræven fandt sig en Hest, som laa og sov i Solbakken, kan du tro, og saa gjorde han, som Bjørnen havde sagt, han vippede og bandt sig vel ind i Hestetaglet, og huggede Tænderne i Laaret paa Hesten. Og den sprat op og til at slaa og rende, saa Mikkil slængte baade mod Stok og mod Sten, og blev saa flamslaaet og morbanket, at

han ikke var langt fra at miste baade Sands og Samling. Ret som det var for de forbi en Hare.

"Hvor skal du fare saa fort, Mikkell?" sagde Haren.

"I Skydsfærd, min kjære Jens!" sagde Ræven. Og Haren satte sig op paa to Ben og lo saa godt, at Rjæsten sprak lige op til Dreene, fordi Mikkell for saa gildt i Skyds. Men siden den Skydsfærd har Ræven ikke tænkt paa at fange Heste. Den Gang var det Bjørnen, som var ful; ellers sigte de, han er godtroende som Troldene.

75. Bamse Bra'kar.

Der var en Gang en Bonde, som reiste langt op til Fjelds efter et Løvslæs til Creaturene sine om Vinteren. Da han kom til Løvslæs, ryggede han Slæden med Hesten tæt indtil, og gik op i Slæs og begyndte at vælte Løv paa Slæden. Men der var en Bjørn i Slæs, som havde lagt sig i Stier, og da den kjendte, at Manden begyndte at rumstere, saa sprang den ud, lige ned paa Slæden. Da Hesten fik Veiret af Bamse, blev den ræd og satte afsted, som om den havde stjaalet baade Bjørnen og Slæden, og det gik mange Gange fortere samme Veien ned, end den havde kommet op. Bamse har Ord for, at han ikke skal være sælen; men han var ikke vel nødt med Skydsen denne Gangen, der han sad; han holdt sig fast det bedste han orkede, og glante stygt til imse Kanter, om han skulde kunne løste sig af; men han var nok ikke vant ved at age, og saa syntes han, at der ikke var nogen Bon.

Da han havde aget et langt Stykke, mødte han en Kræmmer.

"Hvor i Guds Navn skal Guten hen i Dag?" sagde Kræm-

meren; „han har vist knap Tid og lang Vel, siden han ager saa fort?”

Men Bjørnen svarede ikke et Ord, for han havde nok med at holde sig fast. Om en Stund saa mødte han en Fattigtjærring. Hun hilste og nikkede med Hovedet, og bad om en Stilling i Guds Navn. Bjørnen sagde ingen Ting, men holdt sig fast og agede udeover det forreste han vandt. Da han kom et Stykke længer ned, mødte han Mittel Ræv. „Hei, hei, er du ude og ager?” streg Mittel; „bi lidt, lad mig saa sidde bagvaa og være Skydsgut!” Bamse sagde ikke et Ord, men holdt sig vel fast, og agede saa fort som Hesten vilde rende. „Ja, vil du ikke tage mig med, saa skal jeg spaa dig det, at om du kjører som en Finmuttar i Dag, hænges du i Morgen med Ryggen bar,” streg Ræven efter ham. Bjørnen hørte ikke et Ord af det, som Mittel sagde; han kjørte lige fort. Men da Hesten kom paa Gaarden, satte den ind igjennem Staldøren i fuldt Firsprang, saa den klædde af sig baade Sæle og Slæde, og Bjørnen slog Skallen i Dorstokken, saa han laa død paa Flækken.

Bonden han laa i Hæjsen og væltede og væltede Lovtjærv, til han troede han havde fuldt Læs paa Slæden; men da han skulde til at gjøre Læsset, havde han hverken Hest eller Slæde. Saa maatte han træffe efter for at finde Hesten sin igjen. Om en Stund mødte han Kræmmeren. „Har du mødt nogen Hest og Slæde?” sagde han til Kræmmeren. „Nei,” sagde Kræmmeren, „men jeg mødte Futen nedpaa her; han for saa fort, han skulde vist bort og slaa nogen.” Om en Stund saa mødte han Fattigtjærringen. „Har du mødt nogen Hest og Slæde?” sagde han til Fattigtjærringen. „Nei,” sagde Kjærringen; „men jeg mødte Præsten nedpaa her; han skulde vist i Sognebud, for han for saa fort, og Bondeskyds havde han.” En Stund efter mødte Bonden Ræven. „Har du mødt nogen Hest og Slæde?” sagde Bonden. „Ja,” svarede Mittel; „men Bamse Bra'lar sad paa og kjørte, som om han

havde stjaalet baade Hest og Redskab." — "Fanden fare i ham; han fjører vel ihjæl Hesten min," sagde Bonden. — "Saa træk af ham Pelsen og steg ham paa Gloen," sagde Mikkil. "Men skulde du saa igjen Hesten din, saa kunde du skyds mig over Fjeldet, for jeg kan fare lækkert," sagde Ræven, "og jeg skulde ogsaa have Lyst til at prøve, hvorledes det er at have fire Ben foran sig." — "Hvad gi'r du for Skydsen?" sagde Bonden. — "Du kan saa Vaadt og Tørt, hvad du lyster," sagde Ræven; "altid faar du lige saa meget af mig som af Bamse Bra'tar, for han pleier være grov til at betale, naar han ta'r Skyds og hænger sig paa Hesteryggen." — "Ja, du skal saa Skyds over Fjeldet," sagde Bonden, "naar du vil møde mig her i Morgen dette Leite." Han skjønte, at Mikkil gjorde Nar af ham og var ude med Rævestregerne sine. Saa tog han med sig en ladet Bøsse paa Slæden, og da Mikkil kom og tænkte han skulde saa fri Skyds, fik han en Hagladning i Skrotten, og saa trak Bonden Bælgen af ham, saa havde han baade Bjørnehud og Rævebælg.

76. Røderæv og Uffeladden.

Der var en Gang en Konge, som havde mange hundrede Sauer og mange hundrede Gjeeder og Kjør; og mange hundrede Heste havde han og, og Sølv og Guld i store Dyrger. Men endda var han saa sorggIVEN, at han næsten aldrig vilde se Folk, og endda mindre snakke med dem. Slik var han, siden den Tid den yngste Datteren hans kom bort, og det var alt ilde nok der, om han aldrig havde mistet hende, for der var et Trold, som gjorde Uffel og Ustyr der stot, saa det mest ikke

var kommende til Kongsgaarden for Folt; ret som det var, slap det ud alle Hestene, saa de trakkede ned Alger og Eug og aad op Kornet; ret som det var, rev det Hovedet af Kongens Under og Gjæsser; somme Lider dræbte det Kjøerne paa Baasjen, saa drev det Sauer og Gjeder over Aasen, og hver Gang de skulde tage Fisk i Dammen, var den jaget paa Land altsammen.

Men saa var der et Par gamle Folt, som havde tre Sønner; den ene hedte Per, den anden hedte Paal og den tredje kaldte de Esben Aftelad, for han laa altid og larede i Aften.

Det var gjæve Gutter, men Per som ældst var, skulde være den gjæveste, og saa bad han Far sin, om han skit Lov til at rejse ud i Verden og friste Lykken.

„Ja, det skal du saa; sent er bedre end aldrig, Glunten min,” sagde Rallen. Saa skit han Brændevin i Flasken og Miste i Tasken, og saa tog han Foden paa Rallen og lakkede ned af Bakkten. Da han havde gaaet en Stund, kom han ind paa en gammel Kjørring, som laa ved Veien. „Na, tjære Glunten min, giv mig en liden Madsjule i Dag,” jagde Kjørringen.

Men Per han saa knapt til Siden, han slængte bare paa Rakkten og gif sin Bei.

„Ja ja,” sagde Kjørringen, „gaa du, du skal saa se, det gaar som det gaar,” jagde hun.

Per gif langt og længe og længer end langt, til han kom frem til Kongsgaarden. Der stod Kongen i Svalen og gav Hønsene Mad.

„Gød Kveld, Gud signe Per,” jagde Per. „Tippe Tippe Tippe, Tuppe Turpe, — — —!” jagde Kongen og strøede og strøede baade i Øst og Vest og brødde sig ikke om Per.

„Ja, itaa der du og strø Korn og tagl Hønsmaal, til der blir en Bjørn af dig,” sagde Per ved sig selv; „du skal nok være fri for, at jeg skal tale til dig,” mente han, og saa

gik han ind i Kjøkkenet og satte sig bort paa Bænten som en anden Stortarl. „Hvad er du for en Ildgut?“ sagde Koffen, for Per havde ikke faaet Stjæg endda. Det syntes han var Spot og Spe, og saa tog han paa at dænge Koffetøsen; men ret som det var, kom Kongen og lod dem stjære tre røde Remmer af Ryggen paa ham; saa strøede de Salt i Saaret og lod ham gaa hjem igjen samme Veien han var kommen.

Da Per vel var kommen til Hus, vilde Paal ud. Na ja, han fik ogsaa Brændevin i Glasen og Riste i Taster, tog Foden paa Raffen og laskede ned over Baffen. Da han kom paa Veien, traf han Kjærringen, som bad om Mad; men han strog forbi og svarede ikke engang, og paa Kongsgaarden gik det ham ikke et Haar bedre, end det gik Per. Kongen sagde Tippe Tuppe, og Koffetøsen kaldte ham en usiftelig Barnsunge, og da han vilde banke hende op for det, kom Kongen med Slagtekniven og skar tre røde Remmer af ham og strøede Ildmørje i og sendte ham hjem igjen med saar Ryg.

Saa krob Afsteladden op fra Grnen og tog til at rusle paa sig; den første Dagen rystede han Afsten af sig, den anden vaskede og tjæmmede han sig, og den tredje klædte han sig i Kirkepynt.

„Nei, se paa den!“ sagde Per; „nu stinner der en ny Sol her. Du vil vel til Kongsgaarden og vinde Kongsdatteren og det halve Riget? Na bliv i Afsten og lig i Afsten du,“ sagde han. Men Afsteladden hørte ikke paa det Dret, han gik ind til Far sin og bad om Lov til at gaa lidt ud i Verden.

„Hvad skal du ude i Verden?“ sagde Gamlingen; „det gik ikke rart med han Per og han Paal, hvor skal det saa gaa med dig?“ sagde han.

Men Afsteladden gav sig ikke, for han fik Lov til at gaa.

Brødrene vilde ikke, at han skulde faa Madsmulen med sig, men Moderen gav ham en Østeflorpe og et Kjødben, og dermed ladede han af Gaarde. Det hastede ikke med ham;

„du kommer altid tidsnok,” tænkte han, „nu har du Dagen for dig, og siden tør det hælde, Maanen kommer op, om Lykten er god.” Saa satte han den ene Foden fremmenfor den andre og pustede i Bakkerne og saa sig vel om paa Veien.

Langt om længe kom han frem i den gamle Kjærringen, som laa udved Beiveiten.

„Stakkars dig, din gamle Krok, du er vel sulten du?” sagde Afseladden.

Hun var det, sagde Kjærringen.

„Ja, saa faar jeg dele med dig,” sagde Afseladden og gav hende Østestorpen.

„Fryser du ogsaa?” sagde han, han saa hun hakkede Tænder. „Du faar tage Gamletroien min; der er ikke stort til Grmer og lidet til Ryg, men det var et godt Plag, da den var ny.”

„Vi nu,” sagde Kjærringen, hun ragede nede i Storlemmen sin; „her har du en gammel Nøgle,” sagde hun; „jeg har hverken bedre eller værre at give dig; men naar du figer gjennem Nøgleringen, saa kan du se alt du vil.”

Da han kom frem til Kongsgaarden, holdt Koffen paa at bære Vand, og det havde hun stort Stræv med. „Det er for tungt for dig det,” sagde Afseladden, „det kan være saa pæse til mig at gjøre det,” sagde han.

Den, som blev glad, det var Koffetøsen, og siden lod hun Ladden altid saa strabe Gryden; men det var ikke længe, saa fik han mange Uvenner for det, og de løi paa ham for Kongen og sagde, han havde sagt sig god for baade det ene og det andet.

En Dag kom Kongen ud og spurgte Afseladden, om det var sandt, at han var god for at holde Fiskene i Dammen, saa ikke Trolset kunde stæde dem; „de sige, du har sagt dig god for det,” sagde han.

„Stte har jeg sagt det,” sagde Afseladden, „men havde jeg sagt det, saa var jeg ogsaa god for det.”

Ja, hvorledes det var, saa fik han nok prøve det, om han vilde frelse Ryggfindet sit, sagde Kongen.

Ja, han fik prøve da, sagde Afteladden, for han havde ikke Hu til at gaa med røde Rænder under Trøien, sagde han.

Om Aften ligede Afteladden gennem Nøgleringen sin, og da saa han det, at TrolDET var ræd for Timian. Han til at ruste op al den Timian, han kunde komme over; noget strøede han i Bandet og noget paa Landet, og Resten strøede han om Bredden paa Dammen.

Saa maatte TrolDET lade Fisten være i Fred; men nu fik Faarene undgjælde for det; TrolDET jagede dem over alle Hanger og Hamre hele den Natten.

Saa var der nogen af de andre Tjenerne, som havde været ude igjen og sagt, at Afteladden vidste Raad for Kreaturerne ogsaa han, om han bare vilde; han havde sagt sig god for det, det var sikkert.

Ja, Kongen gif ud til ham og sagde til ham ligesom forrige Gangen, og truede med at han skulde stjæle tre brede røde Remmer af Ryggen paa ham, om han ikke gjorde det.

Der var ikke anden Raad da; Afteladden syntes nok, det kunde være gildt at gaa med Kongens Mundering og rød Kjole, men han fik heller være den foruden, naar han selv skulde lade Ryggfindet til at gjøre den af, sagde han.

Og saa tog han til med Timian igjen, men det blev der mest ingen Ende paa, for efter som han bandt Timian paa Faarene, saa aad de af hverandre igjen, og det varede og det rak, for Faarene aad fortere, end han bandt paa. Men til sidst gjorde han Smurning af Timian og Tjære og smurte dem ind med, og saa lod de være at æde den. Kjøerne og Hestene fik ogsaa Timians smurning; saa fik de Fred for TrolDET.

Men en Dag, som Kongen var ude paa Jagt, kom han paa Vildgræs i Skoven; han red omkring i mange Dage og

havde hverken Mad eller Drikke, og Klæderne for saa ilde i Trangskoven, at tilsidst havde han næsten ikke Fjllen paa Kroppen. Saa kom Trolde og sagde, om det fik det første han mødte, naar han kom i Jordet sit, saa skulde Kongen slippe hjem til Kongsgaarden igjen. Ja, det skulde det faa; Kongen tænkte, det var vel den vesle Hunden hans, som altid kjaakede og kjaastrede imøde med ham. Men da han kom saa nær Kongsgaarden, at de kunde se ham, gif den ælste Kongsdatteren i Forspidsen for alle Folkene imøde med Kongen og tog imod ham baade godt og vel.

Da han fik se det, at hun var den første, blev han saa ilde ved, at han faldt i Marken med det samme, og siden den Tid var han mest som en Halvtulling.

Om Avelen skulde Trolde komme og hente Kongsdatteren, og hun var pyntet og sad paa en Eng ude ved Tjernet og græd og bar sig ilde; det var En som hedte Roderær, som skulde følge hende, men han var saa ræd, at han klev op i en Tømmergran, og der blev han siddende. Net som det var, kom Afjeladden og satte sig ned paa Marken ved Siden af Kongsdatteren. Og hun blev glad, det kan En nok vide, da hun fik se der var Kristensfolk, som torde være hos hende endda.

„Læg Hoved dit i Fanget mit du, saa skal jeg løfte dig,” sagde hun. Esben Afjelad gjorde som hun sagde, og mens hun gjorde det, søvne han, og saa tog hun en Guldring af Fingeren sin og knyttede fast i Haaret paa ham. — Net som det var, kom Trolde pustende; det var saa tungt paa Foden, at det knagede og bragede i Skoven en hel Tjerdning foran det. Da det fik se Roderær, som sad i Grantoppen som en liden Orre, spyttede det efter ham: „Tvi,” sagde det, saa baade Roderær og Tømmergranen feg i Marken, og der laa han og sprællede som en Fisk paa tørre Landet.

„Hu hu!” sagde Trolde; „sidd du her og løfter trist Folk, saa æder jeg dig,” sagde det.

„Tvi!“ sagde Afjeladden med det samme han vaagnebe, og til at fige paa TrolDET gennem Nøgleringen.

„Hu hu! Hvad glaner du til mig efter?“ sagde TrolDET til Afjeladden, „hu hu!“ Saa kastede det Jernstangen efter ham, saa den stod femten Alen ind i Berget; men Afjeladden var saa snapp og snar paa Foden, at han kom sig forbi Stangen, med det samme TrolDET kastede.

„Tvi for Kjærringstykker!“ sagde Afjeladden. „Hid med Landstikken din, skal du saa se Raft!“ — Ja, TrolDET nappede op Stangen i et Ryk; den var saa stor som tre Grindstorer. Imens stirrede Afjeladden under Himlen baade i Syd og i Nord.

„Hu hu! hvad glaner du efter igjen?“ sagde TrolDET. „Jeg ser efter hvad for en Stjerne jeg skal kaste til,“ sagde Afjeladden. „Ser du den ørende vesle bent i Nord, den tar jeg,“ sagde han. „Nei, lad den sidde som den sidder,“ sagde TrolDET; „du faar ikke slænge bort Jernstangen min.“ — „Ja, ja, saa faar du vel ha' den igjen da,“ sagde Afjeladden, „men kanste du havde bedre Hu til, at jeg skulde slænge dig op til Maanen en Vending?“ sagde han. Nei, det vilde ikke TrolDET heller.

„Ja, men Blindebuk! har du ikke Hu til at lege Blindebuk?“ sagde Afjeladden. Jo, det kunde være artigt nok, mente TrolDET; men du skal gaa først, sagde det til Afjeladden. — „Na ja, gjerne det,“ sagde Gutten; „men det greieste er, at vi tæller, saa slipper vi at have noget at græle om.“ — Ja, ja, de fik da det. Og saa kan En vide, at Afjeladden lagde det saa, at TrolDET fik Vindtet om Dinene og kom til at gjøre den første Rejsen. Men der skulde du seet Blindebuk; hei! de for omkring i Skorkanten; TrolDET røg og rendte mod Stubberne, saa Føsten feg og det knagede efter.

„Hau hau, der maatte TrolD være Blindebuk længer,“ streg TrolDET, saa ildsindt var det. — „Vi lidt,“ sagde Afjeladden, „saa skal jeg staa stil og raabe, til du tar mig.“ Imens

tog han en Hampehekle og sprang om paa den anden Side af Tjernet, som der ikke var Bund i. — „Kom nu, her staar jeg!“ streg Afteladden. — „Det er vel Laager og Skov.“ — „Du kan vel høre, her ingen Skov er,“ sagde Afteladden og svor paa, der hverken var Stubber eller Skov. „Kom nu!“ — Saa bar det i Beien igjen. — „Blump!“ sagde det; der laa TrolDET i Tjernet, og Afteladden huggede det i Dinene med Hellen, hver Gang det fik Hovedet over Vandet.

Nu bad TrolDET saa tyndt for Livet sit, at Gutten syntes, det var Synd paa det; men først maatte det sige fra sig Prindsessen og staffe frem den anden, som det havde taget for, og love, at Folk og Fæ skulde have Fred; saa slap TrolDET og ranglede hjem til Berget sit. Nu var Roderæven Karl igjen, kom ned af Granen, tog Prindsessen op til Slottet og truede hende til at sige, det var ham, som havde frelst hende. Og saa lustedes han ned og tog imod den anden ogsaa, da Afteladden havde sluppet hende ind i Haven. Nu blev der saadan Glæde i Kongsgaarden, at det hørtos og spurgtes over Land og Rige, og Roderæv skulde have Bryllup med den yngste Prindsessen. Ja, det var godt og vel, men det var ikke saa vel endda, for ret som det var, saa havde TrolDET gaaet ned i Jorden og stoppet igjen alle Vandaaerne; kan jeg ikke gjøre andet Ugavn, tænkte det, saa skal de ikke saa Vand at tage Bryllupsgrøden i. — Der var ikke anden Raad, end at sende Bud efter Afteladden igjen. Han fik sig en Jernstang, som skulde være femten Alen lang, og sex Smede, som skulde gjøre den gnistrende rød. Saa ligede han gennem Nøgleringen; da saa han TrolDET lige saa godt under Jorden som over Jorden, og hjørte saa Stangen ned igjennem Marken og ned efter Ryggen paa TrolDET, saa det lugtede brændt Horn femten Fjerdinger.

„Hau, hau!“ streg TrolDET; „slip mig op!“ Ret som det var, kom det sættende op gennem Hullet og var opbrændt lige til Raffen. Men Afteladden var ikke sen, han tog TrolDET

og lagde det paa en Stang, som var flettet med Timian, og der maatte det ligge og sige ham, hvor det havde faaet Dine fra, siden han haffede dem ud med Hampeheflen. „Jeg stjal mig en Naanæpe,“ sagde TrolDET; „den smurte jeg vel ind med Smurning. Siden star jeg den til som jeg vilde, og satte den ind med Pumpsfiger, og bedre Dine vil jeg ikke ønske nogen kristen Mand.“ — Saa kom Kongen og begge Prindsesserne og vilde se TrolDET, og Røderæv gif saa krep, at Roven stod høiere end Nalken. Men saa fik Kongen se, at der var noget, som blinkede i Haaret paa Afjeladden. „Hvad har du der?“ sagde han. — „Na, det er den Ringen, som Datter din gav mig, da jeg frelst hende fra TrolDET,“ sagde Afjeladden. Og nu kom det for Dagen, hvorledes alt var gaaet til. — Røderæv græd og bad for sig, men alt han laa og alt han graat, saa hjalp det ikke, han maatte i Ormegaarden, og der sprak han med det samme. — Saa tynete de TrolDET, og saa tog de paa at dundre og drikke og danse i Brylluppet til Afjeladden; for nu var han Båsen. Han fik den yngste Prindsessen og halve Kongeriget.

Saa lægger jeg mit Eventyr paa en Slæde,
 Og kjører det til dig, som bedre kan kvæde;
 Men kan du ikke kvæde bedre end jeg,
 Saa Stam saa dig, for du laster mig.

77. Gutten, som vilde fri til Datter til Mor i Krogen.

Der var en Gang en Kjerring, som havde en Søn, og han var saa lad og doven, at han aldrig vilde tage sig noget til, som nyttigt var; men synge og danse havde han Lyst til, og

det gjorde han saa lang Dagen var, og det varede nok en Stund udpaa Natten med. Jo længere det led, des knappere blev det for Ronen; Gutten vorte, og Mad vilde han have saa det forflog, og til Klæder gif der mere og mere, efter hvert som han vorte, og de holdt ikke længe skal jeg tro, for han dansede og sprang baade i Skov og Mark.

Tilfjeld syntes Kjærringen, det blev for galt; saa sagde hun til Gutten en Dag, at nu fik han begynde at gaa paa Arbeide og tage sig til noget Ordentligt, ellers blev det Svelt-ihjæl for dem begge to. Men det havde Gutten ikke Lyst til; han sagde, at han heller vilde fri til Datter til Mor i Krogen, for fik han hende, kunde han leve godt og vel alle sine Dage, syngende og danse og aldrig bry sig med Arbeide.

Da Moderen hørte det, tænkte hun, det kanske kunde være nok saa brav, og saa stelte hun for Gutten, saa godt hun kunde, for at han kunde se lidt stikkelig ud, naar han kom til Mor i Krogen, og saa lagde han i Beien igjen.

Da han kom ud, skinnede Solen saa varmt og vakker; men om Natten havde det regnet, saa det var blødt, og alle Myrhuellerne stod fulde af Vand. Gutten tog den korteste Beien til Mor i Krogen, han sang og han sprang, saa som han altid pleiede gjøre; men ret som han hoppede og sprang, kom han til en Myr, og over den laa en Klop, og fra den Kloppe skulde han gjøre et Sprang over et Myrhul bort paa en Tue, forat han ikke skulde føle til Skoene sine. Men „Plump!“ sagde det. — I det samme han satte Foden paa Tuen, bar det ned igjennem, og det standsede ikke, før han var i et sælt, stygt, mørkt Hul. I Forstningen kunde han ikke se noget, men da han havde været der en Stund, skimtede han en Rotte, som gif og svindsede og svandsede med et Nogleknippe i Roven.

„Er du der, Gutten min?“ sagde Rotten. „Taf skal du have, fordi du kommer og ser til mig; jeg har ventet længe paa dig. Du kommer vel for at fri til mig, og du har det vel hødt, kan jeg vide; men du faar have Taal endnu en

Stund, for jeg skal have stort Hjemmegiste, og jeg er ikke færdig til Brylluppet endnu, men jeg skal gjøre mit Bedste, saa det kan blive snart."

Da hun havde sagt det, trak hun frem nogle Eggestaller med al Slags Smaamad, saadant som Rotterne pleie spise, og satte frem for ham og sagde: „Du saar sætte dig ind til og spise; du kan være baade træt og sulten."

Men Gutten syntes ikke, han havde Lyst paa sliq Mad. Vid jeg bare var vel herfra og oppe igjen, tænkte han, men han sagde ingenting.

„Nu vil du vel gjerne hjem igjen, kan jeg tænke," sagde Rotten. Du længes vel efter Brylluppet, ved jeg, og jeg skal skynde mig, saameget jeg kan. Du saar tage med dig denne Pintraaden, og naar du kommer op, skal du ikke se dig om, men gaa lige hjem, og paa Veien skal du ikke sige andet, end „stakket for, og langt bag," og saa gav hun ham en Pintraad i Haanden.

„Gud ske Lov," sagde Gutten, da han var kommen op; „did skal jeg vel aldrig komme igjen." Men Traaden havde han i Haanden, og han sprang og han sang som han pleiede, men endda han ikke tænkte mere paa Rottebullet, var han kommen paa den Tralten, at han sang:

„Stakket for, og langt bag!

Stakket for, og langt bag!"

Da han kom hjem i Svalen igjen, vendte han sig om; der laa der mange, mange hundrede Men af den hvideste Lærredsvæv, saa fin, at ikke den flinkeste Væverjente kunde være den finere.

„Mor, Mor, kom ud, kom ud!" raabte og streg han. Kjærringen kom farende ud og spurgte, hvad der var paa Færde. Da hun saa Væven, som rak saa langt bort som hun kunde se, og endda et Stykke, vilde hun ikke tro sig selv, for Gutten fortalte, hvorledes det var gaaet til. Men da

hun havde hørt det, og kjendte Bæven mellem Fingrene sine, blev hun saa glad, at hun tog til at synge og danse hun ogsaa.

Saa tog hun Bæven og klippede den op og spæde Stjorter af den baade til Sonnen og til sig selv; Resten gif hun til Byen med og solgte og fik Penge for. Nu levede de baade godt og vel paa dette en Stund. Men da det var forbi, havde Kjærringen ikke mere Mad i Huset, og saa sagde hun til Sonnen, at nu fik han rigtig begynde at gaa paa Arbejde og tage sig til noget Ordentligt, ellers blev det ikke andet end Svelthjæl med dem begge to.

Men Gutten havde bedre Lyst til at gaa til Mor i Krogen og fri til Datter hendes. Ja, Kjærringen syntes det var nok saa brav, for han var nu velklædt, og ikke saa han saa ilde ud heller. Saa slidde hun ham og stelte ham det bedste hun kunde, og han traf frem de nye Skoene sine og pudse dem saa blanke som Glas, og da han havde gjort det, saa gif han. Det var akkurat som sidst: da han kom ud, stinnete Solen saa varmt og vakkert; men det havde regnet om Natten, saa det var blødt og sølet, og alle Myrhuellerne stod fulde af Vand. Gutten tog den korteste Veien til Mor i Krogen, og han sang og han sprang, saa som han altid plejede gjøre; han gif en anden Bei end sidste Gangen, men ret som han hoppede og sprang, kom han ud paa Kloppen over Myren igjen, og fra den stulde han hoppe over et Myrhul bort paa en Tue, for at han ikke stulde føle til Skoene sine; men „Plump!“ sagde det; og det bar ned igjennem og standsede ikke, for han var i et sælt stygt, mørkt Hul. I Forstningen kunde han ingenting se; men da han havde været der en Stund, skimtede han en Rotte med et Røgleknippe i Roven, som gif der og svindsede og svandsede.

„Er du der, Gutten min?“ sagde Rotten. „Velkommen igjen! Det var snilt af dig, at du vilde se til mig saa snart; du er vel svært utaalmelig, kan jeg vide; men du faar rigtig

give Taal endnu en Stund; for det vanter lidt i Hjemmegiftet mit endnu; men naar du kommer igjen næste Gangen, skal alt være istand."

Da hun havde sagt det, satte hun frem mangeslags Smaa-mad i Eggefalter, slikt som Rotterne pleie spise og synes godt om; men Gutten syntes, at det saa ud som spist Mad, og han havde ingen Madhu, sagde han; og „gid jeg bare var vel herfra og oppe igjen," tænkte han, men han sagde ingenting.

Om en Stund sagde Rotten: „Nu vil du vel gjerne op igjen, kan jeg tænke. Med Brylluppet skal jeg skynde mig saa fort jeg kan. Men nu saar du tage med dig denne Uldtraaden, og naar du kommer op, skal du ikke se dig om, men gaa lige hjem, og paa Veien skal du ikke sige andet end „stakket for, og langt bag," og saa gav hun ham en Uldtraad i Haanden.

„Gud ste Lov, at jeg slap ud," sagde Gutten ved sig selv, „did skal jeg vist aldrig komme," og saa sang han og sprang han, som han pleiede. Rottehullet tænkte han ikke mere paa, men han var kommen paa den Trakten, at han sang:

„Stakket for, og langt bag!

Stakket for, og langt bag!"

og det holdt han paa med hele Veien.

Da han var kommen paa Traakken hjemme, kom han til at se sig om; der laa den fineste Klædesvæv, over mange hundrede Alen, ja næsten over en halv Fjerding lang, og saa fin, at ikke nogen Byfant kunde have finere Klæde til Kjole.

„Mor, Mor, kom ud, kom ud!" raabte Gutten.

Kjerringen kom ud i Døren, slog Hænderne sammen og var næsten daanefærdig af Glæde, da hun saa alt det deilige Klæde, og saa maatte han fortælle hende, hvorledes han havde faaet det, og hvorledes det var gaaet til fra først til sidst. Der

blev en svare Velstand da, kan du vide. Gutten fik nye, fine Klæder, og Kjærringen gik til Byen og solgte Væven lidt efter hvert og fik mangfoldige Penge, saa hun pyntede op Stuen sin, og selv blev hun saa stadselig paa sine gamle Dage, saa hun gjerne kunde været Frue. De levede baade godt og vel; men tilslut blev der Ende paa de Pengene ogsaa, og saa var det en Dag, som Kjærringen ikke havde mere Mad i Huset, saa sagde hun til Sønnen sin, at nu fik han rigtig paa Arbejde og tage sig til noget Ordentligt, ellers blev det nok Svelthjæl med dem begge to.

Men Gutten mente, det var meget bedre at gaa til Mor i Krogen og fri til Datter hendes. Denne Gangen syntes Kjærringen det samme og sagde ikke Gutten imod i det, for nu havde han nye, fine Klæder, og han saa saa godt ud, at hun syntes, det var rent umuligt, at saadan en gild Gut kunde saa Rei. Saa pyntede hun og puosede ham det bedste hun kunde, og selv tog han frem de nye Skoene sine og gned dem saa blanke, at han kunde speile sig i dem, og da han havde gjort det, lagde han af Gaarde.

Denne Gangen tog han ikke den korteste Veien, men han gjorde en stor Krog paa den, for ned til Rotten vilde han ikke mere, han var saa tjed af den Svindsing og Svandsing og af det evige Bryllupsnaffet. Veiret og Føret, det var akkurat som begge de forrige Gangene. Solen stinte, saa det blinke i Solen og Myrpytterne, og Gutten sang og sprang som han pleiede; men ret som han hoppede og sprang, vidste han ikke Ordet af det, for han var ude paa den samme Kloppen over Myren igjen. Saa skulde han hoppe over et Myrhul og bort paa en Tue, for at han ikke skulde sole til de blanke Skoene sine. „Plump!“ sagde det, og det bar ned igjennem med Gutten, og standsede ikke, for han var nede i det samme fæle, mørke, stygge Hullet igjen. I Forstningen blev han glad, for han kunde ingenting se, men da han havde været der en

Stund, stimtede han den stygge Rotten, han var saa lei, med Nøgleknippet i Enden paa Roven.

„God Dag, Gutten min,“ sagde Rotten; „velkommen igjen skal du være; jeg ser, du ikke længe kan være mig foruden! Det skal du have Tak for, men nu er alting færdigt til Bryllups ogsaa, og vi skal reise til Kirken paa Timen.“ Det skal vist blive noget af, tænkte Gutten, men han sagde ingenting.

Saa pøb Rotten, og der vimsede frem en hel Del Smaarotter og Mus af alle Krogene, og sex store Rotter kom træfende med en Stegepande; to Mus satte sig bag til Tjenere, og to satte sig foran og styrede; nogle satte sig op i, og Rotten med Nøgleknippet satte sig midt iblandt dem. Saa sagde hun til Gutten:

„Veien er lidt trang her. Du faar nok gaa ved Siden af Bognen, du Gutten min, til Veien bliver bredere, saa skal du saa Lov at sidde opi hos mig.“

„Stort skal det være!“ tænkte Gutten. „Gid jeg bare var vel oppe, skulde jeg rende fra hele Hærfet,“ tænkte han, men han sagde ingenting. Han fulgte med saa godt han kunde; imellem maatte han krybe, og imellem maatte han gaa og bukke Ryggen vel, for Veien var trang iblandt; men da den blev bedre, gik han isorveien og saa sig om, hvor han bedst skulde lure sig fra dem og tage Spranget. Net som han gik, saa hørte han en klar, deilig Stemme bag sig, som sagde: „Nu er Veien god; kom, min Ven! og stig op i Bognen!“

Gutten braavendte sig og havde nær mistet baade Næse og Dren; der stod den prægtigste Bogn med sex hvide Heste for, og i Bognen sad en Jomfru saa lys og deilig som Solen, og omkring hende sad der andre, som vare saa vakre og blide som Stjerner. Det var en Prindsesse og Lege søstre hendes, som allesammen havde været forgjorte. Men nu var de frelste, fordi han var kommen dernebd og ikke havde sagt dem imod.

„Kom nu!“ sagde Prindsessen. Saa steg Gutten op i Bognen og hørte med til Kirken. Da de reiste fra Kirken

igjen, sagde Prindsessen: „nu vil vi reise til mig først, saa skal vi sende Bud efter din Moder.“

Det er vel nok, tænkte Gutten, — han sagde ingenting nu heller — men han syntes, det var bedre at tage hjem til sin Moder, end ned i det stygge Rotteskuller. Men ret som det var, kom de til et gildt Slot; der tog de ind, og der skulde de være. Og saa blev der sendt en gild Vogn med sex Heste for efter Kjærringen, og da den kom igjen, begyndte de at ture Bryllup. Det varede i fjorten Dage, og kanse de ture endnu. Skynder vi os, tør vi komme tids nok vi og, til at staaale med Brudgommen og dansje med Bruden.

78. Dumme Mænd og Trolde til Kjærringer.

Der var en Gang to Kjærringer, som trættede, saa som Kjærringer gjør iblandt, og da de ikke havde andet at trætte om, saa tog de paa at fjævles om Mændene sine, om hvem der var den dumme af dem. So længer de trættede, des argere blev de; tilsidst var de nær ved at komme i Luggen paa hverandre, for En ved det, at „Ufred er lettere at yppe end at ende, og det er vondt, naar Bettet vanter.“ Den ene sagde, der gaves ikke den Ting, hun ikke skulde saa Manden sin til at tro, naar hun sagde det var saa, for han var saa lettroen som Trolbene; og den anden mente det, at om det var aldrig saa galt, saa skulde hun saa Manden sin til at gjøre det, naar bare hun sagde, det skulde være saa; for han var sli, at han hverken kunde finde Naal eller Noste.

„Ja, lad os saa prøve, hvem af os der kan saa narret dem bedst, saa saar vi se, hvem som er den dumme af,“ sagde de da en Gang, og det blev de forligte om.

Da saa Manden kom hjem af Skoven, sagde den ene Kjærringen: „Gud bedre mig for dig! det er da altfor ilde, du er vist syg, om du ikke er feig.“

„Der vanter ikke andet end Mad og Drikke,“ sagde Manden.

„Gud bedre mig saa sandt!“ straaledede Kjærringen; „det blir nok værre og værre, du ser mest ud som Eig i Synet; du faar lægge dig! Na, dette kan aldrig vare længe.“ Saaledes holdt hun paa, til hun fik Manden til at tro, han var Døden paa det nærmeste nær, og fik ham til at lægge sig, folde Hænderne, lægge ihob Vinene, og saa strakte hun ham, lagde ham paa Eigstraa og fik ham i Risten; men for at han ikke skulde framne, mens han laa der, havde hun faaet gjort nogle Huller i Tjælene, saa han baade kunde puste og fige ud.

Den andre Kjærringen, hun tog sig et Par Kardar, og satte sig til at karde, men hun havde ingen Uld paa dem. Manden kom ind og saa dette Ubespillet. „Der er liden Hjælp i Rok uden Hjul, men Kardar uden Uld er bare Kjærringtul,“ sagde Manden. „Uden Uld?“ — sagde Kjærringen; „jo jeg har Uld; men du ser den ikke, for den er af det fine Slaget,“ sagde hun. — Da hun havde kardedet fra sig, fik hun Rokken frem og tog paa at spinde. „Nei, dette gaar rent paa Glade,“ sagde Manden; „du sidder jo og surrer og skjæmmer ud Rokken din, naar du ikke har noget paa den. — „Ikke noget paa den?“ sagde Kjærringen; „Traaden er saa fin, at der skal andre Dine til at se den,“ sagde hun.

Da hun saa var færdig med Spindingen, saa bommede hun, satte Bæven op, rendte og spoledede og vævede Tøiet. Saa tog hun det ud af Bæven, stampede det og skar det til, og syede Klæder af det til Manden sin, og da de var færdige, hængte hun dem op paa Stabursloftet. Manden kunde hverken se Tøiet eller Klæderne, men han var nu kommen i Troen paa, at det var saa fint, han ikke kunde se det, og saa sagde han: „Ja, ja, naar det er saa fint, saa er det saa fint da.“

Men saa var det en Dag, Kjærringen sagde til ham: „I Dag faar du gaa i Gravel; Manden Nord i Gaarden farer til Jorden i Dag, og saa faar du have paa dig de nye Klæderne.“ Saa, han skulde gaa i Gravel, og hun hjalp ham at saa Klæderne paa, for de var saa fine, at han kunde rive dem sund, om han skulde hjælpe sig selv. Da han kom op i Gravelsgaarden, havde de alt drukkert baade stivt og stærkt der; Sorgen blev ikke større, da de fik se ham med de nye Kirkeklæderne, skal jeg tro. Men da det bar afsted til Kirkegaarden, og den Døre ligede ud igjennem Pustehullet, slog han hele Latterdøren op: „Nei, nu maa jeg storle,“ sagde han: „Gaar ikke han Ole Sørigaarden splitnogen i Gravel mit!“

Da Følget hørte det, var de ikke sene til at saa Laaget af Kisten, og den andre Manden med de nye Kirkeklæderne, han spurgte hvorledes det gik til, at hin laa i Kisten og pratete og lo, han som de holdt Gravel over; det var da ligere, om han græd. „Graad graver ingen op af Graven,“ sagde den anden, og hvorledes de snakkede da, saa kom det for Dagen, at det var Kjærringerne, som havde stelt det til. Saa gik Mændene hjem og gjorde det Klogeste, de nogen Tid havde gjort, og er der nogen, som vil vide hvad det var, saa faar han spørge Birkesuten.

79. Afsladden og de gode Hjælperne.

Der var en Gang en Konge, og den Kongen havde hørt tale om et Skib, som gik lige fort til Lands og til Lands; saa vilde han ogsaa have saadant et, og til den, som kunde bygge det, lovede han ud Kongsdatteren og halve Kongeriget, og det lyst han op paa Kirkebakkens ved alle Kirkesogn hele Landet

over. Der var mange, som prøvede, maavide, for halve Riget kunde være godt at have, mente de vel, og Kongsdatteren kunde være brav at tage atpaa, men ilde gik det med de fleste.

Saa var der tre Brødre borte i en Skovbygd, den ældste hedte Per, den anden hedte Paal, og den yngste hedte Esben Afslad, fordi han altid sad og grov og ragede i Afsen. Men den Søndagen, da det blev lyst op om Skibet, som Kongen vilde have, var det som af en Hændelse, at han var ved Kirken han ogsaa. Da han kom hjem og fortalte det, bad den ældste Broderen Per Mor sin om Niste, for nu vilde han i Beien og prøve, om han ikke kunde bygge Skibet og vinde Kongsdatteren og halve Riget. Da han havde faaet Nistestræppen, strog han af Gaarde. Paa Beien mødte han en gammel Mand, som var saa kroget og gudnaadslig.

„Hvor skal du hen?“ sagde Manden. „Jeg vil bort i Skoven og gjøre Traug til Far min, han liker ikke at æde i Lag med os,“ sagde Per. „Traug skal det bli!“ sagde Manden. — „Hvad har du i Sækken din?“ sagde Manden. „Nøg,“ sagde Per. „Nøg skal det bli!“ sagde Manden. Saa strog Per bort i Eggeskoven og hug og tømrede alt det han orkede; men alt det han huggede, og alt det han tømrede, saa blev det ikke andet end Traug og Traug. Da det led til Middag, skulde han have noget at leve af, og tog op Nistesækken sin. Men der var ikke Madsmulen i Nistesækken. Da han ikke havde noget at leve af, og det ikke gik ligere med Tømringen, blev han kjed af Arbeidet, tog Øxen og Sækken paa Rasken og strog hjem til hun Mor igjen.

Saa vilde Paal i Beien og friste, om ikke han havde Lykke til at bygge Skib og vinde Kongsdatteren og halve Kongeriget. Han bad Mor sin om Niste, og da han havde faaet den, tog han Sækken paa Rasken og lagde af Gaarde ud i Marken. Paa Beien mødte han en gammel Mand, som var saa kroget og gudnaadslig. — „Hvor skal du hen?“ sagde Manden. „Aa, jeg vil bort i Skoven og gjøre Grisetraug

til den vesle Grisungen vor," sagde Paal. „Grisetraum skal det bli!" sagde Manden. — „Hvad har du i Sæcken din?" spurgte Manden. „Møg," sagde Paal. „Møg skal det bli," sagde Manden. Saa strog Paal bort i Skoven til at hugge og tømre alt han orkede, men hvordan han hug, og hvordan han marlede, saa blev det ikke andet end Traugemner og Grisetraum. Han gav sig ikke endda, han drev vaa til langt ud paa Eftermiddagen, før han tænkte paa at faa sig lidt Mad; da blev han saa sulten med Et, at han maatte have Madfæcken frem, men da han tog den op, var der ikke Madsmulen i Sæcken. Paal blev saa harm, at han vrængte Sæcken og slog den mod en Stubbe, tog Øxen og strog af Skoven og hjem igjen med det samme.

Da Paal var kommen hjem, vilde Afseladden i Veien og bad Moderen om Niste. „Kanste kunde jeg være Karl til at faa bygget Skibet og vinde Kongsdatteren og Riget," sagde han.

„Ja, det var ligt til det," sagde Moderen, „du ser ud til at vinde Kongsdatteren og Riget du, skal jeg tro, du som aldrig gjør andet end rode og rage i Afsen! Nei, du faar ikke nogen Niste!" sagde Kjærringen. Afseladden gav sig ikke for det, han bad saalænge, at han fik Lov tilsidst. Niste fik han ikke, var det ligt sig det da, — men han lurte med sig et Par Havreleffer og en doven Øltaar, og lagde af Gaarde.

Da han havde gaaet en Stund, mødte han denne samme gamle Manden, som var saa troget og usfel og gudnaadslig.

„Hvor skal du hen?" sagde Manden. „Na, jeg skulde til Skovs og bygge Skib, som gaar lige godt til Lands og til Vands," sagde Afseladden, „for Kongen har lyst op, at den, som kan bygge slikt et Skib, skal faa Kongsdatteren og halve Riget," sagde han. — „Hvad har du i Sæcken din?" sagde Manden. „Det er ikke stort at tale om, det skulde nu være Niste," svarede Afseladden. „Gi'r du mig lidt af Nisten din, skal jeg hjælpe dig," sagde Manden. „Gjerne det," sagde

Afsladden, „men det er ikke andet end to Havreleffer og en doven Øltaar.“ Det var det samme hvad det var, bare han fik det, skulde han nok hjælpe ham, sagde Manden.

Da de kom op til Gamle-Egen i Skoven, sagde Manden til Gutten: „Nu skal du hugge ud en Flis, og den skal du sætte ind igjen, som den har siddet, og naar du har gjort det, kan du lægge dig til at sove.“ Ja, Afsladden gjorde som han sagde, han lagde sig til at sove, og i Søvn syntes han, han hørte det hugge og hamrede og tomrede og sage og snekrede, men vaagen kunde han ikke blive, før Manden vælede ham; da stod Skibet fuldt færdigt jævnsides med Egen. „Nu skal du stige op i, og alle dem du møder, skal du tage med dig,“ sagde han. — Ja, Esben Afslad talte for Skibet, seilede afsted og sagde, det skulde han gjøre.

Da han havde seilet et Stykke, kom han til en stor, lang, mager Fant, som laa bortved et Berg og aad Graasten. „Hvad er du for en Karl, som ligger her og æder Graasten?“ sagde Afsladden. Jo, han var saa kjødsulten, at han aldrig kunde saa Mætten sin, derfor var han nødt til at æde Graasten, sagde han, og saa bad han, om han kunde saa Lov at være med paa Skibet. „Ja, vil du være med, saa stig paa,“ sagde Afsladden. Ja, det vilde han, og saa tog han med nogle store Graasten til Riste.

Da de havde seilet et Stykke til, traf de En, som laa i en Solbasse og pattede paa en Ture. „Hvad er du for En?“ sagde Esben Afslad, „og hvad skal det være godt for, at du ligger og patter paa den Tøndeturen?“ — „Na, naar En ikke har Tonden, faar En tage til Tasse med Turen,“ sagde han; „jeg er altid saa ølthørst, at jeg aldrig kan drikke mig mæt paa Øl og Vin,“ sagde han, og saa bad han, om han fik Lov at være med paa Skibet. „Vil du være med, saa stig paa,“ sagde Afsladden. Ja, det vilde han, han steg paa og tog med sig Turen for Tørstens Skyld.

Da de havde seilet et Stykke til, traf de En, som laa

med det ene Dre ned til Marken og lyede. „Hvad er du for En, og hvad skal det være godt for, at du ligger og lver paa Marken?“ sagde Esben Aftelad.

„Jeg lyer paa Græsset, for jeg har sliq Hørsel, at jeg hører det gror,“ sagde han, og saa bad han, om han fik Lov at være med paa Skibet. Der var ikke Nei til det. „Vil du være med, saa stig opi,“ sagde Afteladden. Ja, det vilde han, og han steg opi han ogsaa.

Da de havde seilet et Stykke til, kom de til En, som stod og sigtede og sigtede. „Hvad er du for En, og hvad skal det være til, at du staar og sigter saa?“ sagde Afteladden. „Jeg ser saa skarpt,“ sagde han, „saa jeg ratt kan styde lige til Verdens Ende,“ og saa bad han, om han fik Lov at være med paa Skibet. „Vil du være med, saa stig paa,“ sagde Afteladden. Ja, det vilde han, og han steg op.

Da de havde seilet et Stykke igjen, kom de til En, som for og hoppede paa et Ben, og det andet havde han syv Skippundslodder paa. „Hvad er du for En?“ sagde Afteladden, „og hvad skal det være godt for, at du farer og hopper paa et Ben, og har syv Skippundslodder paa det andet?“ „Jeg er saa letfor til at flyve,“ sagde han. „Gif jeg paa begge Benene, kom jeg til Verdens Ende paa mindre end fem Minutter,“ og saa bad han, om han fik Lov til at være med paa Skibet. „Vil du være med, saa stig paa,“ sagde Afteladden. „Ja, det vilde han, og han steg op i Skibet til Afteladden og Kammeraterne hans.

Da de havde seilet et Stykke igjen, traf de En, som stod og holdt sig for Truten. „Hvad er du for En!“ sagde Afteladden, „og hvad skal det være godt for, at du staar saa og holder dig for Truten,“ sagde han. „Na, jeg har syv Somre og femten Vintre i mig,“ sagde han, „saa jeg har vel Bo at holde mig for Truten; for slap de ud allesammen, saa gjorde de Kaal paa hele Verden med det samnie,“ sagde han, og saa bad han, om han fik Lov at være med.

„Vil du være med, saa stig paa," sagde Afseladden. Ja, han vilde være med, og saa steg han op i Stibet til de andre.

Da de havde seilet en god Stund da, kom de til Kongsgaarden. Afseladden strog lige ind til Kongen og sagde, at nu stod Stibet færdigt ude paa Traakken, og nu vilde han have Kongsdatteren, som Kongen havde lovet ud.

Kongen likte ikke dette noget videre, for Afseladden saa ikke rar ud, han var baade svart og sodet, og Kongen vilde nødig give Datteren sin til sliq en Fant; saa sagde han, han sik vente lidt; han kunde ikke saa Kongsdatteren, for han havde tømt en Kjødbød, Kongen havde med tre hundrede Tønder Kjød; „det er det samme, kan du gjøre det til i Morgen dette Leite, skal du saa hende," sagde Kongen.

„Seg faar friste," sagde Afseladden; „men jeg faar vel Lov at tage med en af Kammeraterne mine?"

Ja, det kunde han saa Lov til, om han saa vilde tage dem alle sex, sagde Kongen, for han troede, det var rent umuligt, om han saa havde sex Hundrede. — Afseladden tog bare med sig ham, som aad Graasten og altid var saa kjødsulten, og da de kom og luffede op Bøden, havde han ædt op alt sammen, saa der ikke var igjen mere end sex smaa Spegeboge; der var bare en til hver af de andre Kammeraterne. Saa strog Afseladden ind til Kongen og sagde, at nu var Bøden tom, og nu sik han vel Kongsdatteren.

Kongen gif ud paa Bøden, og tom var den, det var sikkert nok; men Afseladden var baade svart og sodet, og Kongen syntes, det var alt for ilde, at sliq en Fant skulde have Datter hans. Saa sagde han, at han havde en Kjelder fuld af Ol og gammel Vin, tre hundrede Tønder af hvert Slag, som han vilde have drukkert op først. „Og det er det samme, er du Karl til at drikke dem op til i Morgen dette Leite, skal du saa hende," sagde Kongen.

„Seg faar friste," sagde Afseladden; „men jeg faar vel tage med en af Kammeraterne mine?" sagde han.

„Ja, gjerne det,“ sagde Kongen, han mente, han havde saa meget Ol og Vin; at de skulde blive velbergede alle syv.

Afsladden tog med ham, som pattede paa Turen og altid var saa ølthøst, og saa læste Kongen dem ned i Kjælderen. Der drak han Tonde efter Tonde, saa længe der var nogen igjen, men paa den sidste øslede han en Taar, saa det kunde være som et Par Potter til Mands til hver af Kammeraterne. Om Morgenens luffede de op Kjælderen, og med det samme steg Afsladden ind til Kongen og sagde, han var færdig med Ollet og Binen, og nu fik han vel Datter hans, som han havde lovet.

„Ja, først faar jeg ned i Kjælderen og se,“ sagde Kongen, for han troede det ikke; da han kom ned i Kjælderen, var der ikke andet end tomme Tønder. Men Afsladden var baade svart og sodet, og Kongen syntes, det var uligt at have saadan en til Svigersøn. Saa sagde han, det var det samme, kunde han staffe Vand fra Verdens Ende om ti Minutter til Prindsessens Thevand, saa skulde han saa baade hende og halve Riget, for det var nu rent umuligt, troede han.

„Jeg faar friste,“ sagde Afsladden. Saa fik han fat paa ham, som hinkede paa et Ben med syv Skippundslodder paa det andet, og sagde, at han fik spænde af Lodderne og bruge begge Benene sine saa fort han kunde; for han skulde have Vand fra Verdens Ende til Kongsdatterens Thevand om ti Minutter.

Han tog af Lodderne, fik et Spand, lagde i Beien, og væk var han med det samme. Men det varede og det raf syv lange og syv brede, og han kom ikke igjen; tilsidst var det ikke mere end tre Minutter, til Tiden var ude, og Kongen var saa fornøiet, som han havde faaet en Hest. Men saa raabte Afsladden paa ham, som hørte Græsset gro, og sagde, han fik lye efter, hvor det blev af ham.

„Han er søvnet ved Brønden,“ sagde han; „jeg kan høre, han snorker, og Troldene lyfte ham,“ sagde han. Saa raabte

Affeladden paa ham, som stød lige til Verdens Ende, og bad ham sætte en Kugle i Troldet. Ja, det gjorde han, han stød det midt i Diet; det slog op et Brøl, saa han vaagne med det samme han, som skulde hente Thevands-Bandet, og da han kom til Kongsgaarden, var der endda et Minut igjen af de ti.

Affeladden strog ind til Kongen og sagde, at der var Bandet, og nu fik han vel Kongsdatteren, det var vel ikke mere at rø om det. Men Kongen syntes, han var svart og sodet nu som før, og likte ikke at have ham til Svigersøn. Saa sagde Kongen, at han havde tre hundrede Favne Ved, som han skulde tørke Korn med paa Badstuen, „og det er det samme, er du Karl til at sidde derinde og brænde op den, saa skal du have hende, det er ikke at rø om det,“ sagde han. „Jeg faar friste,“ sagde Affeladden; „men jeg faar vel Lov til at tage med en af Kammeraterne mine?“ — „Ja, om det saa var alle sex,“ sagde Kongen, for han tænkte, det skulde blive varmt nok til dem alle.

Affeladden tog med den, som havde de femten Vintrene og de syv Somrene, og strog paa Badstuen om Kvælden; men Kongen havde lagt stærkt paa Varmen, og der brændte et Baal, saa de gjerne kunde støbt Kaffeelovne. Ud igjen kunde de ikke komme, for de vare ikke komne ind, før Kongen slog Skaaden for, og hængte paa et Par Hængelaase til. Saa sagde Affeladden: „Du faar slippe ud en sex syv Vintre, saa det bliver passe sommervarmt.“ Da blev det, saa de kunde holde ud der, men da det led paa Natten, blev det vel spalsvordent. Saa sagde Affeladden, at han maatte lunte det med et Par Somre, og da sov de til langt paa Dagen. Men da de hørte, Kongen ruslede udenfor, sagde Affeladden: „Nu faar du slippe ud et Par Vintre til, men lag det saa, at den sidste gaar lige i Ansigtet paa ham.“ Ja, han gjorde saa, og da Kongen luffede op Badstuedøren og troede, de laa der opbrændte, sad de og frøs, saa Tænderne hakkede i dem, og

han med de femten Vintrene, slay den sidste lige i Bjæset paa Kongen, saa de flei op i en stor Frostblæmme.

„Faar jeg Kongsdatteren nu?“ sagde Alfeladden.

„Ja, tag hende og hav hende og tag Riget atpaa,“ sagde Kongen. Da tørde han ikke sige Nei længer. Saa holdt de Bryllup og turede og dominerede og stjød Troldskjærrings-smæld. Imens for de og gramsede efter Forladninger, saa tog de mig til en og gav mig Grød paa en Flaske og Mælk i en Kurv, og saa stjød de mig lige hid, for at jeg skulde fortælle, hvorledes det gik til.

80. Gutten, som vilde blive Handelskarl.

Der var en Gang en Enke, som havde en Søn, og han havde ikke Lyst til andet, end til at blive Handelskarl. Men de var saa fattige, at de ikke havde noget, som han kunde tage paa at handle med. Det eneste, Moderen eiede, det var en Purke, og den bad og tiggede han saa længe og saa vel om, at hun tilsidst maatte lade ham saa den. Da han havde faaet den, skulde han affted og sælge den, saa han kunde saa noget at begynde at handle med. Han bød den frem baade til Ligt og Uligt, men der var ingen, som vilde kjøbe Purke den Tiden. Til sidst kom han til en rig Kage; men meget vil have mere, og denne var af det Slaget, som aldrig kunde faa nok.

„Stal du kjøbe Purke i Dag?“ sagde Gutten; „baade stor Purke, god Purke og rigtig fed Purke og,“ sagde han. Hvad skulde han have for den? sagde Kagen. — Hun var mindst værd et halvt Snes Daler, om det var mellem Brødre, sagde Gutten; men det var slige knappe Tider og saa ondt for

Penge, saa fik han sælge den for fire Daler; det var saa godt som til givendes. — Nei, det vilde Kagen ikke; han vilde ikke give en Daler engang; han havde flere Purken, end han vilde have, det var ikke ondt for det Slaget; siden han var saa nødig om at sælge, kunde han nok ligevel tjene ham i at købe, men det meste han vilde give for hele Purken, var fire Skilling; vilde han det, kunde han sætte den ind i Svines huset til de andre, sagde han.

Gutten syntes det var harmeligt, at han ikke skulde saa mere for Purken sin, men han tykte, at noget var bedre end intet, saa tog han de fire Skillingerne og satte ind Purken, saa havde han da Penge imellem Hænderne; men da han kom paa Veien igjen, drog det efter med ham, at han var snydt paa Purken, og at han ikke kunde tomme langt med fire Skilling; jo længere han gik og grundede paa dette, des harmere blev han, og saa tænkte han ved sig selv: kunde jeg gjøre ham et dygtigt Spik igjen, fik det være det samme baade med Purken og med Skillingerne.

Saa gik han bort og fik sig et Par stærke Lømmer og en Tjorpeis og tog paa sig en stor Kjole og satte paa sig et Butteskjæg, og gik saa tilbage til Gauen og sagde, han kom fra Udlandene; der havde han lært at være Lømmers mester; — han vidste det, at Manden skulde bygge, maavide.

Ja, han vilde gjerne tage ham til Mester for Bygningen sin, sagde han, for der paa Bygden havde de ikke andet end simple hjemmelærte Lømmere. Da de var borte og saa paa Lømmere, var det den gjæveste Malmfure, nogen kunde ønske i en Husvæg, og Gutten sagde ogsaa, det var gildt Lømmer, det kunde ingen sige andet; men udenlands havde de nu faaet en ny Skik, som var meget bedre end den gamle; de huggede ikke Langlømmersstøkke og lagde ind i Væggen, men de skar det op i Smaastubber, som de solbagte og fæstede sammen igjen, og det blev baade stærkere og vakrere end en gam-

meldags Laſtebygning. Det er nu Brug paa alle Steder i Ulandet, ſagde Gutten.

„Det ſit ſaa være da,” mente Gauen, og ſaa ſit han ſanimen alle de Tommermænd og Tommerhuggere, ſom fandtes paa Bygden, til at hugge op Tommeret i Smaastubber.

„Men ſaa vil der til nogle ſtore Træer, rigtig af de ſtorſte Maſteſurer til Svillſtoffer; kanſte det ikke findes ſaa ſtore Træer i Skoven din?” ſagde Gutten.

„Ja, findes de ikke i min Skov, er det vel voldt om ſlige Træer,” ſagde Manden, og ſaa ſtrøg de til Skovs begge to. — Lidt opi Marken kom de til et ſtort Træ. „ſkal tro, det er ſtort nok?” ſagde Manden.

„Nei, det er ikke ſtort nok; har du ikke ſtorre Træer, kommer vi ingen Bei med Bygningen, efter den nye Maaden da,” ſagde Gutten.

„Ja, jeg har dem nok ſtorre, ſkal du ſe,” ſagde Manden; „men ſaa maa vi længer bort.” Saa gik de langt ind over Maſen, og ſaa kom de til et ſtort Træ, et af de ſtorſte Maſte træer i Skoven.

„Mener du denne er ſtor nok?” ſagde Manden.

„Jeg tror det meſt,” ſagde Gutten; „vi ſkal ſavne den, ſaa ſaar vi ſe; gik du paa den andre Siden af Juren, ſaa ſtaar jeg her; er vi da ikke gode for at naa ſammen med Hænderne, ſaa er den ſtor nok; men tõi dig vel, tõi dig vel, ſiger jeg,” ſagde Gutten og ſit frem Tommen ſin. Manden gjorde, ſom Gutten ſagde.

„Ja, vi række nok ſammen,” ſagde Gutten; „bi lidt, ſkal jeg toie dig bedre,” ſagde han, og ſatte Rendeſnare om Haandledene paa ham og trak til og bandt ham vel faſt til Jurelæggen, og ſaa frem med Tjorpeifen og til at dænge Manden, ſaa længe han orkede. „Her er Gutten du kjøbte Purken af, og her er Gutten du kjøbte Purken af!” ſtreg han og holdt ikke op, før han ſyntes han havde nok, og han ſelv

harde faaet Ret for Purken sin; saa løste han ham og lod ham ligge.

Da Manden ikke kom hjem, gjorde de Mandgar efter Gauen fra Bygden, og ledte al Marken over, og endelig fandt de ham under Mastefuren, men da var han mere død end levende. Da de havde faaet ham vel til Gaards, kom Gutten og havde klædt sig ud som Doktor og sagde, han kom fra Ublandene, og han vidste Raad for al Slags Uraad. Da Manden hørte det, vilde han have ham til at dokterere sig, og Gutten mente, det skulde ikke staa længe paa, men han maatte have ham ud i en Stue for sig selv, og der maatte han være alene med ham. „Hører I han striger,“ sagde Gutten, „saa skal I ikke ændse det; for jo mere han striger, des før blir han frist.“

„Først skal jeg aarelade dig,“ sagde han; og saa lagde han Manden grube paa Langbænken og bandt ham vel fast med Lømmene, saa kom Tjorpeisen frem, og til at dænge ham igjen alt det han orkede; Manden hujede og streg, for Ryggen var saar, og det sød i bare Rjødets, og Gutten dængte, saa det ikke var nogen Maade paa det. „Her er Gutten, som du kjøbte Purken af, og her er Gutten, som du kjøbte Purken af,“ sagde han. Manden bar sig, som der sad en Kniv i ham, men der var ingen, som brydde sig om det, for des mere han streg, des før blev han frist, mente de. Da Gutten havde gjort fra sig Dokteringen, reiste han af Gaarde det forreste han kunde, men de reiste efter og fik fat paa ham igjen og satte ham i Arrest, og saa blev han dømt til at hænges.

Og Gauen var saa harm paa ham endda, at han ikke vilde han skulde hænges, før han blev saa frist, at han kunde gjøre det selv.

Medens Gutten sad der og ventede paa, at han skulde blive hængt, var en af Husmændene til Manden ude en Nat og stjal fra ham, og det saa Gutten. Du er en god Tyverad, tænkte han, og det skulde vel være artig, om jeg ikke

skulde saa gjort et Spitt med dig, før de hænge mig, sagde han ved sig selv.

Da det led frem, saa Manden var saa god, han troede, han kunde orke at hænge ham, lod han dem sætte op en Galge nede ved Kværnveien, saa han kunde saa se Kroppen hang der, hver Gang han gik til Kværnen. Da de var kommen et Stykke paa Veien, sagde Gutten:

„Du nægter mig vel ikke at tale i Enrum med den Husmanden din, som er paa Kværnen og maler? Jeg har engang gjort ham en Skallestreg, og den vil jeg strifte og bede ham tilgive mig, før jeg dør.“

Saa, det skulde han da saa Lov til.

„Gud bedre dig,“ sagde han til Husmanden, „nu kommer Husbonden og vil hænge op dig, fordi du stjal i Raal-hagen hans.“

Da Husmanden hørte det, blev han saa ilde ved, at han ikke vidste Raad til at berge sig, og spurgte Gutten, hvad han skulde gjøre. „Kom og byt Klæder med mig og gjem dig bag Døren, saa ved han ikke andet end det er mig,“ sagde Gutten, „og tager han nogen da, saa bliver det ikke dig, men mig,“ sagde han.

Det tog Tid, før de fik byttet og fik taget paa sig igjen, saa Manden begyndte at blive ræd, at Gutten kanske kunde have rømt. Han satte afsted til Kværnhusedøren.

„Hvor er han?“ sagde han til Gutten, som stod der saa hvid som en Møller.

„Han var her retnu, jeg syntes han gjemte sig bag Døren,“ sagde Gutten.

„Saa, jeg skal lære dig at gjemme dig bort, din Skjelm,“ sagde han og tog Husmanden i fuldt Sinne, og strog afsted til Galgen med ham og hængte ham op med det samme, og han vidste ikke andet, end det var Gutten han hængte.

Da det vel var gjort, vilde han ind i Kværnhuset og tale med Husmanden sin, som var der med Maling.

Gutten havde lettet op Overbærnen og holdt paa at trevle under med Hænderne.

„Kom hid, skal du kjende, hvor underlig denne Kværnestenen er,” sagde Gutten.

Manden gik bort til og kjendte efter med den ene Haanden.

„Nei, du kjender det ikke, med mindre du tager under og trevler med begge Hænderne,” sagde Gutten.

Saa, han gjorde saa, men med det samme nappede Gutten Baagen (Løftestangen) undas og slap Overbærnen paa ham, saa han sad fastklemt mellem Stenene, og saa frem med Tjorpeisen og til at dænge ham det meste han orkede igjen.

„Na her er Gutten, du kjøbte Pårken af” skreg han.

Da han havde dængt ham saameget han vilde og kunde, reiste ham hjem til Mor sin, og da det led om en Stund, saa han kunde tænke, Manden var kommen sig igjen, saa sagde han til hende:

„Ja, nu kommer han vel snart denne Manden, som jeg solgte Pårken til; nu ved jeg ingen Raad til at berge mig for ham længer, jeg faar grave op et Hul Sø i Jorden og der faar jeg ligge om Dagen, og saa faar du sige til ham, som jeg siger fore dig,” sagde Gutten og talte om, hvad hun skulde sige og gjøre.

Han grov op et saadant Hul da, som han havde sagt, og tog med en stor, lang Slagtekniv og lagde sig ned, og Mor hans lagde over ham Bar og Kvist og Mose, saa han var vel gjemt. Der laa han om Dagen. Om en Stund kom Manden reisende og spurgte efter Gutten.

„Ja, det blev meget til Karl af ham, endda han ikke fit mere end en Pårke af mig,” sagde Kjærringen; „han blev baade Doktor og Tommermester, og saa blev han hængt og opstod igjen fra de Døde, og endda faar jeg aldrig hørt andet end Uligt om ham; her om Dagen kom han hjemflyvende, og da gjorde han mig den største Glæde, jeg har haft af

ham, han lagde sig til at dø," sagde Kjærringen. "Jeg brydde mig ikke saameget om ham, at jeg vilde koste Præst og Kristen Jord paa ham, men jeg grov ham ned her Sør i Jorden og ragede over ham noget Kvist og Bar," sagde hun.

"Ser du, om han ikke snød mig og slap alligevel," sagde Manden; "men siden jeg ikke fik hævnet mig paa ham i levende Live, saa skal jeg gjøre ham en Værelse paa hans Grav."

Han strøg Sør i Jorden til Graven og vilde sætte sig; men idetsamme stak Gutten Kniven i ham lige til Skafstet og streg:

"Her er Gutten du kjøbte Purken af! her er Gutten du kjøbte Purken af!"

Manden aasted med Kniven i Kroppen og blev saa ræd og forfæret, at han hverken har været hørt eller spurgt siden.

81. Haarflaa, som aldrig vilde hjem gaa til rette Kveldsverdstid.

Der var en Gang en Kjærring, som havde tre Sønner; den ene hedte Per, den anden hedte Paal, og den tredje hedte Esben Afelad. En eneste Gjed havde hun; den hedte Haarflaa, og aldrig vilde den hjem gaa til rette Kveldsverdstid.

Per og Paal var ude og skulde have den hjem, men de fandt ingen Gjed. Saa maatte Afeladden i Beien, og da han havde gaaet en Stund, saa han Haarflaa høit, høit oppe i en Hammer. "Kjære min Haarflaa, Haarflaa, du kan ikke længer i Berghammeren staa, nu maa du hjem gaa til rette Kveldsverdstid i Dag." — "Nei, jeg vil ikke," sagde Haarflaa, "jeg vil ikke væde Søfterne mine for det jeg, du skal bære mig," sagde hun: Men det vilde ikke Esben Afelad; saa klagede han

til Mor sin. „Ja, gaa til Ræven, og bed ham bide Haarflaa“, sagde Mor hans. Gutten til Ræven: „Kjære min Ræv! Ræv, bid Haarflaa, Haarflaa vil ikke hjem gaa til rette Kveldsverdstid i Dag,“ sagde Esben. — „Nei, jeg stjæmer ikke Snuden min med Svinebust og Gjeederagg“, sagde Ræven. Saa klagede Gutten til Mor sin. „Ja, saa gaa til Graabenen,“ sagde Mor hans. Gutten til Graabenen: „Kjære min Graaben! Graaben, riv Ræven, Ræven vil ikke Haarflaa bide, Haarflaa vil ikke hjem gaa til rette Kveldsverdstid i Dag.“ — „Nei,“ sagde Graabenen, „jeg slider ikke Tæsser og Tænder paa en tør Rævestrot,“ sagde den. Saa klagede Gutten til Mor sin. „Ja, saa gaa til Bjørnen og bed ham slaa Haarflaa,“ sagde Mor hans. Gutten til Bjørnen: „Kjære min Bjørn! Bjørn, slaa Graabenen, Graabenen vil ikke Ræven rive, Ræven vil ikke Haarflaa bide, Haarflaa vil ikke hjem gaa til rette Kveldsverdstid i Dag!“ — „Nei, jeg vil ikke,“ sagde Bjørnen; „jeg vil ikke slide op Labberne mine for det, jeg.“ Saa klagede Gutten til Mor sin. „Ja, saa gaa til Finnen,“ sagde Mor hans, „og bed ham styde Bjørnen,“ sagde hun. Gutten til Finnen: „Kjære min Fin! Fin, styd Bjørnen, Bjørnen vil ikke Graaben slaa, Graaben vil ikke Ræven rive, Ræven vil ikke Haarflaa bide, Haarflaa vil ikke hjem gaa til rette Kveldsverdstid i Dag!“ — „Nei jeg vil ikke,“ sagde Finnen, „jeg styder ikke bort Ruglerne mine for det, jeg.“ Saa klagede Gutten til Mor sin. „Ja, saa gaa til Furen,“ sagde Mor hans, „og bed den sælde Finnen,“ sagde hun. Gutten til Furen: „Kjære min Fure! Fure, sæld Finnen, Finnen vil ikke Bjørnen styde, Bjørnen vil ikke Graaben slaa, Graaben vil ikke Ræven rive, Ræven vil ikke Haarflaa bide, Haarflaa vil ikke hjem gaa til rette Kveldsverdstid idag!“ — „Nei, jeg vil ikke,“ sagde Furen, „jeg bryder ikke af Grenene mine for det, jeg!“ sagde den. Gutten klagede til Mor sin. „Ja, saa gaa til Varmen,“ sagde Mor hans, „og bed den brænde Furen,“ sagde hun. Gutten til Varmen:

„Kjære min Barme! Barme, brænd Furen, Furen vil ikke Finnen sælde, Finnen vil ikke Bjørnen styde, Bjørnen vil ikke Graaben slaa, Graaben vil ikke Ræven rive, Ræven vil ikke Haarflaa bide, Haarflaa vil ikke hjem gaa til rette Kvelds-
 verdstid i Dag!“ — „Nei, jeg vil ikke,“ sagde Barmen, „jeg brænder ikke op mig efter det, jeg,“ sagde den. Saa klagede Gutten til Mor sin. „Ja, saa gaa til Vandet,“ sagde Mor hans, „og bed det slukke Barmen,“ sagde hun. Gutten til Vandet: „Kjære mit Vand! Vand, sluk Barmen, Barmen vil ikke Furen brænde, Furen vil ikke Finnen sælde, Finnen vil ikke Bjørnen styde, Bjørnen vil ikke Graaben slaa, Graaben vil ikke Ræven rive, Ræven vil ikke Haarflaa bide, Haarflaa vil ikke hjem gaa til rette Kveldsverdstid i Dag!“ — „Nei, jeg vil ikke,“ sagde Vandet, „jeg spilder ikke bort mig for det, jeg,“ sagde det. Saa klagede Gutten til Mor sin. „Ja, saa gaa til Ogen,“ sagde Mor hans, „og bed ham drikke op Vandet,“ sagde hun. Gutten til Ogen: „Kjære min Oge! Oge, drik Vandet, Vandet vil ikke Barmen slukke, Barmen vil ikke Furen brænde, Furen vil ikke Finnen sælde, Finnen vil ikke Bjørnen styde, Bjørnen vil ikke Graaben slaa, Graaben vil ikke Ræven rive, Ræven vil ikke Haarflaa bide, Haarflaa vil ikke hjem gaa til rette Kveldsverdstid i Dag!“ — „Nei, jeg vil ikke,“ sagde Ogen, „jeg sprænger ikke sund mig for det, jeg,“ sagde den. Saa klagede Gutten til Mor sin. „Ja, saa gaa til Klaven,“ sagde Mor hans, „og bed den stryge Ogen.“ Gutten til Klaven: „Kjære min Klave! Klave, stryg Ogen, Ogen vil ikke Vandet drikke, Vandet vil ikke Barmen slukke, Barmen vil ikke Furen brænde, Furen vil ikke Finnen sælde, Finnen vil ikke Bjørnen styde, Bjørnen vil ikke Graaben slaa, Graaben vil ikke Ræven rive, Ræven vil ikke Haarflaa bide, Haarflaa vil ikke hjem gaa til rette Kveldsverdstid i Dag!“ — „Nei, jeg vil ikke,“ sagde Klaven, „jeg bryder mig ikke sund for det, jeg,“ sagde den. Gutten klagede til Mor sin. „Ja, saa gaa til Ogen,“ sagde Mor hans, og bed den hugge Klaven,“

sagde hun. Gutten til Dgen: „Kjære min Dg! Dg, hug Klaven, Klaven vil ikke Dgen strype, Dgen vil ikke Bandet drikke, Bandet vil ikke Varmen slutte, Varmen vil ikke Furen brænde, Furen vil ikke Finnen fælde, Finnen vil ikke Bjørnen styde, Bjørnen vil ikke Graaben slaa, Graaben vil ikke Ræven rive, Ræven vil ikke Haarflaa bide, Haarflaa vil ikke hjem gaa til rette Kveldsverdstid i Dag!“ — „Nei, jeg vil ikke,“ sagde Dgen, „jeg stjæmmet ikke ud Eggen min for det, jeg,“ sagde den. Saa klagede Gutten til Mor sin. „Ja, saa gaa til Smeden,“ sagde Mor hans, „og bed ham smie Dgen.“ Gutten til Smeden: „Kjære min Smed! Smed, smi Dgen, Dgen vil ikke Klaven hugge, Klaven vil ikke Dgen strype, Dgen vil ikke Bandet drikke, Bandet vil ikke Varmen slutte, Varmen vil ikke Furen brænde, Furen vil ikke Finnen fælde, Finnen vil ikke Bjørnen styde, Bjørnen vil ikke Graaben slaa, Graaben vil ikke Ræven rive, Ræven vil ikke Haarflaa bide, Haarflaa vil ikke hjem gaa til rette Kveldsverdstid i Dag!“ — „Nei jeg vil ikke,“ sagde Smeden, „jeg brænder ikke op Kulene mine, og jeg slider ikke ud Slægterne mine for det, jeg,“ sagde han. Saa klagede Gutten til Mor sin. „Ja, saa gaa til Rebet,“ sagde Mor hans, „og bed det hænge Smeden.“ Gutten til Rebet: „Kjære mit Reb! Reb, hæng Smeden, Smeden vil ikke Dgen smie, Dgen vil ikke Klaven hugge, Klaven vil ikke Dgen strype, Dgen vil ikke Bandet drikke, Bandet vil ikke Varmen slutte, Varmen vil ikke Furen brænde, Furen vil ikke Finnen fælde, Finnen vil ikke Bjørnen styde, Bjørnen vil ikke Graaben slaa, Graaben vil ikke Ræven rive, Ræven vil ikke Haarflaa bide, Haarflaa vil ikke hjem gaa til rette Kveldsverdstid i Dag!“ — „Nei, jeg vil ikke,“ sagde Rebet, „jeg slider ikke itu mig for det, jeg,“ sagde det. Saa klagede Gutten til Mor sin. „Ja, saa gaa til Musen,“ sagde Mor hans, „og bed den stjære Rebet!“ Gutten til Musen: „Kjære min Mus! Mus, stjær Rebet, Rebet vil ikke Smeden hænge, Smeden vil ikke Dgen smie, Dgen vil ikke Klaven

hugge, Klaven vil ikke Dgen strype, Dgen vil ikke Vandet drikke, Vandet vil ikke Barmen slukke, Barmen vil ikke Furen brænde, Furen vil ikke Finnen fælde, Finnen vil ikke Bjørnen styde, Bjørnen vil ikke Graaben slaa, Graaben vil ikke Ræven rive, Ræven vil ikke Haarflaa bide, Haarflaa vil ikke hjem gaa til rette Kveldsverdstid i Dag!" — „Nei, jeg vil ikke," sagde Musen, „jeg gnaver ikke itu Tænderne mine for det, jeg," sagde den. Saa klagede Gutten til Mor sin. „Ja, saa gaa til Kjættten," sagde Mor hans, „og bed den bide Musen," sagde hun. Gutten til Kjættten: „Kjære min Kjætte! Kjætte, bid Musen, Musen vil ikke Rebet stjære, Rebet vil ikke Smeden hænge, Smeden vil ikke Dgen smie, Dgen vil ikke Klaven hugge, Klaven vil ikke Dgen strype, Dgen vil ikke Vandet drikke, Vandet vil ikke Barmen slukke, Barmen vil ikke Furen brænde, Furen vil ikke Finnen fælde, Finnen vil ikke Bjørnen styde, Bjørnen vil ikke Graaben slaa, Graaben vil ikke Ræven rive, Ræven vil ikke Haarflaa bide, Haarflaa vil ikke hjem gaa til rette Kveldsverdstid i Dag!" — „Ja, giv mig lidt Mælk til de smaa Ungerne mine, saa —" sagde Kjættten. Ja, det skulde hun saa. Saa bed Kjættten Musen, og Musen skar Rebet, og Rebet hængte Smeden, og Smeden smidde Dgen, og Dgen huggede Klaven, og Klaven strypte Dgen, og Dgen drak Vandet, og Vandet slukkede Barmen, og Barmen brændte Furen, og Furen fældte Finnen, og Finnen stød Bjørnen, og Bjørnen slog Graabenen, og Graabenen rev Ræven, og Ræven bed Haarflaa, saa den sprang hjem og slog af sig det ene Bagbenet mod Laaveræggen. Der laa Gjeven, og er den ikke død, saa hinter den paa tre Ben. Men Esben Afslad, han sagde, hun kunde have det saa godt, fordi hun ikke vilde hjem gaa til rette Kveldsverdstid i Dag.

82. Kulbrænderen.

Der var engang en Kulbrænder, som havde en Søn, og han var ogsaa Kulbrænder. Da Faderen var død, giftede Sønnen sig, men han vilde ikke tage sig noget til; strobelig var han til at passe Milen ogsaa, og tilsidst vilde ingen have ham til at brænde Kul mere. Men saa havde han faaet brændt en Mile en Gang da, og reiste til Byen med nogle Kullæs og solgte, og da han havde solgt dem, ranglede han ud paa Bygaden og saa sig om. Paa Hjemveien kom han i Lag med Grander og Bygdefolk og turede og drak og pratede om alt det, han havde seet i Byen. Det artigste han saa, sagde han, det var, at der var saamange Præster, og dem gik alle Folk og hilste paa og tog af sig Huen for; „jeg skulde ønske, jeg var Præst jeg ogsaa, saa hilste de tanste paa mig og; nu læst de mest ikke se mig,“ sagde han.

„Ja, er du ikke andet, saa er du da svært nok til Præst, du og,“ sagde Granderne til Kulbrænderen; „men nu er vi paa Færden ligevel, saa kan vi reise paa Auktion efter Gamlepræsten og saa os en Taar, og imens kan du købe Kappen og Kraven,“ sagde de. Ja, de gjorde saa, og da han kom hjem, havde han ikke en Skilling igjen.

„Nu har du vel baade Levemaade og Skillingen?“ sagde Kjærringen.

„Ja, nu skal det blive Levemaade, Mor,“ sagde Kulbrænderen, „for nu er jeg bleven Præst!“ sagde han; „her ser du baade Kappen og Kraven!“ — „Det skal du saa mig til at tro; stærkt Ol gjør store Ord,“ sagde Kjærringen; „du er lige sæl, hvad for en Ende der snur op, du,“ sagde hun. „Du skal hverken syte eller kyte af Milen, før Kullen er hjølnet,“ sagde Kulbrænderen.

Saa var det en Dag, der reiste saa mange præsteskædte Folk forbi hos Kulbrænderen paa Veien til Kongsgaarden,

saa de kunde stjonne, der var noget paa Hærde der. Ja, Kulbrænderen vilde være med han ogsaa og tog paa sig Præsteklæderne. Kjærringen mente, det var vel saa vist at være hjemme, for kom han til at saa en Hest at holde for en Storkar, saa gif den vel i Struben den Tobakstilillingen, han sit for det ogsaa. „Alle taler om Driften, men ingen om Tørsten, Mor,” sagde Manden, „des mere En drifker, des mere En tørster,” sagde han, og saa strog han til Kongsgaarden. Der blev alle de Fremmede bedt ind til Kongen, og Kulbrænderen fulgte med han ogsaa. Saa sagde Kongen til dem, at han havde mistet den dyreste Fingerringen sin, og han troede vist, at den var stjaalen. Derfor havde han bedt sammen alle de Præstlærte i Landet, om der var nogen af dem, som kunde sige ham, hvem Tyven var. Og saa lovede han ud, at han skulde lønne den, som kunde sige det; var han i Præstelæren, skulde han saa Kald; var det en Præst, skulde han blive Provst; var det en Provst, skulde han blive Bisp, og var han Bisp, skulde han blive nærmest efter Kongen. Saa gif Kongen fra den ene til den anden, og spurgte dem alle sammen, og da han kom til Kulbrænderen, saa sagde han: „Hvem er du?” — „Jeg er den vise Præst og den sande Profet,” sagde Kulbrænderen. — „Saa kan vel du sige mig, hvem der har taget Ringen min da?” sagde Kongen.

„Ja, det er ikke rent ud af Bon og Bett, at det som er steet i Mørket, kan syne sig i Lyset,” sagde Kulbrænderen, „men det er ikke alle Aar, at Lagen leger i Furetop,” sagde han. „Nu har jeg læst i syv Aar for mig og Mine, og har ikke saaet Kald endda, saa skal Tyven frem, maa jeg have god Tid og meget Papir, for jeg maa skrive og regne gjennem mange Land.”

Ja, han skulde saa god Tid og saa meget Papir han vilde, naar han bare kunde skaffe Tyven frem.

Saa kom han op paa et Kammer for sig selv i Kongsgaarden, og der var det ikke længe, for de stjonte, at han

maatte kunne mere end Fadervor, for han skrev op saa meget Papir, at det laa der i store Hobe og Hauge, og der var ikke En, som skjønte et Ord af alt det han skrev, for det saa bare ud som Kroger og Kragetær. Men Tiden led, og han fik ikke Greie paa nogen Tyv. Saa blev Kongen kjed af det, og saa sagde han, at kunde han ikke skaffe Tyven frem om tre Dage, saa skulde han miste Livet.

„Den, som skal raa', faar ikke være for braa; En kan da ikke kare ud Kullen, før Mølen er slutt," sagde Kulbrænderen. Men Kongen blev ved Sit han, og Kulbrænderen skjønte det, at Livet hans ikke var meget værdt. Nu var der tre af Kongens Tjenere, som vartede ham op hver sin Dag, og disse tre havde været sammen om at stjæle Ringen. Da den ene Tjeneren kom ind og tog af Bordet efter Kveldsverden og gik ud igjen, drog Kulbrænderen et dybt Suf og saa efter ham: „Det var den første," sagde han; han mente den første af de tre Dage, han havde igjen af Livet sit. „Denne Præsten kan mere end made sig," sagde Tjeneren, da han fik Kammeraterne for sig selv, og saa fortalte han, at han havde sagt, at „jeg var den første," sagde han. Den anden, som vartede ham op den næste Dag, skulde da lægge vel Mærke til, hvad han sagde, og rigtig nok, da han tog ud efter Kveldsverden, glante Kulbrænderen stort paa ham og sukede saart, og saa sagde han: „Det var den andre." Saa skulde den tredie lægge Mærke til, hvorledes han bar sig den tredie Dagen, og det gik værre og ikke bedre; for da Tjeneren tog i Døren og skulde gaa med Kopper og Kjørelid, saa foldede Kulbrænderen Hænderne og sagde: „Det var den tredie," og saa sukede han saa saart, som Hjertet vilde briste.

Han kom ud til Kammeraterne med Anden i Halsen og sagde, det var grei Sag, at Præsten vidste det, og saa gik de ind og gjorde Knæfald for Kulbrænderen og bad og velsignede, han maatte ikke sige, det var dem, som havde taget Ringen; de skulde gjerne give ham hundrede Daler hver, naar han ikke

vilde føre dem i Ulykken. Det lovede han baade vist og vel, der skulde ikke komme nogen i Ulykke, naar han fik Pengene og Ringen og en stor Grødklat. Den ballede han Ringen vel ind i, og lod saa en af dem give den til den største Galten til Kongen, og gjæte den, saa den ikke gav den fra sig igjen.

Om Morgenens kom Kongen; da var han ikke grei, og vilde have Net paa Tyven.

„Ja, nu har jeg regnet og skrevet gjennem mange Land,“ sagde Kulbrænderen, „men det er ikke noget Menneske, som har stjålet Ringen,“ sagde han. „Foh! hvem er det da?“ sagde Kongen. „Na, det er den store Galten til Kongen,“ sagde Kulbrænderen. Ja, de tog og slagtede Galten, og Ringen havde den i sig; det var rigtigt nok det. Saa fik Kulbrænderen Præstekald, og Kongen var saa glad, at han gav ham Hest og Gaard og hundrede Daler paa Kjøbet. Kulbrænderen var ikke længe om at flytte, og den første Søndagen, da han var kommen i Kaldet, skulde han til Kirken og læse op Kaldsbrevet, men før han reiste, skulde han have Dugurd; saa lagde han fra sig Kaldsbrevet paa Gladbødet, men tog saa feil og dyppede Brevet ned i Sodgryden, og da han kjendte det var seigt at tygge, gav han Hunden hele Beten og den slugte det med det samme.

Nu vidste han ikke, hvorledes han skulde stille sig. Men til Kirken maatte han, for Almuen ventede, og da han kom did, reiste han op paa Prækestolen med det samme. Der begyndte han at hæve sig slig, at alle tænkte, det er vist svært til gilde Præst. Men da det bar til, blev det ikke saa gildet endda.

„De Ord, mine Tilhørere, som I skulde faaet høre denne Dag, for i Hundene, men kom igjen en anden Søndag, mine kjære Sognesfolk, saa skulle I faa andet at høre! og dermed er denne Præken ude.“

Det syntes Almuen var en underlig Præst, for slig Præke

havde de aldrig hørt; men saa mente de, „han tør vel blive bedre, og bliver han ikke det, saa skal der vel blive en Raad med ham.“ Den næste Søndagen, da der var Messen igjen, var der saa fuldt af Folt, som vilde høre paa den nye Præsten, at der mest ikke var Rum til dem i Kirken. Ja, han kom da ogsaa, og reiste op paa Prækestolen med det samme; der stod han en Stund og sagde ikke et Ord, men saa smældte han paa med een Gang og raabte: „Hør, du gamle Buffle-Berit, hvorfor sidder du saa langt bage i Kirken?“ — „Na, jeg har slige funde Sko, Far,“ sagde hun. „Na, du kunde tage dig et gammelt Purkeffind og gjøre dig nye Sko, saa kunde du komme ligesaa langt frem i Kirken du, som de andre Dannekvinder. — Forresten saa maa I betænke, hvad for en Vej I gaar paa; for jeg ser, naar I kommer til Kirken, saa kommer somme nordensfra og somme søndensfra; og det samme er det, naar I reiser fra Kirken igjen; men I stane vel, og da spørges det, hvor det blir af Jer. Ja, hvem ved, hvor det blir af os allesammen? — Saa skal jeg lyse op om en svart Mær, som er bleven borte for gamle Præstemor. Hun har Hovstjæg og Hængeman og mere slikt, som jeg ikke vil nævne paa dette Sted. — Og saa har jeg et Hul paa min gamle Bugelomme, det ved jeg, men ikke I; men om nogen har en Lap, som kunde høre til Hullet, det ved hverken I eller jeg.“

Denne Præken var nogle af Almuens noksaa velnøiede med. De troede ikke andet, end at der blev en brav Præst af ham med Tiden, sagde de, men de fleste syntes, det var altfor galt, og da det blev Provstemesse, saa klagede de paa Præsten og sagde, at slige Præker havde ingen hørt før, og saa var der En, som mindtes den sidste og læste den op for Provsten.

Det var en meget god Præken, sagde Provsten; thi det var venteligt, at han havde talt i Lignelser om at søge Lyset og fly Mørket og dets Gjærninger, om dem, som gik paa den brede eller paa den trange Vej; og især, sagde han, var det, som han lyfte op om den sorte Præstemærren, en herlig Lignelse.

nelse om, hvorledes det skulde gaa med os til Slut. Kommen med Hullet paa, det skulde betyde hans Trang, og Lappen var Offer og milde Gaver, han ventede af Menigheden, sagde Provsten.

„Ja, saa meget skjønte vi og, det var Præsteskæffen det!“ raabte de.

Til Slut sagde Provsten, han syntes at Menigheden havde faaet saadan en brav og forstandig Præstemand, at de ikke burde klage paa ham, og Enden blev, at de ikke fik nogen anden; men da de syntes, det blev værre og ikke bedre, saa klagede de til Bispen.

Ja, langt om længe kom han ogsaa, da det skulde være Bispemesse. Men Dagen før havde Kulbrænderen været i Kirken, saa ingen vidste om det, og saget løs Prækestolen, saa det var saavidt den hang der, naar En gif varlig op paa den. Da saa Menigheden var samlet, og han skulde til at præke for Bispen, listede han sig op paa Stolen og begyndte at lægge ud, saa som han pleiede; men da han havde holdt paa en Stund, tog han haardere i, slog ud med Armene og raabte høit: „Er der nogen her, som har noget Ondt eller nogen Ugjerning paa sig, da er det bedst, at han forlader dette Sted; thi i denne Dag vil der ske et Fald, hvis Mage ikke har steet siden Verdens Skabelse,“ og dermed slog han i Stolen, saa det dundrede, og Prækestolen og Præsten og hele Hurven ramlede ned over Kirkevæggen med et Brag, saa Almuen satte ud af Kirken, som den yderste Dag holdt paa at komme.

Men da sagde Bispen til Almuen, at han undredes paa, at Menigheden kunde klage over en Præstemand, som havde saadanne Gaver paa Stolen og saa megen Visdom, at han kunde forudsige tilkommende Ting. Han syntes, han mindst burde være Provst, sagde han, og det varede ikke længe heller, før han blev det. Saa var der ingen Raad, de fik drages med ham.

Nu var det saa, at Kongen og Dronningen der i Landet ikke havde nogen Børn, men da Kongen fik høre, at der kanske kunde komme et, var han nysigen efter at vide, om det skulde blive en Arving til Land og Rige, eller om det bare skulde blive en Prindsesse. Saa blev alle de Lærde i Landet samlede til Slottet, forat de skulde sige hvad det blev til. Men da der ikke var nogen af dem, som kunde det, saa husefede baade Kongen og Bispen paa Kulbrænderen, og det var ikke længe, før de fik ham imellem sig og spurgte ham ud. Nei, han kunde ikke han heller, sagde han, for det var ikke godt at gjette det, som ingen kan vide.

„Ja, ja,“ sagde Kongen, „jeg er lige glad enten du ved det eller du ikke ved det, jeg; men du er jo den vise Præst og sande Profet, som kan forudsige tilkommende Ting; og vil du ikke sige det, skal du miste baade Kappe og Krave,“ sagde Kongen. „Men det er det samme, jeg skal prøve dig først,“ sagde han, og saa tog han det største Solvkruset han eiede og gik ned i Stranden. „Kan du nu sige mig, hvad der er i det Kruset,“ sagde Kongen, „saa kan du nok sige det andet og?“ sagde han og holdt paa Kruslaaget.

Kulbrænderen vred bare Hænderne og bar sig ilde: „Na, du ulykkeligste Kryb og Krabbe paa denne Jord, hvad har du nu for alt dit Slid og dit Slæb!“ sagde han.

„Ja, der ser du, om du ikke vidste det!“ sagde Kongen, for han havde en stor Krabbe i Solvkruset. Saa maatte Kulbrænderen ind i Storstuen til Dronningen. Han tog en Stol og satte sig midt paa Gulvet, og Dronningen gik frem og tilbage i Stuen.

„En skal ikke gjøre Vaas til ubaaren Kalv, og ikke trætte om Navnet, før Barnet er født,“ sagde Kulbrænderen; „men slikt har jeg hverken hørt eller seet,“ sagde han. „Naar Dronningen gaar mod mig, saa tror jeg mest det blir en Prinds, og naar hun gaar fra mig, ser det ud som det var en Prindsesse.“ Da Tiden kom, var det baade Prinds og Prindsesse;

det var Tvillinger, saa Kulbrænderen traf det den Gangen ogsaa. Og for det han kunde sige det, som ingen kunde vide, fik han Penge i Løssesvis og saa blev han den nærmeste næst Kongen. Trip trap trille, han blev mere end han vilde.

83. Guldfuglen.

Der var engang en Konge, som havde en Have; i den Haven stod der et Æbletræ, og paa det Æbletræet voxte der et Guldæble hvert Aar; men naar det led mod den Tid, at de skulde til at plukke det, saa var det borte, og der var ingen, som vidste, hvem der tog det, eller hvor der blev af det; men borte var det. Denne Kongen havde tre Sønner; saa sagde han til dem en Dag, at den af dem, som kunde staffe ham Æblet igjen, eller saa Net paa Lyben, han skulde saa Riget efter ham, enten det var den ældste eller den yngste eller den mellemste. Den ældste gik i Beien først, og satte sig under Træet og skulde gjæte paa Lyben. Da det led paa Natten, kom der flyvende en Guldfugl, og den lyste det lang Bei af, og da Kongssønnen saa Fuglen og Skinnet, blev han saa ræd, at han ikke torde standse, men fløi ind igjen saa fort han kunde.

Om Morgenens var Æblet borte; da havde Kongssønnen faaet Hjertet i Livet igjen, og saa tog han paa at niste sig ud og vilde i Beien og prøve, om han kunde finde Fuglen. Kongen rustede ham vel og sparede hverken paa Klæder eller Penge. Da Kongssønnen havde reist et Stykke, blev han sulten, tog op Skræppen sin og satte sig til at holde Dugurd udved Beien. Saa kom der en Ræv udaf et Granholt og satte sig og saa paa.

„Kjære, giv mig lidt Mad, du!“ sagde Ræven.

„Jeg gi'r dig brændt Horn, jeg!“ sagde Kongssønnen.

„Jeg kan trænge Maden min selv; der kan ingen vide, hvor langt og hvor længe jeg skal fare,“ sagde han.

„Det var saa det,“ sagde Ræven, og saa gif han til Skovs igjen.

Da Kongssønnen havde spist og hvilt en Stund, gav han sig paa Veien igjen. Langt om længe kom han til en stor Stad, og i den Staden var et Bærtshus, hvor der altid var Glæde og aldrig Sorg; der syntes han det skulde være godt at være, og saa blev han der. Og der var saadan Dans og Drik og Lyst og Herlighed, at han glemte Fuglen og Hjæren og Far sin og Reisen og hele Riget. Borte var han, og borte blev han.

Det næste Aaret skulde den mellemste Kongssønnen gjæte paa Ublethyven i Haven; ja, han satte sig under Træet han ogsaa, da det tog til at modnes. Ret som det var, kom Guldfuglen en Nat og skinne som en Sol, og Gutten blev saa ræd, at han tog Hyren fat og satte ind igjen, det fortæste han vandt.

Om Morgen var Ublet borte; men da var Kongssønnen bleven hjertet igjen og vilde afsted, om han kunde finde Fuglen. Ja, han tog paa at niste sig ud, og Kongen rustede ham vel og sparede hverken paa Klæder eller Penge. Men saa gif det ham som Broderen, da han havde reist et Stykke, blev han sulten, tog op Skrappen sin og satte sig til at holde Dugurd udved Veien. Saa kom der en Ræv ud af et Granholt og satte sig og saa paa.

„Kjære, giv mig lidt Mad, du!“ sagde Ræven.

„Jeg gi'r dig brændt Horn, jeg!“ sagde Kongssønnen.

„Jeg kan trænge Maden min selv; der kan ingen vide, hvor langt og hvor længe jeg skal fare,“ sagde han.

„Det var saa det,“ sagde Ræven, og saa gif han til Skovs igjen.

Da Kongssønnen havde spist og hvilt sig en Stund, gav han sig paa Veien igjen. Langt om længe kom han til den samme Staden og det samme Værtshuset, hvor der altid var Glæde og aldrig Sorg, og der syntes han ogsaa det skulde være godt at være, og den første han traf, det var Broderen, og saa blev han der. Broderen havde turet og sovet, saa han næsten ikke havde Klæder paa Kroppen; men nu begyndte de paa nyt, og det blev slig Dans og Drif og Lyst og Herlighed, at den anden ogsaa glemte Fuglen og Fjæren og Far sin og Reisen og hele Riget. Borte var han, og borte blev han, han ogsaa.

Da det led til, at Ublet skulde blive modent da igjen, saa skulde den yngste Kongssønnen ud i Haven og gjæte paa Ublethyven. Han fik med sig en Kammerat, som skulde hjælpe ham op i Træet, og tog med en Oldunk og et Kortspil til Tidsfordriv, saa han ikke skulde søvne af. Net som det var, saa skinnede det som en Sol, saa de saa hver Fjær i Fuglen, længe før den kom frem. Kongssønnen til at klybe op i Træet, og i det samme Guldfuglen slog ned og tog Ublet, vilde han gribe den, men han fik bare en Fjær af Styven paa den. Saa gif han ind i Kongens Sovestue, og da han kom ind med Fjæren, blev det saa lyst som klare Dagen.

Saa vilde han ogsaa ud paa Vidotten og prøve, om han kunde saa spurgt Brodrene sine og fange Fuglen, for han havde da været saa nær, at han havde bidt Mærke i den og faaet en Fjær af Styven paa den, han," sagde han. Ja, Kongen gif længe og grundede paa, om han skulde lade ham reise, for han syntes det, at det ikke skulde gaa bedre med ham, som yngst var, end det havde gaaet med de to ældste, som skulde have mere Forstand paa Verdens Løb; og bange var han, at han skulde miste ham ogsaa. Men Kongssønnen bad saa vakkert, at han maatte saa Lov tilsidst. Saa tog han paa at niste sig ud, og Kongen rustede ham vel baade med Klæder og

Penge, og saa lagde han i Beien. Da han havde reist et Stykke, blev han sulten, tog op Stræppen sin og satte sig til at holde Dugurd, og ret som han havde taget paa med det, kom der en Ræv ud af et Granholt og satte sig udmed ham og saa paa.

„Na, kjære, giv mig lidt Mad, du!“ sagde Ræven.

„Jeg kunde vel trænge til Maden min selv,“ sagde Kongssønnen; „for jeg kan ikke vide hvor langt jeg skal fare,“ sagde han; „men saa meget har jeg, at jeg kan give dig lidt med mig.“

Da Ræven havde faaet et Stykke Kød at bide i, saa spurgte han Kongssønnen, hvor han vilde hen. Ja, det fortalte han.

„Bil du nu lyde mig, saa skal jeg hjælpe dig, saa du skal have Lykken med dig,“ sagde Ræven.

Det lovede Kongssønnen; og saa gav de sig i Følge sammen. De reiste en Stund, til de kom til den samme Staden og det Bærtshuset, hvor der altid var Glæde, men aldrig Sorg.

„Jeg faar nok gaa udenom her; det er saa leit med Hundene,“ sagde Ræven, og saa fortalte han hvor Brødrene hans holdt til, og hvad de tog sig til. „Og gaar du ind der, saa kommer du ikke længer du heller,“ sagde han.

Kongssønnen lovede det og gav ham Haanden paa, at han ikke skulde gaa ind der, og saa tog de hver sin Bei. Men da han kom til Bærtshuset og hørte, hvad der var for Spil og Lystighed, saa maatte han ind, det var ikke at spørge om, og da han traf Brødrene sine, blev det saadan Hufstue, at han glemte baade Ræven og Reisen og Fuglen og Far sin. Men da han havde været der en Stund, kom Ræven — han havde vovet sig ind i Byen ligevel — og gløttede paa Døren og blinkede paa Kongssønnen og sagde, at nu maatte de i Beien. Saa sandsede Prindsen sig igjen, og saa reiste de af Gaarde.

Da de havde gaaet en Tid, saa de et stort Fjeld langt borte. Saa sagde Ræven: „Tre hundrede Mil bagenfor det Fjeldet er der en guldforgylt Vind med Guldblade, og i den Vinden sidder Guldfuglen, som Fjæren er af.“

Did reiste de sammen. Som Kongssønnen skulde bort at tage Fuglen, gav Ræven ham nogle gilde Fjær, som han skulde bitte i Haanden med, for at lokke Fuglen ned, saa skulde den komme flyvende ned og sætte sig paa Haanden hans. Men det sagde Ræven, at Vinden maatte han ikke røre, for der var et stort Trolde, som eiede den; og hvis Kongssønnen bare rørte den mindste Kvist, saa kom det ud og dræbte ham paa Flækken.

Nei, Kongssønnen skulde nok ikke røre den, sagde han; men da han havde faaet Fuglen paa Haanden, syntes han, at han maatte have en Kvist af Vinden, det var ikke at bede for, den var da saa blank og saa deilig. Saa tog han en, bare en bitte liden en. Men i det samme kom TrolDET ud.

„Hvem er det, som stjæler min Vind og min Fugl?“ streg det, og var saa findet, at det sprudede Barmegnist.

„Tyv tror, hver Mand stjæler,“ sagde Kongssønnen; „men der blir ikke andre hængte end de, som ikke stjæle ret,“ sagde han. TrolDET sagde, det var det samme, og vilde til at dræbe ham. Men Kongssønnen sagde, han fik da spare Livet.

„Ja, ja,“ sagde TrolDET, „kan du skaffe igjen den Gæsten, som den nærmeste Granden har taget fra mig, skal du slippe med Livet,“ sagde det.

„Hvor skal jeg finde ham da?“ sagde Kongssønnen.

„Na, han bor tre hundrede Mil bagenfor det store Fjeldet, som blaaner i Himmelsynet,“ sagde det.

Kongssønnen lovede, han skulde gjøre sit Bedste. Men da han kom til Ræven, var den ikke rigtig blid.

„Nu har du stelt dig ilde,“ sagde Ræven; „havde du lydt mig, saa kunde vi været paa Hjemveien nu,“ sagde den.

De maatte i Veien igjen, siden det gjaldt Livet, og Kongssønnen havde lovet det, og langt om længe kom de frem. Men da han skulde ind og tage Hesten, sagde Ræven:

„Naar du kommer ind i Stalden, saa hænger der mange foldige Bidsler paa Staldvæggen, baade af Guld og Sølv; dem skal du ikke røre, for da kommer TrolDET ud og dræber dig paa Timen; men det styggeste og usleste du ser, skal du tage.“

Saa, det lovede Kongssønnen, men da han kom ind i Stalden, syntes han det var rent uligt, for der var nek af gilde, og saa tog han det blankeste han fandt. Det var blankt som Guld; men i det samme kom TrolDET ud saa jndt, at det gnistrede af det.

„Hvem er det, som vil stjæle min Hest og mit Bidsel?“ skreg det.

„Tyv tror hver Mand stjæler,“ sagde Kongssønnen; „men der blir ikke andre hængt end de, som ikke stjæle ret,“ sagde han.

„Saa, det er det samme, jeg dræber dig paa Flækken,“ skreg TrolDET.

Kongssønnen sagde, det fik da spare Livet.

„Saa, ja,“ sagde TrolDET, „kan du slaffe igjen den deilige Somsruen, som den nærmeste Granden min har taget fra mig, saa skal jeg spare dig.“

„Hvor bor han da?“ spurgte Kongssønnen.

„Aa, han bor tre hundrede Mil bagenfer det store Fjeldet, som blaaner i Himmelsynet,“ sagde TrolDET.

Saa, Kongssønnen lovede, han skulde hente Somsruen, saa fik han Lov at gaa og slap med Livet. Men da han kom ud igjen, var ikke Ræven blid, maa vide.

„Nu har du stelt dig ilde igjen,“ sagde Ræven; „havde du lydt mig, kunde vi have været paa Hjemveien for længe siden. Nu tror jeg mest ikke, jeg vil være med dig længer.“

Men Kongssønnen bad inderlig vakkert og lovede, at han aldrig skulde gjøre andet, end det Ræven sagde, om han vilde slaa Følge med ham. Tilslidst gav Ræven sig, og de blev Benner og vel forligte; saa lagde de i Veien igjen, og langt om længe kom de did, hvor den deilige Jomfruen var.

„Ja," sagde Ræven, „du har nok lovet godt, men jeg tør ikke slippe dig ind til Troldet alligevel; denne Gangen faar jeg gaa selv," sagde Ræven. Saa gik den ind, og om en liden Stund kom den ud igjen med Jomfruen, og saa reiste de samme Veien tilbage, som de vare komne. Da de kom til Troldet, som havde Hesten, tog de baade den og det gildeste Bidsel, og da de kom til Troldet, som havde Linden og Fuglen, saa tog de baade Linden og Fuglen og reiste med.

Som de havde reist en Stund, kom de til en Rugager; da jagde Ræven:

„Jeg hører en Dur; nu faar du reise alene; jeg vil blive igjen her en Stund, jeg," sagde den. Saa flettede den paa sig en Klædning af Rughalm, og saa blev den ligesom En, som stod der og præfede. Net som det var, kom alle tre Troldene flyvende og tænkte, de skulde naa dem igjen.

„Har du seet En har reist her med en deilig Jomfru, med en Hest med Guldbidsel, med en Guld-fugl og en guldforgylt Lind," streg de til ham, som stod der og præfede.

„Ja, det har jeg hørt af min Mormors Mormor, at der har faret en saadan Færd her; men det var i den gamle gode Tiden, da Mormors Mormor bagte Skillingstager og gav Skillingen igjen."

Da slog alle Troldene hele Latterdøren op: „ha, ha, ha, ha!" sagde de og holdt paa hverandre.

„Har vi sovet saa længe, saa kan vi gjerne vende Ræven hjem og lægge os," sagde de, og saa reiste de samme Veien tilbage.

Ræven lagde af Gaarde og reiste efter Kongssønnen, men da de kom til Staden, hvor Værtshuset og Brødrene hans vare, saa sagde den:

„Jeg tør ikke gaa gjennem Staden for Hundene, jeg maa gaa min egen Vej her ovenfor; men nu maa du passe dig vel, at ikke Brødrene dine faar Tag i dig.“

Men da Kongssønnen kom ind i Staden, syntes han, at det var altfor ilde, om han ikke skulde se ind til Brødrene sine og tale et Ord med dem, og saa heftede han lidt der. Men da Brødrene fik se ham, kom de ud og tog fra ham baade Jomfruen og Hesten og Fuglen og Linden og altsammen, og ham selv stoppede de i en Tønde og kastede ham ud paa Søen, og saa reiste de med Jomfruen og Hesten og Fuglen og Linden, med altsammen, hjem til Kongsgaarden. Men Jomfruen vilde ikke tale, og hun blev bleg og ussel at se paa; Hesten blev saa mager og elendig, at den mest ikke hang sammen; Fuglen tiede stille og skinnede ikke mer, og Linden visnede.

Imens gik Ræven udenfor Staden, hvor Værtshuset og Lystigheden var, og luffede og ventede paa Kongssønnen og den deilige Jomfruen og undredes paa, hvorfor de ikke kom igjen. Han gik baade hid og did og ventede og skundede, og tilsidst kom han ned til Stranden, og da han fik se Tønden, som laa ud paa Søen og drev, raabte han: „ræfer du der du, tomme Tønde?“

„Na, det er mig,“ sagde Kongssønnen ude i Tønden.

Ræven til at frømme ud paa Søen, det forteste han kunde, fik sat i Tønden og drog den tillands. Saa begyndte han at grave paa Gjorderne, og da han havde faaet dem af Tønden, sagde han til Kongssønnen: „spark og spænd!“

Kongssønnen sparkede, slog og spændte, saa hver Stav sprang for sig, og hoppede ud af Tønden. Saa gik de til Kongsgaarden i Følge sammen, og da de kom did, blev Jomfruen deilig og begyndte at tale, Hesten blev saa fed og vakker,

at det glindsede i hvert Haar; Fuglen skinnede og sang; Linden tog til at blomstre og blinke med Bladene, og Zomfruen sagde: „Der er han, som har frelst os.“

Linden satte de i Haven, og den yngste Kongssønne skulde have Kongsdatteren, for det var hun; men de to ældste Brødrene lagde de i hver sin Spigertønde og rullede dem ud over et høit Berg.

Saa lavede de til Bryllup, men først sagde Ræven til Kongssønnen, at han skulde lægge den paa Huggestabben og hugge Hovedet af den, og endda han laa baade vel og ilde, saa hjalp det ikke, han maatte til med det. Men med det samme han hug, blev Ræven til en deilig Prinds, og han var Broder til Prindsessen, som de havde friet ud fra Trolsket. Saa stod der Bryllup, og det var baade stort og gilt, og de turede, saa det spurgtes lige hid.

84. Den grønne Ridder.

Der var engang en Konge, som var Enkemand, og han havde en eneste Datter; men det er et gammelt Ord, at Enkemandsforg er som Albuestød, den gjør ondt, men den gaar snart over; og saa giftede han sig med en Dronning, som havde to Døtre; og denne Dronningen, hun var ikke bedre end Stedmodrene pleie være; slem og troldet var hun altid med Steddatteren. Langt om længe, da de var voksne, disse Pigeboerne, saa blev der Krig, og Kongen skulde ud og slaas for Land og Rige. De tre Døtrene skulde saa Lov at sige, hvad Kongen skulde kjøbe og have med hjem til dem, hvis han vandt paa Fienden. Steddøtrene skulde nu sige fra først,

hvad de vilde ønske sig, maa vide. So, den første hun bad om en Guldrof saa stor, at den kunde staa paa en Solvottestilling, og den anden hun bad om et Guldhæspetræ saa stort, at det kunde staa paa en Solvottestilling; det vilde de have; og det var nu hverken for Bindingen eller for Spindingen til nogen af dem. Men hans egen Datter, hun vilde ingen anden Ting bede om, end at han vilde hilse den grønne Ridder. Kongen reiste ud i Krigen, og hvorledes det gik, saa vandt han, og hvorledes det var til, saa købte han det, han havde lovet Steddøtrene; det hans egen Datter havde bedet ham om, havde han glemt rent bort; men saa gjorde han et Gjæstebud, fordi han havde vundet. Der fik han se den grønne Ridder, saa kom han det i Hu, og hilsende ham fra Rettebatteren sin. Ridderen takkede ham for Hilsningen og gav ham en Bog, som saa ud som en Salmebog med Spændperm. Den skulde Kongen tage med og give hende; men han maatte ikke lukke den op, og ikke maatte hun det heller, før hun var alene. Da Kongen var færdig med Krigen og Gjæstebudslagene, kom han hjem igjen, og han var næsten ikke kommen indensfor Døren, før Steddøtrene kringrendte ham efter det, han havde lovet at købe til dem. Ja, han havde det. Men hans egen Datter hun holdt sig tilbage og spurgte ikke efter nogen Ting, og Kongen kom det ikke i Hu han heller, før engang han vilde gaa ud; da tog han paa den Kjolen, han havde havt i Gjæstebudet, og med det samme han greb ned i Lommen efter Lommetørklædet, kjendte han Bogen. Saa gav han hende den og sagde, han skulde hilse, den var fra den grønne Ridder, og hun maatte ikke lukke den op, før hun var alene. Om Aftenen, da hun var for sig selv paa sit Kammer, lukkede hun op Bogen, og med det samme hørte hun først en Slaatt, saa deilig at hun aldrig havde hørt Magen til den, og saa kom den grønne Ridder. Han sagde, at Bogen var saadan, at naar hun lukkede den op, kom han til hende, det var det samme, hvor hun var

henne, og naar hun lukkede den igjen, var han borte med det samme.

Saa, hun lukkede Bogen op ofte om Aftenen, naar hun var alene og i Ro, og Ridderen kom altid til hende og var der som tiest. Men Stedmoderen havde Næsen sin i alt; hun stjønte, at der var nogen inde hos hende, og hun var ikke længe om at sige det til Kongen. Han vilde ikke tro det; de sit da se efter først, om det var saa, sagde han, før de kom med Sligt og tog paa hende for det. En Aften stode de udenfor Døren og lyde, og de syntes tydeligt det talte indenfor. Da de kom ind, var der ingen. „Hvem var det, du talte med?“ spurgte Stedmoderen baade haardt og hvast; „det var ingen det,“ sagde Prindsessen. „Jo, jeg hørte det jo skjelligt,“ sagde hun. „Jeg laa bare og læste i en Bønnebog.“ — „Vis mig den,“ sagde Dronningen. — Saa, det var ikke andet end Bønnebog det, og den maatte hun sagtens have Lov at læse i, sagde Kongen. Men Stedmoderen troede det samme som før, og saa borede hun et Hul i Væggen og lurede der. En Aften hørte hun Ridderen var der, rev Døren op og fór som en Vind ind til Steddatteren, men hun var ikke sen til at lukke Bogen hun heller, saa han blev borte i en Fart; men hvor snarp hun havde været, saa sit Stedmoderen seet en Snært af ham, saa hun var vis om, at nogen havde været der. Saa skulde Kongen ud paa en lang, lang Reise; imedens sit Dronningen gravet et dybt Hul ned i Jorden; der murede de op et Hus; men i Muren lod hun dem lægge Rottetrub og anden streng Forgift, saa der ikke skulde komme ind saa meget som en Mus engang. Murmesteren sit god Betaling og lovede, at han skulde reise af Landet, men det gjorde han ikke, han blev der han var, han. Der blev Prindsessen sat ned med sin Pige, og da de var komne ned, murede de Gangen igjen, saa der bare var et lidet Hul opi, som de kunde sende Mad nedigjennem til hende. Her sad hun og sørge, og Tiden faldt lang og længere end

lang; saa kjendte hun, at hun havde Bogen med sig, tog den og lukkede den op. Først hørte hun den samme deilige Slaatten, hun før havde hørt, og siden en ynkkelig Jammer og Raat, og ret som det var, kom den grønne Ridder: „Jeg er næsten død nu,” sagde han og fortalte, at Stedmoderen havde lagt Forgift i Muren, og han vidste ikke, om han kunde komme ud igjen med Livet. Da hun saa maatte lukke Bogen, hørte hun samme Jammer og Raat.

Men den Pigen, som var hos hende, havde en Kjæreste, og ham fik hun budsendt, at han skulde gaae til Murmesteren og bede ham at gjøre Hullet saa stort, at de kunde krybe op igjennem det; Prindsessen skulde betale ham saa godt, at han skulde have nok alle sine Levedage. Ja, han gjorde det; de slap ud og reiste langt, langt bort i fremmede Lande baade hun og Pigen, og hvor de kom, saa spurgte de efter den grønne Ridder. Langt om længe kom de til et Slot, som var klædt med Sort, og med det samme de skulde forbi der, kom der en Flo-Regn paa dem; saa gik Prindsessen ind under Kirkevalen og vilde staa der, til Regnilen var over. Som de stod saa, kom en ung Mand og en gammel Mand, som ogsaa vilde berge sig for Regnet; men Prindsessen drog sig længer ind i Krogen, saa de ikke fik se hende.

„Hvoraf kommer det, at denne Kongsgaarden er klædt med Sort?“ sagde den Unge. „Ved du ikke det?“ sagde Gamlingen; „Prindsen her er døds syg, han som de kalde den grønne Ridder;“ og saa fortalte han, hvorledes det var gaaet til. Da den Unge havde hørt, hvorledes han havde faaet det, spurgte han, om der ikke var nogen, som kunde gjøre ham god igjen. „Nei, der er ikke mere end een Raad,” sagde han, „og det er, dersom den Tomsruen, som sad i Huset under Jorden, kommer og plukker Vægedomsurter paa Marken, tager dem i sød Mælk og vasker ham med tre Gange,” og saa regnede han op, hvad det var for Urter, som skulde til, forat han skulde blive frisk. Dette hørte hun, og hun hørte vel

efter ogsaa. Da Regnet var over, gif de to, og hun biede ikke længe hun heller. Da de kom hjem did, hvor de boede, maatte de ud og hente alle Slags Urter paa Mark og i Skov, baade hun og Pigen, og de plukkede og sankede sent og tidlig af alle dem, hun skulde have og fuge. Saa kjøbte hun sig en Doktorhat og en Doktorkjole, gif op til Kongen og bød sig til at gjøre Prindsen god igjen.

Nei, det kunde ikke nytte, sagde Kongen; der havde været saa mange der og prøvet det, men det var altid blevet værre og ikke bedre. Hun gav sig ikke, men lovede sikkert, at han skulde blive god, og det baade fort og vel. Ja, saa skulde hun saa Lov at prøve da, og kom ind til den grønne Ridder og vaskede ham første Gang. Da hun kom igjen den andre Dagen, var han saa god, at han kunde sidde i Sengen; den næste Dagen var han Karl til at gaa i Værelset, og den tredje Dagen var han saa frisk som Fisken i Vandet. Han skulde ud paa Jagt, sagde Doktoren. Nu blev Kongen saa glad i Doktoren, som Fuglen i lyse Dagen. Men Doktoren vilde hjem. Da fastede hun Kjolen og Hatten, pyntede sig og lavede til et Maaltid, og saa fultede hun Vogen op. Det var den samme Glædeslaatt som før, og med det samme kom den grønne Ridder. Han undredest paa, hvorledes hun var kommen did. Men saa fortalte hun, hvorledes alt var gaaet til, og da de havde spist og drukket, tog han hende med lige op paa Slottet og fortalte Kongen, hvorledes det var tilgaaet fra Først til Sidst. Saa blev der Bryllup og Bryllupsturing, og da de var færdige med det, reiste de hjem. Da blev der stor Glæde paa hendes Fader. Men Stedmoderen tog de og trillede i en Spigertønde.

85. Tyrihaas, som fik Kongsdatteren til at le.

Der var engang en Konge, som havde en Datter, og hun var saa deilig, at hun var navnspurgt baade vidt og bredt; men hun var saa alvorlig af sig, at hun aldrig kunde le, og saa var hun saa stor paa det, at hun sagde Nei til alle dem, som kom og friede til hende, og ikke vilde hun have nogen, om de vare aldrig saa gilde, enten det var Prindsen eller Herremænd. Kongen var kjed af dette for længe siden og syntes, at hun kunde gifte sig, hun som andre; hun havde ikke noget at vente efter; hun var gammel nok, og rigere blev hun ikke heller, for halve Riget skulde hun have, det var Mors-Arven hendes.

Saa lod han lyse op paa Kirkebakkens baade fort og snart, at den, som kunde faa hans Datter til at le, han skulde have hende og det halve Kongerige. Men var der nogen, som prøvede sig og ikke kunde faa hende til, skulde de skjære tre røde Remme af Ryggen hans og strø Salt i, og det er sikkert, at der blev mange saare Rygge i det Kongerige. Der kom færende Friere baade fra Syd og fra Nord og fra Øst og fra Vest, og troede, det var ingen Sag at faa en Kongsdatter til at le. Og rare Karle var det ogsaa, som kom. Men alle de Ubefanter der var, og alle de Ablefhynter de gjorde, saa var Kongsdatteren lige stød og alvorlig, hun.

Tæt ved Kongsgaarden boede der en Mand, som havde tre Sønner. De fik ogsaa spurgt, at Kongen havde lyst op, at den, som kunde faa Kongsdatteren til at le, skulde faa hende og halve Kongeriget.

Den Ældste vilde i Veien først; saa strøg han af Gaarde, og da han kom til Kongsgaarden, sagde han til Kongen, han vilde nok friste at faa Kongsdatteren til at le.

„Ja, det er vel nok,“ sagde Kongen, „men det kan vist liden nytte, min Mand, for her har været saa mange, som

har prøvet sig; min Datter er saa sorgfuld, at det ikke nytter, og jeg vilde nødigt, at flere skulde komme i Ulykke."

Men han mente, det nok skulde nytte. Det kunde ikke være nogen farlig Sag at saa en Kongsdatter til at le for ham, for de havde leet saa mange Gange af ham baade Fornemme og Simple, da han tjente Soldat og exerceerte under Nils Floimand. — Saa lagde han ud paa Traakken, udenfor Vinduet til Kongsdatteren og begyndte at exerceere efter Nils Floimand. Men det hjalp ikke. Kongsdatteren var lige stø og alvorlig, hun drog ikke paa Smilet engang. Saa tog de ham og skar tre brede, røde Remme af Ryggen hans, og sendte ham hjem.

Da han vel var kommen hjem, vilde den andre Sønnen i Beien. Han var Skolemester, og en underlig Figur til Karl var det. Han var lavhalt, og det saa det forflog. Et Dieblit var han liden som en Gutunge, men naar han reiste sig paa det lange Benet sit, blev han stor og lang som et Trolde. Og til at lægge ud var han rigtig svær.

Da han kom til Kongsgaarden og sagde, han vilde have Kongsdatteren til at le, syntes Kongen, at det ikke kunde være saa uligt endda; „men Gud troste dig, faar du hende ikke til," sagde Kongen; „Remmene stjære vi bredere for hver, som prøver sig."

Skoleholderen strog ud paa Traakken; der stillede han sig op udenfor Vinduet til Kongsdatteren, og han præfede og mæssede efter syv Præster og læste og sang efter syv Klokkere, som havde været i Bygden der. Kongen lo af Skolemesteren, saa han maatte holde sig i Svalstolpen, og Kongsdatteren vilde til at drage paa Smilet, men saa var hun lige stø og alvorlig igjen, og saa gik det ikke bedre med Paal Skolemester, end det var gaaet med Peer Soldat — for Peer og Paal hørte de, maavide. — De tog ham og skar tre røde Remme af Ryggen hans, stræde Salt i, og saa sendte de ham hjem igjen.

Saa vilde den yngste i Beien, og det var Tyrihans. Men Brødrene lo og gjønedes af ham og viste ham de saare Ryggene sine, og Faderen vilde ikke give ham Lov, for han sagde, det kunde da ikke nytte for ham, som ikke havde noget Vet; han kunde jo ingenting, og han gjorde ingenting, han sad bare i Beisen som en Katte, og grov i Aften og spillede Tyristilfer. Men Tyrihans gav sig ikke, han gnaalede og gnog saa længe, til de bleve kjede af Gnaalet hans, og tilsidst fik han Lov til at gaa til Kongsgaarden og friste Lykken.

Da han kom til Kongsgaarden, sagde han ikke det, at han vilde saa Kongsdatteren til at le, men han bad, om han kunde saa Tjeneste der. Nei, de havde ikke nogen Tjeneste for ham, men Tyrihans gav sig ikke for det; de kunde vist behøve en til at bære Ved og Vand til Koffejenten i sli en stor Gaard, sagde han; ja, det syntes Kongen ikke kunde være saa uligt, og han var vel kjed af Gnaalet hans, han og; saa skulde Tyrihans saa Lov at være der og bære Ved og Vand til Koffejenten tilsidst.

Da han skulde hente Vand i Bækken en Dag, fik han se en stor Fisk, som stod under en gammel Furerod, som Vandet havde staaet Jorden bort fra; han satte Botten sin saa sagte under Fisken. Men da han skulde gaa hjem til Kongsgaarden, mødte han en gammel Kjerring, som ledede en Guldgaaß.

„God Dag, Bedstemoer!“ sagde Tyrihans. „Det var en ven Fugl, I har; og saa gilde Fjær da! — det lyser lang Vei af den, — havde En sli ge Fjær, kunde En slippe at spikke Tyrilysen,“ sagde han.

Kjerringen syntes vel saa godt om Fisken, Hans havde i Botten sin, og sagde, at vilde Hans give hende Fisken, skulde han saa Guldgaaßen, og den var sli g, at naar nogen rørte ved den, blev han hængende fast, bare han sagde: „Vil du være med, saa hæng paa.“

Ja, det Byttet vilde Tyrihans gjerne gjøre. „Fugl er vel saa brav som Fisk,“ sagde han ved sig selv; „er den sliq som du siger, kan jeg gjerne bruge den til Fiskekrog,“ sagde han til Kjærringen og var vel fornøiet med Gaasen. Han havde ikke gaaet langt, før han mødte en gammel Kjærring. Da hun saa den deilige Guldgaasen, maatte hun bort og tramsse paa den. Hun gjorde sig saa sød og lætter, og saa bad hun Tyrihans, om hun fik Lov til at klappe den deilige Guldgaasen hans.

„Kan saa,“ sagde Tyrihans, „men du faar ikke nappes Hjærene af den!“

I det samme hun klappede paa Fuglen, sagde han:

„Vil du være med, saa hæng paa!“ Kjærringen sled og rev, men hun maatte hænges med, enten hun vilde eller ikke, og Tyrihans gik fremover, som om han var alene med Guldgaasen. Da han havde gaaet et Stykke til, traf han en Mand, som havde et Horn i Siden paa Kjærringen for et Puds, hun havde gjort ham. Da han saa det, at hun stred saa haardt for at blive fri, og skjonte, hun sad saa vel fast, syntes han, at han trogt kunde give hende Dult til Tak for Sidst, og saa spændte han til Kjærringen med den ene Foden.

„Vil du være med, saa hæng paa!“ sagde Tyrihans, og Manden maatte følge med og hinkle paa eet Been, enten han vilde eller ikke, og naar han nappede og sled og vilde løs, var det endda værre for ham, for da var han færdig til at dumpe baglænds, ret som det var.

Nu gik de et godt Stykke, til de kom bortimod Kongsgaarden. Der mødte de Smeden til Kongen; han skulde gaa til Smidien og havde en stor Smidietang i Haanden. Denne Smeden var en lystig Fyr, som altid var fuld af Galstib og Stjelmstykker, og da han saa dette Følge kom hoppende og hinkende, lo han først, saa han stod tvekroget, men saa sagde han:

„Det er nok en ny Gaafeslof, Prindsessen skal have, det;

skal tro, hvem der er Gasse, og hvem der er Gaas af dem? Det maa vel være Gassen han, som rugger i Forveien. Gaas Gaas, Gaas, Gaas, Gaas!" loffede han og kastede med Haanden, som om han strøede Korn for Gjæssene.

Men Flokken standsede ikke — Kjærringen og Manden saa bare argt paa Smeden, fordi han gjorde Nar af dem. — Saa sagde Smeden: „Det skulde være artig at holde hele Gaasflokken, saamange de ere;" for han var en stærk Mand, og saa tog han Tag med Smidietangen bag i Enden paa den gamle Manden, og Manden baade streg og vred sig, men Tyrihans sagde:

„Bil du være med, saa hæng paa!"

Saa maatte Smeden ogsaa med. Han slog nok Bugt paa Ryggen, tog Spændetag i Bakkens og vilde løs, men det hjalp ikke, han sad saa fast, som han var struet ind i det store Skruestedet i Smidien, og enten han vilde eller ikke, maatte han danske med.

Da de kom frem imod Kongsgaarden, for Gaardshundene imod dem og gjæde, som det var Skrub eller Langfant, og da Kongsdatteren skulde se ud igjennem Vinduet, hvad der var paaferde, og fik Die paa dette Fantefølge, satte hun i at le. Men Tyrihans var ikke fornøiet med det. „Vi lidt, skal hun nok saa Patterdøren bedre op!" sagde han og gjorde en Vending bag om Kongsgaarden med Følget sit.

Da de kom forbi Kjøkkenet, stod Døren aaben, og Koffen holdt paa at stampe Grøden, men da hun fik se Tyrihans og Flokken, kom hun farende ud i Døren med Tvaren i den ene Haand og en Koffeslev fuld af rygende Grød i den anden, og lo saa hun rystede, og da hun fik se, at Smeden var med, slog hun sig paa Laaret og satte saa i at storle. Men da hun havde leet rigtig ud, syntes hun ogsaa, at Guldgaasen var saa deilig, at hun maatte slappe den.

„Tyrihans, Tyrihans!" streg hun og kom løbende efter

med Grødsleven i Naven, „faar jeg Lov at flappe den vene Fuglen, du har?“

„Lad hende heller flappe mig!“ sagde Smeden.

„Kan saa!“ sagde Tyrihans.

Men da Kotten hørte det, blev hun jindt. „Hvad er det, du siger!“ streg hun, og drev til Smeden med Grødsleven.

„Vil du være med, saa hæng paa!“ sagde Tyrihans; saa sad hun fast, hun ogsaa, og alt hun stjændte, og alt hun sled og rev, og saa vilde hun var, maatte hun hinde med. Men da de kom udenfor Vinduet til Kongsdatteren, stod hun og ventede paa dem, og da hun saa, de havde faaet Kotten med, baade med Grødslev og Tvare, slog hun op hele Latterdøren og lo, saa Kongen maatte stotte hende. Saa sit Tyrihans Prindsessen og det halve Kongerige, og Bryllup holdt de, saa det baade hørtos og spurgtos.

86. Præsten og Klokkeren.

Der var en Gang en Præst, som var lig en Vorste, at han streg langt undas, naar han saa nogen kom kjørende i Møde med sig i Alfaveien: „Af Veien, af Veien, her kommer selve Præsten.“ Engang han for saa og bar sig, mødte han Kongen. „Af Veien, af Veien,“ streg han langt borte. Men Kongen kjørte, som han kjørte og reiste frem, han, saa den Gangen maatte Præsten vige Hesten sin, og da Kongen kom jævnfides med ham, sagde han: „I Morgen skal du møde mig paa Slottet, og kan du ikke løse tre Spørgsmaal, jeg vil give dig, skal du miste baade Ravve og Krave for din Hovmodsskyld.“

Det var andet Slag, end Præsten var vant ved. Hanke og straale og bære sig værre end Uligt, det kunde han; men Spørgsmaal og Svar var ikke hans Far*). Saa reiste han til Klotteren, som havde Ord for at være bedre i Rappen end Præsten var. Til ham sagde han, han ikke havde Hu til at reise, „for en Gæp kan spørge mer, end ti Bise kan svare,“ sagde han, og saa fik han Klotteren til at fare isteden for sig.

Ja, Klotteren reiste og kom til Slottet med Præstens Kappe og Krave paa. Der tog Kongen imod ham ude i Svalen, baade med Krone og Spir, og var saa gild, at det lyfte og lavede af ham.

„Nu, er du der?“ sagde Kongen.

Ja, han var da det, det var sikkert nok.

„Sig mig nu først,“ sagde Kongen, „hvor langt er der fra Øster til Vester?“

„Det er en Dagsreise, det,“ sagde Klotteren.

„Hvorledes det?“ sagde Kongen.

„Joho, Solen gaar op i Øster og ned i Vester, og den gjør det snildt paa en Dag,“ sagde Klotteren.

„Ja, ja,“ sagde Kongen. „Men sig mig nu,“ sagde han, „hvad mener du vel, jeg er værd, sliig som du seer mig her?“

„Na, Kristus blev taget for tredive Solpøenge, saa jeg tør vel ikke sætte dig høiere end til ni og tyve,“ sagde Klotteren.

„Naa, naa!“ sagde Kongen. „Siden du er saa klog paa alle Slag, saa sig mig, hvad det er jeg tænker nu?“

„Na, du tænker vel, det er Præsten, som staar for dig, men Stam saa mig, tænker du ikke feil, for det er Klotteren,“ sagde han.

„Naa, saa reis — hjem med dig, og vær du Præst og lad ham blive Klotter,“ sagde Kongen, og saa blev det.

*) Far. Sper, Færd, Udærd; her: var ikke hans Sag; var ikke det, som han kunde med.

87. Galematthis.

Der var en Gang en Kjerring, som havde en Søn, som hedte Matthis, men han var saa tullet, at han ikke havde Forstand paa nogen Ting; ikke tog han sig stort til heller, men det Beske han gjorde, blev altid bagvendt og aldrig rigtigt; derfor kaldte de ham aldrig andet end Galematthis.

Dette syntes Kjerringen var ilde, og endda værre syntes hun det var, at Sønnen gif der og aldrig tog sig andet til, end drage sig ud med Bæggene.

Tæt ved der de boede, gif en stor Elv, og den var strid og slem at komme over. Saa sagde Kjerringen en Dag til Gutten, at det ikke var ondt for Tømmerflov der, den vogte mest indpaa Stuevæggen; han fik hugge, drive frem og prøve at bygge Bro over Elven og tage Told, saa havde han baade noget at gjøre og noget til Levemaade ogsaa.

Saa, det syntes Matthis ogsaa, for Mor hans havde sagt det; det hun bad ham om, det skulde han gjøre, det var vist, sagde han, og det hun sagde, det skulde være saa og ikke anderledes. Han huggede Tømmer og drev det frem og byggede Bro. Det gif ikke sælende fort med Arbeidet, men saa havde han da noget at tage sig til, mens det stod paa.

Da Broen var færdig, skulde Gutten staa nede ved den og tage Told af dem, som vilde fare over, og Mor hans sagde, han skulde ikke slippe over nogen, med mindre de betalte Told; det fik være det samme, om det ikke altid var Penge; Barer var ogsaa god Betaling, sagde hun.

Den første Dagen kom der tre Karle med hvert sit Hølæs og vilde over Broen.

„Nei,“ sagde Gutten, „J faar ikke fare over, for jeg har faaet Told.“

„Vi har ikke noget at betale med,“ sagde de.

„Ja, saa kommer I ikke over; men det faar være det samme, om det ikke er Penge; Varer er ogsaa god Betaling,” sagde Gutten.

Saa gav de ham hver en Dot Hø, saa han havde et lidet Kjælkælæs, saa skulde de saa Lov at fare over Broen. Saa kom der en Skræppekræmmer, som havde Synaale og Traad og andet Skræppegods og vilde over.

„Du faar ikke fare over, før du har betalt Told,” sagde Gutten.

„Jeg har ikke noget at betale med,” sagde Kræmmeren.

„Du har vel Varer?” sagde Gutten.

Saa tog Kræmmeren frem et Par Synaale og gav ham, saa fik han fare over Broen. Gutten stak Naalene ind i Høet, og saa reiste han. Da han vel var kommen hjem, saa sagde han: „Nu har jeg faaet Told og noget til Levemaade!”

„Hvad fik du da?” sagde Kjærringen.

„Na, der kom farende tre Karle med hver sit Hølæs; de gav mig en Hødot hver, saa jeg fik et lidet Kjælkælæs, og saa fik jeg et Par Synaale af en Skræppekræmmer,” sagde Gutten.

„Hvor gjorde du af Høet?” sagde Kjærringen.

„Jeg thyggede paa det, jeg; men det smagte bare Græs, saa kastede jeg det til Elven,” sagde Gutten.

„Det skulde du breddet ud over Laavegulvet,” sagde Kjærringen.

„Det skal jeg gjøre en anden Gang, det, Mor,” sagde Gutten.

„Hvor gjorde du af Synaalene da?” sagde Kjærringen.

„Jeg stak dem i Høet,” sagde Gutten.

„Na, du er en Tul!” sagde Kjærringen, „du skulde stufket dem ud og ind i Luen din.”

„Ja, ti stille du, Mor, det skal jeg gjøre en anden Gang,” sagde Gutten.

Næste Dagen, da Gutten var nede ved Broen igjen, kom der en Mand fra Kværnen med en Melfløv og vilde over.

„Du kommer ikke over, før du betaler Told,“ sagde Gutten.

„Jeg har ikke Skillingen at betale med,“ sagde Manden.

„Ja, saa kommer du ikke over,“ sagde Gutten; „men Varer er god Betaling,“ sagde han. Saa fik han et Melpund, og saa slap han Manden over.

Det var ikke længe, før der kom faren en Smed med en Klov Smedarbejde og vilde over; men det var det samme.

„Du faar ikke komme over, før du betaler Told,“ sagde Gutten. Men han havde heller ikke Penge at betale med, saa gav han Gutten en Naver, og saa slap han over.

Da Gutten kom hjem til Mor sin, saa var Tolden det første, hun spurgte om. „Hvad fik du til Told i Dag?“ sagde hun.

„Na, der kom en Mand fra Kværnen med en Melklov, han gav mig et Melpund, og saa kom der en Smed, med en Klov Smedarbejde, han gav mig en Naver,“ sagde Gutten.

„Hvad gjorde du af Naveren da?“ sagde Kjærringen.

„Jeg gjorde, som du bad mig, jeg, Mor,“ sagde Gutten; „jeg stak den ud og ind i Luen min.“

„Ja, men det er galt det,“ sagde Kjærringen, „den skulde du ikke have stukket ud og ind i Luen din, men du skulde stukket den ind i Trøieærmet dit.“

„Ja, ja, ti stille du, Mor, det skal jeg gjøre en anden Gang,“ sagde Gutten.

„Hvad gjorde du af Melet da?“ sagde Kjærringen.

„Na, jeg gjorde, som du bad mig, jeg, Mor,“ sagde Gutten; „jeg bredte det ud over Laavegulvet.“

„Jeg har aldrig hørt saa galt,“ sagde Kjærringen, „du skulde gaaet hjem efter et Spand og havt det i,“ sagde hun.

„Ja, ti stille du Mor, det skal jeg gjøre en anden Gang,“ sagde Gutten.

Dagen efter var Gutten ved Broen igjen og skulde tage Told. Saa kom der En med en Brændevinsklov og vilde fare over.

„Du kommer ikke over, før du betaler Told," sagde Gutten.

„Jeg har ikke Skillingen," sagde Kløvkarlen.

„Ja, saa faar du ikke kommer over; men du har vel Varer?" sagde Gutten. Ja, saa fik han en halv Pot Brændevin, og den slog han i Trøieærmet sit.

En Stund efter kom der En med en Gjededrift og vilde over Broen.

„Du kommer ikke over, før du betaler Told," sagde Gutten. Ja, han var ikke rigere han end de andre; han havde ingen Penge, men saa gav han Gutten en liden Gjedefuk, og saa kom han over med Driften sin. Men Gutten tog Buksen og traadte ned i en Embær, han havde taget med. Da han kom hjem, spurgte Kjærringen igjen:

„Hvad fik du i Dag?"

„Na, der kom en med en Brændevinsflask; ham fik jeg en halv Pot Brændevin af," sagde Gutten.

„Hvad gjorde du med det?" sagde Kjærringen.

„Na, jeg gjorde, som du bad mig, jeg, Mor," sagde Gutten; „jeg slog det i Trøieærmet mit."

„Ja, men det var galt det, Sønnen min, du skulde have gaaet hjem efter en Flaske og slaaet det i," sagde hun.

„Ja, ti stille du, Mor, det skal jeg gjøre en anden Gang det," sagde Gutten; „saa kom der en Mand med en Drift Gjeder, han gav mig en liden Gjedefuk, og den traadte jeg ned i Embæren," sagde han.

„Ja, det var galt, og galere end galt det, Sønnen min," sagde Kjærringen; „du skulde have bundet paa den en Bidie og ledet Buksen hjem med," sagde Mor hans.

„Ja, ti stille du, Mor, det skal jeg gjøre en anden Gang," sagde Gutten.

Næste Dagen lagde han ned til Broen igjen og skulde tage mod Told. Saa kom der en Mand med en Smørflask, og vilde over Broen. Men Gutten sagde, han fik ikke komme over, før han betalte Told.

„Jeg har ikke noget at betale med,“ sagde Manden.

„Ja, saa faar du ikke fare over,“ sagde Gutten; „men har du Varer, kan jeg tage dem for god Betaling,“ sagde han.

Saa gav Manden ham et Smørstykke; da fik han Lov til at fare over Broen, og Gutten strog til Vidieffoven, vred en Vidie, satte den paa Smørstykket og drog det hjem efter Veien, men hvor han gik, blev der liggende noget igjen af Smørret, og da han kom hjem, havde han ikke mere igjen.

„Hvad fik du i Dag?“ sagde Mor hans.

„Der kom en Mand med en Smørfløv, han gav mig et Stykke Smør,“ sagde Gutten.

„Hvor har du det da?“ spurgte Kjærringen.

„Jeg gjorde, som du bad mig, jeg, Mor,“ sagde Gutten, „jeg bandt paa Smørret en Vidie og ledte det hjem, men det blev borte paa Veien,“ sagde han.

„Na, du er en Tul, og du blir en Tul!“ sagde Kjærringen. „Nu har du jo ikke noget for alt det Strævet, men havde du været som andre Folk, kunde du have baade Mad og Brændevin, baade Hø og Redskab. Er du ikke god for at stille dig bedre, ved jeg ikke, hvad jeg skal slaa paa med dig. Kanste du kunde blive ligere og saa noget Bet, om du blev gift og fik et Menneſte, som kunde stille paa dig; jeg mener, det er bedſt du tager i Veien og ser til at finde dig en brav Fente, men saa maa du bære dig ſnildt ad paa Veien og hilſe, naar du træffer Folk.“

„Hvad skal jeg ſige da?“ spurgte Gutten.

„Skal du ſpørge om det?“ sagde Moderen. „Gudsfred! skal du ſige, maa vide.“

„Ja, jeg skal gjøre, som du ſiger, jeg,“ sagde Gutten, og saa lagde han i Veien og ſkulde gaa paa Frieri. Da han var kommen et Stykke paa Veien, mødte han en Graaben med ſyv Unger, og da han kom saa langt frem, at han var ved Siden af den, ſtandsede han og hilſte: „Gudsfred!“ Da

han havde sagt det, gif han hjem igjen. „Jeg sagde, som du bad mig, jeg, Mor," sagde Guttén.

„Hvad sagde du da?" spurgte Moderen.

„Gudsfred!" sagde jeg," sagde Guttén.

„Hvem mødte du da?" spurgte Moderen.

„Jeg mødte en Skrub med syv Unger, jeg," sagde Guttén.

„Ja, du er lig dig selv, du!" sagde Moderen. „Hvorfor skulde du sige Gudsfred til Skrubben? du skulde have klappet sammen Hænderne og sagt: Hush! Hush! din Skrubbetæve! skulde du sagt."

„Ja, ti stille du, Mor, det skal jeg sige en anden Gang, det," sagde Guttén og strøg af Gaarde, og da han var kommen et Stykke paa Veien, mødte han et Brudefølge. Saa standsede han, da han var kommen midt for Bruden og Brudgommen, slog Hænderne sammen og sagde: „Hush! Hush! din Skrubbetæve!" Saa gif han hjem til Mor sin. „Jeg gjorde, som du bad mig, jeg, Mor," sagde Guttén; „men Stryg fik jeg for det," sagde han.

„Hvad gjorde du da?" spurgte Kjærringen.

„Jeg slog Hænderne sammen og sagde: „Hush! Hush! din Skrubbetæve! jeg," sagde Guttén.

„Hvem mødte du da?" sagde Kjærringen.

„Jeg mødte en Brudsfærd," sagde Guttén.

„Na, du er en Tul; du blir lig dig!" sagde Moderen. „Hvorfor skulde du sige saa til Brudsfærden? „Rid lystigt Brud og Brudgom!" skulde du sagt," sagde Kjærringen.

„Ja, ti stille du, Mor, det skal jeg sige en anden Gang!" sagde Guttén og lagde i Veien igjen. Saa mødte han en Bjørn, som red paa en Hest. Guttén biede, til han kom ved Siden af dem. „Rid lystigt Brud og Brudgom!" sagde han, og saa gif han hjem igjen og fortalte, han havde sagt det, som Mor hans bad ham.

„Hvad sagde du da?" spurgte Mor hans.

„Mid lystigt Brud og Brudgom!“ sagde jeg,” svarede Gutten.

„Hvem mødte du da?“ spurgte Mor hans.

„Jeg mødte en Bjørn, som red paa en Hest,” sagde Gutten.

„Kors for en Tul du er,” sagde Moderen. „Til H—s med dig!“ skulde du sagt,” sagde hun.

„Ja, ti stille du, Mor, det skal jeg gjøre en anden Gang!” sagde Gutten.

Saa lagde han afsted igjen og mødte et Vigsfølge, da han kom midt for Viget hilste han og sagde: „Til H—s med dig!“ Saa lagde han hjem til Mor sin og fortalte, han havde sagt, som hun bad ham.

„Hvad sagde du da?“ spurgte Kjærringen.

„Til H—s med dig, sagde jeg,” svarede Gutten.

„Hvem mødte du da?“ spurgte Mor hans.

„Jeg mødte et Vigsfølge,” sagde Gutten; „men Stryg fik jeg,” sagde han.

„Ja, det skulde du have mere af,” sagde Kjærringen. „Gud vær din arme Sjæl naadig!“ skulde du sagt,” sagde hun.

„Ja, ti stille du, Mor, det skal jeg gjøre en anden Gang, det,” sagde Gutten, og saa strog han afsted igjen. Da han kom et Stykke paa Veien, fik han se et Par stygge Vangsanter*), som flaaede en Bittje. Da han kom frem til dem, saa hilste han og sagde: „Gud være din arme Sjæl naadig!“ og da han havde sagt det, gif han hjem igjen og fortalte, at han havde sagt det, Mor hans bad ham; men Stryg fik han, saa han næsten ikke orkede at drage sig hjem.

„Hvad sagde du da?“ spurgte Kjærringen.

„Gud være din arme Sjæl naadig!“ sagde jeg,” svarede Gutten.

„Hvem mødte du?“ spurgte Mor hans.

*) Tater.

„Det var et Par Langfanter, som flaaede en Bistje,” sagde Gutten.

„Ja du blir lig dig, du!” sagde Kjærringen. „Det er baade Synd og Skam, som du farer frem. En skulde aldrig hørt sliq Stygghed,” sagde hun. „Men nu saar du fare i Veien en Gang til og ikke bry dig om hvem du møder, for du saar bort at gifte dig og se, om du kan saa En, som skjønner bedre paa Verdens Løb, og er klogere til at styre end du. Men nu saar du stille dig som Folk, og gaar det vel, saar du ønske til Lykke og strige Hurra,” sagde hun.

Ja, Gutten gjorde alt det, som Mor hans bad ham om. Han lagde i Veien og friede til en Jente, og hun syntes, at Gutten kunde ikke være saa lei endda, og saa sagde hun Ja, hun vilde have ham.

Da Gutten kom hjem, vilde Kjærringen vide, hvad Jenten hans hedte. Men det vidste han ikke. Saa blev Kjærringen sindt, og sagde, at han fik gaa i Veien igjen, for nu vilde hun vide, hvad Jenten hans hedte. Med det samme Gutten skulde reise hjem igjen, sandsede han saameget, at han spurgte om, hvad hun hedte. Jo, hun hedte „Sølvi,” sagde hun. Gutten sprang og mumlede ved sig selv:

„Sølvi, Sølvi,

Lausa mi!

Sølvi, Sølvi,

Lausa mi!”

Men ret som han rendte saa fort, for at han skulde komme hjem, før han havde glemte det, stupte han over en Lue, og saa glemte han Navnet igjen. Da han kom paa Benene, begyndte han at lede rundt omkring Luen, men han fandt ikke andet end et Græv. Det tog han, og til at grave og lede alt han orkede. Som han stod og grov, kom der en gammel Mand.

„Hvad er det, du graver efter?” sagde Manden. „Har du tabt noget her?”

„Na ja, aa ja, jeg har mistet Navnet til Tausa mi,“ sagde Gutten; „men jeg kan ikke finde det igjen,“ sagde han.

„Jeg tror, hun heder Sølvi,“ sagde Manden.

Da Gutten hørte det, rendte han afsted med Grævet i Haanden og raabte:

„Sølvi, Sølvi,
Tausa mi!“

Men da han var kommet lidt bort paa Jorden, kom han i Hu, at han havde taget Grævet med sig, og saa kastede han det tilbage, lige paa Benet til Manden. Manden til at strige og jamre sig, som der sad en Kniv i ham, og saa glemte Gutten Navnet og løb hjem det forreste han kunde, og da han kom hjem, var det første, Mor hans spurgte: hvad hedder Jenten din?“ Gutten var lige klog; han vidste det ikke bedre nu end den første Gangen.

„Du er samme Stortullen du,“ sagde Kjærringen. „Du kommer nok ingen Vej med dette heller, du. Men nu faar jeg selv reise i Veien, og hente Jenten din her hjem og saa giftet dig. Imens faar du bære Vand paa den femte Vægs-gen*), og saa faar du tage noget af Bust og noget af Bog**), og det Grønnefte i Raalhaven faar du tage og koge alt, og naar du har gjort det, faar du fjære dig vel op, saa du er sød Gut, til Jenten din kommer, og saa kan du sætte dig paa Stabben.“

Saa, det mente Gutten han nok skulde gjøre; han bar Vand og slog ind i Stuen, saa det havde Skif; men han kunde ikke saa det til at staa høiere end paa det fjerde Bjælkelaget; naar det kom høiere, randt det ud. Saa maatte han holde op med det. Men nu havde de en Hund, som hedte Bust, og en Kat, som hedte Bog: dem tog han og puttede i Soddgryden. Det Grønnefte han fandt i Raalhaven, var en grøn Kjøle, som Kjærringen havde æflet Sønnekonen sin; den

*) Basse de fem nederste Omhyver eller Bjælkelag i Stuen.

**) „Bust og Bog“ =: Flæsk og Faaretjød, Faarebov.

hakkede han sin og havde paa Soddet; men Grijen, som hedte Alt, den togte han for sig selv i Bryggepanden. Da Gutten vel havde gjort fra sig det, fandt han sig en Krukke med Sirup og en Hjærdhne; først smurte han sig med Siruppen, og siden sprættede han op Dynen og væltede sig i Hjæren, og saa satte han sig paa Stabben ude i Kjøkkenet, til Moderen og Jenten kom.

Det første Kjørringen savnede, da hun kom til Gaards, var Hunden, for den pleiede altid møde hende paa Jordet. Det næste hun savnede, var Ratten, for den mødte hende altid i Svalen, og naar det var rigtig godt Veir og Solskin, saa kom den ud paa Traakten og mødte hende ved Grinden. Den grønne Kjolen, hun havde æslet Sønnekonen sin, saa hun heller ikke, og Grijen, som gryntede og fulgte hende, hvor hun gik, den var ikke der den heller. Saa skulde hun til at spørge om det; men i det samme hun lettede paa Klinken, stod Bandet ud igjennem Døren som en Fos, saa de nær var blevet borte i Flommen, baade Kjørringen og Jenten.

De maatte gaa omkring til Kjøkkendøren, og da de kom ind, sad denne Figuren opfjæret der.

„Hvad er det du har gjort?“ sagde Kjørringen.

„Jeg gjorde, som du bad mig, jeg, Mor,“ sagde Gutten; „jeg bar Band paa den femte Bæggen, men ligesaa fort som jeg bar ind, randt det ud, saa jeg fik det ikke høiere end paa den fjerde.“

„Ja, men Bust og Bog da?“ sagde Kjørringen og vilde flaa det bort i noget andet, „hvor har du gjort af dem?“ sagde hun.

„Jeg gjorde, som du bad mig, jeg, Mor,“ sagde Gutten, „jeg tog og lagde dem i Soddgryden. De baade freg og de laa, og de bed og de klorede, og han Bust var stærk og spar=te imod, men han maatte til tilsidst ligevel, og Alt, han tager i Bryggepanden i Størhuset, for ham var der ikke Rum til i Soddgryden!“ sagde han.

„Men hvad har du gjort af den nye grønne Kjolen, jeg havde ætlet Sønnekonen min?“ sagde Kjærringen og vilde slaa bort Galstaben hans.

„Aa, jeg gjorde, som du bad mig, jeg, Mor,“ sagde Gutten. „Den hang i Raalhaven, og den var det Grønneste, som var der, saa tog jeg den og hakkede den smaat og havde paa Soddgryden.“

Kjærringen borte i Skorfstenen, rev Gryden af, slog ud altsammen og fik paa en ny en. Men da hun fik se paa Gutten, blev hun rent forstræffet.

„Hvordan er det du seer ud da?“ sagde hun.

„Jeg gjorde, som du bad mig, jeg, Mor,“ sagde Gutten, „først saa smurte jeg mig med Sirup og gjorde mig sød, og siden saa sprættede jeg op Dynen og fjærede mig vel op,“ sagde han.

Ja, Kjærringen slog det bort, saa godt hun kunde, fik ribbet Fjærene af Gutten, vaskede ham og fik Klæder paa ham igjen.

Saa skulde de have Bryllup; men først skulde Matthiis gaa til Byen og sælge en Ko og købe til Bryllups for. Kjærringen sagde ham, hvorledes han skulde bære sig ad, og baade det Første og det Sidste var, at han endelig maatte se at faa noget for Koen. Ja, Gutten mente nok, han skulde faa noget for den. Da han kom paa Torvet med Koen, og de spurgte, hvad han skulde have for den, var der ikke andet Svar at faa af ham, end at han skulde have „noget“ for den. Saa kom der en Slagter, og han bad ham tage Koen og følge med hjem, saa skulde han faa „noget“ for den. Ja, Gutten tog med Koen, og da han kom hjem til Slagteren, spyttede denne i Næven paa Gutten og sagde: „Der har du noget for Koen din, men pas vel paa det!“ — Gutten gif saa varligt, som han gif paa Ug og holdt Næven igjen, men da han var kommen saa langt som paa Bygdeveien nedensfor Tordet, mødte han Præsten, som kom tjørende.

„Luf op Grinden for mig, min Gut!“ sagde Præsten.

Gutten skyndte sig at lufte op, men glemte det han havde i Haanden, og greb til med begge Hænder, saa det blev fiddende igjen paa Grinden. Da han kjendte, at det var borte, blev han sindt og sagde, at „han Far“ havde taget „noget“ fra ham. Men da Præsten spurgte, om han ikke var rigtig, og sagde, at han ikke havde taget noget fra ham, blev Gutten saa harm, at han slog Præsten ihjæl og grov ham ned i en Myr ved Beien. Da han var kommen hjem, fortalte han Moderen det, og hun slagtede en Gjedebuk og lagde ned, der Gutten havde lagt Præsten, og Præsten grov hun ned et andet Sted. Da hun havde gjort det, hængte hun over en Gryde Grynvælling, og da den var kogt, fik hun Matthis til at sætte sig i Peisen og spikke Stikker. Imens gik hun op paa Taget med Gryden og hældte Grynvællingen ned igjennem, saa den flømmede over Gutten.

Dagen efter kom Lensmanden. Da han spurgte, dulgte ikke Matthis for det, at han havde slaaet Præsten ihjæl, og han sagde, han gjerne skulde vise Lensmanden, hvor han havde lagt han Far ogsaa. Lensmanden spurgte, hvilken Dag det var. „Det var den Dagen, da det regnede Grynvælling over al Verden,“ sagde Gutten. Da han saa kom did med Lensmanden, hvor han havde gravet Præsten ned, traf han frem Gjedebukken og spurgte: „havde Jeres Præst Horn?“ Men da Øvrigheden hørte det, troede den, at Gutten var rent fra Bettet, og saa slap han. Saa skulde Brylluppet staa, og Kjærringen snakkede baade godt og vel for Gutten, og sagde, at naar de kom til Bordet, maatte han bære sig vakkert ad; han maatte ikke se for meget paa Bruden, men kaste et Die paa hende nu og da; Ørterne kunde han æde selv, men Eggene maatte han stifte med hende, og Benene skulde han ikke lægge udved sig paa Bordet, men han maatte lægge dem vel sammen op paa Tallerkenen.

Ja, Matthis skulde gjøre det, og gjøre det vel ogsaa; han gjorde alt det, Mor hans bad ham om, han, og ikke noget andet. Han strøg ud i Sauehuset og stak ud Dinene paa alle de Sauer og Gjeder, der fandtes, og tog dem med sig. Da de kom til Bords, satte han sig med Ryggen til Jenten; men bedst han sad, kastede han et Saeovie, saa det flinte sig i Ansigtet paa hende; om en liden Stund kastede han et til, og saaledes holdt han paa. Eggene aad Gutten allesammen, saa Jenten ikke fik smage et, men da Urterne kom, stiftede han med hende. Da de saa havde spist en Stund, lagde Gutten Fødderne sine sammen, og op paa Tallerkenen med dem.

Om Kvelden, da de skulde lægge sig, var Jenten kjed og lei, og hun syntes, der ikke var nogen Hjælp i at have saadan en Tul til Mand. Saa sagde hun, at hun havde glemt noget, hun vilde gaa ud lidt. Men det maatte hun slet ikke saa Lov til; Gutten vilde følge med hende, for han var bange, at hun ikke skulde komme ind igjen.

„Nei, lig stille du!“ sagde Bruden; „her er et langt Børstereb; det skal jeg binde paa mig, og saa skal jeg lade Døren staa aaben. Synes du da, at jeg blir for længe, kan du bare trække i Rebet, saa drager du mig ind igjen.“

Ja, det var Matthis fornøiet med; men da Jenten kom ud paa Traakken, mødte hun en Gjedefuk, løste af sig Rebet og bandt det paa Gjedefukken.

Da Gutten syntes, at hun blev for længe ude, begyndte han at trække i Rebet, og saa drog han Gjedefukken op i Sengen til sig. Da han havde ligget en Stund, raabte han:

„Mor, Mor, Bruden min har Horn som en Gjedefuk!“

„Gi, stygge Gutten ligger og vaaser!“ sagde Mor hans; „det er Haarsfletterne hendes Vesle, ved jeg.“

Ret som det var, streg Gutten igjen:

„Mor, Mor, Bruden min har Nag som en Gjød!“

„Ei, du stygge Gutten ligger og galer!“ sagde Kjærringen.

Men der var ingen Ro at faa, for ret som det var, streg og gøl Gutten om, at Jenten hans var som en Gjedebu, baade i et og andet. Da det led paa Morgenens, sagde Kjærringen:

„Kløv op du, Sønnen min, og gjør paa Barmen!“

Gutten kløv op paa en Hjeld under Taget og tændte Ild i noget Halm og Flis og andet Rasteri, som laa der; men saa blev der saadan Røg, at han ikke kunde holde ud inde; han maatte ud, og det var i det samme Dagen sprat. Kjærringen maatte ogsaa tage Hyven fat, og da de kom ud, brændte Stuen, saa Luen stod høit op igjennem Taget.

„Til Lykke! til Lykke! Hurra!“ streg Gutten. Det syntes han var Bryllupsmoro.

88. Klokkeren i Bygden vor.

Der var en Gang en Klokker i Bygden vor; han var kjær efter alt det, som var vakkert og godt. Bygdefolket sagde, han havde det meste Bettet i Bommen, for endda han likte vakre Jenter og Kjærringer baade godt og vel, saa likte han vel saa godt god Mad og godt Drikke. „Ja, En lever ikke længe af Elst og Sondenvind,“ sagde Klokkeren; det var Ordtykket hans. Derfor holdt han sig ogsaa helst til Velstands-kjærringerne, til dem, som nylig var giste, eller til vakre Jenter, som skulde giste sig til Rigdom og gode Gaardmænd; der var det bedst baade for Vakkert og Vakkert, mente Klokkeren. Det var ikke alle, som syntes det var gjævt, at have

en saadan Madfrier; men der var dem, som tykte det var noksaa gjævt; for en Klokter skulde da ligesom være lidt mere end en Bonde.

Saa var der en ung, rig Jente, som blev gift med Grandemanden til Klokteren. Der smistede han sig ind, gjorde sig Godvenner med Manden, og endda bedre Venner blev han med Kjærringen. Naar Manden var hjemme, saa laat han vel med ham; men naar han var ved Kværnen eller i Skogen, paa Flødning og til Things, saa sendte Kjærringen Bud paa Klokteren, og saa holdt de Gjæstebud og bedt Lag, de to. Der var ingen, som stjønte dette, for Tjenestegutten fik Veiret af det; han syntes, han skulde snakke til Husbonden om det ogsaa, men det vilde aldrig høve rigtig, for en Gang de var sammen i Udengen efter Løvtjærv. Der pratete de baade Ligt og Uligt om Jenter og Kjærringer. Manden han syntes han havde vel pæidet, da han fik den rige, vakre Kjærringen, og det sagde han:

„Gud ste Lov og Tak, fordi hun var baade brav og snild.“

„Na ja, ja, hver Mand er hjulpen med sin Tro,“ sagde Gutten; „men kjendte I hende vel, saa talte I ikke slig bort i Veiret; vene Kvindfolk er som Vind i varmt Sommerveir,“ sagde Gutten, „og Elst er ingen Billie, den falder snart paa en Klokter og snart paa en Lilie,“ sagde han.

„Hvad er det, du siger?“ sagde Manden.

„Jeg har længe tænkt, jeg skulde tale om, at der gaar en svart Dxe Klov om Klov og Horn om Horn med den lyslede Kvien i Hagen jeres, jeg, Husbond,“ sagde Gutten.

„En kan sige meget paa en sommerlang Dag,“ sagde Manden; „men ikke ved jeg, hvor dette bærer hen,“ sagde han.

„Ja, det var da det,“ sagde Gutten, „jeg havde tænkt at tale om, at Klokteren var stot og stændig hjemme hos vor Mor, og de levede, som der var Bryllup hver Dag, og vi.

vi faar ikke Gumlingerne af Godmaden en Gang," sagde han.

"Den, som vil smage paa alt, han faar baade surt og salt," sagde Manden. "Jeg tror ikke Ordet af det du mener," sagde han.

"Det er et underligt Dre, som ikke vil høre," sagde Gutten; "men det, som en selv faar sjaa, det slipper en at tvile paa, og vil du lyde mig, saa skal jeg gjerne vaage ti Daler paa, at du skal faa Troen i Hænderne."

Det vilde han, ti Daler vilde han vaage, og om det saa var Hest og Gaard og hundrede Daler til.

Saa, det Stykke skulde staa; "men gammel Ræv er vondt at veide," sagde Gutten, derfor skulde Husbonden gjøre og sige, som Tjenestedrengen vilde. Naar de kom hjem, skulde han sige, de skulde reise til Elven og lænse Tømmer, og hun skulde lage til Niste til dem i røde Kappet; det var bedst at passe paa, medens det var godt Veir; det kunde snart slaa op med et Uveir. Saa, Manden sagde saa, og Nisten var færdig paa Timen. Gutten spændte Hesten for Tømmerdraget og reiste afsted, men ikke længer end en halv Fjerdings Wei; da lagde de sig ind paa en Gaard og satte Hestene efter sig; ud paa Kvelden gik de tilbage igjen. Da de kom hjem, var Døren stængt.

"Nu har vi ham; det er vondt at vende fra Ageren, som til er vant," sagde Gutten.

Saa gik de Kjælderveien fra Haven op gjennem Lemmen i Kjøkkenet, tændte Lys og gik ind og lyste paa ham. So, Klokkeren havde ædt saa vel, at han laa med Næsen i Beiret og snorkede, og Kjærringen var ikke vaagen hun heller.

"Ser I nu, der gaar Syn for Sagen, Husbond?" sagde Gutten.

"Gud trøste mig saa sandt; ikke havde jeg troet det, om ti havde sagt det," sagde Manden.

"Tsju, ti stille!" sagde Gutten og tog ham med ud.

„Mandslov er ikke Landslov; men med Tugt kan en tæmme selve Bjørnen. Har I noget Bly, Husbond?“ sagde Gutten.

Ja, han havde vist over sytti Blyflugler i Skatollet sit. Det var vel det. De tog en Glopande, braasmeltede Blyet og rendte det i Gabet paa Klokkeren.

„Hver lifer sit, derfor blir al Mad ædt,“ sagde Gutten, da det fræse i Halsen paa Klokkeren af den gloende Blytappen.

Saa gik de ud samme Veien, som de var kommet ind og gav sig til at banke og dundre paa Husbøren. Konen vaagne og spurgte, hvem det var.

„Det er mig; luk op, siger jeg!“ sagde Manden.

Hun nuggede paa Klokkeren. „Det er Far, det er han Far,“ sagde hun. Nei, han vordte det ikke og rørte ikke paa sig heller; saa satte hun Knæerne i Siden paa ham, spændte ham ud paa Gulvet, hoppede saa over, tog Klokkeren i Himmelsboterne*) og trak ham op i Bedroen bag Døren; der gjemte hun ham. Før fik hun ikke Tid til at lukke op for Manden heller.

„Skulde du efter Døbevand først?“ sagde Manden.

„Na, jeg ørstedede i Sønnen, og ikke tænkte jeg, det var dig heller,“ sagde Kjørringen.

„Nu faar du sætte frem noget Mad til mig og Gutten,“ sagde Manden; „sultne er vi,“ sagde han.

„Jeg har ikke færdig nogen Mad,“ sagde Kjørringen, „kan du tænke slikt; jeg ventede dig hverken i Dag eller i Morgen. Du skulde jo til Elven og lænse Lommer,“ sagde hun.

„En kan ikke hænge Kjæsten paa Væggen; men selvhjulpen er velhjulpen; skal jeg tage ind Riisen, Husbond?“ sagde Gutten. — Ja, han fik det; saa satte de sig til at

*) Hæjernerne.

spise af Ristetinen og lagde et Par Bedstier i Ovnen; der laa Klokkeren i Dvnsroen.

„Hvad er dette for En?“ sagde Manden.

„Na, aa, det var en Fattigmand, som kom her sent paa Kvelden og bad om Hus; han var lige nøid, naar han bare kunde faa ligge i Bedroen,“ sagde Kjærringen.

„Det var artig Fattigmand, det, han har sølbspændte Sko og Sølbspænder ved Knæerne,“ sagde Manden.

„Det er ikke alle Fanter, som har fillede Klæder,“ sagde Gutten. „Men det er jo Klokkeren i Bygden vor,“ sagde han.

„Hvad vilde han her nu da, Mor?“ sagde Manden, og ruggede paa ham og sparkede til ham. Klokkeren hverken rørte sig eller reiste sig. Kjærringen stod og somlede og stammede og vidste ikke, hvad hun skulde sige; hun bed sig bare i Tommelfingeren hun.

„Jeg ser det paa dit Ansigt, hvad du har gjort, Mor,“ sagde Manden; „men Livet er saart at miste, og det var da Klokkeren i Bygden vor. Gjorde jeg det, som ret var, skulde jeg sende Bud efter Lensmanden.“

„Gud velsigne dig, skal bare Klokkeren afsted,“ sagde Kjærringen.

„Det er din Sag og ikke min, det,“ sagde Manden; „jeg har hverken bedet ham eller budsendt ham,“ sagde han; „men kan du faa nogen til at hjælpe dig af med ham, skal det ikke være mig imod.“

Saa tog hun Gutten tilside og sagde: „Jeg har laget til Badmel til Manden min, men det skal du faa til Klæder, om du kan faa gravet ned Klokkeren, saa det hverken bli'r hørt eller spurgt,“ sagde hun.

„Ingenting duer ufristet; den, som er ude i Gaalkesjøe, han faar lade det sture og kjøre,“ sagde Gutten; „har I Liner og Laug, Husbond, saa skal jeg prøve, om der er nogen Botvov,“ sagde han. Ja, han vipper Klokkeren ind i Rende-

snarer, kaster ham paa Ryggen, napper Hatten hans med og stryger affted. Han havde ikke gaaet langt udenfor Ledet i Engen, før han traf nogle Heste. Saa tog han en af disse, snarede og bandt Klokkeren vel fast, satte Hatten paa ham, og Haanden ned paa Laaret, saa han sad og hufede og red som en Rytter tilhest.

„I Altid skal Trold dræbes,” sagde Gutten, da han kom hjem; „det ved ingen, hvor den Feige slapper; men han kommer ikke igjen, som i Jorden er gravet,” sagde han; „og den Fuglen, som er falden, han synger ikke mer.”

Hvorledes det nu var eller ikke var, saa gik der en Vei fra Engen bortover til et Udlade, og der havde de hørt Hø og spildt Hø ogsaa. Efter den Veien gik Hesten og pillede op Høspildet. Men i Udladet laa der To, som skulde passe Høet for Høtve; det var knapt Føderaar det Aaret.

„Der kommer Tyven,” sagde de, da de hørte Hesten kom; „nu skal vi knibe ham.”

„Hvem der?” streg de, saa det ljomede i Aasen. Nei, der var ingen, som svarede. Hesten agtede ikke paa det og Klokkeren endda mindre.

„Svarer du ikke, saa skyder jeg en Kugle i Planeten paa dig, din Hestetøv,” streg de, og med det samme smald det. Hesten til Sprangs saa brat, at Klokkeren gjorde et Kast og dumpede i Marken.

„Jeg mener, du stød ham kvik ihjel,” sagde den ene og sprang bort og skulde se, om han kjendte ham. „Aa, jeje mig, det er Klokkeren i Bygden vor! Du skulde holdt paa Laaret og ikke dræbt ham.”

„Gjort er gjort, og det lader sig ikke ændre,” sagde den anden; „den første Skaden er bedst at bøde, vi faar holde Dreene stive og grave ham ned i Høgulvet saalænge.”

Ja, de gjorde saa, og da de havde gjort det, lagde de sig til at hvile. Om en Stund kommer der En pustende og stampende, saa det synger i Marken. De nuggede paa hver-

andre de to, som laa i Høet, de mente det var Tyve igjen. Tæt ved Ladevæggen var der en Saltsten; der satte han sig med Borden sin og snakkede med sig selv. Han havde slagtet Svin i en Gaard for nogle Dage siden, men tykte, han havde faaet for lidet for det, for kleint Traktament og for lidet Slagtemad, saa havde han været affted nu og stjaalet det største Svinet. „Den, som skal bytte med Bjørnen, faar ikke lige Lodder; derfor er det bedst at hjælpe sig til Ketten selv,” sagde han; „bedre er en liden Lod end en lang Trætte. Men bitter Død, glemte jeg ikke igjen Baatterne mine; finder de dem, saa ved de, hvem det er, som har arvet Grisen,” sagde han og lagde affted efter Baatterne.

De to, som var i Høladet, laa og lyde paa dette.

„Den, som gildrer for andre, kommer i Gildre selv,” sagde den ene.

„Det er ikke greit at stjæle fra en Tyv; men der bliver ikke andre hængt, end de, som ikke stjæle ret,” sagde den anden; „det skulde være artig at blive kvit Klokkeren paa en letsængt Maade og saa til givendes en Gjødgris, jeg mener vi bytter, jeg, Gut,” sagde han. Den anden storlo. Saa vrængte de Sækken af Grisen, satte Klokkeren med Hatten hovedstups ned og knyttede Mulebaandet vel til.

Ket som det var, kom Tyven flyvende med Baatterne, nappede Sækken og strøg hjem. Der kaster han den ind paa Gulvet til Kjærringen.

„Her har jeg en Kult, Mor!” streg han.

„Det var gildt,” sagde Kjærringen. „Intet er godt i Dine, men ikke i Munden; Maden kan ingen savne, for den er Mandens Magt; Gud ste Lov vi faar Mad i Huset,” sagde hun, „nu skal vi leve vel en Stund.”

„Jeg tog den største, jeg,” sagde Manden, satte sig op i Høisædet og pustede og tørkede Sveden af Skolten; „han havde baade Buxer og Bleier,” sagde han; han mente, at

Grisen var vel gjødet og flæstelagt. „Har du noget Mad, Kjærring?“ sagde han.

„Nei, jeg har ingen Mad,“ sagde hun; „hvor skulde jeg faaet den fra?“

„Saa gjør paa Barmen, stjærp Kniven, stjær Flæst og salt og steg en Flæstepande.“

Hun gjorde som han sagde, rev op Mulebaandet og skulde til at stjære Flæst.

„Hvordan har dette sig da? han har jo Kloverne paa,“ sagde hun, da hun fik se Skoene. „Svart er han ogsaa.“

„Ved du ikke det, i Mørket er alle Ratter graa og alle Griser sorte,“ sagde Manden.

„Joho, men hvidt i svart er altid hjart, og der er Skjel paa Skodde og Myrbær,“ sagde Kjærringen. „Men denne Grisen har Buger,“ sagde hun.

„Ja, Pine Jord har han Flæsteburger paa Vaaret, det har jeg faaet kjende; jeg har baaret paa ham, saa jeg er baade hed og sved,“ sagde Manden.

„Nei, nei,“ sagde Kjærringen; „han har solvspændte Sko og Solvspænder ved Knæerne; det er jo Klokkeren i Bygden vor!“ streg hun.

„Det var Gjødgrisen, jeg tog,“ sagde Manden. Saa kom han bort og skulde se. Jo, der var Syn for Sagen; det var Klokkeren det, baade med Sko og med Spænder; men det var det største Svinet, han havde puttet i Sækken, det blev han ved. Det var gjort, som gjort var. „Selv er bedste Drengen, men Hjælp er ogsaa god, saaner som i Grødsfadet; væt hende Mari, Kjærring,“ sagde Manden. Ja da, de havde en Datter, som var baade flink og haandsfast; hun havde Karstræfter og vidste Naad for al Uraad. Hun skulde tage og grave ned Klokkeren i en Aldal, saa det aldrig kom for Dagens Lys, og for det skulde hun faa en ny Bærkensklædning, som Mor selv skulde have. Jenten tog Klokkeren om Livet, slængte ham paa Matten og strøg af

Gaarde, og Hatten tog hun med. Men da hun kom et Stykke paa Veien, hørte hun Felen laad, og der var Dansedal paa en Gaard; der lurte hun sig ind og satte Klokkeren oppe i den andre Trappen. Han sad med Hatten mellem Hænderne, som om han skulde bede om noget for Sælebods Skyld og støttede sig til Staven og op til Bæggen. Saa kom der en Fente vimsende.

„Jeg undres paa, hvad dette er for En,“ sagde hun; „Bonden er graa som en Gaas, men denne er svart som en Ravn. Hør du, hvorfor har du sat dig der? En kan mest ikke komme frem for dig?“

Klokkeren sagde ikke et Ord.

„Er du fattig? ber du om en Stilling for Sælebods Skyld? Na, Staffars dig, der har du to Stilling,“ sagde hun og lagde dem i Hatten. Klokkeren sagde ingen Ting. Hun ventede lidt, for hun tænkte han skulde takke, men Klokkeren var ikke den, at han nikkede paa Hovedet engang.

„Nei, jeg har aldrig seet Magen til Fattigmand som han, der sidder i Trappen herude,“ sagde Fenten, da hun kom ind; „han sidder ikke som en Stjære paa en Stigaard, han,“ sagde hun; „for han svarer ikke og talter ikke og leder ikke saa meget som en Fingur engang, endda jeg gav ham to Stilling.“

„Det maa det mindste være, at Tiggeren takker,“ sagde en Futedreng, som var med i Vaget; „det skulde vel være besynderlig artig Karl, om jeg ikke skulde faa ham til at svare; jeg har faaet Mulebaandet op baade paa Tyver og Tverbleier før, jeg,“ sagde han; lagde ud paa Trappen og streg ind i Dret paa Klokkeren, for han troede han var tunghør: „Hvorfor sidder du der, du?“ Nei da. „Er du fattig, beder du?“

Nei, Klokkeren sagde Ingenting. Saa tager han op en halv Daler og kaster i Hatten: „Der har du den!“ Klokkeren tiede og rørte ikke paa sig. Da han ikke fik nogen Tak, slog Futedrengen til ham under Dret, sligt som han orkede, saa

Klokkeren for Kant om Kant ned over Trappen. Da var ikke Jenten sen til at komme frem:

„Er I svimet eller er I død, Far?“ streg hun og til at straaale og bære sig ilde. „Fattigmands Fred findes intet Sted,“ sagde hun, „men jeg har hverken hørt eller spurgt, at de har lagt sig efter at slaa ihjel Fattigfolk.“

„Isju, gjør ingen Støi,“ sagde Futedrengen; „der har du ti Daler, hold saa Kjæsten paa dig og saa ham væk; jeg kom bare til at give ham et Svimeflag.“

Ja, hun var glad til: Penge drage Penge, tænkte hun; for gode Ord og Penger saar En alt hvad En trænger, og der er ingen Nød om Niste, naar der er Penge i Pungen. Saa tog hun Klokkeren paa Halsen og strog til nærmeste Nabogaarden, der lagde hun ham tværs over Brøndkanten. Da Jenten kom hjem, sagde hun, hun havde baaret ham til Skovs og gravet ham vel ned langt borte i en Asdal.

„Gud ste Lov, vi vel blev frit ham, du skal saa det jeg har lovet og mere til; det er sikkert det,“ sagde Kjærringen.

Der laa Klokkeren, som han fløttede ned i Brønden, til i Graalsyningen Tjenestegutten kom kjørende.

„Hvad ligger du der og koper efter? undas med dig; jeg skal have Vand!“ sagde Gutten.

Nei, han rørte sig ikke. Gutten kjorte til, saa det sagde Plump, og der laa Klokkeren i Brønden. Saa maatte han have Hjælp; han havde ikke nogen Raad, før Husmanden kom med en Baadshage og drog ham op.

„Det er Klokkeren i Bygden vor!“ raabte de og mente, at han havde levet saa vel i Gjæstebudsgaarden, at han havde søvnet af paa Brøndkanten. Men da Manden paa Gaarden kom og fik se Klokkeren og hørte, hvorledes det var tilgaaet, saa sagde han:

„Staden vaager, mens Manden sover; men Mandstaden er meste Staden. Naar den ene Kruffen støder til den anden, saa brotne begge. Tag Sadlen og læg paa Blaffen og reis

efter Lensmanden, Gut," sagde han, „saa vi ikke lægger os borti Ulykken for Klokkerens Skyld; en Ulykke kommer sjelden alene; men leit er det at drukne paa tørre Landet," sagde han.

Ja, Gutten for afsted til Lensmanden, og da Tiden kom, kom Lensmanden ogsaa. Men for megen Hast er heller til Last, og braagjort Værk vil ikke vare. Det tog Tid ud, før de fik Doktor og Synsmænd til. Vi er alle Vorherre en Død skyldige; men da blev det greiet op, at Klokkeren var dræbt tre Gange, før han faldt i Brønden. Først havde Blytappen taget Pusten fra ham, saa havde han faaet en Kugle for Panden, og til syvende og sidst var Naftebenet knækket. Han var ikke useig, der han for. Det er ikke godt at vide, hvorledes det er spurgt og kommet ud; men En er ofte paa Orde, der En ikke er paa Borde, og Ordet staar oppe, naar Manden ligger i Mulden.

89. Smaagutterne, som traf Troldeene paa Hedalskoven.

Paa en Plads oppe i Waage i Gudbrandsdalen boede der engang i gamle Dage et Par fattige Folk. De havde mange Børn, og to af Sønnerne, som vare saa ved Lag halvovorne, maatte støt ræke omkring paa Bygden og tigge. Derfor var de vel kjendte med alle Veie og Stier, og de vidste ogsaa Benveien til Hedalen.

Engang vilde de gaa did. Men de havde hørt, at nogle Falfesængere havde bygget sig en Hytte ved Mæla; der vilde de gaa indom med det samme og se Fuglene, og hvorledes de fangede dem, og derfor tog de Benveien over Langmyrerne. Men det led alt saa langt paa Høsten, at Budeierne vare

reist hjem fra Sætrene; derfor kunde de ingensteds faa Hus og ikke Mad heller. De maatte da holde ved Veien til Hedalen, men denne var bare en grund Raak, og da Mørket kom paa dem, tabte de Raaken, og de fandt ikke Fuglesængerhytten heller, og før de vidste Ordet af det, var de midt i tykkeste Bjelstadstoven. Da de støjte, at de ikke kunde komme frem, gav de sig til at kviste Bar, gjorde op Varme og byggede sig en Barhytte; for de havde med Vefleøgen; og saa rev de op Lyng og Mose, som de gjorde et Leie af. En Stund efter de havde lagt sig, fik de høre nogen, som snøstede og veirede stærkt med Næsen. Gutterne lagde Øret til, og lydede vel efter, om det skulde være Dyr eller Slottrolde, de hørte. Men saa traf det Veiret endda stærkere og sagde:

„Det lugter kristent Blod her!“

Saa hørte de, det steg saa tungt, at Jorden skald under det, og saa kunde de vide, at Troldene vare ude.

„Gud hjælpe os, hvad skal vi nu gjøre?“ sagde den yngste Gutten til Bror sin.

„Na, du faar blive staaende under Furen, der du staar, og være færdig til at tage Poserne og stryge din Køs, naar du ser de kommer, saa skal jeg tage Vefleøgen,“ sagde den anden.

I det samme saa de Troldene kom sættende, og de vare saa store og digre, at Hovederne paa dem var jævnhoie med Furetoppene; men de havde bare eet Øie sammen alle tre, og det stiftedes de til at bruge; de havde et Hul i Panden, som de lagde det i og styrede det med Haanden; den, som gif foran, han maatte have det, og de andre gif efter og holdt sig i den første.

„Tag Hyven fat!“ sagde den ældste af Gutterne, „men flyv ikke for langt, før du ser, hvordan det gaar; siden de har Øiet saa høit, har de ondt for at se mig, naar jeg kommer bag paa dem.“

Ja, Broderen rendte foran, og Trolbene drog efter; imens kom den ældste Gutten bag paa dem og huggede til det bageste Trolbet i Fodledet, saa det slog op et græsseligt Skrig, og det første Trolbet blev saa ræd, at det skvat og slap Diet. Men Gutten var ikke sen til at snappe det. Det var større, end om En havde lagt ihob to Pottestaaler, og saa klart var det, at endda det var fulmørke Natten, blev det som lyse Dagen, da han saa igjennem det.

Da Trolbene mærkede, at han havde taget Diet fra dem, og at han havde gjort Skade paa en af dem, begyndte de at true med alt det Onde, som til var, om han ikke strax gav dem Diet igjen.

„Jeg er ikke ræd for Trolb og Trugsmaal,“ sagde Gutten. „Nu har jeg tre Dine alene, og I tre har ikke noget, og endda maa to bære den tredie.“

„Jaar vi ikke Diet vort igjen paa Timen, skal du blive til Stof og Sten!“ skreg Trolbene.

Men Gutten mente, det gik ikke saa fort; han var ikke bange hverken for Stryd eller Trolbstab, sagde han; fik han ikke være i Fred, skulde han hugge til dem alle tre, saa de skulde komme til at krabbe paa Jorden, som Krab og Kræk.

Da Trolbene hørte dette, bleve de rædde og tog paa at give gode Ord. De bad nok saa vakkert, at han vilde give dem Diet igjen, saa skulde han saa baade Guld og Sølv og alt, hvad han vilde have. Ja, det syntes Gutten var nok saa brav, men han vilde have Guldet og Sølvet først, og saa sagde han, at hvis en af dem vilde gaa hjem og hente saa meget Guld og Sølv, at han og Broderen fik Poserne sine fulde, og give dem to gode Staalbuer atpaa, saa skulde de saa Diet, men saa længe vilde han have det.

Trolbene bar sig ilde og sagde, at ingen af dem kunde gaa, naar de ikke havde Diet at se med, men saa gav en af dem sig til at strige paa Rjærringen, for de havde een Rjærring ihob alle tre ogsaa. Om en Stund svarede det i en

Ramp langt nord paa. Saa sagde Trolldene, at hun skulde komme med to Staalbuer og to Spand, fulde af Guld og Sølv, og det varede da ikke længe, før hun var der, stal jeg tro; da hun saa sit hore, hvorledes det var tilgaaet, begyndte hun ogsaa at true med Troldestab. Men Trolldene bleve rædde og bad, hun skulde tage sig i Agt for den vesle Hvepsen, hun kunde ikke være sikker for, at han tog hendes Dø og saa. Saa fastede hun Spandene og Guldet og Sølvet og Buerne til dem, og strøg hjem i Rampen med Trolldene, og siden den Tid har ingen hørt, at Trolldene har gaaet paa Hedalsstoven og lugtet efter friskt Blod.

90. Hvidebjørn Kong Valemon.

Saa var der en Gang, som vel kunde være, en Konge. Han havde to Døtre, som var stygge og slemme, men den tredje var saa ven og blid som klare Dagen, og Kongen og alle var glade i hende. Hun drømte en Gang om en Guldkrands, som var saa deilig, at hun aldrig kunde leve, om hun ikke fik den. Men da hun ikke kunde saa den, blev hun sturen og kunde ikke tale for Sorg, og da Kongen fik vide, det var Krandsen hun sørgede for, saa sendte han ud en, som var klippet ud ligesom den Kongsdatteren havde drømt om, og stiftede Bud til Guldsmedene i alle Lande, om de kunde skaffe Mage til den. De arbejdede baade Dag og Nat; men nogle af Krandsene slængte hun, og andre vilde hun ikke saa meget som se paa. En Gang, som hun var i Stoven, fik hun se en Hvidebjørn, som havde den Krandsen, hun havde drømt om, mellem Labberne og legte mer. Saa vilde hun købe

den. Nei, den var ikke tilfals for Penge, men bare naar han fik hende selv. Ja, det var aldrig værdt at leve uden den, sagde hun; det var det samme, hvor hun kom, og hvem hun fik, naar hun bare maatte have Krandsen, og saa blev de forligte om, han skulde hente hende om tre Dage, og det var Torsdagen.

Da hun kom hjem med Krandsen, blev alle glade, fordi hun var glad igjen, og Kongen mente, det kunde sagtens ikke være saa farligt at slagge en Hvidbjørn. Den tredie Dagen maatte hele Krigsmagten ud rundt Slottet, til at tage mod ham. Men da Hvidbjørnen kom, var der ingen, som kunde staa sig mod ham, for ham bed der ingen Ting paa; han slog dem ned paa imse Sider, saa de laa i haugevis. Dette syntes Kongen gif rent paa Glade; saa sendte han ud den ældste Datteren, og hende tog Hvidbjørnen paa Ryggen og for afsted med. Da de havde reist langt og længer end langt, saa spurgte Hvidbjørnen:

„Har du siddet mygere, har du seet klarere,“ sagde den.

„Ja, paa min Moders Fang sad jeg mygere, i min Faders Gaard saa jeg klarere,“ sagde hun.

„Ja, saa er du ikke den rette,“ sagde Hvidbjørnen og jagede hende hjem igjen.

Den næste Torsdagen kom han igjen, og da gif det ligeens; Krigsmagten var ude og skulde tage imod Hvidbjørnen; men der bed hverken Jern eller Staal paa ham, og saa slog han dem ned som Græs, saa Kongen maatte bede ham at holde op, og saa sendte han ud den næstældste Datteren, og hende tog Hvidbjørnen paa Ryggen og for afsted med. Da de havde reist langt og længer end langt, spurgte Hvidbjørnen:

„Har du seet klarere, har du siddet mygere?“ sagde den.

„Ja,“ sagde hun, „i min Faders Gaard saa jeg klarere, paa min Moders Fang sad jeg mygere.“

„Ja, saa er du ikke den rette,“ sagde Hvidbjørnen, og jagede hende hjem igjen.

Den tredie Torsdagen kom han igjen; da sloges han endra haardere end de forrige Gangene; saa syntes Kongen, han ikke kunde lade ham slaa ned hele Krigsmagten, og saa gav han ham den tredie Datteren i Guds Navn. Saa tog han hende paa Ryggen og reiste afsted langt og længer end langt, og da de vare komne bort i Skoven, saa spurgte han hende, som han havde spurgt de andre, om hun havde siddet mygere og seet klarere.

„Nei, aldrig!“ sagde hun.

„Ja, du er den Rette,“ sagde han.

Saa kom de til et Slot, som var saa gildt, at det Slottet, som hendes Fader havde, var som den usleste Plads i Vigning med det. Der skulde hun være og leve godt, og hun skulde ikke have andet at gjøre end passe, at Barmen aldrig gif ud. Bjørnen var borte om Dagen, men om Natten var han hos hende, og da var han Menneſte. Det gif alt baade godt og vel i tre Aar; men hvert Aar fik hun et Barn, og det tog han og for bort med, strax det var kommen til Verden. Saa blev hun mere og mere sturen og bad, hun kunde saa Lov at komme hjem og se til Forældrene sine. Ja, der var ikke noget i Veien for det; men først maatte hun love ham, at hun nok skulde lye paa, hvad Faderen sagde, men ikke paa hvad Moderen vilde, hun skulde gjøre. Saa kom hun hjem, og da de var alene med hende, og hun havde fortalt, hvordan hun havde det, vilde Moderen give hende Lys med, forat hun kunde saa se, hvordan han var. Men Faderen sagde: „Nei, det skulde hun ikke gjøre, det er til Skade og ikke til Gavn.“ Men hvorledes det var eller ikke, saa fik hun Lysestubben med sig, da hun reiste. Det første hun gjorde, da han var sovnet, det var, at hun tændte den og lyste paa ham; han var saa deilig, at hun syntes, hun aldrig kunde se nok paa ham; men som hun lyste, saa dryppede der en hvid Talsdraabe paa Panden hans, og saa vaagnede han.

„Hvad er det, du har gjort?“ sagde han; „nu har du gjort os ulykkelige begge to; der var ikke mere end en Maa= ned igjen, havde du bare holdt ud den, saa havde jeg været frelst, for der er en Troldtjerring, som har forgjort mig, saa jeg er Hvidbjørn om Dagen, men nu er det forbi med os, nu maa jeg fare did og tage hende.“

Hun græd og bar sig ilde, men han maatte reise, og han skulde reise. Saa spurgte hun, om hun ikke kunde saa være med. Der var ingen Raad til det, sagde han, men da han for afsted i Bjørnehammen, tog hun Tag i Ragget alligevel, kastede sig op paa Ryggen af ham og holdt sig vel fast. Saa gik det afsted over Ur og Berg, gennem Holt og Runner*), til Klæderne blev revne af hende, og hun var saa dødelig træt, at hun slap Taget og ikke vidste mere af sig. Da hun vaagne= nede, var hun i en stor Skov, og saa lagde hun afsted igjen; men hun vidste ikke, hvor det bar hen. Længt om længe kom hun til en Hytte; der var der to Kvinder, en gammel Kone og en vakker liden Jentunge. Kongsdatteren spurgte, om de havde seet noget til Hvidebjørn Kong Valemon.

„Ja, han for her i Dag tidlig, men han for saa fort, at du vist aldrig tager ham igjen,“ sagde de.

Jentungen for om og klippede og lagte sig med en Guldsax, som var slig, at Silke= og Fløielskremserne fløi om hende, bare hun klippede i Luften. Der den var, var der aldrig Mangel paa Klæder.

„Men denne Konen, som skal fare saa vidt og saa vonde Veie, hun maa slide haardt,“ sagde Jentungen; „hun kunde trænge mere til denne Sagen hun, end jeg, til at klippe Klæder til sig,“ sagde hun, og saa bad hun, om hun ikke fik Lov til at give hende Sagen. Jo, det skulde hun have Lov til.

Saa reiste Kongsdatteren afsted igjennem Skoven, som der aldrig vilde blive nogen Ende paa, baade Dagen og

*) Det som renner op; tæt Smaaskov af Rod- og Stubbestud.

Matten, og næste Morgen kom hun til en Hytte igjen. Der var der ogsaa to Kvinder, en gammel Kone og en Jentunge.

„God Dag,” sagde Kongsdatteren. „Har I seet noget til Hvidebjørnen Kong Balemon?” spurgte hun dem.

„Var det du, som skulde have ham kænste?” sagde Kjærringen. Det var da det. „Jo, han for her forbi i Gaar, men han for saa fort, at du nok aldrig tager ham igjen.”

Jentungen gik paa Gulvet og legte sig med en Flaske, som var saadan, at den skjænkede alt hvad de vilde have.

„Men denne stakkars Kjærringen, som skal fare saa vidt og saa vonde Veie, tænker jeg tan tørste og lide meget andet ondt,” sagde Jentungen; „hun kan trænge mere til denne Flasken hun, end jeg,” sagde hun, og saa spurgte hun, om hun ikke fik Lov til at give hende Flasken. Ja, det skulde hun saa.

Saa fik Kongsdatteren Flasken, takkede for sig og reiste afsted igjen bort igjennem den samme Skoven baade den Dagen og Matten med. Den tredje Morgen kom hun til en Hytte, hvor der ogsaa var en gammel Kone og en Jentunge.

„God Dag,” sagde Kongsdatteren.

„God Dag igjen,” sagde Kjærringen.

„Har I seet noget til Hvidebjørn Kong Balemon?” sagde hun.

„Kænste det var du, som skulde have ham?” sagde Kjærringen. Ja, det var da det. „Jo, han for forbi her i For-gaars; men han for saa fort, at du aldrig tager ham igjen,” sagde hun.

Jentungen gik paa Gulvet og legte sig med en Dug, som var sliq, at naar de sagde til den: „Dug bred dig og red dig med alle gode Netter!” saa gjorde den det, og der den var, var der aldrig Mangel paa Godmad.

„Men denne stakkars Kjærringen, som skal fare saa vidt og saa vonde Veie,” sagde Jentungen, „hun kan baade sulte og lide meget andet Ondt, saa hun kan trænge mere til denne Dugen hun, end jeg,” sagde hun, og saa spurgte hun, om

hun ikke fik Lov til at give hende Dugen. Det skulde hun have Lov til.

Saa tog Kongsdatteren Dugen og taffede for sig og reiste afsted langt og længer end langt, bort igjennem den samme Mørkstoven hele den Dagen og Natten, og om Morgenens kom hun til et Tverberg, som var saa brat som en Bæg, og saa høit og saa bredt, at hun ingen Ende kunde se. Der var en Hytte der ogsaa, og da hun kom ind, var det første hun sagde:

„God Dag, har I seet, om Hvidebjørn Kong Valemon har faret denne Veien?“

„God Dag igjen,“ sagde Kjærringen; „det var kanske du, som skulde have ham?“ sagde hun. Det var da det. „Ja, han for forbi opover Berget for tre Dage siden; men der kan ikke noget uflyvende slippe op,“ sagde hun.

I denne Hytten var der saa fuldt af Smaabørn, og alle sammen hang de i Stakken paa Mor sin og streg paa Mad. Kjærringen satte paa Varmen en Gryde fuld med runde Smaasten. Kongsdatteren spurgte, hvad det skulde betyde. De var saa fattige, sagde Kjærringen, at de hverken havde til Mad eller Klæder, og det var saa ondt at høre Børnene strige efter Madbiden; men naar hun satte Gryden paa Varmen og sagde: „nu er Væderne*) snart kogte,“ saa var det som det døde Sulten, og de gav Taal en Stund,“ sagde hun. Det varede ikke længe, før Kongsdatteren fik frem Dugen og Flasken, det kan En nok vide, og da Børnene var mætte og glade, klippede hun Klæder til dem med Guldsagen.

„Ja,“ sagde Kjærringen i Hytten, „siden du har været saa hjertelig snild mod mig og Børnene mine, saa var det Skam, om ikke jeg gjorde, hvad vi kan for at prøve at hjælpe dig opover Berget. Manden min er en af de bedste Smede. Nu faar du slaa dig til Ro, til han kommer hjem, saa skal

*) Poteterne.

jeg have ham til at smide Klør til dig til Hænder og Fødder, saa faar du prøve at kravle dig op. Da Smeden kom, tog han paa med Klørne strax, og den andre Morgen var de færdige. Hun havde ikke Tid til at bie, men takkede for sig, huggede sig fast og trøb og kravlede med Staalkløerne hele Dagen og Natten, og da hun var saa træt, saa træt, at hun syntes, hun ikke kunde løfte en Haand mere, men vilde sige ned igjen, da var hun oppe. Der var en Slette med Agre og Enge saa store og vide, at hun aldrig havde tænkt sig saa vidt og saa jævnt, og strax ved var der et Slot fuldt af Arbeidsfolk af alle Slag, som strævede som Myren i Tuen.

„Hvad er her paa Færde?“ spurgte Kongsdatteren.

Jo, her boede hun, den Troldkjærringen, som havde forgjort Hvidebjørn Kong Valemon, og om tre Dage skulde hun have Bryllup med ham. Hun spurgte, om hun ikke kunde saa talt med hende. Nei, var det ligt sig, det var da rent umuligt. Saa satte hun sig udenfor Binduet og til at klippe med Guldsagen, saa Fløiels- og Silke-Klæderne søg som i en Snekave*). Da Troldkjærringen fik se det, vilde hun købe Sagen; „for alt det Skrædderne stræver, saa moner det ikke,“ sagde hun; „der er for mange, som skal klædes op.“

For Penge var den ikke tilfals, sagde Kongsdatteren, men hun skulde saa den, om hun fik Lov at sove med Kjæresten hendes i Nat. Ja, det kunde hun godt saa, sagde Troldkjærringen, men hun vilde selv svære**) ham og selv vække ham. Da han havde lagt sig, gav hun ham en Sovedrik, saa han ikke var istand til at vaagne, alt det Kongsdatteren raabte og græd.

Den næste Dagen gik Kongsdatteren udenfor Binduerne igjen og satte sig til at stjælte af Flaften; det søsede som en Bæk baade med Ol og med Vin, og den blev aldrig tom.

*) Enebygge.

**) Saa ham til at sove.

Da Troldfjærringen fik se det, vilde hun kjøbe den, „for alt det de stræve med at brygge og brænde, saa moner det ikke; der er for mange, som skal have Drikke,“ sagde hun. For Penge var den ikke tilfals, sagde Kongsdatteren, men fik hun Lov at sove med Kjæresten hendes i Nat, skulde hun saa den. Ja, det kunde hun godt saa, sagde Troldfjærringen, men hun vilde selv svæve ham og selv vække ham. Da han havde lagt sig, gav hun ham en Sovedrik igjen, saa det blev ikke ligere den Natten end den forrige; han var ikke i Stand til at vaagne, alt det Kongsdatteren raabte og græd. Men den Natten var der en af Haandværkerne, som arbejdede i Rummet ved Siden. Han hørte Graaden derinde og stjønte, hvorledes det hang sammen, og næste Dagen sagde han til Prindsen, at hun maatte være kommen Kongsdatteren, som skulde frelst ham.

Den Dagen gif det lige ens med Dugen som med Sagen og Flasken; da det var ved Middagstid, gif Kongsdatteren udenfor Slottet, tog frem Dugen og sagde: „Dug bred' dig og red dig med alle gode Retter,“ saa var der Mad, saa det var nok til hundrede Mand; men Kongsdatteren satte sig tilbords alene. Da Troldfjærringen fik se Dugen, saa vilde hun kjøbe den; „for alt det de koge og stege, saa moner det ikke; der er for mange Munde, som Mad skal have,“ sagde hun. For Penge var den ikke tilfals, sagde Kongsdatteren; men fik hun Lov at sove med Kjæresten hendes i Nat, skulde hun saa den. Det kunde hun godt saa, sagde Troldfjærringen, men selv vilde hun svæve ham, og selv vilde hun vække ham og. Da han havde lagt sig, kom hun med Sovedrikken, men den Gang passede han sig og lurte hende; Troldfjærringen troede ham ikke mere end som saa hun heller; for hun tog en Stoppenaal og stak tværs igjennem Armen paa ham og vilde prøve, om han sov tungt nok; men endda saa ondt det gjorde, rørte han sig ikke, og saa fik Kongsdatteren Lov at komme ind til ham.

Da var Alting godt og vel, og naar de bare blev fvit Trolldjærringen, saa var han frelst. Saa sit han Lommermændene til at gjøre en Sveivelem i den Broen, Brudsfærden stulde fare over, for der var den Skiften, at Bruden rider i Forspidsen. Da hun kom udpaa, sveivede Lemmen rundt med Bruden og alle de Trolldjærringer, som var Brudsfonerne hendes. Men Kong Balemon og Kongsdatteren og alle Bryllupsfolkene for tilbage til Slottet og tog med af Guldet og Midlerne til Trolldjærringen alt det de kunde føre, og for saa afsted til hans Land, og stulde holde det rette Brylluppet. Men paa Veien var Kong Balemon indom og tog med de tre Smaajenterne, og nu sit hun se, hvorfor det var han havde taget fra hende Børnene og sat dem bort; det var for at de stulde hjælpe hende frem til ham. Saa drak de Bryllup baade stivt og stærkt.

91. Skrinet med det Rare i.

Der var en Gang en liden Gut, som gif paa en Bei. Da han havde gaaet et Stykke, fandt han et Skrin. „Der er nok noget, som er rigtig rart, i det Skrinet,“ sagde han ved sig selv; men hvorledes han vendte paa det, og hvorledes han snudde paa det, var han ikke god for at faa det op. Men da han havde gaaet et Stykke til, fandt han en liden Nøgle. Saa blev han træt og satte sig ned, og saa tænkte han, det stulde da være morsomt, om Nøglen passede til Skrinet, for et lidet Nøglehul var der paa det. Saa tog han den lille Nøglen op af Lommen sin; saa blæste han først i Nøglepiben, og saa blæste han i Nøglehullet; saa satte han Nøglen i Nøglehullet og vreb omkring; „Knap,“ sagde det i Laasen,

og da han tog i Laaget, var Strinet oppe. Men kan du nu gjætte, hvad der laa i Strinet? — — Det var en Kalverumpe, og havde Kalverumpen været længer, havde Eventyret ogsaa været længer.

92. Hjemmusen og Fjeldmusen.

Der var en Gang en Hjemmus og en Fjeldmus, de mødtes i Skovbrynet; der sad Fjeldmusen i et Haslefsjær og plukkede Nødder.

„Gud signe Arbeidet,“ sagde Hjemmusen, „skal jeg træffe Skyldfolk her, saa langt ude i Bygden?“ sagde hun.

„Det var saa det,“ sagde Fjeldmusen.

„Du sanker Nødder du og drager til Hus,“ sagde Hjemmusen.

„Jeg nødes til det, om vi skal have noget at leve af,“ sagde Fjeldmusen.

„Hamsen er stor, og Nødden er fuld i Aar, saa det kan monne i en sulten Skrot,“ sagde Hjemmusen.

„Det er vel det,“ sagde Fjeldmusen, og talte om at hun levede vel og havde det godt. Hjemmusen mente, at hun havde det bedre, men Fjeldmusen blev ved Sit og sagde, det var ingensteds saa godt som i Skoven og Fjeldet, og hun havde det selv bedst.

Hjemmusen sagde, at hun havde det bedst, og dette kunde de ikke blive sams om. Tilsløst lovede de, de skulde komme til hverandre i Julen, saa de fik se og smage, hvem som havde det bedst. Hjemmusen var den, som først skulde fare i Julegæstebud. Hun for giennem Skov og dybe Dale, for endda

Fjeldmusen havde flyttet ned til Vinteren, var Veien baade lang og tung; det bar imod, og Sneen var dyb og løs, saa hun blev baade træt og sulten, før hun kom frem.

„Nu skal det være godt at saa Mad,“ tænkte hun, da hun var fremme. Fjeldmusen havde krasset sammen nok saa brav: der var Røddetjerner og Eisselrødder og andre Slags Rødder og meget andet Godt, som vøges i Skov og Mark, og det havde hun i et Hul langt nede i Jorden, saa det ikke frøs, og tæt ved var en Opfomme, som var aaben hele Vinteren, saa hun kunde drikke saa meget Vand hun vilde. Der var nok af det som var, og de spiste baade godt og vel; men Hjemmusen syntes, det ikke var mere end nødtørstig Kost.

„Med dette kan En livnære sig,“ sagde hun, „men det er ikke rart, er det. Nu faar du være saa snild og komme til mig og smage, hvorledes vi har det,“ bad hun.

Ja, det skulde hun, og det varede ikke længe, før hun kom. Da havde Hjemmusen samlet sammen af al den Julekost, som Kjærringen i Huset havde spillet, medens hun gik og var drukken i Juletiden: der var Østesmuler, Smorbeter og Talg og Klingsmuler og Rømmebroð og meget andet Godt. I Spildfadet under Tøndetappen havde hun Drikke nok, og hele Stuen var fuld af alle Slags Godmad. De spiste og levede vel, og der var næsten ingen Bund i Fjeldmusen; sliq Kost havde hun aldrig smagt. Saa blev hun tørst, for Maaden var baade stærk og fed, sagde hun, og nu maatte hun drikke en Gang.

„Der er ikke langt efter Dlet, her skal vi drikke,“ sagde Hjemmusen og sprang op paa Kanten af Spildfadet og drak sig utørst; men hun drak ikke mere heller, før hun kjendte Julelølet, og vidste det var stærkt. Men Fjeldmusen syntes dette var et herligt Drikke, hun havde aldrig smagt andet end Vand, nu tog hun den ene Supen efter den anden, men hun kunde ikke med stærkt Drikke; saa blev hun drukken, før hun kom ned af Koppen, og saa blev hun ør i Toppen og

fik det i Fodderne, saa hun tog til at rende og springe fra den ene Øltonden op paa den anden, og til at danse og tumle paa Hyldeerne imellem Kopper og Krus og knistre og pibe, som hun baade var fuld og galen, og fuld var hun jo ogsaa.

„Du maa ikke bære dig, som du var kommet udaf Berget i Dag,” sagde Hjemmuseu; „gjør ikke sliq Styr og hold ikke sliq Leven; vi har sliq haard Fut her,” sagde hun.

Hjeldmuseu sagde, hun agtede hverken Fut eller Fant.

Men Ratten sad paa Kjælderlemmen og lurede og hørte baade Snakket og Staaet. Med det samme Ronen skulde ned at tappe i en Ølstaal og hun lettede paa Lemmen, smat Ratten i Kjælderu og slog Kloo i Hjeldmuseu; det blev anden Dans det. Hjemmuseu smat ind i Hullet sit og sad tryk og saa paa, og Hjeldmuseu blev fastende med Et, da hun kjendte Ratteskloo.

„Na, kjære min Fut, aa, kjære min Fut, vær naadig og spar Liv, skal jeg fortælle dig et Eventyr,” sagde hun.

„Kom med det!” sagde Ratten.

„Der var en Gang to smaa Mus,” sagde Hjeldmuseu og pøb saa langsomt og ynkeligt, for hun vilde drage det ud saa langt hun kunde.

„Saa var de ikke alene,” sagde Ratten, baade kort og tvært.

„Saa havde vi en Steg, vi skulde stege os.”

„Saa svølt I ikke!” sagde Ratten.

„Saa satte vi den ud paa Taget, for at den kunde svøle sig vel,” sagde Hjeldmuseu.

„Saa brændte du dig ikke,” sagde Ratten.

„Saa kom Ræven og Kraaken og tog og aad den,” sagde Hjeldmuseu.

„Saa æder jeg dig!” sagde Ratten.

Men i det samme strælte Kjærringen Kjælderlemmen igjen, saa Ratten blev ræd og slap Taget. Og vip! var Hjeldmuseu oppe i Hullet til Hjemmuseu; derfra var der en

Gang ud i Sneen, og Hjelbmusen var ikke sen om at komme paa Hjemveien.

„Dette kalder du at have det vel, og siger at du lever bedst?“ sagde hun til Hjemmuseu; „Gud glæde mig det mindre da for sliu en stor Gaard og sliu en Haut til Fut; det var jo knapt jeg slap med Livet.“

93. „Goddag, Mand!“ — „Drestast.“

Der var en Gang en Færgemand, som var saa dumhor, at han hverken kunde høre eller sanile det, nogen sagde til ham. Han havde en Kjørring og to Sønner og en Datter, og de brydde sig ikke om Manden, men levede lystig og vel, saalænge der var noget at leve af, og siden tog de paa Borg hos Gjestgiveren og holdt Gjestebud, bedt Lag og Rastud hver Dag.

Da ingen vilde borge dem længer, stulde Lensmanden komme og pante for det de havde borget og ødet bort; saa reisste Kjørringen og Børnene til Skyldfolkene hendes og led den tunghøre Mand blive igjen alene og tage mod Lensmanden og Lensmandsdrengen.

Manden gif der og stullede, stillede og undredes paa, hvad Lensmanden vilde spørge efter, og hvad han stulde sige, naar han kom.

„Jeg kan tage mig til at emne til noget,“ sagde han ved sig selv, „saa spør han mig om det. Jeg saar give mig til at tælle paa et Drestast.“

Saa spør han mig, hvad det skal bli, saa siger jeg:

„Drestast.“

Saa spør han mig, hvor langt det skal være, saa siger jeg:
„Op under denne Kvisten.“

Saa spør han, hvor Færgen er henne, saa siger jeg:

„Jeg skulde tjærebrede hende, nu ligger hun paa Stranden og er sprukken i begge Ender.“

Saa spør han: „hvor er den graa Mærren din henne?“
saa siger jeg: „hun staar paa Stalden søldiger.“ — —

Saa spør han: „hvor er Fæet og Sommerfjøsset dit henne?“ Saa siger jeg:

„Det er ikke langt undas; naar du kommer op af Bakken, saa er du der strax.“ Dette syntes han var godt og vel overlagt.

Da det led om en Stund, kom Lensmanden, han var sitter nok, men Drengen hans havde gaaet en anden Vej om Gjæstgiveren, og der sad han nok og drak endda. „God Dag, Mand!“ sagde han.

„Drestast!“ sagde Færgemanden.

„Jasaa,“ — — sagde Lensmanden. „Hvor langt er det til Gjæstgiveren?“ spurgte han.

„Op under denne Kvisten,“ sagde Manden og pegte et Stkke op paa Drestastemnet.

Lensmanden rystede paa Hovedet og glante stort paa ham. — „Hvor er Kjærringen din, Mand?“ sagde han.

„Jeg skulde til at tjærebrede hende,“ sagde Færgemanden, „for hun ligger paa Stranden og er sprukken i begge Ender.“

„Hvor er Datteren din?“

„Ala hun staar paa Stalden og er søldiger,“ sagde Manden, han syntes han svarede baade godt og vel for sig.

„Ala reis du til — — din Tul du er!“ sagde Lensmanden.

„Ja, det er ikke langt undas, naar du kommer op af Bakken, saa er du der strax,“ sagde Manden.

94. Hanen og Ræven.

Der var en Gang en Hane, som stod paa en Møghaug og gol og slagede med Bingerne. Saa kom Ræven til den.

„God Dag!“ sagde Ræven. „Jeg hørte nok, du gol,“ sagde han, „men kan du ogsaa staa paa eet Ben og gale og blunde,“ sagde Mikkell.

„Det kan jeg baade godt og vel,“ gol Hanen og stod paa eet Ben, men han blundede bare paa det ene Dø, og da han havde gjort det, saa brystede han sig og slog med Bingerne, som om han havde gjort noget Stort. „Det var vakkert,“ sagde Ræven, „det er mest ligesaa vakkert, som naar Præsten messer i Kirken; men kan du nu ogsaa staa paa eet Ben og gale og blunde med begge Døene paa een Gang? Det tror jeg knapt du kan!“ sagde Mikkell.

„Det kan jeg vel,“ sagde Hanen og stod paa eet Ben og blundede med begge Døene og gol. Ræven satte paa ham, tog ham over Nakken, og slængte ham paa Ryggen, saa han ikke fik gallet ud, før det bar tilstovs med ham, saa fort som Mikkell orkede at springe.

Da de kom under en gammel Kvistegran, slængte Mikkell Hanen i Bakken, satte Foden paa Brøstet hans og vilde tage sig en Smagebid.

„Du er en Hedning, Mikkell,“ sagde Hanen; „fristet Folk forser sig og beder, før de æder,“ sagde han.

Men Mikkell vilde ikke være nogen Hedning, — nei Gud bevares — saa slap han Taget og stulde til at folde Hænderne og bede for Mæden. Bips, sloi Hanen op i et Træ.

„Du skal nok ikke slippe for det,“ sagde Mikkell ved sig selv, gif saa bort og kom igjen med et Par Skaarsliser efter Lømmehuggerne. Hanen kikkede og kikkede efter, hvad det kunde være.

„Hvad har du der?“ sagde han.

„Det er Breve, jeg har faaet,” sagde Ræven, „vil du ikke hjælpe mig at læse dem, for jeg er ikke brevsynt selv.“

„Jeg vilde saa gjerne, men jeg tør ikke nu,” sagde Hænen, „der kommer en Jæger; jeg sidder bag Ræggen; jeg ser'n, jeg ser'n!“ sagde han.

Da Ræven hørte, at Hænen kunkede om Jægeren, satte han til Vens det forreste han kunde.

Den Gang var det Mikkil, som lod sig lure.

95. Verden lønner ikke anderledes.

Der var en Gang en Mand, som gif tilskovs og vilde hugge Hæfjestænger. Men han fandt ikke Skov, som var saa lang og rak og tætvoxen, som den skulde være, før han kom høit op under en Ur. Der hørte han Jammer og Strig, som En var i Livsnød. Saa gif han bort og skulde se, hvad det var, om det var nogen som trængte til Hjælp, og saa hørte han det var under en stor Helle, som laa i Uren; den var saa tung, at der skulde mange Mand til at lette paa den. Men Manden gif ned i Skoven igjen og sit hugget et Træ, som han gjorde en Baag (Løftestang, Bægtstang) af, og med den veiede han op Stenhellen. Under den kom der frem en Drage og vilde æde op Manden. Men Manden sagde, at han havde reddet Dragens Liv, og det var skammelig Utaf, at den vilde æde ham.

„Kan saa være,” sagde Dragen; „men du kan vel ride, at jeg er sulten, som har ligget her i hundrede Aar og ikke smagt Kjød, og anderledes lønner ikke Verden heller.“

Manden snakkede vel for sig og bad vakkert for Livet, og saa blev de enige om, at den første som kom, skulde de tage

til Opmand, og døinte han anderledes, skulde Manden ikke miste Livet, men sagde han det Samme, skulde Dragen saa æde Manden.

Den første, som kom, var en gammel Hund, som gik paa Beien nede langs under Lien. Ham talte de til, og han skulde være Dommer.

„Gud skal vide, jeg har tjent min Herre tro, fra jeg var en liden Hvalp,“ sagde Hunden; „jeg har vaaget mangan Nat og mangan Stund, mens han har ligget paa sit grønne Dre, og jeg har reddet Gaard og Gods fra Ild og Tyvehaand mere end een Gang; men nu kan jeg hverken se eller høre længer; og nu vil han styde mig, saa jeg maa rømme og slænge gaardimellem og veire og tigge mig frem, til jeg dør af Sult. Nei, Verden lønner ikke anderledes!“ sagde Hunden.

„Saa æder jeg dig,“ sagde Dragen og vilde sluge Manden igjen. Men Manden sukkede vakkert for sig og bad tyndt for Livet, til de blev enige om, at den næste som kom, skulde de tage til Opmand; og sagde han det samme som Dragen og Hunden, skulde Dragen æde ham og saa sig et Maaltid Mandeljød, men sagde han ikke det, skulde Manden komme fra det med Livet.

Saa kom der en gammel Hest ræfende nede paa Beien, som gik langs med Lien. Ham talte de til og bad han skulde dele Retten imellem dem. Ja, det skulde han da gjøre.

„Nu har jeg tjent min Herre, saa længe jeg har kunnet trække og bære,“ sagde Hesten; „jeg har trællet og strævet for ham, saa Sveden har trillet af hvert Haar, og jeg har strævet tro, til jeg blev stiv og støl og udslidt af Arbeide og Alderdom, nu duer jeg ikke mere, nu kan jeg ikke gjøre Nytte for Joden, og nu skal jeg have en Kugle,“ siger han. „Nei, Verden lønner ikke anderledes,“ sagde Hesten.

„Ja, saa æder jeg dig,“ sagde Dragen, den slog Gabet paa vid Bæg og vilde til at sluge Manden. Han bad saa vakkert for sit Liv igjen.

Men Dragen vilde have sig en Jafs Mandetjød, sagde han; han var saa julten, at han ikke kunde styre sig længer.

„Se, der kommer En, som om han var udsendt til Dommer,“ sagde Manden, Miffel Ræv kom luffende ned mod dem mellem Stenene i Uren. „Alle gode Ting er tre,“ sagde han. „Lad mig spørge ham ogsaa, og dommer han som de andre, skal du faa æde mig paa Flækken,“ sagde han til Dragen.

„Aa ja da,“ sagde Dragen, det havde han ogsaa hørt, at alle gode Ting var tre, og saa fik det blive ved det.

Manden snakkede til Ræven, som til de to andre. „Aa ja,“ sagde Ræven, men saa tog han Manden lidt til Side.

„Hvad giver du mig til Lon, om jeg frier dig fra Dragen,“ hvistede den i Øret paa ham.

„Du skal faa komme hjem til mig og være Husbond over mine Høns og Gæs hver Torsdagskveld,“ sagde Manden.

„Ja, dette er en vanskelig Sag, min hjære Drage,“ sagde Ræven; „jeg kan ikke faa i mit Hoved, at du som er saa stort og mægtigt et Dyr, kunde faa Rum til at ligge under den Hellen.“

„Jo, jeg laa heroppe og soled mig,“ sagde Dragen, „og saa kom der et Fjeldstred, og hvælvede Hellen over mig.“

„Det er meget muligt,“ sagde Miffel, „men inte kan jeg stjonne det, og inte tror jeg det heller, før jeg ser det,“ sagde han.

Saa fik de prove, mente Manden, og Dragen smat ned i Gullet igjen. I det samme nappede han Baagen bort, saa Hellen smældte igjen over Dragen.

„Sig nu til Dommedag,“ sagde Ræven; „du vilde jo ikke sluge Manden, da han reddede Livet dit?“ Dragen streg og jamrede og bad for sig; men de to gik sin Vej.

Den første Torsdagskvelden vilde Ræven være Husbond i Hønseshuset, og gjemte sig bag en Størhob, som stod der. Da Jenten skulde give Hønsene Mad, smat Miffel ind.

Hun sandsede det ikke, og saa ham ikke, og hun var ikke vel ude igjen, før han bed ihjel for otte Dage og aad, saa han ikke kunde røre sig. Da hun kom igjen om Morgenens, laa Ræven og snorkede og sov i Morgensolen med alle Fire isfra sig, og han var saa stoppet og trind som en Kullepølse.

Genten for op efter Kjærringen, og hun og alle Genterne kom med Stører og Stænger og til at dænge Mikkil, saa de mest slog ham ihjel; men da det var paa det Sidste, og de troede, han skulde lade Livet der, fandt Mikkil et Hul i Gulvet; det smat han ud igjennem og hinkede og drog sig til Skovs. „Hau, hau, Verden lønner ikke anderledes; det er sikkert nok!“ — sagde Mikkil Ræv.

96. Mumle Gaaseæg.

Der var en Gang fem Kjærringer, som gif paa en Alger og star; alle vare de barnløse, og alle ønskede, de skulde have sig et Barn. Net som det var, fik de se et urimeligt stort Gaaseæg, mest saa stort som et Mandehoved. „Seg saa det først,“ sagde den ene. „Seg saa det ligesaa tidlig, som du,“ streg den anden. „Sagu vil jeg ha det, for jeg var den første, som saa det,“ svor den tredje. Saaledes drev de paa og blev saa usams om Egget, at de næsten vilde i Luggen paa hverandre. Men saa blev de forligte om, at de skulde eie det sammen alle fem, og saa skulde de lægge sig paa det, som Gaasen gjør, og klække ud Gaasungen. Den første blev liggende i otte Dage og rugede og ladede sig og gjorde Ingenting; imens maatte de andre træle for Foden baade til sig og hende. Det begyndte en af dem at give hende Fantord for.

„Du kom ikke ud af Egget, før du kunde pibe, du hel-
ler,” sagde hun, som laa og rugede; „men dette tror jeg der
snarere bliver Folk af, før jeg tykker, det mumler: „Sild og
Balling og Grød og Mælk“ indi det alt i Et,” sagde hun;
„nu kan du ligge i otte Dage, saa skal vi byttes til at slæbe
Foden i dig.“ — Da den femte ogsaa havde ligget i otte
Dage, horte hun skjellig der var en Unge indi Egget, som
streg paa „Sild og Balling og Grød og Mælk,” og saa pik-
kede hun Hul paa det; men istedenfor en Gaasunge kom der
ud en Følgeunge, og græsfuld styg var den, med stort Hoved
og liden Strot, og det første den streg paa, da den kom ud,
var „Sild og Balling og Grød og Mælk.“ Saa kaldte de
den Mumle Gaaseæg.

Saa styg som den var, saa var de endda glade i den
i Førstningen; men det varede ikke længe, før den blev saa
graadig, at den aad op al den Mad de havde. Naar de
togte et Ballingskab eller en Grødgryde, som de tænkte de
skulde have nok af alle sex, saa hvælvede den det i sig Alt-
sammen. Saa vilde de ikke have den længer. „Jeg har ikke
kjendt mig mæt noget Maal, siden denne Byttingen trøb ud
af Eggestallet,” sagde en af dem, og da Mumle Gaaseæg
hørte, at de andre samstemte i dette, sagde han, han kunde
gjerne reise sin Vej; „trængte ikke de til ham, saa trængte
ikke han til dem,” og dermed strøg han af Gaarde. Langt
om længe kom han til en Bøndegaard, som laa i et Sten-
lænde, og spurgte efter Tjeneste; der trængte de til en Ar-
beidskarl, og Kallen satte ham til at sanke Sten af Algeren.
Ja, Mumle Gaaseæg hentede Sten af Algeren og tog dem saa
store, at der var mange Hestelæs i dem, og enten det var stort
eller smaat, saa stak han det i Kommen sin. Det var ikke
længe, før han var færdig med det Arbeidet, og saa vilde
han vide, hvad han skulde gjøre mere.

„Du faar plukke ud den Stenen af Algeren,” sagde Man-
den, „du kan da ikke være færdig, før du tager paa, ved jeg.“

Men Mumle Gaaseæg tomte Tommerne sine, og kastede Stenen i Hob. Da fik Kallen se, at han var færdig med Arbeidet, og stjonte han fik være var med ham, som var saa stærk. Han fik komme ind og saa Mad, sagde han. Det mente Mumle Gaaseæg ogsaa, og han aad alene det, som var laget baade til Husbondsfolk og Tjenere, og endda var han ikke halvmæt.

Det var Karl til Arbeidsmand, men det var farlig Karl til at æde ogsaa, for der var ingen Bund i ham, mente Gaardmanden. „Slig en Arbeidsmand kunde æde en stakkars Bonde fra Gaard og Grund, før En vidste Ordet af det,“ sagde han. Han havde ikke mere Arbeide til ham; det var bedst han gik til Kongsgaarden.

Mumle Gaaseæg strog til Kongen og fik Tjeneste strax; i Kongsgaarden var der nok baade med Mad og Arbeide. Han skulde da være Bisergut og hjælpe Jenterne at bære Bed og Vand og gjøre andet Smaaarbeide. Saa spurgte han, hvad han skulde gjøre først.

„Han fik tage sig til at knærte sund lidt Bed saalænge,“ sagde de. Ja, Mumle Gaaseæg til at knærte og hugge, saa Fliserne spragede omkring ham; det varede ikke længe, før han havde hugget op alt som var der, baade af Bedfang og Tommer, baade Sagstokke og Emningsved, og da han var færdig med det, kom han og spurgte, hvad han skulde gjøre nu.

„Du kan hugge fra dig Beden nu,“ sagde de.

„Der er ikke mer at hugge af,“ sagde Mumle Gaaseæg.

Det var umuligt, mente Gaardsfuten, og saa ud i Staa-len. Men jo, Mumle Gaaseæg havde hugget op alt; der var blevet Bed baade af Sagstokke og Langtommer. Dette var harmeligt, syntes han, og saa sagde han, han ikke skulde saa smage Mad, før han havde været tilstovs og hugget ligesaa meget Tommer, som det han havde fliset op til Bed.

Mumle Gaaseæg drog til Smedien og fik Smeden til at hjælpe sig at lage Ø af femten Baager Jern, saa for han

til Tømmerstogen og tog til at snauhugge; der strøg med baade Bjelkegraner og Mastefurer, alt som han fandt baade paa Kongens Teig og paa Grandeteigen; han hverken kviestede eller toppede, saa det blev liggende som efter et Vindsald. Saa lagde han et dugeligt Læs paa Slæden og satte alle Hestene for; men de kom ikke af Plækken med det Læsset, og da han tog dem i Hovedet og vilde saa det paa Glid, drog han Hovederne af; saa væltede han Hestene ud af Stjærerne op i Marken og traf Læsset frem alene.

Da han kom frem til Kongsgaarden, stod Kongen og Tømmerfuten hans i Svalen og skulde tage imod ham, for det han havde faret saa ilde med Skoven, — Tømmerfuten havde været borti der og seet paa det. Men da Mumle Gaaseæg kom dragende hjem med halve Tømmerstoven, blev Kongen baade arg og ræd, og saa tænkte han, han fik vel fare varlig med ham, siden han var saa stærk.

„Det var aavelag til Arbeidsmand," sagde Kongen, „men hvor meget æder du om Gangen?" sagde han, „for nu er du vel sulten?"

Naar han skulde have en dugelig Grød, gif der med tolv Lønder Mel, sagde Mumle Gaaseæg; men naar han havde faaet den tillivs, kunde han trøite en Stund ogsaa.

Det tog Tid at saa kogt sliq en Grød, og imens skulde han drage ind lidt Ved til Koffen. Han lagde hele Vedhoben paa en Slæde, men da han skulde gjennem Døren med den, var han uворren igjen. Huset kom saa rent af Læge, at det gav sig i alle Læft, og saa nær var det, at han havde draget hele Kongsgaarden overende. Da det led til, at Maden var færdig, sendte de ham ud at raabe ind Folkene af Marken. Han raabte, saa det svarede i alle Berg og Maser, men de kom ikke fort nok til ham; saa blev han usams med dem og slog ihjel tolv.

„Han slog ihjel tolv," sagde Kongen, „og han æder for mange Gange tolv, men hvormange arbejder du for?"

„Det er for mange Gange tolv, det og,“ sagde Mumle.

Da han havde faaet Mad, skulde han paa Laaven og træste; saa tog han undaf Monsaaften og gjorde Slagbol af, og da Taget vilde til at falde ned af dette, tog han en stor Bjælkegran, saa tvistet som den var, og satte til Monsaaften, og saa træstede han Lo og Halm og Hø om hverandre. Det gik paa Stade, for Kornet og Agnerne feg omkring isammen, og det stod som en Sky over hele Kongsgaarden.

Da han næsten havde gjort fra sig Træstningen, kom der Fiender i Landet, saa det skulde blive Krig. Saa sagde Kongen til ham, han fik tage Folk med sig, reise i Reien og tage imod Fienden og krige, for han tænkte de slog ham vel ihjel. Nei, Folk vilde han ikke have skulde sundslaaes, han vilde slaaes alene, han, sagde Mumle Gaaseæg.

Desbedre er det, desfor bliver jeg tvit ham, tænkte Kongen. Men en dygtig Klubbe maatte han have.

De sendte Bud til Smeden; han smedede en paa fem Baager. Den kunde være brav til at knække Nodder med, sagde Mumle Gaaseæg. Saa smedede han en paa femten Baager; den kunde være god til at plugge Eko med, sagde han. Ja, større kunde Smeden ikke smede den med sine Folk. Saa lagde han til Smedien selv, Mumle Gaaseæg, og lagede en Klubbe paa femten Stippund, og den maatte der hundrede Mand til at vende paa Ambolten. Den syntes Mumle Gaaseæg kunde gjøre det til Nød. Saa maatte han have en Ristestrappe; den gjorde de af femten Dgehuder og stoppede den fuld af Mad, og saa lattede han ned af Bassen med Stræppen paa Ryggen og Klubben paa Natten.

Da han kom saa langt, at Krigsfolkene fik se ham, sendte de ud En, som spurgte, om han vilde tage imod dem.

„Vi, bare, til jeg faar ædt,“ sagde Mumle Gaaseæg og slængte sig i Bassen og satte sig til at æde bag den store Madstræppen.

Men de kunde ikke bie, de gav sig til at styde paa ham strax, saa det baade regnede og haglede med Risleflugter.

„Denne Krækebæren mæter jeg ikke,“ sagde Mumle Gaaseæg, og satte paa at æde endda mere; der bed hverken Bly eller Jern paa ham, og Madstræppen stod foran og tog af for Ruglerne som en hel Vold.

Saa tog de paa at kaste Bomber og styde med Kanoner. Han gren lidt for hver Tryk han fik.

„Na, det nauer ikke,“ sagde han. Men saa fik han en Bombe i Brangstruben.

„Tvi!“ sagde han, og spyttede den ud igjen, og saa kom der en Lænkflugle og gjorde Bei i Smøræften, og en anden tog Madbiden bort mellem Fingrene paa ham.

Da blev han arg, reiste sig, tog Storkklubben og slog i Marken og spurgte, om de vilde tage Maden af Munden paa ham med Blaabæren, som de blæste ud af de grove Pustere. Han slog nogle Slag til, saa det ramlede i Berg og Aaser, og Fienden sprat tilveirs som Agner, og saa var det ude med den Krigen.

Da han kom hjem igjen og vilde have mere Arbeide, blev Kongen rent ilde ved, for nu tænkte han, han skulde have været kvit ham. Han vidste ingen anden Raad end at sende ham til Helvede.

„Du faar fare til Gamle=Grif og kræve Landstylden,“ sagde han. Mumle Gaaseæg af Gaarde med Stræppen paa Ryggen og Klubben paa Nalken; han var ikke længe om Beien, men da han kom frem, var Gamle=Grif paa Overhøring. Der var ingen anden hjemme end Mor hans, og hun sagde, hun havde aldrig hørt Tale om nogen Landstyld, han fik komme igjen en anden Gang.

„Ja, kom til mig i Morgen,“ sagde han, det mente han skulde blive Løgn; var han kommen did, fik han blive der, og Landstylden skulde han have med, han havde Tid at vente. Men da han havde ædt op Nisten sin, blev Tiden lang for

ham, og saa frævede han Landstylden af Gamlemor igjen, og sagde, nu skulde hun betale den.

„Nei, det gjorde hun ikke; det stod fast som Gamlefuren,“ sagde hun, og den stod udenfor Porten til Helvede, og var saa stor, at femten Mand knapt kunde fjerne om den. Men Mumle fór op i Toppen paa den og snoede og vreb den som en Vidjekvist, og spurgte om hun ikke vilde svare Landstylden nu.

Jo, saa torde hun ikke andet, og fandt i Hob saamange Stillinger, som han troede sig til at bære i Storstræppen. Nu fór han paa Hjemveien med Landstylden, og strax han var reist, kom Gamle=Grif hjem. Da han hørte det, at Mumle havde strøget af Gaarde med Storstræppen fuld af Penge, dængte han først Mor sin og satte saa efter ham og skulde tage ham paa Spranget. Og han kom indpaa ham ogsaa, for han rendte tomrebss og vingede iblandt, og Mumle maatte holde sig til Marken med den tunge Stræppen; men da Gamle=Grif var i Hælene paa ham, tog han paa at hoppe og springe det bedste han orkede, og da holdt han Klubben bag for at værges mod ham, — saa gif det: — Mumle holdt i Skafket og Gamle=Grif favede efter Klubben, til de kom til en dyb Dal; der sprang Mumle fra den ene Bergtoppen over paa den anden, og Gamle=Grif var saa held til at sætte efter, at han rendte lige imod Klubben, faldt ned i Dalen og brød af den ene Foden sin — der laa han.

„Der har du Landstylden,“ sagde Mumle Gaaseæg, da han kom til Kongsgaarden og slængte Pengestræppen til Kongen, saa det bragede i Svalen.

Kongen takkede og laa vel, og lovede ham baade god Løn og Hjempas, om han vilde have det; men Mumle vilde bare have mere Arbejde.

„Hvad skal jeg gjøre nu?“ sagde han. Jo, da Kongen fik tænkt sig om, sagde han, at han fik reise til Bergtroldet,

som havde taget Bedstefarssværdet hans, paa det Slottet han havde ved Søen, did ingen torde komme.

Mumle fik med sig nogle Nistelæs i Storstræppen og for i Beien igjen, og han gik baade langt og længe over Skog og Fjeld og vilde Heier, til han kom til nogle store Berg, der TrolDET skulde være, som havde taget Bedstefarssværdet til Kongen.

Men TrolDET var ikke under bar Himmel, og Berget var lukket, saa Mumle ikke var Karl for at komme ind.

Saa gav han sig i Følge med nogle Bergbrydere, som holdt til paa en Fjeldgaard, og laa og brød Sten oppe i disse Bergene. Slig Hjælp havde de aldrig havt, for han brød og slog i Fjeldet, saa Berget revne og Storstenen vælte udoer som Hus; men da han skulde hvile til Midtag og tage paa det ene Madlæset, saa var det opædt alt sammen.

„Jeg pleier have god Madhug selv,“ sagde Mumle, „men den, som har været her, er værre til at æde, for han har ædt Benene ogsaa,“ sagde han.

Saa gik det den første Dagen, og det gik ikke bedre den anden. Den tredje Dagen lagde han i Beien og skulde bryde Berg igjen, og tog med det tredje Madlæset, men da lagde han sig bag det, ligesom han sov.

Net som det var, kom der ud af Berget et TrolD med syv Hoveber og gav sig til at smatte og æde paa Maden hans.

„Nu er det laget til, nu skal jeg æde,“ sagde TrolDET.

„Det skal vi knabbes om,“ sagde Mumle og slog med Klubben, saa Hoveberne trillede af det.

Saa gik han ind i Berget, som TrolDET havde kommet ud af, og derinde stod der en Hest og aad af en Tønde med gloende Ildmørje, og bag den stod der en Havretønde.

„Hvorfor æder du ikke af Havretønden?“ sagde Mumle Gaaseæg.

„Fordi jeg ikke er god for at snu mig,” sagde Hesten.

„Jeg skal nok snu dig,” sagde Mumle.

„Slid heller af mig Hovedet,” sagde Hesten.

Saa gjorde han det, og da blev Hesten til en vacker Karl. Han sagde, han var bergtagen og omstabt til en Hest af TrolDET, og han hjalp ham til at finde Sværdet, som TrolDET havde gjemt vaa Sengebunden, og oppi Sengen laa Gamlemor til TrolDET og snorksov.

Hjem igjen for de tilvands, og da de vare komne udpaa, kom Gamleljærringen efter; hun funde ikke naa dem, saa gav hun sig til at drikke, og hun drak, saa det minkede og Vandet faldt; men Havet raadede hun ikke med at drikke op, saa sprak hun.

Da de kom til Lands, sendte Mumle Gaaseæg Bud, at Kongen skulde hente Sværdet. Han sendte fire Heste, nei de ruggede det ikke, han sendte otte, og han sendte tolv, men Sværdet blev der det var, de orkede ikke at flytte det af Flækken. Men Mumle Gaaseæg tog det alene og bar det frem.

Kongen troede ikke sine Dine, da han saa Mumle igjen, men han laat vel og lovede baade Guld og grønne Stove; og da Mumle vilde have mere Arbeide, sagde han, han fik reise ud til TrolDslottet han havde, det som ingen torde være paa, og der fik han ligge, til han havde bygget Bro over Sundet, saa Folk funde komme frem did; var han god for det, skulde han lønne ham vel, ja gjerne give ham Datter sin,” sagde han.

Ja, det skulde han være god for, mente Mumle Gaaseæg.

Der var aldrig nogen kommen fra det med Livet; de, som kom saa langt, at de kom frem, laa der baade dræbte og plukkede saa smaa som Grøn; og Kongen tænkte, han aldrig skulde se ham mere, naar han fik ham did.

Men Mumle lagde i Beien; han tog med sig Ristestræpen og en pæsfelig vrang og vreden Furekubbe, en Tælgeør, en Blei og nogle Fedvedstikker og den vesle Lægdsgutten i Kongsgaarden.

Da han kom til Sundet, gik Elven fuld af Is og var saa strid som en Fos, men han satte Benene fast i Bunden og vadede frem, saa han kom over tilsidst.

Da han havde varmet sig og madstelt sig, vilde han sove, men det varede ikke længe, før der blev slig Brag og Larm, som de skulde vendt op og ned paa hele Slottet. Døren for op paa vid Bæg, og han saa ikke andet end en gabende Kjæft fra Træffelen op til Dørbjælken.

„Der har du en Tafs, smag paa den!“ sagde Mumle og kastede Lægdsgutten i Gabet. „Lad mig saa se, hvad du er for En, kanste det er kjends Folt?“

Det var det; for det var Gamle-Erik, som var ude. De tog til at spille Kort, han vilde vel prøve at tjene igjen noget af den Landsskylden, Mumle havde truet af Mor hans, da han gik paa Krav for Kongen; men hvorledes det gik, saa var Mumle den som vandt, for han satte Kors paa de bedste Kortene, og da han havde vundet af ham alt det han havde paa sig, maatte Gamle-Erik give Mumle af det Guld og Solvet, som var paa Slottet.

Ket som det var, gik Barmen ud for dem, saa de ikke kunde stjæle Kortene fra hverandre.

„Nu faar vi hugge Ved,“ sagde Mumle, og hug Tælgeøren i Furekubben og drev Bleien ind; men Briompeisen var vrang og vilde ikke kløvne strax, endda Mumle bændte og brød med Øxen. „De siger, at du skal være stærk,“ sagde han til Gamle-Erik; „spyt i Næven, hug Kløverne i, bænd og bryd, og lad mig se, hvad du duer til,“ sagde han.

Erik gjorde saa og for i Sprækken med begge Næverne og brød alt han orkede, men med det samme slog Mumle Gaaseæg Bleien ud, saa sad Gamle-Erik i Klemmen; siden

prøvede han Orhammeren paa Ryggen hans. Gamle-Erif bad baade tyndt og vakkert, at han skulde slippe løs, men det Dre vilde Mumle Gaaseæg ikke høre paa, før han lovede, at han aldrig skulde komme did og gjøre Ufred mere; og saa maatte han love, at han skulde bygge Bro over Sundet, saa Folk kunde fare over til alle Marsens Tider, og den skulde være færdig, naar Isen var gaaet.

„Det var haardt,“ sagde Gamle-Erif, men der var ingen anden Raad; vilde han løs, maatte han love det; men han tingede paa, at han skulde have den første Sjælen, som for over Broen; den skulde være Sundtolden.

Den skulde han have, sagde Mumle. Saa slap han løs og for hjem igjen. Men Mumle Gaaseæg lagde sig til at sove paa det, og han sov til langt ud paa Dagen.

Da Kongen kom og skulde se, om han var haffet eller om de bare havde smaaplukket ham, maatte han vade i Penge, før han kom frem til Sengen; de laa i Dynger og Sætte til langt op paa Væggen, og i Sengen laa Mumle og snorksov.

„Gud hjælpe baade mig og min Datter,“ sagde han, da han stjønte, Mumle var lys levende. Jo, alting var godt og vel gjort, det kunde ingen nægte, men det var ikke værdt at tale om Bryllup, før Broen var færdig, sagde han.

En Dag da saa stod Broen der fuld færdig, og Gamle-Erif stod paa den, og skulde tage Tolden, han havde tinget paa.

Mumle Gaaseæg vilde have Kongen med sig og prøve Broen, men det havde han ingen Hug til. Saa satte han sig selv op paa en Hest og slængte den fede Kongsgaardsbudeien op paa Sadelnappen foran sig, — hun saa mest ud som en diger Furekubbe — og saa red han over, saa det dundrede i Broen.

„Hvor er Sundtolden? Hvor har du Sjælen?“ streg Gamle-Erif.

„Hun sidder ind i denne Klubben; vil du have den, faar du spytte i Næven og tage den,“ sagde Mumle Gaaseæg.

„Nei helles Tak; — tager ikke hun mig, tager ikke jeg hende,“ sagde Gamle Erik; „en Klemme har du faaet mig i, du skal ikke faa mig i en til,“ sagde han, og dermed fløi han lige hjem til Gamlemor sin, og siden har han hverken været hørt eller spurgt der.

Men Mumle Gaaseæg for hjem til Kongsgaarden og vilde have Lønnen, Kongen havde lovet ham, og da Kongen vred sig for at give ham den, og vilde gaa fra det han havde lovet, sagde Mumle det var bedst, han lagde sig en dygtig Ristestrappe, saa vilde han selv tage Løn. Ja, det gjorde Kongen, og da den var istand, tog Mumle Kongen ud paa Traakken og gav ham en ordentlig Tryk, saa han for tilveirs. Ristestrappen kastede han efter ham, for at han ikke skulde være modløs, og er han ikke kommen ned igjen, saa svæver han mellem Himmel og Jord med Madstrappen sin den Dag i Dag.

94. Beslefsrik med Felen.

Der var en Gang en Husmand, som havde en eneste Søn, og denne Gutten var strøbelig og havde maadelig Helse, saa han ikke orkede at gaa paa Arbeide.

Han hedte Erik, og lidenvorren var han ogsaa, saa kaldte de ham Beslefsrik. Hjemme var der lidet baade at bide og brække, saa gif Far hans ud paa Bygden og vilde fæste ham bort til Jæter eller Bisergut. Men der var ingen, som vilde have Gutten hans, før han kom til Lensmanden, han skulde

tage ham, for han havde nylig jaget Viserguttens sin, og der var ingen, som vilde til ham, for han havde Ord for at være en Skarv. Det var bedre noget end ikke noget, tænkte Husbunden, Måden fik han da, for hos Lensmanden skulde han tjene for Kosten; Løn og Klæder blev der ikke talt om. Men da Gutten havde været der i tre Aar, vilde han reise, og da gav Lensmanden ham hele Lønnen paa een Gang. Han skulde have en Stilling Aaret; „mindre kunde det ikke være,“ sagde Lensmanden; saa fik han tre Stilling i alt.

Beslefsrit syntes nok, det var store Penge, for han havde aldrig eiet saa meget; men han spurgte, om han ikke skulde have noget mere.

„Du har faaet mere, end du skulde have,“ sagde Lensmanden.

„Stal jeg ikke have noget til Klæder da,“ sagde Beslefsrit. „Det jeg havde, da jeg kom hid, har jeg slidt af mig, og jeg har ikke faaet noget igjen,“ og nu var han saa fillet, at Fillerne hang og slang om ham, sagde han.

„Naar du har faaet det vi er forligte om, og tre Stilling til, saa har ikke jeg mere med dig,“ sagde Lensmanden.

Men han skulde da saa Lov at gaa ud i Kjøkkenet og saa lidt Mad i Ristestrappen sin, og saa gif han paa Byveien og skulde kjøbe Klæder. Han var baade lystig og glad, for han havde aldrig seet en Stilling før, og ret som det var, saa kjendte han efter, om han havde dem alle tre. Da han havde gaaet langt og længer end langt, var han kommen ind i en trang Dal med høie Fjeld paa alle Kanter, saa han ikke syntes, der var nogen Vej til at komme frem; han tog til at undres, hvad der kunde være paa hin Side af disse Fjeldene, og hvorledes han skulde komme over dem.

Men han maatte op, og saa steg han i Veien; han orkede lidet og maatte hvile stundomtil, og da regnede han efter, hvormange Penge han havde. Da han kom op paa det høieste, var det ikke andet end en stor Mosefjeld; der satte

han sig og stulde se, om han havde Skillingerne sine igjen, og før han vidste af det, kom der til ham en Fattigmand, og han var saa stor og lang, at Gutten satte i at strige, da han rigtig fik se, hvor stor og lang han var.

„Vær ikke ræd du,” sagde Fattigmanden, „jeg gjør dig ikke noget, jeg beder bare om en Skilling i Guds Navn.“

„Gud bære mig,” sagde Gutten, „jeg har bare tre Skilling, og dem stulde jeg til Byen og købe Klæder for,” sagde han.

„Det er værre for mig end for dig,” sagde Fattigmanden; „jeg har ingen Skilling, og jeg er endda mere fillet end du.“

„Ja, saa faar du saa den da,” sagde Gutten.

Da han havde gaaet en Stund, blev han træt og satte sig til at hvile igjen. Da han saa op, saa var der en Fattigmand der igjen, men han var endda større og styggere end den første, og da Gutten rigtig fik se, hvor stor og styg og lang han var, satte han i at strige.

„Vær ikke ræd for mig, jeg gjør dig ikke noget, jeg beder bare om en Skilling i Guds Navn,” sagde Fattigmanden.

„Gud bære mig saasandt,” sagde Gutten; „jeg har bare to Skilling, og dem skal jeg til Byen og købe Klæder for, havde jeg mødt dig før, saa —“.

„Det er værre for mig end for dig,” sagde Fattigmanden; „jeg har ingen Skilling og større Krop og mindre Klæder.“

„Ja, saa faar du saa den da,” sagde Gutten.

Saa gik han en Stund igjen, til han blev træt, da satte han sig at hvile, og da han vel havde sat sig, kom der til ham en Fattigmand igjen; men han var saa stor og styg og lang, at Gutten saa opefter og opefter, til han saa lige til Himmels, og da han rigtig fik se, hvor stor og styg og fillet han var, satte han i at strige.

„Vær ikke ræd for mig du, Gutten min,” sagde han; „jeg gjør dig ikke noget, for jeg er bare en Fattigmand, som beder om en Skilling i Guds Navn.“

„Gud bære mig saafandt,” sagde Beslefrif, „jeg har bare een Skilling igjen, og den skal jeg til Byen og købe Klæder for; havde jeg mødt dig før, saa —“.

„Ja, jeg har ingen Skilling jeg, og større Krop og mindre Klæder, saa det er værre for mig end for dig,” sagde Fattigmanden.

Saa sit han saa Skillingen da, sagde Beslefrif, der var ingen Raad for det; for saa havde hver sin, og han havde ingen.

„Ja, siden du har slikt et godt Hjertelag, at du har givet bort alt det du eiede,” sagde Fattigmanden, „saa skal jeg give dig et Ønste for hver Skilling;“ det var den samme Fattigmanden, som havde faaet dem alle tre; han havde bare stabt sig om for hver Gang, saa Gutten ikke kunde kjende ham igjen.

„Jeg har altid havt saadan Hug til at høre Felen laate og se, at Folk var saa lystige og glade, at de dansede,” sagde Gutten, „saa faar jeg ønste hvad jeg vil, saa vil jeg ønste mig en Fele som er sliq, at alt som har Liv, maa danse efter den,” sagde han.

„Det skulde han saa, men det var et strobelt Ønste,” sagde Fattigmanden; „du faar ønste bedre for de andre Skillingerne.“

„Jeg har altid havt saadan Hug til at jagte og styde,” sagde Beslefrif, „saa faar jeg ønste hvad jeg vil, saa vil jeg ønste mig en Bøsse, som er sliq, at jeg træffer alt det jeg sigter efter, om det var aldrig saa langt borte.“

„Det skulde han saa, men det var et strobelt Ønste,” sagde Fattigmanden; „du faar ønste bedre for den sidste Skillingen.“

„Jeg har altid havt Hug til at være i Lag med Folt, som var snilde og godhjertede,“ sagde Beslefrif, „saa fik jeg det som jeg ønsker, vilde jeg have det saa, at ingen kan nægte mig det første, jeg beder om.“

„Det Ønsket var ikke saa strøbeligt,“ sagde Fattigmanden, og saa strøg han bort imellem Haugene, saa han ikke saa ham mere, og Gutten lagde sig til at sove, og næste Dagen kom han ned af Fjeldet med Felen og Bøssen sin.

Forst gif han til Landhandleren og bad om Klæder, og paa en Bondegård bad han om Hest, og paa en anden bad han om Slæde, og ensteds bad han om Fimmut, og der var ikke Nei at saa for ham; om det var aldrig saa store Øniere, maatte de give ham det, han bad om. Tilfsidst reiste han gjennem Bygden som en staselig Storkarl og havde baade Hest og Slæde. Da han havde reist et Stykke, mødte han Lensmanden, som han havde tjent hos.

„God Dag, Husbond,“ sagde Beslefrif med Felen, han flandsede og hilste.

„God Dag,“ sagde Lensmanden; har jeg været din Husbond?“ spurgte han.

„Ja, kommer du ikke i Hug det, at jeg tjente hos dig i tre Aar for tre Skilling?“ sagde Beslefrif.

„Gud bevares, hvor du er kommen dig i en Hast da,“ sagde Lensmanden. „Hvorledes har det gaaet til, at du er bleven saadan Storkar?“

„Na, det var nu saa det,“ sagde Bøssen.

„Er du saa vellystig, at du farer med Felen ogsaa?“ sagde Lensmanden.

Ja, jeg har altid havt Hug til at saa Folt til at danse,“ sagde Gutten, „men det gjæveste jeg har, er denne Bøssen,“ sagde han; „for det falder mest alt det jeg peger paa med den, om det er aldrig saa langt borte. Ser du den Sjøaren, som sidder i Granen derborte,“ sagde Beslefrif. „Hvad sætter du, at jeg kniber den, her vi staar?“ sagde han.

Det vilde Lensmanden gjerne, om det skulde være, sætte Hest og Gaard og hundrede Daler paa, han ikke var god for; men han skulde da sætte alle de Penge, han havde paa sig, og hente den skulde han, naar den faldt; for han troede aldrig, det var muligt at række saa langt med nogen Bøsse. Men med det samme det smald, faldt Skjæren ned i et stort Klungrefjær, og Lensmanden strog bort oppi Kjørret efter den, og han tog den op og viste Gutten den. Idetsamme satte Beslefrif til at stryge paa Felen, og Lensmanden til at danse, saa Tornene sled i ham, og Gutten spillede, og Lensmanden dansede og gråd og bad for sig, til Fillerne søg om ham, og han næsten ikke havde en Traad paa sig.

„Ja, nu tænker jeg, du er saa fillet som jeg var, da jeg reiste af Tjenesten hos dig,” sagde Gutten, „saa nu faar du slippe med det,” men først maatte Lensmanden give ham det, han havde væddet paa, at han ikke skulde træffe Skjæren.

Da Gutten kom til Byen, tog han ind paa et Bærtshus; han spille, og de som kom did, dansede, og han levede baade lystig og vel; det var ingen Sorg for ham, for ingen kunde sige Nei til det han bad om.

Men som de stod i den bedste Legen, kom Bægterne og skulde trække Gutten paa Maastuen, for Lensmanden havde klaget over ham og sagt, at han havde oversaldt ham og plyndret ham og næsten taget Livet af ham, og nu skulde han hænges; det var ikke at bede for.

Men Beslefrif havde Raad for al Uraad han, og det var Felen. Han tog til at spille paa den, saa maatte Bægterne danse, til de laa der og gæbede.

Saa sendte de Soldater og Bagt i Weien, men det gik ikke bedre med dem end med Bægterne; da Beslefrif fik Felen frem, maatte de til at danse, saa længe han orkede at saa den til at laate, men de vare klare længe før. Tilslidst saa lurede de sig paa ham og tog ham, imedens han sov om Natten, og da de havde faaet ham, blev han dømt til, at han

skulde hænges strax, og det bar afsted til Galgen med det samme. Der stimlede sammen en Mængde Folk, som skulde se dette Vidunder, og Lensmaaden var ogsaa med, og han var saa sjæleglad, fordi han skulde faa Ret for Pengene og Skindet sit, og saa se, at de hængte ham; men det gik ikke fort, for Beslæfrik var støbelig til at gaa og støbeligere gjorde han sig; Felen og Bøssen drog han ogsaa med sig; der var ingen god for at faa fra ham dem, og da han kom til Galgen og skulde klyve oppaa Stigen, hvilte han for hvert Trin; paa det øverste satte han sig og spurgte, om de kunde nægte ham et Ønste, om han ikke kunde faa Lov til en Ting; han havde saadan Lyst til at laate en Laat og lege en Leg paa Felen sin, før de hængte ham. — „Nei, det var baade Synd og Skam at nægte ham det,“ sagde de; der var ikke Nei til det, han bad om. Men Lensmanden bad for Guds Skyld, at de ikke skulde lade ham faa Lov til at skulke paa en Streng, ellers var det ude med dem allesammen, og skulde Gutten have Lov til at spille, maatte de binde ham til den Birken, som stod der. Beslæfrik var ikke længe om at faa Felen til at laate, og alle de, som var der, til at danse, baade de som gik paa To og Fire, baade Provst og Præst og Skriver og Fut og Lensmand og Mestermand og Bittjer og Svin; de dansede og lo og streg om hverandre; somme dansede, til de laa som døde; nogle dansede, til de faldt i Svime; galt gik det med dem alle; men værst gik det med Lensmanden, for han stod gjordet til Birken og dansede og sturede store Stykker af Ryggen sin paa den. Der var ikke nogen, som tænkte paa at gjøre noget med Beslæfrik, og han sit gaa med Bøssen og Felen sin, som han vilde, og han levede vel alle sine Dage, for der var ingen, som kunde sige Nei til det første han bad om.

96. Gjøte Kongens Hare.

Der var en Gang en Livørsmand, som havde givet op Gaarden sin til Odelsmanden, men han havde tre Sønner til, og de hedte Per og Paal og Esben Afelad. De gik hjemme og drev og vilde ingenting gjøre, for de havde det for godt, og selv syntes de, at de vare for gode til alting, og at ingenting var godt nok til dem.

Langt om længe havde Per saaet høre, at Kongen vilde have en Gjøter til at gjøte Harene sine, og saa sagde han til Faderen, at han vilde did, det kunde være passe til ham, for han vilde ikke tjene nogen ringere Mand end Kongen, sagde han. Kallen mente det, at der nok kunde være Arbeide, som passede bedre til ham end det; for den, som skulde gjøte Haren, fik være leug og let og ikke nogen Daustof, og naar Harene tog paa at stjarpe og flyve, saa blev det anden Dands end at rangle stueimellem. Ja, det fik ikke hjælpe, Per vilde did og han skulde did, saa tog han Stræppen paa Mællen og labbede ned over Bækken, og da han havde gaaet langt og længer end langt, kom han til en gammel Kjærring, som stod med Næsen sin i en Bedkubbe og halffede, og da han fik se, hvorledes hun rykkede og sled for at komme løs, gav han sig til at storle.

„Staa ikke der og glisp,” sagde Kjærringen, „men kom og hjælp en gammel Krot; jeg skulde knærte sund lidt Bed, saa fik jeg Næsen min ned i her, og saa har jeg staaet og rykket og sliet og ikke smagt Madsmulen i hundrede Aar,” sagde hun.

Men endda mere lo han Per; han syntes, det var bare Moro, og sagde, at naar hun havde staaet saa i hundrede Aar, kunde hun altid holde ud hundrede til.

Da han kom til Kongsgaarden, tog de ham til Gjøter strag; det var ikke ondt om Tjeneste der, og god Riste og god

Ven skulde han have og kænste Prindsessen paa Kjobet, men om der kom bort en eneste af Kongens Hare, skulde de stjære tre røde Remmer af Ryggen hans og kaste ham i Ormegaarden.

Saalænge Per var i Fægaden og i Hjemhagen, havde han alle Harene i een Flok, men da det led paa Dagen, og de kom op i Skoven, tog de til at stjæne og stjæbe over alle Aaserne. Per satte efter og rendte paa Spræng, saalænge han kunde skjønne han havde een igjen, og da den sidste var borte, var han næsten sprængt, siden saa han ikke mere til dem.

Da det led paa Eftermiddagen, ranglede han paa Hjemveien og stod og kopte og kopte efter dem i Grinden; der kom ingen Hare, men da han kom hjem til Kongsgaarden om Kvelden, stod Kongen færdig med Kniven og tog og skar tre røde Remmer af Ryggen paa ham, strøede Peber og Salt i og kastede ham i Ormegaarden.

Om en Stund vilde Paal i Veien til Kongsgaarden og gjæte Harene til Kongen. Kallen sagde det samme til ham og endda mere til; men han maatte afsted og han vilde afsted, der var ingen Raad for det, og det gif hverken værre eller bedre med ham, end det gif med Per. Kjærringen stod der og rykkede og sled med Næsen i Bedstubben, han lo og syntes det var bare Moro, og lod hende staa der og halfe. Tjeneste fik han strax, der var ikke Nei til det; men Harene stjænedes fra ham bort over alle Haugene, endda han sprængslei, saa han pustede og bar sig som en Buhund i Solsteg, og da han kom hareløs til Kongsgaarden om Kvelden, stod Kongen færdig med Kniven paa Traaffen og tog og skar tre brede røde Remmer af Ryggen paa ham og strøede Peber og Salt i, og saa i Ormegaarden med ham.

Da det led om en Stund, vilde Afteladden i Veien og gjæte Kongens Hare, og det sagde han til Kallen; han syntes, det kunde være saadant pæsse Arbeide til sig at fare i Skov

og Mark og bort efter Jordbærbræderne og ræke efter en Flot Hæder og ligge og sove og lade sig i Solbatterne stundomtil.

Kallen mente det, at der nok kunde være Arbejde, som passede bedre til ham; gif det ikke værre, saa gif det vist ikke bedre med ham, end det havde gaaet Brødrene hans; den som skulde gjæte Kongens Hæder, fik ikke drage sig som en Daustot med Blyladder paa eller som en Flue i en Tjærefost; og naar de tog til at skjene i Solbatterne, blev det anden Dands end at fange Koppen med Baatter paa; den som skulde slippe fra det med hel Ryg, fik være mere end leug og let, og flyve maatte han værre end et tørt Skind og en Fugleving.

Ja, det fik ikke hjælpe, hvorledes det var, sagde Esben Aftelad; „han vilde til Kongsgaarden og tjene Kongen, for nogen ringere Mand vilde han ikke tjene,“ sagde han, „og Hæderne skulde han nok gjæte, de kunde vel ikke være stort værre end Gjedden og Kalven;“ saa tog Afteladden Skræppen paa Halsen og labbede ned ad Bækken.

Da han havde gaaet langt og længer end langt, saa han tog til at blive rigtig sulten, kom han til den gamle Kjørringen, som stod med Næsen i Bedstribben og rylkede og sled og vilde løs.

„God Dag, Gamlemor,“ sagde Afteladden, „staar du der og bryner Næsen din, din stakkars Krok du er?“ sagde han.

„Nu har ikke nogen kaldt mig Mor paa hundrede Aar,“ sagde Kjørringen, „men kom nu og hjælp mig løs og gif mig saa lidt at leve af, for jeg har ikke havt Mad i min Mund i al den Tid, saa skal jeg gjøre dig et Morsstykke igjen,“ sagde hun.

Ja, han syntes nok, hun kunde trænge til baade Mad og Drikke da, sagde Esben Aftelad.

Saa kløvede han Ribben for hende, saa hun fik Næsen ud af Bedstribben, og satte sig til at æde og delte med hende, og Kjørringen havde god Madbrug, det kan En nok vide, saa hun blev ved Broderparten af Nisten.

Da de vare færdige med det, gav hun Afsladden en Pibe, som var sig, at naar han blæste i den ene Enden, saa spredte det sig til alle Kanter, det som han vilde have bort, og naar han blæste i den anden, saa sankede det sig sammen igjen; og om Piben blev borte eller kom fra ham, saa fik han den igjen, bare han ønskede den tilbage. Det var meget til Pibe, tænkte Esben Afslad.

Da han kom til Kongsgaarden, tog de ham til Gjæter strax, det var ikke ondt om Tjeneste der, og Koft og Løn skulde han have, og var han istand til at gjæte Kongens Hare, saa ingen kom bort, skulde han kanske saa Prindsessen ogsaa, men kom der bort nogen af dem, om det saa ikke var mere end en Hareunge, skulde de stjære tre røde Remmer af Ryggen hans, og Kongen var saa sikker paa det, at han gik bort og brynte Kniven med det samme.

Det skulde være en smal Sag at gjæte disse Harene, mente Esben Afslad; for naar de gik ud, vare de mest saa tamme som en Faareflo, og saalænge han var i Fægaden og i Hjemhagen, havde han dem ogsaa i Flok og Følge, men da de kom op under Skovaaften, og det led til Middags, saa Solen tog til at brænde og skinne i Braater og Lier, tog de paa at stjærpe og stjæne bort mellem alle Haugene.

„Gaa mei da! hei, vil du gaa!“ freg Esben Afslad og blæste i den ene Ende af Piben, saa de for til alle Verdens Kanter, og borte var de. Men da han kom frem paa en gammel Kullebund, saa blæste han i den anden Ende paa Piben, og før han vidste Ordet af det, var Harene der og stod i Række og Rad, saa han kunde se dem over som en Trop Soldater paa en Exercerplads. Det var meget til Pibe, tænkte Esben Afslad, saa lagde han sig til at sove bort i en Solbakke og Harene stenede og stjottede sig selv til Kveldstid; da blæste han dem sammen igjen og kom frem til Kongsgaarden med dem som med en Faareflo.

Kongen og Dronningen og Prindsessen med de stode i Svalen og undredest paa, hvad dette var for en Karl, som gjætede Harene, saa han kom hjem med dem igjen, og Kongen talte og regnede dem og pegte med Fingeren og regnede dem igjen, men der var ikke borte saameget som en Hareunge engang. „Det var Gut, det!“ sagde Prindsessen.

Den næste Dagen for han til Skovs og stulde gjæte igjen, men som han laa og ladede sig i en Jordbærbraate, sendte de Stuepigen i Kongsgaarden bort til ham, for at hun stulde saa Rede paa hvorledes det gik til, at han var Karl for at gjæte Kongens Hareer saa vel.

Han tog frem og riste hende Piben, og saa blæste han i den ene Enden, saa de for som en Vind bort over alle Hauge og Aaser, og saa blæste han i den anden, saa de kom travende hjem paa Braaten og stod paa Række og Rad igjen.

Det var en artig Pibe, syntes Stuepigen; hun stulde gjerne give hundrede Daler for den, om han vilde sælge den, sagde hun.

„Ja, det er meget til Pibe,“ sagde Esben Aftelad, „og for Penge var den ikke tilfals, men vilde hun give ham de hundrede Dalerne og en Kys for hver Daler, saa stulde hun saa den,“ sagde han.

Ja bevaers da, det stulde hun gjerne gjøre; hun stulde gjerne give ham to for hver Daler og Tak til.

Saa fik hun Piben, men da hun kom frem til Kongsgaarden, var Piben borte, for Esben Aftelad havde onstet den til sig igjen, og da det led tilfvels, kom han hjem med Harene sine som med en anden Faareflo, og alt det Kongen regnede og pegte og talte, saa hjalp det ikke, for der manglede ikke et Haar.

Den tredie Dagen han gjætede, sendte de Prindsessen i Veien, forat hun stulde saa Piben fra ham. Hun gjorde sig blid som en Lærke, og saa bød hun ham to hundrede Daler,

om han vilde sælge hende Biben og sige hende, hvorledes hun skulde bære sig ad for at faa den vel hjem med sig.

„Ja, det er meget til Pibe,“ sagde Esben Aftelad, „og den var ikke tilfals,“ sagde han, „men det var det samme, han fik gjøre det for hendes Skyld, vilde hun give ham to hundrede Daler og en Kys paa Kjøbet for hver Daler, saa skulde hun faa Biben, og vilde hun beholde den, fik hun passe vel paa den; det var hendes Sag det.“

„Det var en høi Pris paa den Harepiben,“ syntes Prindsessen, og hun tviede sig ligesom for at give ham Kysfene, „men siden det var i Skoven, saa ingen saa det eller hørte det, saa fik det sture, for Biben maatte hun have og vilde hun have,“ sagde hun, og da Esben Aftelad havde faaet det han skulde have, saa fik hun Biben, og saa gif hun og holdt og fingrede paa den hele Veien, men da hun kom til Rongs-gaarden og skulde tage den op, var den borte mellem Fingrene paa hende.

Den næste Dag vilde Dronningen selv i Veien og faa fra ham Biben, og hun mente nok, hun skulde have Biben med sig ogsaa.

Hun var mere kneben paa Skillingen og bød ikke mere end femti Daler, men hun maatte lægge paa, saa det blev tre hundrede. Afteladden sagde, det var meget til Pibe, og det var et rent Skambud, men for hendes Skyld fik det være det samme; vilde hun give ham tre hundrede Daler og en Smeldkys paa Kjøbet for hver Daler, saa fik hun have den. Det fik han velmaalt, for paa det Slaget var hun ikke saa prutten.

Da hun havde faaet Biben, baade bandt hun den fast og gjemte den vel til, men det gif ikke hende et Haar bedre end de andre, for da hun skulde tage den frem, var Biben borte, og om Aftenen kom Esben Aftelad hjemdrivende med Kongens Hæder som med en veltæmt Faareflo.

„Det er Strab alt tilhøbe,” sagde Kongen; „jeg faar nok i Veien selv, skal vi saa fra ham denne Skarvepiben; det bliver ikke anden Raad, kan jeg sjonne,” og da Esben Afstelad var kommen vel til Skovs med Harene den næste Dagen, saa strog Kongen efter og fandt ham i den samme Solbaffen, som Kvindsfolkene havde været i Kastelag med ham.

Ja, de vare fine Benner og vel forligte, og Esben teede ham Piben og blæste baade i den ene og i den anden Ende paa den, og Kongen syntes det var en artig Pibe og vilde endelig kjøbe den, om han saa skulde give tusind Daler for Piben.

„Ja, det er meget til Pibe, det,” sagde Esben Afstelad, „og for Penge er den ikke tilfals,” sagde han, „men ser du den hvide Hesten dernebe?” sagde han og pegte bort i Skoven.

„Ja, det er min egen Hest, det er Hviten det,” sagde Kongen; den var han god til at kjende selv.

„Ja, vil du give mig tusind Daler og kysse den hvide Heppen, som gaar nedi Myren, der ved den store Furuen, saa skal du saa Piben min.”

„Er den ikke tilfals for nogen anden Pris?” sagde Kongen.

„Nei, den er ikke det,” sagde Esben.

„Ja, men jeg faar vel Lov at lægge Silkelommertorflædet mit imellem,” sagde Kongen.

Det kunde han saa Lov til, og saa fik han Piben og lagde den i Pengepungen sin, og den stak han i Lommen og knappede vel til for den, og saa strog han afsted paa Hjemveien; men da han kom til Kongsgaarden og vilde tage frem Piben, var det ikke ligere med ham end med Kvindsfolkene, han havde ikke Piben mere end de havde den; og Esben Afstelad kom hjemdrivende med Haresloffen, og der manglede ikke et Haar.

Kongen var baade hadst og harm, fordi han havde narret dem allesammen og snydt ham for Piben ogsaa, og nu skulde

han miste Livet, det var ikke noget at spørge om; og Dronningen sagde det samme, det var bedst at rette en saadan Besdrager paa ferst Gjerning.

Esben mente det, at det hverken var ret eller rigtigt, for han havde ikke gjort andet end det, de havde sagt han skulde gjøre, og saa havde han værget Ryggen og Livet sit, saagodt han kunde.

Saa sagde Kongen, at det sit være det samme, var han god for at lyve det store Bryggefaret saa fuldt, at det randt over, saa skulde han saa beholde Livet.

Det var hverken noget langt eller vanskeligt Arbeide det, det troede han sig vel til, sagde Esben Afstelad, og saa tog han paa at fortælle, hvorledes det var gaaet med ham fra Førsten af; han fortalte om Kjæringen med Næsen i Stubben, og ret som det var, saa sagde han: — „jeg maa noget lyve ihob, skal Karret blive fuldt.“ — saa talte han om Piben han sit, og om Stuepigen, som kom til ham og vilde kjøbe den for hundrede Daler, og om alle Kyssene hun maatte give attpaa borte i Skovbassen, og saa talte han om Prindsessen, hvorledes hun kom til ham og kyssede ham saa vel for Piben, saa ingen saa eller hørte det borte i Skoven — „jeg maa noget lyve ihob, skal Karret blive fuldt“ — sagde Esben Afstelad —; saa talte han om Dronningen, hvor kneben hun var paa Skillingen, og hvor slongs hun var med Smeldkys — „jeg maa noget lyve ihob, skal Karret blive fuldt,“ — sagde Esben Afstelad.

„Nu synes jeg, det er temmelig fuldt, jeg,“ — sagde Dronningen.

„Na inte,“ sagde Kongen.

Saa tog han paa at tale om, at Kongen kom til ham, og om den hvide Hesten, som gif uede i Myren — og om han vilde have Piben, saa sit han — saa sit han — „ja, med Forlov, jeg maa noget lyve ihob, skal Karret blive fuldt,“ — sagde Esben Afstelad.

„Holdt, holdt, det er fuldt, Gut!“ streg Kongen, „ser du ikke, det flømmer over Bredden paa Bryggefarret?“

Saa syntes Kongen og Dronningen, at det var bedst han fik Prindsessens og halve Riget; der var ingen Raad for det.

„Det var meget til Pibe det,“ sagde Esben Uffelad.

99. Krambodgutten med Gammelostflaaten.

Der var en Gang en Krambodgut; han var saa godt likt af alle, der han var, at de syntes han var for god til at staa bag Disken med Alen og Bismer. De vilde hjælpe ham til en Ladning til at fare udenlands med, og saa lod de ham vælge selv, hvad han vilde reise med. Han valgte Gammelost og for til Thyrtiet med den. Der folgte han den godt; men da han skulde paa Hjemveien, traf han to, som havde dræbt en Mand, og det var ikke nok, at de havde dræbt ham i levende Live, men de for ilde med Riget, efterat han var død. Han kunde ikke taale at se paa, at de handlede saa urigtigt; saa kjøbte han Riget af dem og Jord til for Pengene sine og begrov det.

Langt om længe kom han lykkelig hjem, og det var baade vel og ilde; nogle af dem, som havde hjulpet til og rustet ham ud, syntes han havde gjort en god Gjerning, men andre vare misfornøiede over, at han skulde kaste bort Pengene sine saaledes. Men saa vilde de prøve, om han ikke kunde gjøre det bedre en anden Gang og lod ham saa vælge en Last til. Han tog samme Lasten og reiste samme Veien, og fik den endda bedre betalt. Men da han kom paa Hjemveien, traf

han to, som havde revet en Kongsdatter, og de havde da faaet Sæle paa hende og vare komne til at kjøre med hende, de havde flådt hende af til Veltestedet, og gik en paa hver Side og pidskede paa. Gutten ynkedes over dette, for det var et deiligt Fruentimmer. Saa spurgte han, om de vilde sælge hende. Ja, vilde han veie hende op med Solpenge, skulde han faa hende, og det blev ikke lang Afførding; han betalte det de forlangte.

Langt om længe kom han lykkelig hjem igjen; men de som havde rustet ham ud, bleve saa rent mismodige over Handelen hans, at de landhyste ham. Saa maatte han reise over til England. Der opholdt han sig i fire Aar med sin Kæreste. Da var det deres Levevei, at hun var saadan Mester til at slaa Kniplinger, som han folgte for to Ort om Dagen.

En Dag traf han to, som var Uvenner, og den ene vilde pisse den anden op, fordi han var skyldig ham halvanden Ort. Dette syntes Gutten var uligt, og betalte for ham. En anden Dag traf han to Rejsende, som gav sig i Tale med ham og spurgte, om han havde noget at sælge. Han havde ikke andet end Kniplinger, sagde han. Ja, de vilde kjøbe for tre Ort, og spurgte hvor han opholdt sig, og satte en Dag de skulde komme; paa den Dagen kom de ogsaa. Da de kom, var den ene Broder til Kongsdatteren, og den anden en, som hun var trolovet med, en Keisersøn. De fik Kniplingerne, som de havde afforderet om, og vilde have hende med sig hjem. Men hun vilde ikke være med, medmindre de vilde tage ham med og forsørge ham, thi han som havde frelst hende, vilde hun ikke forlade, saalænge hendes Livsdag var. De maatte gaa ind paa dette, vilde de have hende med. Da de skulde gaa ombord, gik Broderen og Søsteren først i Baaden; men da Keisersønnen skulde ubi, stød han fra Land og slængte sig oppi, og Gutten blev gjenstaaende. Skibet laa seilfærdigt, og seilede saasnart de kom ombord. Men saa kom han, som han havde betalt halvanden Ort for, med Baad og

reiste ombord med ham. Da blev Kongsdatteren saa glad, at hun tog af Fingeren sin en Guldring og gav ham, og saa skulde han ned i Bærelset, der hun laa.

De seilede i mange Dage, saa kom de til en vild Ø; der vilde de op at se efter Bildet, og saa stelte de det saaledes, at Broderen og den Norste, som havde frelst Kongsdatterens Liv, de skulde gaa paa hver sin Led af Den, og Keiser sønnen i Midten; og da Gutten var ringet, saa de ikke saa ham og han ikke dem, reiste de ombord, og saa blev han gjengaaende alene. Da virste han ingen anden Raad, end at der maatte han være, og der blev han i syv Aar. Sit Ophold fik han af et frugtbart Træ, som han fandt, og da de syv Aar vare omme, kom der en gammel Mand og sagde til ham, „at idag skal din Kjæreste staa Brud,“ siger han, „de har ikke faaet et Ord af hende paa de syv Aarene, siden hun skiltes fra dig; men endda vil Keiser sønnen ægte hende, fordi han stjonner hun er vettug, og fordi hun er saa rig.“ Og saa spørger Manden, om han ikke havde Lyst at komme til Bryllups. Saa siger han, det var vel noget, En kunde vide; men han fik vel Lyst til helst at være, der han var kommen. — Men om en liden Stund, stod han i Gaarden, der Brylluppet var. Nu vilde han vide, hvad Slags Mand det var, som havde ført ham did. Han var ikke noget Menneſte, sagde han, men en Aand. Det var ham, som han havde kjøbt og begravet i Tyrkiet. Saa forærede han ham et Glas og en Flaske med Drifkevarer paa og siger det, at han skulde sende En ind med Bæstet til Kjøgemesteren, at han skulde komme ud til ham. „Først skal du staa i et Glas og drikke selv,“ sagde han; „saa skal du staa i et og stjænke Kjøgemesteren, og saa skal du staa i det tredje og sende ind til Bruden; men først skal du tage Ringen af Fingeren din og lægge i det Glasſet, du sender hende.“

Da Kjøgemesteren kom ind med Stjænken, sagde alle, hun maatte ikke drikke. Men Kjøgemesteren sagde: „først

drak han, og saa drak jeg, saa maa vel hun trygt kunne drikke." Da hun havde drukket ud, kjendte hun Ringen, som laa paa Bunden i Glasset, og vilde ud, og da hun kom ud, kjendte hun ham igjen, og tog ham om Halsen og kyskede ham, endda saa stjægget han var; for du kan vide, han havde hverken haft Koft eller Kniv paa Stjægget sit i syv Aar.

Men saa kom Kongen efter og vilde vide, hvad det var for Slags Kjærlighed, som var mellem dem. De blev hentet ind i et Bærelse, og fortalte hvorledes det var gaaet til fra Først til Sidst. Saa befalede Kongen at hente Barberer, som skulde strabe Børsterne af ham og pudse ham, og Strædder med ny Stadsflædning, og saa reiste Kongen ind i Bryllupsstuen og spurgte Brudgommen, denne Keiser sønnen, hvad Dom han vilde fælde over En, som baade havde stjælet Liv og Ære fra et Menneſte. Han svarede: „at en saadan Skarv først skulde hænges i Galgen, og siden skulde Kroppen brændes." Han blev tagen paa samme Maaden, som han havde fældet Dommen over sig selv, og Krambødgutten blev gift med Kongsdatteren og levede baade længe og lykkelig.

Saa var jeg ikke længer med, og jeg ved ikke hvorledes det gik; men det ved jeg, at den, som sidst fortalte dette Eventyr, lever den Dag i Dag, og det var Ole Olsen Hittli i Røldal.

100. Følgesvenden.

Der var en Gang en Bondegut, som drømte, at han skulde saa en Prindsesse langt borte i Landene, og hun var saa rød og hvid som Mælk og Blod og saa rig, at der aldrig kunde

blive Ende paa Rigdommen hendes. Da han vaagnede, syntes han, hun stod lys levende for ham endda, og han tykte hun var saa fin og deilig, at han ikke kunde være til, om han ikke fik hende. Saa fulgte han det han havde, og reiste ud i Verden for at lede hende op. Han gik langt og længer end langt, og om Vinteren kom han til et Land, hvor alle Alfarveiene laa ende bent ud og ikke gjorde nogen Beining. Da han havde vandret lige frem et Tjerdingsaars Tid, kom han til en By, og udenfor Kirkedøren laa der en stor Iskump, som der stod et Lig indi, og den spyttede hele Kirkealmuen paa, da de gik forbi den. Gutten undreder ved dette, og da Præsten kom ud af Kirken, spurgte han ham, hvad det skulde være til. „Det er en grov Misdæder,” sagde Præsten; „han er rettet for sin Ugudeligheds Skyld og opsat der til Spot og Spe.“

„Hvad er det han har gjort da?“ spurgte Gutten.

„Her i Livet var han Vintapper,” sagde Præsten, „og han blandede Vinen med Vand.“

Det syntes Gutten ikke var nogen farlig Gjerning, „og naar han havde bødet for det med Livet,” sagde han, „kunde de gjerne lade ham komme i kristen Jord og have Fred efter Døden.“ Men det sagde Præsten ikke kunde gaa an paa noget Sæt og Bis, for der skulde Folk til at bryde ham ud af Isen; der skulde Penge til at kjøbe Kristenjord af Kirken, Graveren skulde have Betaling for Graven, Kirkeciere skulde have for Klokkerne, Klokkeren for Sengen og Præsten for Jordspaafastelsen.

„Tror du der er nogen, som vil betale alt det for en rettet Synder?“ spurgte han.

„Ja,” sagde Gutten, „naar han bare fik ham i Jorden, skulde han nok betale Gravelet af det Besle han havde.“

Præsten vilde ikke endda, men da Gutten kom med to Mand og spurgte, saa de hørte det, om han kunde nægte Jordspaafastelse, svarede han, at det torde han ikke.

Saa brød de Vintapperen ud af Iskumpen og lagde ham i fristen Jord; de ringede og sang over ham, og Præsten fastede Jord paa, og de drak Gravøl, saa de baade græd og lo om hverandre; men da Gutten havde kostet Gravølet, havde han ikke mange Stillingen i Lommen.

Han gav sig paa Veien igjen; men han var ikke kommen langt, før der kom en Mand efter ham, som spurgte, om han ikke syntes det var ødt at gaa saa alene.

„Nei, det syntes Gutten ikke, for han havde altid noget at tænke paa," sagde han.

Manden spurgte, om han ikke vilde have en Tjener.

„Nei," sagde Gutten, „jeg er vant ved at være min egen Tjener; derfor trænger jeg ingen, og om jeg aldrig saa gjerne vilde have en, saa har jeg ikke Raad til at have Tjener, for jeg har ikke Penge til Kost og Løn."

„Tjener trænger du, det ved jeg bedre end du," sagde Manden, „og du trænger til en Tjener, du kan lide paa i Liv og Død. Vil du ikke have mig til Tjener, kan du tage mig til Følgesvend; jeg lover dig, du skal have Gavn af mig, og det skal ikke koste dig en Stilling; jeg skal fragte mig selv, og Kost og Klæder skal det ikke have nogen Nød med."

Saa, paa den Maade vilde han gjerne have ham til Følgesvend; siden reiste de sammen, og Manden gif for det meste foran og viste Veien.

Da de havde reist langt bort gennem Landene over Aaser og Griet, kom de til et Tværberg. Der bankede Følgesvenden paa og bad, at de skulde lufte op. Det lukkede sig op for dem ogsaa, og da de kom langt ind i Berget, kom Troldskjærringen frem med en Stol og bød dem: „Vær saa god at sidde ned, I kan være trætte," sagde hun.

„Sid selv!" sagde Manden. Saa maatte hun sætte sig ned, og da hun havde sat sig, blev hun siddende der, for Stolen var sli, at den ikke slap det, som kom nær den. Imens gif de omkring i Berget, og Følgesvenden saa sig

omkring, til han fik se et Sværd, som hang over Døren. Det vilde han endelig have, og fik han det, lovede han Troldskjærringen, at han skulde slippe hende af Stolen.

„Nei,“ sfreg hun, „bed mig om alt andet! Alt andet kan du faa, men ikke det, for det er mit Treføstersværd!“ (de vare tre Søstre, som eiede det sammen.) „Ja, faa kan du sidde der til Verdens Ende,“ sagde Manden. Men da hun hørte det, sagde hun, han skulde faa det, naar han vilde løse hende.

Saa tog han Sværdet og gik med det, og lod hende sidde der alligevel.

Da de havde gaaet langt bort over nøgne Fjeld og vide Heier, kom de til et Bværberg igjen. Der bankede Følgesvendens paa og bød, at de skulde lukke op. Det gik som forrige Gang, det lukkede sig op for dem, og da de kom langt ind i Berget, kom der frem en Troldskjærring med en Stol og bød, at de skulde sidde ned, „de kunde være trætte,“ sagde hun.

„Sid selv,“ sagde Følgesvendens, og saa gik det hende som Søsteren hendes, hun torde ikke andet, og da hun kom paa Stolen, blev hun fiddende der hun sad. Imens gik Gutten og Følgesvendens omkring i Berget, og han lukkede op alle Skabe og Stuffer, til han fandt det han ledte efter; det var et Guldnøste. Det vilde han endelig have, og han lovede Troldskjærringen, at vilde hun give ham det, saa skulde han slippe hende af Stolen. Hun sagde, han kunde faa alt det hun eiede, men det vilde hun ikke miste, for det var hendes Treføsternøste. Men da hun hørte det, at hun skulde blive fiddende der til Dødsdag, om han ikke fik det, saa sagde hun, at han fik tage det alligevel, naar han vilde løse hende. Følgesvendens tog det, han, men han lod hende blive fiddende, der hun sad.

Saa gik de mange Dage over Heier og gjennem Skove, til de kom til et Bværberg igjen. Der gik det lige ens som

med de to forrige: Følgesvenden bankede paa; det luffede sig op, og inde i Berget kom der en Troldhjærring med en Stol og bød dem sidde ned, fordi de kunde være trætte. Men Følgesvenden sagde: „Sid selv,“ og saa sad hun der. De havde ikke gaaet gennem mange Værelser, før han sit se en gammel Hat, som hang paa en Knag bag Døren. Den vilde Følgesvenden have; men Hjærringen vilde ikke være af med den, for det var Tresøsterhatten hendes, og gav hun den bort, saa blev hun rent ulykkelig. Men da hun hørte, at hun skulde blive siddende til Verdens Ende, hvis han ikke fik den, sagde hun, han kunde tage den, naar hun bare slap løs. Da Følgesvenden vel havde faaet Hatten, bød han hende blive siddende der hun sad, ligesom Søstrene hendes.

Langt om længe kom de til et Sund. Da tog Følgesvenden Guldnøstet og kastede det saa haardt mod Berget paa den anden Side Elven, at det kom tilbage igjen, og da han havde kastet det nogle Gange, blev det Bro. Denne gif de over Sundet paa, og da de vare komne paa den anden Side, bad Manden Gutten, at han skulde nøste Traaden op igjen det forreste han kunde, „for saar vi den ikke fort op, saa kommer de tre Troldhjærringerne og river os i Stykker,“ sagde han. Gutten nøstede det forreste han orkede, og da der ikke var mere igjen end den sidste Traaden, kom Troldhjærringerne sygende; de sloi til Vandet, saa Skodden stod foran dem, og greb efter Enden; men de vare ikke gode for at saa fat paa den, og saa druknede de i Sundet. Da de havde gaaet i nogle Dage til, sagde Følgesvenden: „Nu kommer vi snart til det Slottet, hvor hun er, Prindsessen som du har drømt om, og naar vi kommer did, saar du gaa ind og sig til Kongen, det du har drømt, og hvad det er du rejser efter.“ Da de kom frem, gjorde han det, og han blev nok saa vel modtagen; han fik et Rum til sig og et til Tjeneren sin, som de skulde være paa, og da det led til den Tid, de skulde have Mad,

blev han buden til Middag ved Kongens eget Bord. Da han fik se Prindsessen, kjendte han hende strax igjen, og saa at det var hende, han havde drømt om han skulde saa. Han sagde hende Vrendet han havde, og hun svarede, at hun likte ham godt, og hun vilde gjerne tage ham, sagde hun, men først maatte han udstaa tre Prøver. Da de havde spist, gav hun ham en Guldsar, og saa sagde hun: „Den første Prøve er, at du skal tage og gjemme den og give mig den igjen i Morgen Middag; det er ikke nogen vanskelig Prøve, det jeg kan tro,“ sagde hun, og drog paa Gjeben, „men kan du det ikke, saa mister du Livet, det er Loven, og saa bliver du rettet og lagt paa Steile og Hovedet sat paa Stage, saaledes som de Frierne, som du ser Hovedstaaerne og Benranglerne af udenfor Kongsgaarden.“

Det var vel nogen Kunst det, tænkte Gutten. Men Prindsessen var saa lystig og vilter, og slogede saaledes med ham, at han glemte baade Sagen og sig selv, og medens de styrede og basede, lurede hun Sagen fra ham, saa han ikke mærkede det. Da han kom op paa Kammeret om Aftenen og fortalte, hvorledes det havde gaaet og det hun havde sagt, og om Sagen hun gav ham at gjemme, sagde Følgesvenden: „Du har vel Sagen, hun gav dig?“ Han kjendte i alle Lommerne sine, men der var ingen Sar, og Gutten blev mere end ilde ved, da han skjønte den var borte. „Na, ja, giv dig til Laals, jeg faar prøve at flette dig den igjen,“ sagde Følgesvenden, og gik ned i Stalden; der stod der en stor, diger Staldbuf, som hørte Prindsessen til, og den var sliq, at den kunde flyve mange Gange fortere gjennem Luften, end den gik paa Marken. Saa tog han Tresøstersværdet og slog den mellem Hornene med, og sagde: „Naar rider Prindsessen til sin Kjæreste i Nat?“ Buffen brægede og sagde, det torde den ikke sige, men da den fik en Tryk til, sagde den, at Prindsessen skulde komme Kloften elleve. Følgesvenden satte Tresøsterhatten paa sig, og saa var han usynlig, og ventede til

hun kom. Da tog hun og smurte Buxten med en Salve, som hun havde i et stort Horn, og sagde: „Til Veirs, til Veirs over Monsaas og Kirkespir, over Land, over Vand, over Berg, over Dal til min Kjæreste, som venter mig i Fjeldet i Nat.“ Idetsamme Buxten satte afsted, slængte Følgesvenden sig op bagpaa, og det gik som en Vind gjennem Veiret; de vare ikke længe om Veien. Net som det var, kom de til et Tværberg; der bankede hun paa, og saa for det indigjennem Fjeldet med dem til Trolde, som var Kjæresten hendes. „Nu er der kommen en ny Frier, som vil have mig, min Ven,“ sagde Prindsessen, „han er ung og vakker; men jeg vil ikke have nogen anden end dig,“ sagde hun og gjorde sig lækker for Bergtrolde. „Saa satte jeg ham paa Prøve, og her er Sagen, han skulde gjemme og passe paa, pas den nu du!“ sagde hun. Saa lo de saa inderlig godt begge to, som om de alt havde faaet Gutten paa Steile og Hjul. „Ja, jeg skal gjemme den, og jeg skal passe den, og jeg skal sove i Brudens Arm, naar Korpen hakker i Guttens Tarm,“ sagde Trolde, og lagde Sagen i et Jernstrin med tre Laase for; men idetsamme de slap Sagen i Skrinet, tog Følgesvenden den. Der var ingen af dem, som kunde se ham, for han havde paa sig Tresøsterhatten, og saa laasede Trolde igjen Skrinet for ingenting, og Nøglerne gjemte han i Hullet paa den Tæhlen, han havde Troldeværk i; der skulde han have ondt for at finde den, mente det.

Da det led over Midnat, reiste hun hjem igjen. Følgesvenden satte sig bagpaa Buxten med hende, og de vare ikke længe om Hjemveien.

Om Middagen blev Gutten bedt ned til Kongens Bord; men da havde Prindsessen saadanne leie Fagter, og saa spanst og spødst var hun, at hun næsten ikke vilde se til den Siden, hvor Gutten sad. Da de havde spist, lagde hun Hjæset rigtig i Helligdagsfolder, gjorde sig smørblid, og sagde:

„Du har vel kansse den Sagen, jeg bad dig gjemme igaar?“

„Ja, jeg har saa, her er den,“ sagde Gutten, tog den op og drev den i Verdet, saa det hørpede høit. Prindsessen kunde ikke blevet mere ilde ved, om han havde slaaet Sagen i Ansigtet paa hende. Men hun gjorde sig lætfer og blid alligevel og sagde:

„Siden du har passet saa vel paa Sagen, saa kan det ikke være vanskeligt for dig at gjemme Guldnøstet mit, og passe paa det, saa du giver mig det igjen i Morgen Middag; men har du det ikke, saa skal du miste Livet og rettes, det er Loven,“ sagde hun. Det var ikke nogen farlig Sag det, mente Gutten, og tog og puttede Guldnøstet i Lommen. Men hun tog paa at spørge og fløre med ham igjen, saa han glemte baade sig selv og Guldnøstet, og medens de styrede og basede som allerbedst, stjal hun det fra ham, og lod ham gaa.

Da han kom op paa Kammeret og fortalte, hvad de havde sagt og gjort, saa spurgte Følgesvenden:

„Du har vel Guldnøstet, hun gav dig?“

„Ja, det har jeg,“ sagde Gutten og greb i Lommen, der han havde lagt det; men nei, han havde ikke noget Guldnøstet, og nu blev han saa rent ilde ved igjen, at han ikke vidste, hvad han skulde gjøre af sig.

„Ja, ja, slaa dig nu til Taals,“ sagde Følgesvenden, „jeg faar prøve at saa fat paa det,“ sagde han, tog Sværdet og Hatten og strog til en Smed og fik lagt tolv Baager Jern paa Sværdet sit. Da han kom i Stalden, gav han Bukken et Slag mellem Hornene med det, saa den tumlede, og saa spurgte han:

„Naar rider Prindsessen til sin Kjæreste i Nat?“

„Kloffen tolv,“ brægede Bukken.

Følgesvenden satte Tresøsterhatten paa sig igjen og vendte, til hun kom sygende med Smurningshornet og smurte Bukken. Saa sagde hun som første Gang: „Til Veirs, til Veirs, over Monsaaß og Kirkespir, over Land, over Vand, over Berg, over Dal, til min Kjæreste, som venter mig i

Fjeldet i Nat!" I det samme de satte afsted, slængte Følgesvenden sig bagpaa Bukken, og det gik som en Vind bort giennem Veiret. Ret som det var, kom de til Troldoberget, og da hun havde slaaet tre Slag, for de indigjennem det til Troldet, som var Kjæresten hendes.

"Hvorledes har du gjemt Guldsagen, jeg gav dig igaar, min Ven?" sagde Prindsessen. "Frieren havde den og gav mig den igjen," sagde hun.

Det var rent umuligt, sagde Troldet, for det havde laaset den ned i et Skrin med tre Laase og gjemt Nøglen i Hullet paa Tæglen sin, men da de laasede op og saa efter, havde Troldet ikke nogen Sag i Skrinet sit. Saa fortalte Prindsessen, at hun havde givet Frieren Guldnoestet sit.

"Her er det," sagde hun, "for jeg tog det fra ham igjen, saa han ikke mærkede det, men hvad skal vi nu finde paa, siden han kan sige Kunster?"

Saa, Troldet vidste ikke rigtigt; men da de havde tænkt sig lidt om, fandt de paa, at de skulde gjøre op en stor Barme og brænde Guldnoestet, saa vare de sikke paa, at han ikke kunde saa det. I det samme hun kastede det til Barmen, stod Følgesvenden færdig og greb det, og ingen af dem saa det, for han havde Tresøsterhatten paa sig. Da Prindsessen havde været hos Troldet en Stund, og det begyndte at lide med Morgenens, reiste hun hjem igjen; Følgesvenden satte sig bagpaa Bukken med hende, og det gik baade fort og vel. Da Gutten var bedt til Middags, gav Følgesvenden ham Noestet. Prindsessen var endnu mere spændt og spædt end den forrige Middag, og da de havde spist, snærpede hun Munden sammen og sagde:

"Det er vel ikke saa vel, at jeg kunde saa igjen Guldnoestet mit, som jeg gav dig at gemme igaar?"

"Jo," sagde Gutten, "det skal du saa; her er det," sagde han, og slog det i Bordet, saa Bordet hoppede, og Kongen skvat høit i Veiret.

Prindsessen blev saa bleg som et Eg, men hun gjorde sig snart blid igjen og sagde, at det var godt gjort; nu havde hun bare en liden Prøve til; „dersom du nu er saa slink, at du kan staffe mig det, jeg tænker paa, til i Morgen Middag, saa skal du baade saa mig og have mig,“ sagde hun.

Gutten blev, som om han var afdomt med Livet, for han syntes det var ikke muligt at vide, hvad hun tænkte paa, og endda mere umuligt at staffe det, og da han kom paa Kammeret sit, var det næsten ikke muligt at stagge ham heller. Følgesvenden sagde, at han skulde være rolig, han skulde nok saa Greie paa Sagen, saaledes som han havde gjort begge de forrige Gange, og Gutten slog sig endelig til Ro og lagde sig til at sove. Amens for Følgesvenden til Smeden og fik lagt paa Sværdet sit fire og tyve Boger Jern, og da det var gjort, gif han til Stalden og drev til Bukken mellem Hornene, saa den tumlede væg-imellem.

„Naar skal Prindsessen til sin Kjæreste i Nat?“ sagde han.

„Kloffen Get,“ brægede Bukken.

Da det led mod Tiden, stod Følgesvenden i Stalden med Tresøsterhatten paa, og da hun havde smurt Bukken og sagt, som hun pleiede, at de skulde fare til Beirs til Kjæresten hendes, som ventede hende i Fjeldet, gif det afsted gennem Beir og Bind igjen, og Følgesvenden sad bagpaa; men han var ikke lethændt denne Gangen, for ret som det var, gav han Prindsessen en Tryk hist og en her, saa han mest helseslog hende. Da de kom til Bergvæggen, bankede hun i Porten, saa den aabnede sig, og de for ind gennem Fjeldet til Kjæresten hendes. Da hun kom frem, jamrede hun sig for ham, bar sig ilde og sagde, hun vidste ikke, om Beiret kunde være saa haardt; men hun syntes, der var nogen med, som slog baade hende og Bukken, og hun var vist baade gul og blaa over sin hele Krop, saa ilde havde hun faret paa Beien, og saa fortalte hun, at Frieren havde staffet Guldnøstet ogsaa; hvorledes det gif til, kunde hverken hun eller Troldet sjonne.

„Men ved du, hvad jeg nu har fundet ud?“ sagde hun.

Nei, det kunde ikke TrolDET vide.

„Ja,“ svarede hun, „jeg har sagt, at han skulde skaffe mig det, som jeg tænkte paa, til i Morgen Middag, og det var Hovedet dit. Min Ven, tror du, han kan skaffe det?“ sagde Prindsessen og kjælede for TrolDET.

„Det tror jeg inte,“ sagde TrolDET, og det svor det paa, og saa lo det og sloggrede værre end en Gast, og baade TrolDET og Prindsessen tænkte, at Gutten for skulde komme til at fløde Steile og Hjul, og at Korpen skulde hakke hans Dine ud, for han kunde skaffe Hovedet til TrolDET.

Da det led paa Morgensiden, skulde hun hjem igjen, men hun var ræd, sagde hun, for hun syntes der var nogen efter hende, og hun torde ikke reise hjem alene; TrolDET maatte følge hende paa Hjemveien. Ja, det skulde følge hende, og det fik frem Bukken sin, for det havde Magen til Prindsessens, og det smurte den og salvede den mellem Hornene vel ogsaa. Da TrolDET havde sat sig paa, hængte Følgesvenden sig bagpaa med det, og saa gif det afsted bort gjennem Lusten til Kongsgaarden; men paa Veien slog Følgesvenden TrolDET og Bukken og gav dem Tryk paa Tryk og Slag i Slag med Sværdet sit, saa de dalede mere og mere, og tilsidst vare de næsten paa Veien til at synke ned i Havet, som de fore over. Da TrolDET stjønte, det var saa galt ude, fulgte det Prindsessen lige hjem i Kongsgaarden og stod igjen udenfor, for at se hun kom godt og vel hjem. Men idetsamme hun lukkede Døren efter sig, hug Følgesvenden Hovedet af TrolDET, og strog op paa Kammeret til Gutten. „Her er det, som Prindsessen tænkte paa,“ sagde han.

Ja, det var baade godt og vel, kan En vide, og da Gutten blev bedt ned til Bordet, og de havde spist, var Prindsessen saa blid som en Værke; „du har købt det, jeg tænkte paa?“ sagde hun.

„Famen har jeg det,“ sagde Gutten, han rev det frem under Kjoleflaget sit, og slog det i Bordet, saa at Bordet og hele Stellet reiste over Ende. Prindsessen blev, som hun havde ligget i Jorden, men hun kunde ikke nægte, at det var det, hun havde tænkt paa, og nu maatte han saa hende, som hun havde lovet. Saa blev der druffet Bryllup, og der blev stor Glæde over hele Kongeriget. Men Følgesvenden tog Gutten tilside og sagde til ham, at han nok kunde luffe sine Dine og lade, som om han sov om Brudenatten, men hvis han havde sit Liv hjært og vilde lyde ham, da maatte han ikke lade det komme en Blund paa dem, for han havde stilt hende ved Troldhammen, hun havde paa, og den stulde han pisse af hende med Riset af ni nye Virkelimer, og den stulde han slide af hende i tre Kar med Mælk; først stulde han strubbe hende i et Kar med sjorgammel Myse, saa stulde han gnide hende i Surmælk, og saa stulde han stykke hende i et Sødmealkar; Limerne laa under Sengen, og Karrene havde han sat i Krogen; det var særvidt altsammen. Ja, Gutten lovede, han stulde lyde ham og gjøre, som han sagde. Da de vare komne i Brudesengen om Aftenen, lod Gutten, som om han lagde sig til at sove. Prindsessen reiste sig op paa Albuen og saa paa ham, om han sov, og killede ham under Næsen. Gutten sov lige godt. Saa luggede hun ham i Haaret og i Skjægget. Men han sov som en Stok, troede hun. Saa drog hun frem en stor Slagterkniv under Hovedpuden og vilde hakke Hovedet af ham; men Gutten for op, slog Kniven af Haanden paa hende, og greb hende i Haaret. Saa pistede han hende med Risene og sled dem op paa hende, til der ikke var en Pinde igjen. Da det var gjort, fastede han hende i Myselærret, og da fik han se, hvad hun var for et Dyr; hun var sort som en Ravn over hele sin Krop; men da han havde strubbet hende i Myse, og sturet hende med Surmælk og stykket hende op i Sødmealk, var Troldhammen

gaaet af hende, og hun var saa blid og deilig, at hun aldrig havde været saa deilig før.

Den andre Dagen sagde Følgesvenden, at de maatte reise. Ja, Gutten var rejsesædlig og Prindsessen ogsaa, for Hjemmegiftet havde for længe siden været istand. Om Matten førte Følgesvenden alt det Guld og Solv og alle de Kostiigheder, som vare igjen efter Trollet i Fjeldet, til Kongsgaarden, og da de skulde reise om Morgen, var det saa fuldt overalt i hele Gaarden, at de mest ikke kunde komme frem; det Hjemmegifte var mere værd end hele Kongens Land og Rige, og de vidste ikke, hvorledes de skulde saa fragtet det med sig. Men Følgesvenden vidste Raad for Uraad. Der var igjen sex slige Buxer efter Trollet, som kunde flyve i Luften. Dem læsede og ladede de saa med Guld og Solv, at de maatte gaa efter Marken og ikke orkede at lette sig og flyve med det, og det som Buxerne ikke vare istand til at bære, maatte blive igjen i Kongsgaarden. Saa reiste de langt og længer end langt, men tilsidst bleve Buxerne saa trætte og opgivne, at de ikke orkede at gaa længer. Gutten og Prindsessen vidste ingen Raad, men da Følgesvenden saa, at de ikke kunde komme afsted, saa tog han hele Hjemmegiftet paa Mafften, lagde Buxerne ovenpaa, og bar det saa langt frem, at det ikke var mere end en halv Mil did, hvor Gutten havde Hjemmet sit. Saa sagde Følgesvenden: „Nu maa jeg stilles fra dig; jeg kan ikke blive med dig længere.“ Men Gutten vilde ikke stilles fra ham, han vilde ikke miste ham hverken for Lidet eller Meget. Ja, saa blev han med en halv Mil til, men længere kunde han ikke følge, og da Gutten bad og nødte ham, at han skulde følge med hjem og blive hos ham, eller idetmindste være med og ture Hjemkommerøl hos Far hans, sagde Følgesvenden: „Nei, det kunde han ikke.“ Saa spurgte Gutten, hvad han skulde have, for det han havde været med og hjulpet ham. „Skulde det være noget, maatte det være Halvten af alt det, han

avlede i fem Aar," sagde Følgesvenden. Ja, det skulde han saa.

Da han var borte, lagde Gutten igjen al Rigdommen sin, og reiste tomrebss hjem. Saa turede de Hjemkommerol, saa det baade hørtess og spurgtes over syv Kongeriger, og da de vare færdige med det, fik de Vinterdrift al Vinteren baade med Buftene og med de tolv Hestene, som Far hans havde, før de fik kjørt hjem alt Guldets og Sølvets.

Om fem Aar kom Følgesvenden igjen og skulde have sin Del. Da havde Manden byttet alt i to lige Dele.

„Men der er een Ting, som du ikke har byttet," sagde Følgesvenden.

„Hvad er det?" sagde Manden; „jeg troede, jeg havde byttet alt."

„Du har avlet et Barn," sagde Følgesvenden; „det faar du ogsaa bytte i to Dele."

Ja, det var saa det. Han tog Sværdet, men med det samme han løstede det og skulde fløve Barnet, greb Følgesvenden bag i Sværdodden, saa han ikke kunde hugge.

„Blev du ikke glad nu, du ikke fik Lov at hugge?" sagde han.

„Jo, saa glad har jeg aldrig været," sagde Manden.

„Ja, saa glad var jeg, da du løste mig ud af Iskumpen," sagde han. „Behold alt det du har; jeg behøver ikke noget, for jeg er en svævende Aand," sagde han. Han var Vintapperen, som stod i Iskumpen udenfor Kirkedøren, som alle spyttede paa; og han havde været hans Følgesvend og hjulpet ham, fordi han gav det han havde for at staffe ham Fred og saa ham i kristen Jord. Han havde faaet Lov at følge ham et Aar, og det var omme, da de stilles sidste Gangen. Saa havde han faaet Lov at se til ham igjen, men nu maatte de stilles for alle Tider, for nu ringede det efter ham med Himmeriges Klokker.

101. Peif.

Der var en Gang en Mand og en Kone; de havde en Son og en Datter, som vare Tvillinger, og de vare saa lige, at de ikke kunde stilles fra hverandre ved andet end Klædselen. Gutten kaldte de Peif. Han var lidet til Nytte, mens Forældrene levede, for han havde ikke Hug til andet end at gjøre Nar af Folk, og han var saa fuld af Spit og Spilopper, at ingen kunde være i Fred for ham; men da de vare døde, blev det værre og værre, han vilde ikke tage sig nogen Ting til; han gjorde bare Ende paa det, som var igjen efter dem, og lagde sig ud med alle Menneſter. Søsteren strævede og karede alt det hun orkede, men det vilde ikke monne, og saa sagde hun til ham, hvor galt dette var, at han ikke vilde gjøre noget Gavn og ſpurgte:

„Hvad ſkal vi have at leve af, naar du har gjort Ende paa alt?“

„Saa vil jeg ud og narre En,“ ſagde Peif.

„Ja, da kommer du tiidsnok, Peif,“ ſagde Søsteren.

„Jaar prøve,“ ſagde Peif.

Da det var Ende paa alt, havde de ikke mere; ſaa lakkede Peif afsted, og han gif og han gif, til han kom til Kongs-gaarden. Der ſtod Kongen i Svalen, og da han ſik ſe Gutten, ſaa ſagde han:

„Hvor ſkal du hen i Dag, Peif?“

„Na, jeg ſkulde bort og ſe, om jeg kunde ſaa narret En,“ ſagde Peif.

„Kan du ikke narre mig da?“ ſagde Kongen.

„Nei, jeg kan nok ikke det, for jeg glemte Narreſtikkene mine hjemme,“ ſagde Peif.

„Kan du ikke gaa efter dem?“ ſagde Kongen, „jeg kunde have Lyſt til at ſe, om du er ſlig en Spillopmager, ſom Folk ſiger,“ ſagde han.

„Jeg duer ikke til at gaa,“ sagde Peif.

„Jeg skal laane dig Hest og Sadel,“ sagde Kongen.

„Jeg duer ikke til at ride heller,“ sagde Peif. „Vi skal løfte dig oppaa,“ sagde Kongen, „saa kan du vel hænge paa.“

Saa, Peif han fløede og fløede sig i Hovedet, som om han vilde rive Luggen af, og lod dem løfte sig oppaa; der sad han og slang baade hid og did, saalænge Kongen kunde se ham, og Kongen lo, saa det taarede i Dinene, for sli­ en Rytter til Hest havde han aldrig seet før. Men da Peif var kommen ind i Stoven bagom Haugen, saa Kongen ikke kunde se ham længer, sad han, som han var spigret, og red afsted, som han havde stjaalet baade Dg og Grime, og da han kom til Staden, solgte han baade Hesten og Sadlen.

Kongen gif der imens og stundede og ventede paa, at Peif skulde komme svingrende tilbage igjen med Narrestikkene sine, og lo stundomtil, naar han kom i Hug, hvor ynselig han saa ud, da han sad og slang paa Hesten som en Høfæt, som ikke vidste til hvad for en Kant den skulde falde, men det varede syv Lange og syv Brede, og der kom ingen Peif, saa stjonte Kongen tilsidst, at han var narret og snydt baade for Hest og for Sadel, endda Peif ikke havde Narrestikkene med sig, — og saa blev det en anden Lyd, for da blev Kongen fundt og vilde bort og dræbe Peif.

Men Peif havde saaet vidst Dagen, da han skulde komme, og sagde til Søsteren sin, at hun skulde sætte paa Begstengryden med en Draabe Vand i. Med det samme Kongen kom, rev Peif Gryden af Varmen og ind paa Stabben med den, og togte Grød paa Huggestabben.

Kongen undrede sig paa dette og blev saa rent forundret, at han glemte det han kom efter.

„Hvad vil du have for den Gryden?“ sagde han.

„Jeg kan ikke være af med den,“ sagde Peif.

„Hvorfor kan du ikke det?“ sagde Kongen; „jeg skal gjøre dig Ret for den,“ sagde han.

„Jo, den sparer mig baade Bry og Peuge, baade Skovleie og Hugstelen, baade Kjøring og Føring," sagde Peif. „Det er det samme, jeg gi'r dig hundrede Daler," sagde Kongen; „nu har du narret af mig Hest og Sadel og Bidsel paa Kjøbet; men det faar gaa for det det er, naar jeg faar Gryden," sagde han.

„Ja, saa fik han have den da," sagde Peif.

Da Kongen kom hjem, bad han Fremmede og lagede til Gjæstebuds, men Maden skulde de tage i den nye Gryden, og den tog han og satte midt paa Gulvet. De Fremmede troede Kongen ikke var rigtig, og gif der og dyttede paa hverandre og lo af ham, og han gif omkring Gryden og faglede og faglede og sagde alt i Tæt: „Ja, ja, bi bare lidt, ja, ja, bi bare lidt, nu koger den snart;" men det blev ingen Kog. Saa skjønte han, at Peif havde været ude med Narrestikkene sine og lurt ham igjen, og nu vilde han afsted og dræbe ham.

Da Kongen kom, stod Peif ude ved Laaven.

„Vilde hun ikke koge?" sagde han.

„Nei, hun vilde ikke det," sagde Kongen; „men nu skal du undgælde for det," sagde han, og vilde frem med Kniven.

„Det skal du saa mig til at tro," sagde Peif, „for du tog ikke Stabben."

„Skal tro, det ikke er Løgn, du farer med?" sagde Kongen.

„Det er Stabben, det staar paa; hun koger ikke uden —" sagde Peif.

Hvad han da skulde have for den. — Tre hundrede Daler var den vel værd; men for hans Skyld fik den gaa for to, sagde Peif. Saa fik han Stabben og reiste med, og bød Fremmede og lagede til Gjæstebuds, og satte Gryden paa Stabben midt inde i Stuen. De Fremmede troede, han var bleven baade Tul og Tøst, og de gif der og gjorde bare Nar af ham, og han faglede og faglede om Gryden og sagde.

ret som det var: „Vi lidt, nu foger hun, nu foger hun snart,“ men det blev ikke mere af det paa Stabben end paa bare Gulvet. Saa stjonte han, at Peik havde været ude med Narrestikkene sine den Gangen ogsaa. Han rev sig i Luggen og vilde afsted og dræbe ham igjen, og nu skulde han ikke spare ham, enten han laa vel eller ilde.

Men Peik havde laget sig til at tage imod ham igjen. Han slagtede en Væder og tog og havde Blodet i Blæren og Bomskindet, og pakkede det ned i Barmen paa Søster sin og sagde for hende, hvad hun skulde sige.

„Hvor er Peik?“ streg Kongen; han var saa findt, at han skulde i Maalet.

„Han er saa strøbelig, at han ikke orker at røre sig,“ sagde hun, „og saa skulde han prøve at saa en Sovn.“

„Du saar vække ham,“ sagde Kongen.

Nei, det torde hun ikke, for han var saa hastig.

„Ja, jeg er endda hastigere,“ sagde Kongen, „og vækker ikke du ham, saa skal jeg — —“ sagde han, og tog bortved Siden, der Kniven var. Nei, saa skulde hun til at vække ham; men Peik vendte sig hastig om i Sengen, drog ud en liden Kniv, og rispede hende i Blæren og Væderdommen, saa Blodspruten stod af Barmen paa hende, og hun faldt over Ende paa Gulvet, som hun var død.

„For en Fanden du er, Peik,“ sagde Kongen; „nu har du jo staaet ihjel Søster din, og det saa selve Kongen staa og ser paa det,“ sagde han.

„Det er ikke farligt med Liget, saalænge der er Veir i Næsen paa mig,“ sagde Peik, og fik frem et Bukkehorn, som han gav sig til at tude paa, og da han havde tudet en Brudeflaatt, saa satte han det ind til hende og blæste Liv i hende igjen, saa hun stod op, som der ikke feilede hende nogen Ting.

„Bevares vel for dig, Peik! Kan du dræbe Folk og blæse Liv i dem igjen ogsaa du da?“ sagde Kongen.

„Ja, hvad Raad var der for mig ellers?“ sagde Peit; „jeg kom til at dræbe alle dem, jeg kom nær, for jeg er saa hastig af mig, ser du,“ sagde han.

„Ja, jeg er ogsaa hastig til Sinds,“ sagde Kongen, „og det Hornet maa jeg have; jeg skal give dig hundrede Daler for det, og saa faar det være det samme, jeg faar give dig efter, at du narrede af mig Hesten, og at du snød mig paa Gryden og Stabben og hele Resten.“

Peit kunde nødigt undvære det, men for hans Skyld fik han have det, og saa fik Kongen det og reiste hjem det forreste han kunde, og han var ikke for kommen hjem, før han maatte til at prøve det; han tog paa at frangle og trætte med Dronningen og den ældste Datteren sin, og de trættede igjen og sagde ham imod; men for de vidste Ordet af det, drog han ud Kniven og skar dem ihjel, saa de faldt stendøde over Ende, og de andre rømte Stuen, saa rædde bleve de.

Kongen gik og drev paa Gulvet en Stund og snakkede om, det var ikke farligt med Eget, saalange der var Veir i det, og andet slegt, som havde rendt gjennem Munden paa Peit, og saa fik han frem Hornet og til at tude og blæse; men endda han blæste alt det han orkede baade den Dagen og den anden, saa fik han ikke blæst Liv i dem; de vare døde og de bleve døde, baade Dronningen og Datteren, og han maatte kaste dem i Jorden, og holde Gravøl paa Njobet.

Saa vilde han til Peit og tage ham af Dage igjen, men Peit havde sine Runer ude, saa han vidste af, at Kongen kom, og han sagde til Søsteren sin:

„Nu faar du skifte Klæder med mig og reise afsted, saa maa du saa og have alt vi eier.“

Ja, hun skiftede Klæder med ham og pakkede sammen og reiste afsted, det forreste hun vandt, og Peit sad igjen der alene i Søsterklæderne.

„Hvor er han Peit?“ sagde Kongen, han kom saa hadst og saa findt gjennem Døren.

„Han er reist sin Wei,“ sagde han, som sad igjen i Søsterklæderne.

„Ja, havde han nu været hjemme, saa skulde jeg have dræbt ham,“ sagde Kongen; „det var ikke værdt at spare Livet paa sliq en Stjelm,“ sagde han.

„Han havde sine Runer ude og vidste, at Kongen kom, og vilde tage ham af Dage for Narrestikkene, han for med, men mig lod han blive igjen her baade madløs og pengeløs,“ sagde Peik, og gjorde sig saa lækker og sin som en Gente.

„Vær du med til Kongsgaarden, skal du saa nok at leve af —; det er ikke værdt at sidde og sulte borti Hytten for dig,“ sagde Kongen.

Ja, det vilde han gjerne, og saa tog Kongen ham med sig og lod ham lære alting og holdt ham som sin egen Datter, og det var mest, som Kongen havde igjen de tre Døtrene sine, for Peikegutten sømmede og syede og laa og legte med dem, og var sammen med dem baade sent og tidligt.

Da det led en Tid, kom der en Kongssøn paa Frieri did.

„Ja, jeg har tre Døtre,“ sagde Kongen, „det staar paa, hvem du vil have af dem.“

Han skulde saa Lov at gaa op i Sykammeret og snække og gjøre sig kjendt med dem, og saa likte han bedst Peik og fastede et Silkeplag i Fanget paa ham, og saa tog de paa at sage til Bryllup, og da det led om en Stund, kom Skjedsolfene hans og Kongens Folk og tog paa at ture og drikke Bryllup; men da det led paa Kvelden den første Bryllupsdagen, torde ikke Peik blive længer og lagde afsted fra Kongsgaarden ud paa Bidden, saa Bruden ikke var at finde; men det var det som værre var, begge Kongedøtrene fik ondt saa braadt, og ret som det var, kom der reisende to Smaaprinsser til Verden, saa Folket maatte fare hjem midt i den bedste Legen og Bryllupsturingen.

Kongen blev baade harm og sorggiver, og begyndte at tvirle og undres paa, hvorledes dette hang sammen.

Saa satte han sig paa Hesten og red ud, for han syntes, det blev for ødt at være hjemme; men da han kom ud paa Jordet, sad Peif paa en Sten og spille paa Mundharpe.

„Sidder du her du, Peif?“ sagde Kongen.

„Javist sidder jeg her, hvor skulde jeg ellers sidde,“ sagde Peif.

„Nu har du narret mig grovt Gang paa Gang,“ sagde Kongen; „men kom nu og vær med hjem, saa skal jeg dræbe dig.“

„Ja, det er vel saa det,“ sagde Peif, „naar der ingen anden Raad er, saa faar jeg vel til jeg med,“ sagde han.

Da de kom hjem til Kongsgaarden, gjorde de istand en Tønde, som Peif skulde puttes ned i, og da den var færdig, kjørte de den op paa et høit Fjeld; der skulde han ligge tre Dage og tænke over det han havde gjort, før de vælte ham udover og til Fjords.

Den tredie Dagen kom der en rig Mand gaaende, og Peif sad indi Tønden og sang: „Til Himmerig og til Paradis, til Himmerig og til Paradis skal jeg fare; men inte vil jeg, og inte vil jeg i Englefare.“

Da Manden hørte dette, spurgte han, hvad han skulde give ham for at komme i Steden hans.

Det fik vel blive meget, mente Peif, for der stod ikke Styds tilfagt til at fare til Himmerige alle Dage.

Manden vilde give ham alt det han eiede, og saa slog han ud Bunden og krøb ned i Tønden istedenfor Peif.

„Lykke paa Reisen,“ sagde Kongen; „nu farer du til Fjords fortere, end om du for med Rensdyds, og nu er det ude baade med dig og Narrestikkene dine,“ sagde han.

Før Tønden var halvveis udover Fjeldet, var der ikke en hel Stav og Stump igjen af den eller af ham, som var indi. Men da Kongen kom hjem til Kongsgaarden, var Peif der for ham, og sad paa Traakten og spille paa Mundharpe.

„Sidder du der, du Peif?“ sagde Kongen.

„Havist sidder jeg her, hvor skulde jeg sidde ellers?“ sagde Peif. „Jeg kan vel saa leiet Hus her til alle Hestene og Fæet og Pengene mine.“

„Hvor væltede jeg dig hen, saa du fik al den Rigdommen?“ spurgte Kongen.

„Na, du væltede mig til Fjords,“ sagde Peif, „og da jeg kom til Bunds, var der nok at tage af, baade Heste og Fæ, baade Guld og Gods; de gif i Flokke og laa i Hobe saa store som Hus,“ sagde han.

„Hvad vil du have for at vælte mig samme Veien?“ sagde Kongen.

„Na, det er ikke mere paakostet det,“ sagde Peif; „du tog ikke noget af mig, saa vil ikke jeg have noget af dig heller.“

Saa stoppede han Kongen i en Tønde og rullede ham udover, og da han havde givet ham Fristids ud over Fjeldet, reiste han hjem til Kongsgaarden. Der tog han og holdt Bryllup med den yngste Kongsdatteren. Siden styrede han Land og Rige, men han glemte Narrestikkene sine, og glemte dem vel, saa der hverken hørtes eller spurgtes mere om Peifgutten, men bare om selve Kongen.

102. Kjættten, som var saa fæl til at æde.

Der var en Gang en Mand, som havde en Kjætte, og den var saa fælt stor og slem til at æde, at han ikke kunde have hende længer. Saa skulde hun til Elv med en Sten om Halsen, men for hun skulde afsted, fik hun et Maal Mad. Kjærringen satte til hende et Grødsad og et lidet Trug med

Madseft. Det rev hun i sig og satte afsted ud gjennem Binduet. Der stod Manden paa Laaven og trængte.

„God Dag, du Mand i Huset,” sagde Kjættten.

„God Dag, du Kjætte,” sagde Manden; „har du faaet dig noget Mad i Dag?” sagde han.

„Na, jeg har faaet et lidet Gran; men jeg er mest fastende,” sagde Kjættten; „det var bare et Grødsad og et Fedttraug, og husk mig, tar jeg ikke dig og,” sagde hun, og saa tog hun og aad op Manden.

Da hun havde gjort det, gif hun i Høset; der sad Kjærringen og mælkede. „God Dag, du Kjærring i Høset,” sagde Kjættten.

„God Dag, er du der, du Kjætte?” sagde Kjærringen; „har du ædt op Maden din?” sagde hun.

„Na, jeg har ædt lidt i Dag, men jeg er mest fastende,” sagde Kjættten, „det var bare et Grødsad og et Fedttraug og Manden i Huset, og husk mig, tar jeg ikke dig og,” sagde hun, og saa tog hun og aad op Kjærringen.

„God Dag, du Ko paa Baasen,” sagde Kjættten til Bjeldkoen.

„God Dag, du Kjætte,” sagde Bjeldkoen; „har du faaet dig noget Mad i Dag?” sagde hun.

„Na, jeg har faaet lidt, men jeg er mest fastende,” sagde Kjættten; „det var bare et Grødsad og et Fedttraug og Manden i Huset og Kjærringen i Høset, og husk mig, tar jeg ikke dig og,” sagde Kjættten, og saa tog hun og aad Bjeldkoen og.

Saa satte hun op i Hjemhagen; der stod en Mand og løvede.

„God Dag, du Løvmænd i Hagen,” sagde Kjættten.

„God Dag, du Kjætte; har du faaet dig noget Mad i Dag?” sagde Løvmænden.

„Na, jeg har faaet lidt, men jeg er mest fastende,” sagde Kjættten; „det var bare et Grødsad og et Fedttraug, og Man-

den i Huset og Kjærringen i Fjøsset og Bjeldkoen paa Baasen, og husk mig, tar jeg ikke dig og," sagde hun, og saa tog hun og aad Løvmanden ogsaa.

Saa kom hun til en Stenrøs; der stod Røskatten og tittede ud.

"God Dag, du Røskat i Stenrøsen," sagde Kjætten.

"God Dag, du Kjætte; har du faaet dig noget Mad i Dag?" sagde Røskatten

"Na, jeg har faaet lidt, men jeg er mest fastende," sagde Kjætten; „det var bare et Grødsfad og et Fedttraug og Manden i Huset og Kjærringen i Fjøsset og Bjeldkoen paa Baasen og Løvmanden i Hagen, og husk mig, tar jeg ikke dig og," sagde Kjætten, og saa tog hun og aad op Røskatten ogsaa.

Da hun havde gaaet lidt til, kom hun til et Haslekjær; der sad Træbjørnen og sankede Nodder.

"God Dag, du Træbjørn i Busten," sagde Kjætten.

"God Dag, du Kjætte; har du faaet dig noget Mad i Dag?" sagde Træbjørnen.

"Na, jeg har faaet lidt, men jeg er mest fastende i Dag," sagde Kjætten; „det var bare et Grødsfad og et Fedttraug og Manden i Huset og Kjærringen i Fjøsset og Bjeldkoen paa Baasen og Løvmanden i Hagen og Røskatten i Stenrøsen, og husk mig, tar jeg ikke dig og," sagde Kjætten, og saa tog hun og aad op Ekornen ogsaa.

Da hun havde gaaet et Stykke til, mødte hun Mikkell Ræv, som gik og luskede borte i Skovbredden.

"God Dag, du Mikkell Snittom," sagde Kjætten.

"God Dag, du Kjætte; har du faaet dig noget Mad i Dag?" sagde Ræven.

"Na, jeg har faaet lidt, men jeg er mest fastende," sagde Kjætten; det var bare et Grødsfad og et Fedttraug og Manden i Huset og Kjærringen i Fjøsset og Bjeldkoen paa Baasen og Løvmanden i Hagen og Røskatten i Stenrøsen og

Træbjørnen i Kjørret, og husk mig, tar jeg ikke dig og," sagde Kjøkken, og saa tog hun og aad op Ræven ogsaa.

Da hun havde gaaet lidt til, mødte hun en Hare.

"God Dag, du hoppende Hare," sagde Kjøkken.

"God Dag, du Kjøtte; har du faaet dig noget Mad i Dag?" sagde Haren.

"Na, jeg har faaet lidt, men jeg er mest fastende," sagde Kjøkken; „det var bare et Grødsad og et Fedttraug og Manden i Huset og Kjørringen i Fjøsset og Bjeldkoen paa Baasen og Løvmanden i Hagen og Røskatten i Stenrøsen og Træbjørnen i Kjørret og Mikkil Snittom, og husk mig, tar jeg ikke dig og," sagde Kjøkken, og saa tog hun og aad op Haren ogsaa.

Da hun havde gaaet et Stykke til, mødte hun en Graaben.

"God Dag, du Graaben Glup," sagde Kjøkken.

"God Dag, du Kjøtte; har du faaet dig noget Mad i Dag?" sagde Graaben.

"Na, jeg har faaet lidt, men jeg er næsten fastende," sagde Kjøkken; det var bare et Grødsad og et Fedttraug og Manden i Huset og Kjørringen i Fjøsset og Bjeldkoen paa Baasen og Løvmanden i Hagen og Røskatten i Stenrøsen og Træbjørnen i Kjørret og Mikkil Snittom og hoppende Hare, og husk mig, tar jeg ikke dig og," sagde Kjøkken, og saa tog hun og aad op Graaben ogsaa.

Saa gik hun til Skogs, og da hun havde gaaet langt og længer end langt, over Berg og dybe Dale, saa mødte hun en Bjørnunge.

"God Dag, du Bjørn Buxop," sagde Kjøkken.

"God Dag, du Kjøtte; har du faaet dig noget Mad i Dag?" sagde Bjørnungen.

"Na, jeg har faaet lidt, men jeg er næsten fastende," sagde Kjøkken; „det var bare et Grødsad og et Fedttraug og Manden i Huset og Kjørringen i Fjøsset og Bjeldkoen paa

Baasen og Løvmanden i Hagen og Røskatten i Stenrosen og Træbjørnen i Kjørret og Mittel Snittom og hoppende Hare og Graaben Glup, og husk mig, tar jeg ikke dig og," sagde Kjættten, og saa tog hun og aad op Bjørningen med.

Da Kjættten havde gaaet et Stykke til, saa mødte hun Binnen, som rev i Stubben, saa Føsten søg, saa arg var den, fordi den havde mistet Ungen sin.

"God Dag, du Vinne Vidst," sagde Kjættten.

"God Dag, du Kjætte; har du faaet dig noget Mad i Dag?" sagde Binnen.

"Na, jeg har faaet lidt, men jeg er mest fastendes," sagde Kjættten; "det var bare et Grødsfad og et Fedttraug og Manden i Huset og Kjærringen i Tjuset og Bjeldkoen paa Baasen og Løvmanden i Hagen og Røskatten i Stenrosen og Træbjørnen i Kjørret og Mittel Snittom og hoppende Hare og Graaben Glup og Bjørn Bugop, og husk mig, tar jeg ikke dig og," sagde Kjættten, og saa tog hun og aad op Binnen ogsaa.

Da Kjættten kom lidt længere frem, saa mødte hun selve Bamsen.

"God Dag, du Bamse Bravkar," sagde Kjættten.

"God Dag, du Kjætte; har du faaet noget Mad i Dag?" sagde Bamsen.

"Na, jeg har faaet lidt, men jeg er mest fastende," sagde Kjættten; "det var bare et Grødsfad og et Fedttraug og Manden i Huset og Kjærringen i Tjuset og Bjeldkoen paa Baasen og Løvmanden i Hagen og Røskatten i Stenrosen og Træbjørnen i Kjørret og Mittel Snittom og hoppende Hare og Graaben Glup og Bjørn Bugop og Vinne Vidst, og husk mig, tar jeg ikke dig og," sagde Kjættten, og saa tog hun og aad op Bamsen ogsaa.

Saa gik Kjættten langt og længer end langt, til hun kom til Bygds igjen; der mødte hun et Brudefølge paa Veien.

"God Dag, du Brudefølge paa Veien," sagde Kjættten.

„God Dag, du Kjætte; har du faaet dig noget Mad i Dag?“ sagde Brudefølget.

„Na, jeg har faaet lidt, men jeg er mest fastende,“ sagde Kjættten; det var bare et Grødsfad og et Fedttraug og Manden i Huset og Kjærringen i Fjøsset og Bjeldkoen paa Baa-sen og Løvmanden i Hagen og Røskatten i Stenrosen og Træbjørnsen i Kjærret og Miffel Snittom og hoppende Hare og Graaben Glup og Bjørn Bugop og Binne Bidst og Bamse Bravkar, og huskom mig, saa tar jeg dig ogsaa,“ sagde Kjættten, og saa for hun paa dem og aad baade Brud og Brudgom og hele Følget med Kjøgemester og Spillemand og Heste og alt.

Da hun havde gaaet et Stykke til, kom hun til Kirken; der mødte hun et Vigfølge.

„God Dag, du Vigfølge ved Kirken,“ sagde Kjættten.

„God Dag, du Kjætte; har du faaet dig noget Mad i Dag?“ sagde Vigfølget.

„Na, jeg har faaet lidt, men jeg er mest fastende,“ sagde Kjættten; „det var bare et Grødsfad og et Fedttraug og Manden i Huset og Kjærringen i Fjøsset og Bjeldkoen paa Baa-sen og Løvmanden i Hagen og Røskatten i Stenrosen og Træbjørnen i Kjærret og Miffel Snittom og hoppende Hare og Graaben Glup og Bjørn Bugop og Binne Bidst og Bamse Bravkar og Brudefølget paa Veien, og huskom mig, saa tar jeg dig og,“ sagde Kjættten, og saa satte hun paa Vigfølget og aad baade Viget og Følget.

Da Kjættten havde faaet tillivs dette, saa bar det til Himmels med hende, og da hun havde gaaet langt og længer end langt, saa mødte hun Maanen i Skyen.

„God Dag, du Maane i Skyen,“ sagde Kjættten.

„God Dag, du Kjætte; har du faaet dig noget Mad i Dag?“ sagde Maanen.

„Na, jeg har faaet lidt, men jeg er mest fastende,“ sagde Kjættten; „det var bare et Grødsfad og et Fedttraug og Manden

i Huset og Kjærringen i Fjøsset og Bjeldfoen paa Baasen og Lovmanden i Hagen og Roskatten i Stenrosen og Træbjørnen i Kjærret og Middel Snittom og hoppende Hare og Graaben Glup og Bjørn Bugop og Vinne Bidst og Bjørn Bravkar og Brudefølget i Beien og Vigfølget ved Kirken, og husk mig, æder jeg ikke dig og," sagde Kjætten, og saa satte hun paa Maanen og aad den op baade med Ny og med Næ.

Saa gif Kjætten langt og længer end langt, saa mødte hun Solen.

„God Dag, du Sol paa Himlen," sagde Kjætten.

„God Dag, du Kjætte; har du faaet dig noget Mad i Dag?" sagde Solen.

„Na, jeg har faaet lidt," sagde Kjætten; „det var bare et Grødsfad og et Fedttraug og Manden i Huset og Kjærringen i Fjøsset og Bjeldfoen paa Baasen og Lovmanden i Hagen og Roskatten i Stenrosen og Træbjørnen i Kjærret og Middel Snittom og hoppende Hare og Graaben Glup og Bjørn Bugop og Vinne Bidst og Bjørn Bravkar og Brudefølget i Beien og Vigfølget ved Kirken og Maanen i Skyen, og husk mig, tar jeg ikke dig og," sagde Kjætten, og saa satte hun paa den og aad op Solen paa Himlen.

Saa gif Kjætten langt og længer end langt, til hun kom til en Bro; der mødte hun en diger Gjedebuk.

„God Dag, du Buk paa Broen den brede," sagde Kjætten.

„God Dag, du Kjætte; har du faaet dig noget Mad i Dag?" sagde Buxten.

„Na, jeg har faaet lidt, men jeg er mest fastende," sagde Kjætten; det var bare et Grødsfad og et Fedttraug og Manden i Huset og Kjærringen i Fjøsset og Bjeldfoen paa Baasen og Lovmanden i Hagen og Roskatten i Stenrosen og Træbjørnen i Kjærret og Middel Snittom og hoppende Hare og Graaben Glup og Bjørn Bugop og Vinne Bidst og Bamse Bravkar og Brudefølget i Beien og Vigfølget ved

Kirken og Maanen i Skyen og Solen paa Himlen, og hustom mig, nu tar jeg dig og," sagde Kjættten.

„Det skal vi nappes om," sagde Bukken og stangede til Kjættten, saa den røg udover Broen og for til Elvs, og der sprak den.

Saa krøb de frem og fore hver til sig, og vare lige gode som før alle de, som Kjættten havde ædt, baade Manden i Huset og Kjærringen i Hjøset, og Bjeldkoen paa Baasen og Løvmænden i Hagen, og Røskfatten i Stenrosen og Træbjørnen i Kjærret, og Middel Snittom og hoppende Hare, og Graaben Glup og Bjørn Bugop, og Vinne Vidst og Bamse Bravfar, og Brudefølget paa Veien og Vigfølget ved Kirken, og Maanen i Skyen og Solen paa Himlen.

103. Hanen, som faldt i Bryggekarret.

Der var en Gang en Tuppe og en Toppe, som gik ude paa Ageren og spændte og sparkede og plukkede.

Net som det var, fandt Hønen et Bygkorn, og Hanen fandt en Humlekolle, og saa skulde de gjøre Malt og brygge Juleøl.

„Jeg plukker Byg, og jeg mælder Malt og brygger Øl, og Ølet er godt!" sagde Hønen.

„Er Bøtteren vel stærk?" sagde Hanen, og fløi op paa Kanten af Karret og vilde smage; men da han skulde bukke sig og drikke en Taar, begyndte han at slaxe i Bingerne, og saa faldt han paa Hovedet i Bryggekarret og druknede.

Da Hønen saa det, blev hun saa rent fra sig selv, at hun fløi op paa Skorstenshylden og gav sig til at straaale og

græde: saat, saat, saat Skade! saat, saat, saat Skade!" streg hun i Et væk og vilde aldrig holde op igjen.

"Hvad skader dig, Tuppe Hønemor, siden du sørger og græder saa?" sagde Haandtværnen.

"Jo, Toppe Hønesfar faldt i Bryggefarret og drufnede, og der ligger han død," sagde Hønen; "derfor sørger og græder jeg."

"Ja, kan jeg ikke gjøre andet, saa skal jeg male og smale," sagde Haandtværnen, og til at male saa fort den funde.

Da Stolen hørte dette, saa sagde den: "Hvad feiler dig Kværn, siden du smaler og maler saa fort?"

"Jo, Toppe Hønesfar faldt i Bryggefarret og drufnede, Tuppe Hønemor sidder paa Murhylden og sørger og græder; derfor smaler og maler jeg," sagde Haandtværnen.

"Kan jeg ikke gjøre andet, saa skal jeg rifte," sagde Stolen, og gav sig til at knage og knirke.

Dette hørte Døren; saa sagde den: "Hvad feiler dig? Hvorfor rifter du, Stol?"

"Jo, Toppe Hønesfar faldt i Bryggefarret og drufnede, Tuppe Hønemor sidder paa Murhylden og sørger og græder, og Haandtværnen maler; derfor rifter og knirker og knager og brager jeg," sagde Stolen.

"Ja, kan jeg ikke gjøre andet, saa skal jeg strælde og smælde og pibe og hvine," sagde Døren, og til at flyve op og slaa sig igjen og laate og larme, saa det var endt at høre paa, og det næsten gif til Marv og Ben.

Dette hørte Hlisdunken.

"Hvorfor piber og strælder du saa, Dør?" sagde den.

"Jo, Toppe Hønesfar faldt i Bryggefarret og drufnede, Tuppe Hønemor sidder paa Murhylden og sørger og græder, Haandtværnen maler og smaler, og Stolen rifter og knirker; derfor strælder og smælder jeg," sagde Døren.

„Ja, kan jeg ikke andet, saa skal jeg flyge og ryge,“ sagde Flisdunken, og til at gyve og ryge, saa Stuen stod i en Sky.

Dette saa Riven, som stod udenfor og tittede gjennem Vinduet med Skafet.

„Hvorfor ryger du saa, Flisdunk?“ sagde den.

„Jo, Toppe Hanefar faldt i Bryggetarret og druknede, Tuppe Hønemor sidder paa Murhylden og sørger og græder, Haandkværnen maler og smaler, Stolen rifter og knirker, Døren strælder og smælder; derfor flyger og ryger jeg,“ sagde Flisdunken.

Ja, kan jeg ikke gjøre andet, saa skal jeg rage og rive,“ sagde den, og til at rage rundt omkring.

Dette stod Aspen og saa paa.

„Hvorfor river og rager du saa, Rive?“ sagde den.

„Toppe Hanefar faldt i Bryggetarret og druknede, Tuppe Hønemor sidder paa Murhylden og sørger og græder, Haandkværnen maler og smaler, Stolen rifter og knirker, Døren strælder og smælder, Flisdunken flyger og ryger; derfor river og rager jeg i Ring,“ sagde Riven.

„Ja, kan jeg ikke andet,“ sagde Aspen, „saa skal jeg stjæle og bære i Bladene mine.“

Dette mærkede Fuglene.

„Hvorfor stjæler og bærer du saa, Asp?“ sagde Fuglene til den.

„Toppe Hanefar faldt i Bryggetarret og druknede, Tuppe Hønemor sidder paa Murhylden og sørger og græder, Haandkværnen maler og smaler, Stolen rifter og knirker, Døren strælder og smælder, Flisdunken flyger og ryger, Riven river og rager; derfor stjæler og bærer jeg,“ sagde Aspen.

„Ja, kan vi ikke andet, saa vil vi plukke Fjærene af os,“ sagde Fuglene, og til at pille og plukke, saa Fjæren fæg.

Dette stod Manden og saa paa, og da han saa Fjæren fæg, saa spurgte han Fuglene:

„Hvorfor plukke I Hjæren af jer, Fugle?“

„Toppe Hanefar faldt i Bryggekarret og druknede, Tuppe Hønemor sidder paa Murhylben og sørger og græder, Haandkværnen maler og smaler, Stolen ritter og knirker, Døren strælber og smælber, Flisdunken syger og ryger, Riven river og rager, Aspen stjælber og bævrer; derfor ville og plukke vi Hjærene af os,“ sagde Fuglene.

„Ja, kan jeg ikke andet, saa vil jeg rive ifund Limerne,“ sagde Manden, og til at rive og slide i Sopelimerne, saa Ris-kvistene søg baade i Øst og i Vest.

Kjærringen stod og togte Kveldsgrøden og saa paa dette.

„Hvorfor river du ifund Limerne, Mand?“ sagde hun.

„Jo, Toppe Hanefar faldt i Bryggekarret og druknede, Tuppe Hønemor sidder paa Murhylben og sørger og græder, Kværnen maler og smaler, Stolen ritter og knirker, Døren strælber og smælber, Flisdunken syger og ryger, Riven rager og river, Aspen stjælber og bævrer, Fuglene piller og plukker Hjæren af sig, derfor river jeg Limerne ifund,“ sagde Manden.

„Ja, saa vil jeg kline Grøden rundt alle Bæggene,“ sagde hun, og det gjorde hun ogsaa: hun tog den ene Eleven efter den anden og klinte rundt alle Bæggene, saa ingen kunde se, hvad de var gjort af, for bare Grød.

Saa drak de Gravølet til Hanen, som faldt i Bryggekarret og druknede, og vil du ikke tro det, kan du reise did og smage baade paa Dlet og paa Grøden.

104. Pandekagen.

Der var en Gang en Kone, som havde syv sultne Børn, og dem stegte hun Pandekage til; Naamelskage var det, og den laa i Panden og æste saa tyk og god, at det var en Lyst at se paa den; og Børnene stod omkring, og Gamlesar sad og saa paa.

„Na, lad mig saa lidt Pandekage, Mor min, jeg er saa sulten,“ sagde det ene Barnet.

„Na kjære dig,“ sagde det andet.

„Na kjære, vene dig,“ sagde det tredje.

„Na kjære, vene, snille dig,“ sagde det fjerde.

„Na kjære, vakre, vene, snille dig,“ sagde det femte.

„Na kjære, vakre, vene, gode, snille dig,“ sagde det sjette.

„Na kjære, vakre, vene, gode, snille, søde dig,“ sagde det syvende, og saa bad de om Pandekage allesammen, det ene vakrere end det andet, for de vare saa sultne og saa snille.

Saa, Børnene mine, bi nu bare, til den vender sig,“ sagde hun — til jeg faar vendt den, skulde hun have sagt — saa skal I saa Pandekage allesammen, deilig Naamelskage, se bare, hvor tyk og fornøiet den ligger der.

Da Pandekagen hørte dette, blev den ræd, og ret som det var, saa vendte den sig af sig selv og vilde ud af Panden; men den faldt ned i den paa den anden Side igjen, og da den havde stegt sig lidt paa den ogsaa, saa den blev fastere i Fisken, sprat den ud paa Gulvet og trillede afsted som et Hjul ud igjennem Døren og bort efter Veien.

Hei da! Kjærringen efter med Panden i den ene Haand og Sleven i den anden, det forteste hun kunde, og Børnene efter hende igjen, og Gamlesar hinkede efter tilsidst.

„Hei, vil du gie, knib den, tag den, hei da!“ streg de i Munden paa hverandre og skulde tage den paa Spranget og fange den igjen; men Pandekagen trillede og trillede, og ret

som det var, var den saa langt undaaf, at de ikke kunde se den, for Pandefagen var slinkere tilbens end allesammen.

Da den havde trillet en Stund, saa mødte den en Mand.

„God Dag, Pandefage,“ sagde Manden.

„Gud signe, Mand Brand,“ sagde Pandefagen.

„Kjære min Pandefage, tril ikke saa fort, men bi lidt og lad mig saa æde dig,“ sagde Manden.

„Naar jeg har gaaet for Kone Krone, Gamlesar'n og syv Skrigerbarn, saa kan jeg vel gaa for dig, Mand Brand,“ sagde Pandefagen, og trillede og trillede, til den mødte en Høne.

„God Dag, Pandefage,“ sagde Hønen.

„God Dag, Høne Pøne,“ sagde Pandefagen.

„Kjære min Pandefage, tril ikke saa fort, men bi lidt og lad mig saa æde dig,“ sagde Hønen.

„Naar jeg har gaaet for Kone Krone og Gamlesar'n, syv Skrigerbarn og Mand Brand, saa kan jeg vel saa gaa for dig, Høne Pøne,“ sagde Pandefagen og trillede som et Hjul bortover Veien. Saa mødte den en Hane.

„God Dag, Pandefage,“ sagde Hænen.

„God Dag, Hæne Pæne,“ sagde Pandefagen.

„Kjære min Pandefage, tril ikke saa fort, men bi lidt og lad mig saa æde dig,“ sagde Hænen.

„Naar jeg har gaaet for Kone Krone, Gamlesar'n og syv Skrigerbarn, for Mand Brand og for Høne Pøne, saa kan jeg vel saa gaa for dig, Hæne Pæne,“ sagde Pandefagen og begyndte at trille og trille, det forteste den orkede. Da den havde trillet en lang Stund, saa mødte den en And.

„God Dag, Pandefage,“ sagde Anden.

„God Dag, Ande Vænde,“ sagde Pandefagen.

„Kjære min Pandefage, tril ikke saa fort, men bi lidt og lad mig saa æde dig,“ sagde Anden.

„Naar jeg har gaaet for Kone Krone, Gamlesar'n og syv Skrigerbarn, for Mand Brand, Høne Pøne og for Hæne

Pane, saa kan jeg vel saa gaa for dig, Ande Bande," sagde Pandefagen, og til at trille og trille det forreste den orkede. Da den havde trillet en lang, lang Stund, mødte den en Gaas.

"God Dag, Pandefage," sagde Gaasen.

"God Dag, Gaase Vaase," sagde Pandefagen.

"Kjære min Pandefage, tril ikke saa fort, men bi lidt og lad mig saa æde dig," sagde Gaasen.

"Naar jeg har gaaet for Rone Rone, Gamlesar'n og syv Strigerbarn, for Mand Brand, Høne Pøne, Hane Pane og for Ande Bande, saa kan jeg vel saa gaa for dig, Gaase Vaase," sagde Pandefagen og trillede afsted igjen.

Da den saa havde trillet en lang, lang Stund igjen, saa mødte den en Gasse.

"God Dag, Pandefage," sagde Gassen.

"God Dag, Gasse Vasse," sagde Pandefagen.

"Kjære min Pandefage, tril ikke saa fort, men bi lidt og lad mig saa æde dig," sagde Gassen.

"Naar jeg har gaaet for Rone Rone, Gamlesar'n og syv Strigerbarn, for Mand Brand, for Høne Pøne, Hane Pane, Ande Bande og for Gaase Vaase, saa kan jeg vel saa gaa for dig, Gasse Vasse," sagde Pandefagen og tog paa at trille og trille, det forreste den orkede.

Da den havde trillet en lang, lang Stund, saa mødte den en Gris.

"God Dag, Pandefage," sagde Grisen.

"God Dag, Gylte Grisehylte," sagde Pandefagen og begyndte at trille og trille, det forreste den orkede.

"Nei, bi lidt," sagde Grisen, "du trænger ikke til at braasthye saa, vi to kan da gaa i Mag og slaa Følge over Skogen, for det skal ikke være rigtig trygt der," sagde den. Det syntes Pandefagen, der kunde være noget i, og saa gjorde de saa; men da de havde gaaet en Stund, kom de til en Bæk.

Grisen flød paa Flæsket, det var ingen Sag for ham; men Pandefagen kunde ikke komme over.

„Sæt dig paa Trynet mit,” sagde Grisen,” saa skal jeg fragte dig over,” sagde han.

Pandefagen gjorde saa.

„Nef, nef!” sagde Grisen og tog Pandefagen i een Fafs, og da Pandefagen ikke kom længer, er ikke Næglen længer heller.

105. Gutten med Oldunken.

Der var en Gang en Gut, som havde tjent længe hos en Mand nordensjælds. Denne Manden var en Mester til at brygge Ol; det var saa urimelig godt, at der ikke fandtes Mage til det. Da Gutten skulde reise derfra, og Manden skulde betale ham Lønnen, han havde tjent, vilde han ikke have andet end en Dunk af Fuleeset. Ja, den fik han og gif afsted med, og han bar den baade langt og længe, men jo længer han bar paa Oldunken, des tungere blev den, og saa begyndte han at se sig omkring, om der kom nogen, som han kunde drikke med, saa Olet kunde minke og Dunken letne. Langt om længe traf han en gammel Mand med et stort Stjæg.

„God Dag,” sagde Manden.

„God Dag igjen,” sagde Gutten.

„Hvor skal du hen?” sagde Manden.

„Jeg leder efter nogen at drikke med, saa jeg kan faa lettet paa Dunken min,” sagde Gutten.

„Kan du ikke ligesaa godt drikke med mig som med en anden?“ sagde Manden; „jeg har faret baade vidt og langt, saa jeg baade er træt og tørst.“

„So, kan jeg saa,“ sagde Gutten, „men hvor kommer du fra, og hvad er du for en Mand da?“ sagde han.

„Jeg er Vorherre, og jeg kommer fra Himmerige, jeg,“ sagde Manden.

„Dig vil jeg ikke drikke med,“ sagde Gutten; „for du gjør saa stor Forstjæl paa Folk her i Verden og stifter Retten saa uligt, saa nogle blive saa rige og nogle saa ringe; nei, dig vil jeg ikke drikke med,“ sagde han og labbede afsted igjen med Dunken sin.

Da han havde gaaet et Stykke til, blev Dunken saa tung igjen, saa han syntes, han ikke orkede at bære den længer, medmindre der kom nogen, han kunde drikke med, saa Dlet kunde minke i Dunken. So, saa traf han en styg, skranglet Mand, som kom sygende saa fort.

„God Dag,“ sagde Manden.

„God Dag igjen,“ sagde Gutten.

„Hvor skal du hen?“ sagde Manden.

„Na, jeg leder efter nogen at drikke med, saa jeg kan saa lettet paa Dunken min,“ sagde Gutten.

„Kan du ikke ligesaa godt drikke med mig som med en anden?“ sagde Manden. „Jeg har faret baade vidt og langt, saa jeg er træt og tørst,“ sagde han.

„So, kan jeg saa,“ sagde Gutten, „men hvad er du for En, og hvor kommer du fra?“ spurgte han.

„Jeg? jeg er kjendt nok, jeg er Fanden og kommer fra Helvede jeg,“ sagde Manden.

„Nei,“ sagde Gutten; du bare piner og plager Folk, og der det er nogen Ulykke paa Færde, der sige de altid, det er din Skyld, dig vil jeg ikke drikke med,“ sagde han.

Saa gik han langt og længer end langt igjen med Dledunken sin, til han syntes den blev saa tung, at han ikke

orkede at bære den længere. Han begyndte at se sig omkring igjen, om der ikke kom nogen, han kunde drikke med, saa Dunken kunde letne. So, langt om længe, saa kom der en Mand igjen, og han var saa tør og strænglet, at det var et Vidunder, at han kunde hænge sammen.

„God Dag,“ sagde Manden.

„God Dag igjen,“ sagde Gutten.

„Hvor skal du hen?“ sagde han til Gutten.

„Jeg skulde se, om jeg kunde finde En at drikke med, saa Dunken min kunde letne lidt, den bliver saa tung at bære,“ sagde Gutten.

„Kan du ikke drikke med mig ligesaagodt som med en anden?“ sagde Manden.

„Jo, kan jeg saa,“ sagde Gutten. „Hvad er du for En da?“ sagde han.

„De kalde mig for Døden,“ sagde Manden.

„Dig vil jeg drikke med,“ sagde Gutten, og lagde ned Raggens sin og gav sig til at tappe Øl i Skaalen. „Du er en fagna*) Mand, for du gjør alle lige, baade fattige og rige.“

Saa drak han ham til, og Døden syntes det var en herlig Drik, og da Gutten undte ham vel, drak de til Skiftes, saa Ølet minskede og Raggens lettede.

Tilfsidst sagde Døden: „Jeg har aldrig kjendt Drik, som smagte bedre og gjorde mig saa godt, som det Ølet du har stjænket mig, jeg syntes jeg blev som nysødt indvortes, og jeg ved ikke, hvad jeg skal gjøre dig til Gode for det;“ men da han havde tænkt sig om en Stund, saa sagde han, at Raggens aldrig skulde blive tom, hoormeget de drak af den, og Ølet som var paa den, skulde blive til Helsebod, saa Gutten kunde gjøre Syge friske igjen bedre end nogen Doktor. Og saa

*) Dygtig og agtværdig, som man kan fortroe sig til og vente noget Godt af.

sagde han, at naar han kom ind til en Syg, da skulde Døden altid være der og vise sig for ham, og det skulde han have til et sikkert Mærke, at naar Døden sad ved Fødderne, saa kunde han redde den Syge med en Hælsedrik af Røggen, men sad han ved Hovedgjerdet, saa gaves der hverken Hjelperaad eller Hælsedrik eller Drik for Døden.

Gutten var snart navnspurgt, saa han blev hentet vidt og bredt, og han hjalp Mangfoldige til Helsen igjen, som der ikke havde været Hjælp for. Naar han kom ind og saa, hvor Døden sad hos den Syge, spaaede han enten Liv eller Død, og altid var han sandspaaet. Han blev baade en rig Mand og en mægtig Mand, og tilsidst blev han hentet til en Kongsdatter langt borte i Landene. Hun var saa farlig syg, at ingen Doktor troede sig til at hjælpe hende mere, og saa lovede de ham alt, hvad han kunde ønske og forlange, om han kunde frelse hende. Da han kom ind til Kongsdatteren, sad Døden ved Hovedgjerdet, men han sad og blundede og nikkede, og medens han sad saaledes, kjendte hun sig bedre. „Her gjælder det Liv eller Død,” sagde Doktoren, „og det er vel ingen Frelse, om jeg ser ret,” sagde han. Men de sagde, han maatte frelse hende, om det saa skulde koste Land og Rige. Saa saa han paa Døden, og medens han sad der og blundede igjen, vinkede han til Tjenerne, at de skulde vende Sengen i en Hast, saa Døden blev siddende ved Fødderne, og idetsamme det var gjort, gav han hende Hælsedrikken, saa hun var frelst.

„Nu søg du mig!” sagde Døden, „og nu er det føit mellem os.”

„Jeg var nødt til det, om jeg skulde vinde Land og Rige,” sagde Gutten.

„Det skal ikke hjælpe dig stort,” sagde Døden; „din Tid er ude, for nu hører du mig til.”

„Ja, skal det saa være, saa lad det saa være,” sagde Gutten; „men du lader mig vel saa Lov til at læse ud Herrens Vøn først,” sagde han.

Ja, det skulde han faa Lov til; men han passede sig vel for at læse Herrens Bøn; alt andet læste han, men Fadervor kom aldrig paa hans Tunge, og tilsidst mente han, at han havde snydt Døden for Alvor. Men da Døden syntes, at det drøiede for længe, saa gif han did en Nat, og hængte op en stor Tavle med Fadervor paa over Sengen til Gutten. Da han vaagnede, begyndte han at læse paa den og samlede sig ikke rigtig, før han kom til Amen; men da var det for sent.

Anmærkningei.

61. Bæderen og Grisen, som skulde til Skovs og bo for sig selv.

Af dette Eventyr habes flere Varianter. Hovedfortællingen, fra Næs i Hallingdal, er op egnet af Jørgen Moe. Fra Urskog har Udgiveren modtaget en tilsvarende Fortælling, og i Østerdalen optegnet en Variant under Titelen: Manden, som slap for Fanden. 1852.

De i Eventyret optagne Ordsprog og Mundheld findes ikke i nogen af Optegnelserne.

62. Venner i Liv og Død.

Fortalt af Estrædder og Uhrmager Lars Larsen Rønestrand i Graben, Hårdanger, optegnet af Udgiveren 1870.

63. Gutten, som skulde tjene tre Aar uden Løn.

Efter to samstemmende Fortællinger fra Gudbrandsdalen, den ene meddelt af Skolelærer Hansen i Baage, den anden optegnet af Udgiveren paa Sell 1847.

64. Kjærringen mod Strømmen.

Optegnelser habes af J. Moe fra Telemarken (fra Fyrrethveaarene), ved Udgiveren fra Sogn 1847, af Skolelærer Garborg, Bæderen 1867, og flere af Kand. theol. D. L. Olsen fra Nordlandene 1870. Eventyret er væsentligt fortalt efter de jæderste og soguste Fortællinger. De øvrige mangle mere eller mindre af Slutningen.

65. Den syvende Far i Huset.

Trykt i „Nørste Universitets- og Skoleannaler“, Anden Række VII S 83 —103, i Indberetning om en i 1851 af Udg. foretagen Rejse til Østerdalen for at samle Folkedigtninger. Lignende Fortællinger habes fra det Trondhjemske, Telemarken og flere Egne i Landet.

66. Tre Citroner.

„Nordt Illustreret Kalender 1854“, S. 75. Fortalt af Mor Dreyer, Kurbefone i Kristiania, 1843. Optegnet af Udgiveren.

67. Kjæresten i Skoven.

Tre samstemmende Optegnelser. Som Hovedfortælling benyttet en Optegnelse af Jørgen Moe fra Fyrrethveaarene, efter Kari Præstedatters Fortælling i Bygland. De øvrige, fra Balers og Gudbrandsdalen, optegnede af Udgiveren, som desuden i sin tidlige Barndom oftere hørte Eventyret af Læregutter paa sin Faders Værstед.

68. Ikke kjørende og ikke rideende.

Tidligere trykt i „Inletræet for 1851“, S. 38 fgg. Optegnet i Østerdalen af Udgiveren 1852; forekommer ogsaa paa andre Steder.

69. Skipperen og Gamle-Grif.

Fra det Trondhjemske, optegnet af Udgiveren 1865, og af ham tidligere meddelt paa Lydst til Direktør, Hofraad m. m. Dr. Gräfe i Dresden til hans „Märchenwelt“, Leipzig, Moritz Schäfer, S. 216.

70. Gutten, som gjorde sig til Love, Falk og Myre.

„Inletræet for 1851“, S. 52. To Fortællinger fra Gudbrandsdalen, den ene meddelt fra daværende Kirkesanger Elstrand's Skole i Gaaberg, den anden optegnet af Udgiveren i Nordre Gudbrandsdalen i Fyrrethveaarene. J. Moe omtaler i sine Optegnelser fra Hardanger eller Telemarken en Variant hertil.

71. Tobaksgutten.

Optegnet af J. Moe efter Anon Knudsens Fortælling i Bygland. Nogle tilsvarende Træk forekomme i en Optegnelse fra Adalen ved Udg. Begge fra Fyrrethveaarene.

72. Guldslottet, som hang i Luften.

Trykt i „Nordt Illustreret Kalender 1855“, S. 23 fgg. Derfra overført af Udg. i „Süd und Nord, ein Märchenstrauch von P. Chr. Asbjørnsen und Hofrath Dr. J. G. Th. Gräfe.“ Eventyret er i det væsentlige fortalt efter Fort. af en Matros fra Kristiansundskanten, ombord i Korvetten Ornen 1850, hvorhos Træk ere optagne af tvende af daværende Froken Ida Kind fra Hedemarken meddelte Fortællinger.

73. Saren, som havde været gift.

Tire Optegnelser. Som Hovedfortælling er benyttet en af de to, som Ivar Aasen har meddelt, og i denne er indtaget Træk af tvende andre fra Telemarken ved Moe og fra Tolén ved Udg.

74. Bjørnen og Ræven.

„Suletræet 1850“, S. 54. Væsentlig fortalt efter Meddelelser fra Lars Henriksen Nordby i Urstoug 1845, samt efter Møes og Udgiverens Optegnelser fra Telemarken og Gudbrandsdalen, sammenholdte med Ivar Aasen: Prover af Landsmaalet i Norge 1853, S. 65 fg. (hvor Fortællingen ligeledes er fra Gudbrandsdalen). Aasens Fortælling findes uden kildeangivelse overført i: „The Oxonian in Thelemarken; or notes of travel in South-Western Norway in the Summers of 1856 and 1857 with Glances at the legendary lore of that district by the Rev. Fredrick Metcalfe II, 227. Fra E. Høstenæs i Graven, Hordanger 1870, og fra E. Suederfjæen 1861 have ogsaa Optegnelser af lignende Dværgeventyr.

75. Bamse Bra'far.

Trykt i „En Nytaarsbog“, Kristiania 1853, i Forf.s Bidrag „En Aften i Rabogaarden“. Under samme Titel i Forf.s Norske Huldreeventyr og Folkesagn, 3die Udg. 1870, S. 310 fgg. Meddelt af L. H. Nordby i Urstoug samt, som anført, hørt i Udg.s Barndom.

76. Roderæv og Afkeladden.

Tidligere trykt i „Norsk Folkekalender for 1854“, S. 113. Meddelt fra Nordland af Kand. P. Walsøe.

77. Gutten, som vilde fri til Datter til Mor i Krogen.

„Suletræet 1850“, S. 1 fgg. Efter en af Professor J. P. Broch meddelt Optegnelse fra Smaalenene eller Frederikshaldskanten.

78. Dumme Mænd og Trold til Skjærringer.

Hovedfortællingen optegnet i Sogn 1859 af Udg. Denne forener ligesom den tilsvarende islandste Fortælling de spredte, men udførligere Momenter, som forekomme i Møes Optegnelser fra Telemarken (fra Hyltethvæarene), og i D. E. Olsen's fra Dunderlandsdalen i Nordlandene, 1870.

79. Afsladden og de gode Hjelper.

„Iuletræet 1851“, S. 41: „Afsladden, som byggede Skib, der gif baade Land og Vand“. Hovedfortælling fra Gudbrandsdalen, optegnet af Udg., samt en tilsvarende Meddelelse af Skolelærer Hansen, Baage 1847. Fra Telemarken og Hardanger nogle fragmentariske Optegnelser ved Moe.

80. Gutten, som vilde blive Handelskarl.

To samstemmende Optegnelser fra Sell, den ene ved Udg. 1842, den anden meddelt af Skolelærer Hansen noget senere.

81. Haarslaa, som aldrig vilde hjem gaa til rette Kveldsverdstid.

I „Iuletræet 1850“, S. 11: „Om en Gut, som gjætede en Gjed, som hedte Haarslaa o. s. v“. Flere Optegnelser. Som Hovedfortælling er benyttet en Optegnelse af Moe uden Stedsangivelse. Fra Fortun 1847 en Optegnelse, „Wigga“, og en fra det Trondhjemske, „Bukken i Erte-aakeren“, ere ikke meget afvigende; begge ved Udg. Isfr. Anders Bang „Reglo og Rispø fra Valdres“, S. 47, No. 15: „Om ein Gut, som gjette ei Gjeit, som eitno Sprov, som intje vilda heimat te rettan Dugur i Dag.“

82. Kulbrænderen.

Som Hovedfortælling er benyttet en Optegnelse af afdøde Skolelærer Bist fra Indersøen i det Trondhjemske 1865. Af denne er imidlertid udfærdiget flere Momenter og optaget enkelte andre af en Optegnelse fra Valdres ved Moe, en fra Jæderen (1867) ved Skolelærer Garborg, samt af „Kulbrænar-Præsten“ i Bangs „Reglo og Rispø“, S. 13.

83. Guldfuglen.

„Iuletræet 1850“, S. 58. Det Eventyr, der er benyttet som Hovedfortælling, er optegnet af Udg. i Sell 1842, og senere i større Udførelighed meddelt af Skolelærer Hansen. To andre Optegnelser fra søndre Gudbrandsdalen ere, saavidt mindes, meddelte fra Elstrands Skole. En Optegnelse af I Moe under Titel „Figentræet“, formodentlig fra Sundfjord, synes at høre herhen. Fra Graven har Udgiveren en Optegnelse (fra 1870) efter L. L. Rønestrands Fortælling, der ligesom det fra søndre Gudbrandsdalen viser hen til en Folkebog.

84. Den grønne Ridder.

Kun een eneste Optegnelse ved Torgen Moe efter Fortælling af Kari Præstedatter eller hendes Mand Søren i Bygland (i Fyrrerthveaarene).

85. Tyrihaus, som fik Kongsdatteren til at le.

Hovedsagelig efter to Optegnelser fra Ringerike af J. Moe og en tilsvarende fra Gudbrandsdalen ved Udg. (Fyrrethvearene). Forekommer ogsaa i Balders, Hardanger og det Trondhjemske.

86. Præsten og Klosseren.

Efter to Optegnelser af Moe, formentlig fra Balders 1845.

87. Galemattis.

„Suletræet 1850“, S. 18: „Gutten, som skulde bygge Bro, og som gjorde alt det, Mor hans bad ham.“

Hovedfortællingen hovedsagelig efter flere Optegnelser af Moe fra Ringerike, Bøss og Telemarken, med Tillæg af Træk fra Udgiverens Optegnelser af Eventyret fra Gudbrandsdalen og Balders. Fra Tæderen høves ogsaa en Optegnelse, der dog ser ud til at være fortalt efter Suletræet.

88. Klosseren i Bygden vor.

Efter Udg.s Optegnelser fra Biri og Fredriksbærnskaften, samt en skriftlig Meddelelse fra Toten

89. Smaagutterne, som traf Troldeue paa Hedalskoven.

„Suletræet 1850“, S. 72. Optegnet af Udgiveren paa Sell 1842.

90. Hvidebjørn Kong Valemon.

Fra Eatersdalen 1870. Meddelt af Maleren August Schneider. Sejr. „Norjke Folkeeventyr“, anden Udgave 1852, S. 466. Møes Variant af samme Navn

91. Skrinet med det Rare i.

„Suletræet 1850“, S. 78. Efter afdøde General Theodor Broch's Fortælling.

92. Hjemmuseu og Fjeldmuseu.

„Suletræet for 1866“, Nr. 1, S. 3.

Hovedfortællingen i J. Møes Samlinger fra Telemarken med forskjellig Slutning Slutningen er optaget af en Optegnelse af Udg. fra Gudbrandsdalen. Ræglen, eller Samtalen mellem Katten og Museu, er kjendt næsten overalt i Landet. Her er den fra Gaaberg, 1842-47.

93. „Goddag, Mand!“ — „Dreftaft.“

„Suletræet 1866“, Nr. 2, S. 6.

Hovedfortællingen fra Baage, ligesom flere Optegnelser af samme Eventyr fra Gudbrandsdalen ved Udg. Desuden en Fortælling meddelt af Dahll (Kapt.?) og en noget afvigende af Rand theol. D. I. Olsen fra Moe Sogn i Helgeland.

94. Hænen og Hæven.

„Suletræet 1866“, Nr. 3, S. 8.

Fortalt efter to samstemmende Optegnelser af Moe fra Telemarken, og af Udgiveren fra Sell i Gudbrandsdalen.

95. Verden lønner ikke anderledes.

„Suletræet 1866“, Nr. 4, S. 10.

Fra Baage i Gudbrandsdalen, ved Udg. Sebr. „Gamle Reglo og Nispo fra Valdres“ af A. Bang: „Om kvite Staven“, S. 57, noget forskjellig og med anden Ende.

96. Mumsle Gaaseæg.

„Suletræet 1866“, Nr. 5, S. 14.

Hovedfortællingen er efter Udgiverens Optegnelser fra Gudbrandsdalen, der under Titel Thor Arbeidsmand, Klokkerguttens og Klokkerthors, i Fyrttyveaarene er fortalt og senere skriftlig meddelt af nu afdøde, forhenværende Skolelærer Hans Agerjordet i Dovre. Begyndelsen er imidlertid tagen af en Variant til samme fra Kristiania-Egne og Ringerike, og hele Eventyret er benævnt efter denne, Mumsle Gaaseæg. Den sidstnævnte Optegnelse er, saavidt vides, fra Gaardbruger Sorgen Rytterager. Der haves forøvrigt mange Optegnelser og Meddelelser fra forskjellige Egne, hvoriblandt et Par fra Balders, Hallingdal samt Adalen af J. Moe, af Kapt. Uudahl fra Søndhordland, m. fl.

97. Besøjsrit med Felen.

„Suletræet 1866“, Nr. 6, S. 27.

Hovedfortællingen fra Sell i Gudbrandsdalen, optegnet 1842 af Udg., er med Udeladelse af en Del Anstødeligt smeltet sammen med tvende andre narrationes lubricae, hvoraf den ene er optegnet af Moe, den anden meddelt af J. Aasen. En tilsvarende Variant haves ogsaa fra Hede-marken.

98. Gjæte Kongens Hæder.

„Inletræet 1866“, Nr. 7, S. 35.

Hovedfortællingen efter fire temmelig samstemmende Optegnelser af Udg. fra Røken, Adaldalen, Vier og Afler, med enkelte optagne Træk af to Optegnelser af Moe, „Gjæte Kongens Hæder“ (fra Ringerike), og en anden, „Gjæte Kongens Gjes“ (fra Hardanger), 1840—50.

99. Krambodguttens med Gammeløstlaften.

„Inletræet 1866“, Nr. 8, S. 45.

Fra Roldal. Efter Ole Olsen Hilles Fortælling optegnet, og gjengivet saa nær den som muligt af Udg. 1866.

100. Følgesvenden.

„Illustreret Kalender 1855“, S. 32; „Inletræet 1866“, Nr. 9, S. 49.

Hovedfortællingen er fra Adaldalen med Benyttelse af en tilsvarende fra Balders af Udg., samt en tredje fra Namot i Østerdalen, meddelt af Tolleif Lindberget. Af flere Varianter blandt Moe's Optegnelser, som „Prindsessen af Spanien, der blev rovet paa Tolvmilskoven“, og „den lillede Johan“, ere fuldstændiggjørende Træk optagne.

101. Feik.

„Inletræet 1866“, Nr. 10, S. 64.

Hovedfortællingen efter en Optegnelse fra Nordland, „Feik“ af Kand. theol. D. L. Olsen, med Benyttelse af en tilsvarende Fortælling fra Telemarken, „Don Sivik“, ved Moe. Herhen synes ogsaa at høre „Fjunks Skomager“ fra Gudbrandsdalen, og „Sufs Skomager“ fra Afler, optegnet af Udgiveren, samt muligens en anden Fortælling fra Væderen, „tre Vodepræster“.

102. Kjetten, som var saa fæl til at æde.

„Inletræet 1866“, Nr. 11, S. 73.

Hovedfortællingen fra Gudbrandsdalen efter en Optegnelse af Udg. fra 1847, fuldstændiggjort ved en Variant (formodentlig fra Hardanger) ved Moe.

103. Hænen, som faldt i Bryggefarret.

„Illustreret Kalender 1855“, S. 31; „Nord und Süd, ein Märchen-strauf von Asb. und Gräße“, S. 39; „Inletræet 1866“, Nr. 12, S. 82.

Som Hovedfortælling til denne Bernerægle er benyttet en Optegnelse af S. Moe, med Optagelse af Træk af tilsvarende fra Gudbrandsdalen og Balders ved Udg.

104. Pandekagen.

„Suletræet 1866“, Nr. 13, S. 86. Efter en Optegnelse fra Sell ved Udg., to Meddelelser fra Groen ved Skolelærer Nielsen, og tre fra Jaaberg, Elstrand's Skole i Fyrrethveaarene.

105. Gutten med Aldunken.

Hovedfortællingen efter en Optegnelse af Moe fra Telemarken (?), der stemmer sammen med en fra Vosoten, som S. Nasen har fortalt Udgiveren. Foruden et Par mindre betydende Varianter i Moes Samlinger, er der ogsaa en fra Odde i Hardanger, som stemmer bedre overens med den Fortælling af Eventyret, som er gjængs i andre Lande. Ogsaa af denne ere Træk benyttede.

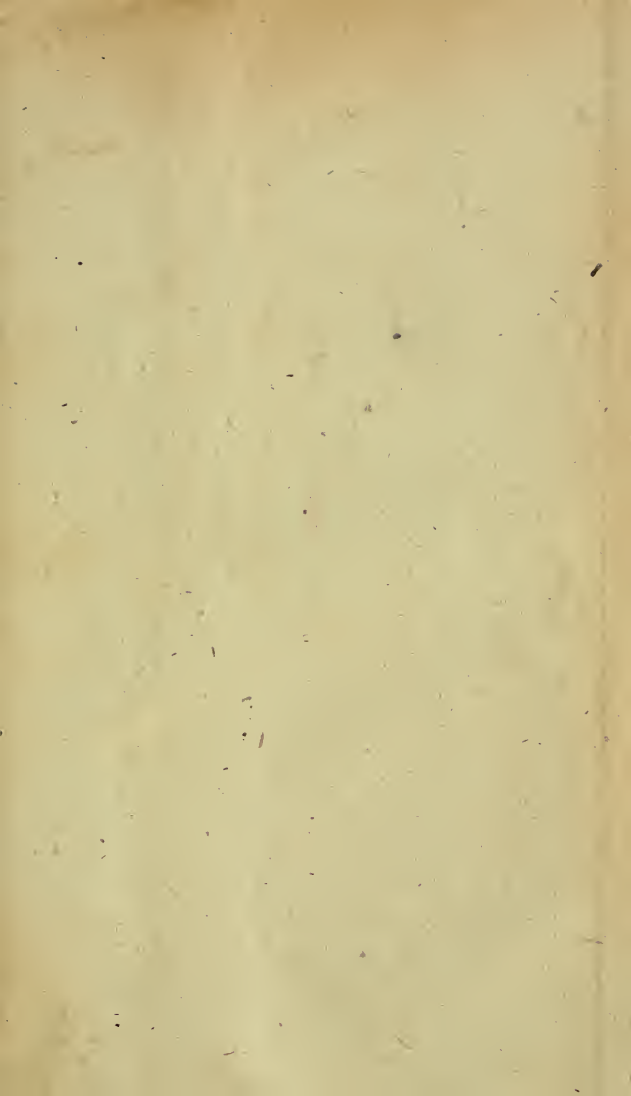
Trykfeil og Rettelser.

- S. 183 1ste Linie fra oven staar: Klubben; læs Fureklubben.
" " Linie 16 f. o. st modløs; læs madløs.
" " 3 Overstriften 9de Linie f. n. staar 94; læs 97.
" 190 Overstriften L. 1 staar 96; læs 98.
-

11
1/2 pence

Stithes of Poplar Lakes from
the West Highlands.

Edinburgh & Glasgow

Edinburgh.

Franklin
P. O. No. 1111

